

Oulun kaupungin talousarvio 2016 ja -suunnitelma 2017–2018

OULU

Oulu Capital
of Northern
Scandinavia

Sisällysluettelo

Kaupunginjohtajan katsaus	5
I. YLEINEN OSA	7
1. Oulun kaupungin organisaatio ja Oulu-konserni	7
2. Toimintaympäristö	10
2.1. Uusi kuntalaki ja sen vaikutukset talousarvioon	10
2.2. Väestörakenne ja väestörakenteen muutokset	11
2.3. Työpaikkakehitys, työttömyys ja työllisyyden edistäminen	12
2.4. Hyvinvointikertomus ja vaikutus talousarvioon	14
2.5. Maankäyttö ja asuntorakentaminen	16
2.6. Talouden kehitysnäkymät ja kuntatalous	16
2.7. Oulun kaupungin talous	18
II. STRATEGIAOSA	27
3. Kaupunkistrategia Oulu 2020	27
3.1. Strategiset linjaukset, indikaattorit ja tavoitteet	28
3.2. Kaupunkistrategian toteuttamis- ja toimenpideohjelmat sekä kehittäminen	34
3.3. Palveluverkko	36
3.4. Johtamisjärjestelmän kehittäminen	37
3.5. Omistajapolitiikka ja ohjaus	38
3.6. Hankintojen ohjaus	39
4. Yritystoiminnan edellytysten kehittäminen	40
5. Oulu-konsernin merkittävimmät riskit ja niiden hallintakeinot	41
III. TALOUDEN HALLINTA	45
6. Talousarvion ja -suunnitelman rakenne ja sitovuus	45
6.1. Talousarvion rakenne ja sitovuus	45
6.2. Tilivelvollisuus	47
7. Tuloslaskelma- ja rahoitusosa	48
7.1. Oulun kaupungin tulos- ja rahoituslaskelma	48
7.2. Peruskunnan tulos- ja rahoituslaskelma	49
8. Käyttötalousosa	51
8.1. Käyttötalous lautakunnittain	51
8.2. Keskusvaalilautakunta	52
8.3. Tarkastuslautakunta	52
8.4. Kaupunginvaltuusto	54
8.5. Kaupunginhallitus	54
8.6. Hyvinvointilautakunta	67
8.7. Sivistys- ja kulttuurilautakunta	79
8.8. Yhdyskuntalautakunta	91
8.9. Rakennuslautakunta	96
9. Henkilöstö- ja koulutussuunnitelma	102
9.1. Kaupunkistrategian ja muiden strategisten linjausten toteuttaminen	102
9.2. Henkilöstön rakenne, määrä sekä arvio näiden kehittymisestä	102

10. Taseyksiköt	105
10.1. Oulun kaupungin kehittämisrahasto	105
10.2. Oulun Valistustalorahasto	109
11. Investointiosa	111
11.1. Tietohallintoinvestoinnit	111
11.2. Investointiosa peruskunta	112
11.3. Investointiosa Oulun Tilakeskus	119
12. Liikelaitokset	123
12.1. Oulun Vesi liikelaitos	123
12.2. Oulun Työterveys liikelaitos	132
12.3. Oulun Tietotekniikka liikelaitos	137
12.4. Oulun Tekninen liikelaitos	143
12.5. Liikelaitos Oulun Serviisi	149
12.6. Liikelaitos Oulun Tilakeskus	155
12.7. Oulun Konttori liikelaitos	161
12.8. Businessoulu liikelaitos	166
12.9. Oulu-Koillismaan pelastusliikelaitos	171
12.10. Oulun seudun ympäristötoimi liikelaitos	178
13. Oulun kaupungin tytäryhteisöjen tulostavoitteet	184
13.1. Tytäryhtiöt	184
13.2. Kuntayhtymät	188
13.3. Säätiöt	188
LIITTEET	189
LIITE 1. VÄESTÖ – OULU	189
LIITE 2. Hyvinvoinnin indikaattorit	191
LIITE 3. Talousarvion 2016 ja ts2017-18 valmistelu- ja käsittelyvaiheet	197
LIITE 4. Lista tilivelvollisista	198
LIITE 5. Remonttiryhmä 2 linjaukset	199

Kaupunginjohtajan katsaus

Tulevaisuuden uskoamme koetellaan monella tavoin. Olemme tottuneet, että suhdanteet tulevat ja menevät ja että laskua seuraa entistä voimakkaampi nousu. Seitsemän vuotta sitten maailmankaupan romahdus ja euroalueen velkakriisi taittoivat talouskehityksen alamäkeen, jota on kiihdyttänyt Ukrainan kriisin pitkittyminen ja sen vaikutukset Venäjän kauppaan. Käännettä parempaan ei ole näköpiirissä lähivuosinakaan. Samaan aikaan väestön ikääntyminen tulee omalta osaltaan heittämään haasteen yhteiskunnan kyvylle turvata nykytasoiset hyvinvointipalvelut.

Hallitusohjelman mukaan julkisen talouden talkoissa sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen osuus säästöistä on kolme miljardia. Kuntien muiden lakisääteisten tehtävien ja velvoitteiden keventämisellä tulee lisäksi saavuttaa miljardin euron säästö. Vaalikauden aikana kunnille ei anneta lainkaan uusia tehtäviä ilman täyttä valtion korvausta. Ministeriöiden tehtävänä on laatia kokonaisuudessaan yksityiskohtaiset esitykset kuntien tehtävien ja velvoitteiden poistamiseksi vuoden 2015 loppuun mennessä.

Merkittävimmät ratkaisut ovat kuitenkin meidän omassa käsissämme, vaikka kuntien tehtäviä ja velvoitteita purettaisiinkin. Meidän oma palveluverkko ja palvelurakenteet vaativat muutoksia, mikäli aiomme sovittaa yhteen kuntatalouden ja kasvavan palvelukysynnän.

Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut järjestetään tulevaisuudessa itsehallintoalueiden toimesta. Uudistuksen toteuttaminen vie kuitenkin vuosia ja kuntien on toteutettava omalta osaltaan rakenteelliset muutokset välittömästi. Oulun kaupungin hyvinvointipalvelut organisoidaan neljälle hyvinvointialueelle, joille tulee kuusi hyvinvointikeskusta. Hyvinvointikeskukset ovat kattavan palveluvalikoiman toiminnallisia kokonaisuuksia, joissa väestö pääsääntöisesti asioi sosiaali- ja terveyspalveluita tarvitessaan. Nykyisten Kontinkankaan ja Kiimingin hyvinvointikeskusten lisäksi Haukiputaan, Tuiran, Myllyojan, Kaakkurin hyvinvointikeskukset käynnistyvät hallinnollisesti ja osin toiminnallisesti jo vuoden 2016 alusta. Hoidon ja palvelujen saatavuuden varmistamiseksi toimintamalleja uudistetaan kaikissa hyvinvointipalveluissa ohjausta, neuvontaa ja sähköisten palveluiden tarjontaa lisäämällä.

Olemme kysyneet toipumaan kohtuullisen hyvin erityisesti ICT-toimialan rakennemuutoksesta. Oululaisen osaaminen on viimeisen vuoden aikana vetänyt puoleensa toistakymmentä kansainvälistä, korkean jalostusarvon yritystä, jotka työllistävät jo nyt yli 500 työntekijää. Kaupungin panostukset startup-rahoitukseen on omalta osaltaan tukenut uusien yritysten perustamista.

Oulun Innovaatioallianssin toimintaa uudistetaan vastaamaan paremmin muuttuneita tarpeita yhdessä yliopistojen, VTT:n, SYKE:en ja Technopoliksen kanssa. Painopisteinä ovat uudistuva teollisuus, OuluHealth ja vetovoimainen kaupunki. Läpileikkaavana ekosysteeminä on digitalisaatio ja erityisesti 5G sekä ketterä kaupallistaminen. Viennin edistäminen painottuu lähialueille Ruotsiin ja Norjaan. Tavoitteena on, että niin suomalaiset yritykset kuin työntekijätkin löytäisivät lähimarkkinoiden tarjoamat mahdollisuudet.

Uusien työpaikkojen syntyminen ja työttömyyden väheneminen on vuosien prosessi, joka on sidoksissa niin talouden elpymiseen kuin globaalien tapahtumien ketjureaktioihin. Ennusteiden mukaan pitkäaikaistyöttömyys lisääntyy vielä nykyisestään ja tuo kunnille yhä kasvavan taloudellisen ja palveluiden järjestämisen vastuun.

Kaupungin panostus työllisyyden hoitoon on edelleen yli 40 miljoonaa euroa. Yli puolet kuluu yhä kasvaviin työmarkkinatuen kuntaosuuksiin. Kaupungin työllisyyttä edistävät palvelut ovat kuitenkin tiukasti sidoksissa valtion työllisyysmäärärahojen riittävyyteen, työllisyyspalveluita linjaavaan lainsäädäntöön ja päätöksiin, joiden pääasiallisin toimeenpanija on valtion TE -palvelut. Kunnat tarvitsevat uusia työkaluja ja päätösvaltaa työllisyyspalveluiden toteuttamiseen. Oulun kaupunki on valmis pilotoimaan hallitusohjelman kirjauksen mukaisesti kuntien työllisyyspalveluita rakentavaa kokeilua ja etsimään sen kautta uusia ratkaisuja työttömyyden haasteisiin.

Talousarvioesitys on rakennettu verotuksen osalta nykytasoon. Ainoastaan voimalaitoksia koskeva kiinteistövero prosentti korotettiin 3,1 prosenttiin. Ulkoisten maksujen korotusten osalta noudatetaan pidättyvyyttä eikä nosteta esim. vesi- ja jätevesimaksuja.

Kesällä 2015 alkanut turvapaikanhakijoiden virta on tuonut Oulun seudulle tuhansia ihmisiä, joille Suomi ja meidän kulttuurimme ovat vieraita. Vaikka ensimmäisessä vaiheessa päävastuun järjestelyistä kantaa valtio, ovat kaupunki ja kaupunkilaiset olleet aktiivisesti mukana häntämajoitusjärjestelyissä. Turvapaikanhakumenettelyn, joka kestää vuodesta kahteen, tuloksena pakolaisstatuksen tai oleskeluluvan saaneiden osalta vastuu siirtyy kunnille. Mikäli onnistumme heidän kotouttamisessaan, rikastuttaa monikulttuurisuus elämäämme ja tuo lisää kansainvälisyyttä myös työelämään.

Kaupungin johtamisjärjestelmä kehitetään vaiheittain. Vuoden 2016 aikana siirrytään yhden kaupunginjohtajan

malliin. Hyvinvointipalvelujen uudistusta nopeutetaan ja otetaan käyttöön vuoden 2016 alusta. Sivistys- ja kulttuuripalveluissa uudistus tulee voimaan 2017 alusta. Asiakaslähtöisyyttä vahvistetaan siirtämällä valtaa, vastuuta ja resursseja alueellisen toimintamalliin lähemmäksi asiakkaita.

Monet meneillään olevat muutokset on nähtävä mahdollisuutena. Teemme itse tulevaisuutemme myös jatkuvasti muuttuvassa kaupunkiorganisaatiossa. Meidän on löydettävä parhaat tavat tuottaa vaikuttavia palveluita kustannustehokkaasti. Tässä hyvin alkaneessa kehitystyössä tarvitsemme jatkossakin kaikkien meidän panostamme.

Lämmin kiitos koko henkilöstölle ja luottamushenkilöhallinnolle!

Matti Pennanen
Kaupunginjohtaja

I. YLEINEN OSA

1. Oulun kaupungin organisaatio ja Oulu-konserni

Oulun kaupungin organisaatio muodostuu kaupunginvaltuustosta, kaupunginhallituksesta, tarkastuslautakunnasta, sisäisestä ja ulkoisesta tarkastuksesta, kaupungin johtajistosta, konsernipalveluista, kolmesta palvelualueesta, sisäisistä ja ulkoisista liikelaitoksista. Oulun elinkeinopalvelut on organisoitu BusinessOulu liikelaitokseen. Laajojen palvelualueiden lisäksi palveluja yhdistetään myös poikitoiminnallisesti palvelualueiden välillä asiakaslähtöisiksi palvelukokonaisuuksiksi. Erityiskehityskohteena hallintorajat ylittävässä yhteistyössä ovat palvelujen järjestämishjelmassa valitut painopistealueet, jotka on määritelty seuraaville asiakasryhmille: lapset ja lapsiperheet, työkäiset ja ikääntyneet. Kuvassa 1 on esitetty Oulun kaupungin organisaatiokaavio.

Oulussa on päätoiminen kaupunginhallituksen puheenjohtaja. Kaupunginhallituksella on kehittämisjaosto ja konsernijaosto. Palvelualueiden lautakuntia ovat hyvinvointilautakunta, sivistys- ja kulttuurilautakunta, yhdyskuntalautakunta sekä rakennuslautakunta. Hyvinvointi-, sivistys- ja kulttuuri- ja yhdyskuntalautakunnilla on osa-aikaiset puheenjohtajat. Kaupungin järjestämät palvelut on organisoitu kolmeen laajaan, asiakaslähtöiseen palvelualueeseen: sivistys- ja kulttuuripalvelut, hyvinvointipalvelut sekä yhdyskunta- ja ympäristöpalvelut.

Konsernipalvelut vastaa kaupunkikonsernin kehittämisen ja päätöksenteon valmistelu- ja asiantuntijatehtävistä. Sillä on myös ohjaus- ja päätösten täytäntöönpanoroolia. Konsernipalvelut on jakautunut neljään palvelualueeseen.

Oulun kaupungissa palvelutuotannon tukipalvelut on organisoitu liikelaitoksiin, joita ovat Liikelaitos Oulun Servisi (ateria- ja siivouspalvelut), Oulun Tietotekniikka liikelaitos, Oulun Työterveys liikelaitos, Oulun Konttori (talous-,

hallinto-, henkilöstöhallinto ja hankintapalveluja sekä kuntalaisten asiakaspalvelut), Oulun tekninen liikelaitos ja Liikelaitos Oulun Tilakeskus. Lisäksi Oulun kaupungin organisaatioon kuuluvat myös Oulun seudun ympäristötoimi liikelaitos, Oulu-Koillismaan pelastusliikelaitos sekä Oulun Vesi liikelaitos.

Oulu-konserni

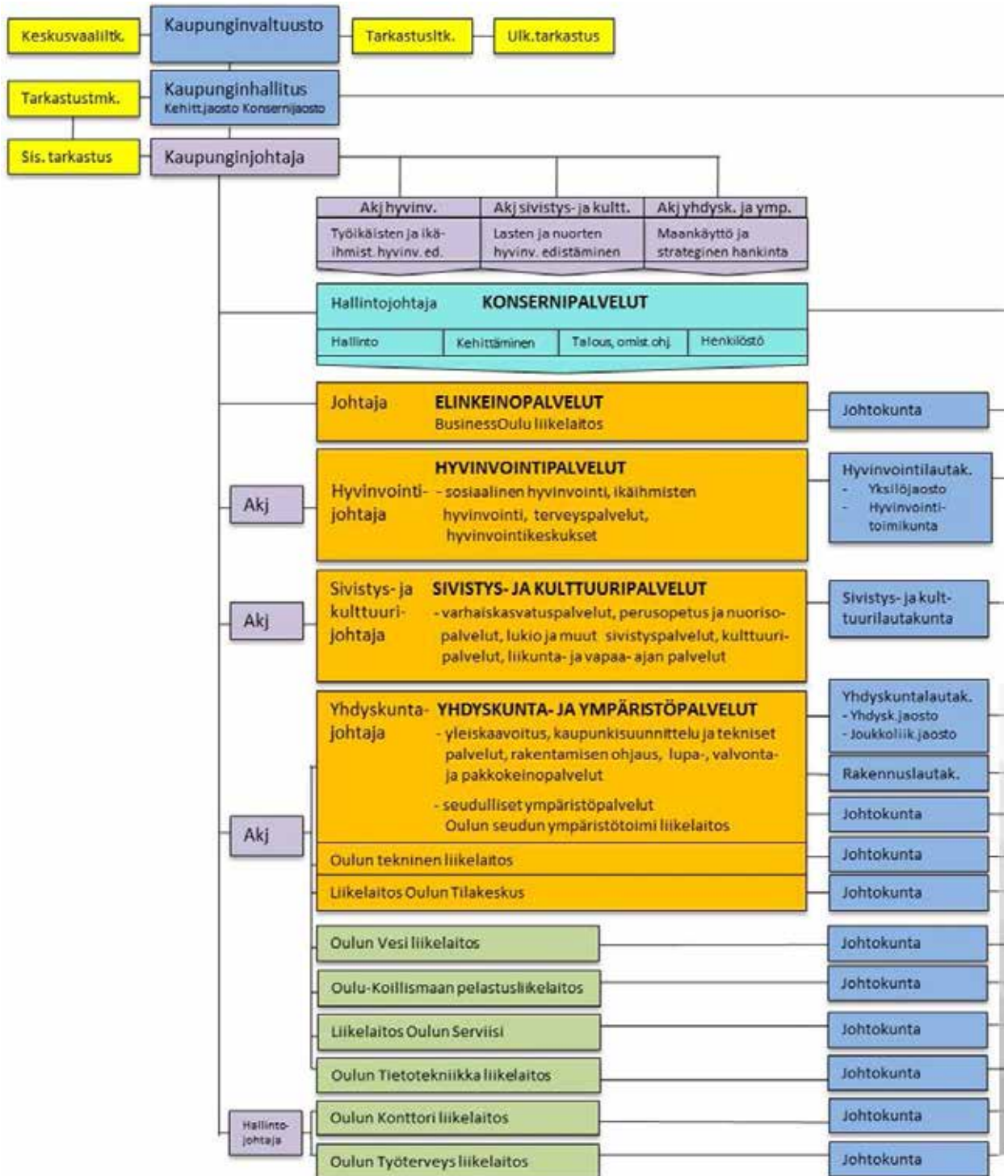
Oulu-konsernin emoyhteisönä toimii Oulun kaupunki (peruskunta ja liikelaitokset). Oulu-konserniin kuuluvat kirjainpitolain mukaisesti kaupungin määräysvallassa olevat osakeyhtiöt (tytäryhtiöt) sekä säätiöt. Lisäksi kuntayhtymistä tytäryhteisöasemassa Oulun kaupunkiin on Oulun seudun koulutuskuntayhtymä. Oulun kaupungilla on 14 osakkuusyhtiötä, joissa kaupungin omistusosuus vaihtelee 21 %:n ja 50 %:n välillä.

Konsernirakennemuutokset

Vuoden 2015 aikana tytäryhtiöistä asetettiin selvitystilaan Ouluzone Kiinteistöyhtiö Oy ja Kiinteistöosakeyhtiö Kii-
mingin Leikkilä. Yhtiöt purkautuvat vuosien 2015 tai 2016 aikana ja niiden toiminta siirtyy Oulun kaupungin hoidettavaksi.

Oulun seudun koulutuskuntayhtymän ja Oulun Aikuis-koulutuskeskus Oy:n aikuiskoulutustoimintojen järjestämiseen liittyvä selvitys ja esitys toiminnan järjestämisestä valmistuvat syksyn 2015 aikana. Lisäksi Pohjois-Pohjanmaan liikuntaopistosäätiön toiminnan siirtymisestä osaksi Oulun Aikuis-koulutuskeskus Oy:n toimintaa neuvotellaan parhaillaan ja esitys valmistuu syksyn 2015 aikana.

Syksyn 2015 aikana aloitetaan sosiaali- ja terveystalouden uudistuksesta johtuvien tukipalveluihin liittyvien konsernirakennemuutosten valmistelu.

Kuva 1: Oulun kaupungin organisaatio 1.1.2016

OULU-KONSERNI			
Peruskunta ja liikelaitokset			
Tytärtyhtiöt		Osakkuusyhtiöt	
Energialiiketoiminta omistusosuus	Asuntoliiketoiminta omistusosuus	Kiinteistöliiketoiminta omistusosuus	merkittävimmät säätit
Oulun Energia Oy 100 %	Oulun Asuntohankinta Oy 100 %	Kiinteistö Oy Oulun Sävelparkki 50 %	Oulun Palvelusäätiö
Kiinteistöliiketoiminta omistusosuus	Sivakka-yhtymä Oy 100 %	Haukiputaan Jäähalli Oy 49 %	Oulun Musiikkijuhlasäätiö
Haukiputaan Kehitys Oy 100 %	Muu liiketoiminta omistusosuus	Haukiputaan Palvelukulma Oy 48 %	Pohjois-Pohjanmaan liikuntaopistosäätiö
Kiimingin Palvelutalo Oy 100 %	Nallikari Seaside Oy 100 %	Kiinteistö Oy Oulunsalon Kulma 43 %	Kuntayhtymät
Kiinteistö Oy Kiimingin Leikkilä 100 %	Oulun Aikuiskoulutuskeskus Oy 100 %	Kiint. Oy Raksilan Tekojääkentän Katsomo 40 %	osuus peruspääomasta
Kiinteistö Oy Oulun Maikkulan Toivo *) 100 %	Oulun Jätehuolto Oy 100 %	Rehaparkki Oy 40 %	Oulun seudun koulutus-kuntayhtymä 78 %
Maikkulan Keskus Oy 100 %	Oulun kaupungin elintarvike- ja ympäristö-laboratorio Oy 100 %	Kiinteistö-Ali Oy 39 %	Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri ky 53 %
Oulunsalon Kehitys Oy 100 %	Oulun Kaupunginteatteri Oy 100 %	Oulun Keskusliikenne- asemakiinteistö Oy 31 %	Pohjois-Pohjanmaan liitto 47 %
Ouluzone Kiinteistöyhtiö Oy 100 %	Oulun Pysäköinti Oy 100 %	Yli-lin Liiketalo Oy 30 %	
Kiinteistö Oy Raksilan Harjoitushalli 91 %	Oulun Satama Oy 100 %	Muu liiketoiminta omistusosuus	
Kiinteistö Oy Huonesuon Monitoimitalo 78 %	Monetra Oy *** 89 %	Partnera Oy 47 %	
Kiinteistö Oy Oulun Intiönparkki ** 59 %	Oulun Ammattikorkeakoulu Oy 76 %	Oulu Innovation Oy 45 %	
Kiinteistö Oy Haukiputaan Toritalo 54 %		Virpiniemi Sport Oy 40 %	
		Oulun Matkailu Oy 30 %	
		Lakeuden Keskus-puhdistamo Oy 21 %	

*) Oulun kaupungin suora omistus 50,3 %

***) Oulun kaupungin suora omistus 18 %

***) Oulun kaupungin suora omistus 79 %

2. Toimintaympäristö

Oulun voimakas väestökasvu ja nuori väestörakenne on koko alueen vahvuus, mutta lisää myös paineita asumiselle ja palvelutarjonnalle. Heikko talouskehitys ja alueen elinkeinorakenteen muutos näkyy työttömyystilanteen heikkenemisenä. Erityisen haastavaa Oulussa on korkea nuorten työttömien määrä. Eurooppaan saapuneiden turvapaikanhakijoiden määrä on kasvanut syksyn aikana voimakkaasti ja tämä näkyy myös Oulussa. Syyskuun puolivälissä 2015 Ouluun saapuneita oli noin 1 500 ja päivittäin Ouluun jäi noin 50-100 henkeä.

Syyskuussa 2015 julkaistussa Alueelliset kehitysnäkömät katsauksessa (TEM) ennakoidaan Oulun seudun

elinkeinoelämän ja yritystoiminnan tilanteen säilyvän ennallaan lähiaikoina ja paranevan hieman vuoden sisällä. Lähitulevaisuuden kasvualat ovat sidoksissa vahvaan T&K&I -kapasiteettiin. Start up -yrityksiä ja hankkeita syntyy mm. ICT-aloilla, terveys- ja hyvinvointiteknologiassa, mobiilipalveluissa, biotaloudessa ja robotiikassa. Useat käynnistyneet ja tulossa olevat suurhankkeet (mm. Pyhäjoen ydinvoimala, isot tuulipuistot, kaivos-hankkeet) luovat uskoa kääntää työllisyys kasvu-uralle. Fennovoiman ydinvoimahankkeen rakennustöiden laajamittainen avaus on merkittävin lähitulevaisuuden piristysruiske maakunnan taloudelle ja työllisyydelle.

2.1. Uusi kuntalaki ja sen vaikutukset talousarvioon

Kuntalaki on kunnan hallintoa, päätöksentekomenettelyä ja taloutta koskeva yleislaki. Kuntalain tarkoituksena on luoda edellytykset kunnan asukkaiden itsehallinnon sekä osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien toteutumiselle kunnan toiminnassa sekä edistää kunnan toiminnan suunnitelmallisuutta ja taloudellista kestävyyttä. Kuntalaissa tarkastelussa on peruskuntaa laajempi kunnan toiminta ja toimintaa ohjataan kokonaisuutena riippumatta tehtävien organisointitavasta. Laaja toiminnan tarkastelu tarkoittaa konsernitaseista tarkastelua (kaupunki, tytäryhtiöt, kuntayhtymät, osakkuusyhteisöt) sekä toiminnan järjestämistä yhteistoimintana, avustuksilla ja os-topalveluina.

Uuteen kuntalakiin on kirjattu uudet osallistumis- ja vaikuttamiskeinot sekä vuorovaikutuksen lisääminen. Laissa on kunnan toiminnan ja päätöksenteon avaaminen kuten toimintaa koskevat tiedot, ilmoitukset ja päätöspöytäkirjojen saatavuus verkkosivuilla. Aloiteoikeus on kunnan asukkaiden lisäksi kunnassa toimivilla yhdistyksillä ja yrityksillä. Uutena on myös palvelun käyttäjän oikeus tehdä aloitteita kyseistä kunnan palvelua koskevassa asiassa. Hallintosääntöön tehdään tarpeelliset määräykset aloitteen käsitteystä ja aloitteen tekijälle annettavista tiedoista.

Kuntalakiin on kirjattu mahdollisuus tehdä alueellisia lautakunta/johtokuntia sekä eri väestöryhmien yhdenvertainen osallistuminen esim. nuorisovaltuusto ja vammaisneuvosto ovat pakollisia vanhusneuvoston lisäksi. Edellä mainitut voivat olla myös kuntien yhteisiä.

Kuntalaissa on kiinnitetty huomiota mm. kuntakonsernia koskevaan sääntelyyn, taloussääntöksiin ja arviointimenettelyyn edellytyksiin, kuntalaisten

vaikuttamismahdollisuuksiin, tarkastuslautakunnan tietojensaantioikeuteen ja kuntien antamien lainojen ja tausten rajoittamiseen.

Kunnan talouden kestävyys ja talouden tasapainon varmistamiseksi uudessa kuntalaissa on säädetty seuraavasti:

- alijäämän kattaminen määrääjässä – ilman mahdollisuutta lykätä suunnitelmilla tuonemmaksi
- alijäämän kattamisvelvollisuus myös kuntayhtymille
- kunnan ja kuntayhtymän arviointimenettelyt
- konserninäkökuuma huomioon (mm. arviointimenettelyn kriteerit konsernitaseille v.2017 lähtien).

Kuntalain tavoitteena on kuntatalouden vakauden varmistaminen ja kunnille säädettyjen tehtävien rahoituksen turvaaminen. Tavoitetta toteutetaan kuntatalousohjelman avulla, joka on osa julkisen talouden suunnitelmaa ja valtion talousarviomenettelyä. Kuntatalousohjelma korvaa nykyisen peruspalveluohjelman ja –budjetin.

Uusi kuntalaki on tullut voimaan 1.5.2015. Taloussääntöksiä sovelletaan vuodesta 2015. Seuraavan valtuustokauden alusta (1.6.2017) sovelletaan uusia sääntöksiä mm. valtuustosta, toimielimistä ja johtamisesta, asukkaiden osallistumisoikeuksista, luottamushenkilöistä sekä sähköisistä päätöksenteko- ja tiedoksiantotavoista. Siirtymäsääntöksiä on esim. alijäämän kattamiseen ja arviointimenettelyyn. Työterveyden sairaanhoitopalveluiden yhtiöittämisvelvollisuuteen siirtymäaika on vuoden 2017 alkuun.

Kuntalaissa järjestämisvastuu ja tuottamisvastuu erotetaan laissa toisistaan. Sääntely koskee lakisääteisiä tehtäviä. Kunta voi järjestää sille laissa säädetty tehtävät itse

tai sopia järjestämisvastuun siirtämisestä toiselle kunnalle tai kuntayhtymälle. Lakisääteisessä yhteistoiminnassa järjestämisvastuu on aina kunnan puolesta toisella kunnalla ja kuntayhtymällä. Kunta vastaa tehtäviensä rahoituksesta vaikka järjestämisvastuu on siirretty toiselle kunnalle tai kuntayhtymälle.

Uudessa kuntalaissa on erityisesti valtuuston vastuu monipuolisista ja vaikuttavista osallistumisen mahdollisuuksista. Vaikuttamisen keinoina mm. keskustelu ja kuulemis-tilaisuudet (kuntaraadit), käyttäjien nimeäminen kunnan toimielimiin, mahdollisuudet osallistua talouden suunnitteluun, käyttäjälähtöiset vaikuttamisen keinot kuten yhteinen suunnittelu ja palvelumuotoilu. Yhtenä vaikuttamisen keinoina ovat myös asukkaiden, järjestöjen ja muiden yhteisöjen toiminnan tukeminen.

Viestinnässä on kerrottava kunnan järjestämistä palveluista, taloudesta, valmistelussa olevista asioista ja niitä koskevista suunnitelmista, asioiden käsittelystä, päätöksistä ja päätösten vaikutuksista sekä osallistumis- ja vaikuttamiskeinoista.

Kuntatalouden tasapainon varmistaminen ja kunnille säädettyjen tehtävien rahoituksen turvaaminen pyritään tekemään kuntatalousohjelman avulla. Kunnan alijäämän kattamisvelvollisuus tiukentuu. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamisesta seuraavan vuoden alusta ilman mahdollisuutta taloussuunnitelmassa lykätä alijäämän kattamista myöhempään ajankohtaan. Lain voimaan tullessa alijäämäisimmille kunnille turvataan voimaantulosäännöksellä kuusi vuotta aikaa kattaa alijäämä.

Yksilöidyt toimenpiteet alijäämän kattamiseksi on osoitettava suoraan taloussuunnitelmassa.

Kriisikuntamenettelyssä on asetettu ns. perälauta kattamattomalle alijäämälle. Kriisikuntamenettelyyn voi joutua, jos alijäämiä ei kateta säädettyssä ajassa tai nykyisten kriisikuntakriteereiden perusteella. Kriteereissä siirrytään konsernitason tietoihin vuonna 2017. Kriisikuntamenettelyä sovelletaan ensimmäisen kerran vuoden 2015 taseeseen kertyneisiin alijäämiin.

Arviointimenettely käynnistyy uusien säännösten perusteella, jos

1. kunta ei ole kattanut alijäämää säädettyssä määräajassa tai
2. kriisikuntakriteerien perusteella
 - asukasta kohti laskettu kertynyt alijäämä kuntakonsernin viimeisessä tilinpäätöksessä on 1 000 euroa ja sitä edeltäneessä tilinpäätöksessä 500 euroa tai
 - kaikki seuraavat talouden tunnusluvut ovat kahtena vuonna peräkkäin täyttäneet säädetty raja-arvot:
 - kuntakonsernin vuosikate negatiivinen
 - kunnan tuloveroprosentti on vähintään 1,0 prosenttiyksikköä korkeampi kuin kuntien keskimääräinen asukasta kohti laskettu kuntakonsernin lainamäärä
 - kuntakonsernin suhteellinen velkaantuneisuus vähintään 50 %
 - nykyisiä tunnuslukuja (valtionosuuslain 63a§) sovelletaan vielä vuosina 2015 – 2016

2.2. Väestörakenne ja väestörakenteen muutokset

Oulun väestönkasvu on jatkunut korkealla tasolla. Oulun kaupungin väkiluku oli 196 291 vuoden 2015 alussa. Vuonna 2014 väestö kasvoi 2 493 asukkaalla (1,3 %). Oulun seutukunnan suhteellinen väestönkasvu oli voimakkainta koko maassa. Seudun väestö kasvoi 3 009 asukkaalla, joten valtaosa seutukunnan väestönkasvusta kohdistui Oulun kaupunkiin. Oulun väestönkasvu on jatkunut korkealla tasolla myös vuonna 2015. Väkiluku syyskuun alussa oli 197 887 ja väestönkasvu on ollut edellisvuoden tasolla.

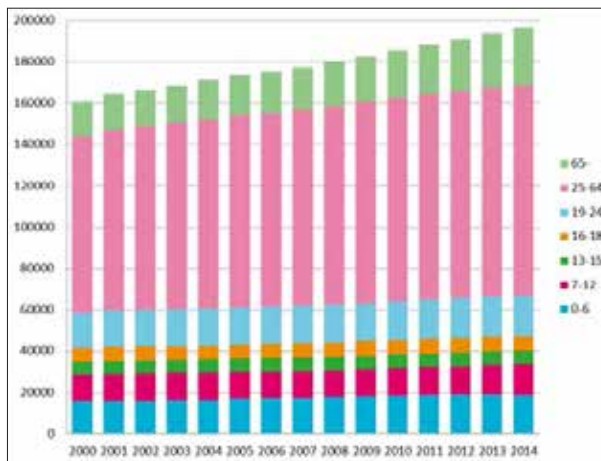
Väkiluvun kasvun taustalla on korkea luonnollinen väestönlisäys, mutta kahtena viime vuotena syntyneiden määrä on kääntynyt laskuun. Myös vuonna 2015 syntyneiden määrä näyttäisi jäävän edellistä vuotta pienemmäksi. Vaikka syntyneiden määrä on hivenen laskenut, on Oulussa kuitenkin edelleen korkein syntyvyys vähintään 50 000 asukkaan kunnista.

Muuttovoitto on ollut viimeisten viiden vuoden aikana keskimäärin 1 150 henkilöä vuodessa. Vuonna 2014 muuttovoitto oli 1 055 henkilöä ja tästä maahanmuuton osuus oli 473 henkilöä. Oulusta muutti seudun muihin kuntiin yhteensä 46 henkilöä enemmän kuin muista seudun kunnista Ouluun. Eniten muuttovoittoa Oulu sai jälleen pohjoisen kaupungeista (Kemi, Raahe, Kajaani). Suurinta muuttotappio oli muihin suuriin kaupunkeihin (Helsinki, Espoo, Tampere).

Vuoden 2015 elokuun loppuun mennessä muuttovoitto on ollut hivenen edellisvuotta suurempaa, ja muuttovoittoa on tullut erityisesti kuntien välisestä muutosta. Maahanmuuton osalta nettomuutto on jäänyt edellisvuotta pienemmäksi. Tulevina vuosina maahanmuuton osuus väestönkasvusta todennäköisesti kasvaa.

Väestörakenteelle on leimallista sen nuoruus. Lasten ja nuorten määrä on suuri ja vastaavasti vanhempien ikäluokkien osuudet ovat koko maan tasoa matalammat. Pitkään jatkuneen kasvun jälkeen alle kouluikäisten lasten määrä väheni 120 lapsella vuonna 2014. Myös vuonna 2015 alle kouluikäisten määrä tulee todennäköisesti vähenemään. Oulun kaupungin ikäluokkatilaston mukaan syyskuun alkuun mennessä alle kouluikäisten määrä oli vähentynyt 100 lapsella. Tilastokeskuksen nykyisen väestöennusteen mukaan lähivuosina alle kouluikäisten lasten määrä kasvaisi keskimäärin noin 30 lapsella vuodessa. (Uusi Tilastokeskuksen väestöennuste julkaistaan lokakuussa 2015)

Perusopetusikäisten lasten määrän kasvu on ollut viime vuosina voimakasta. Vuonna 2014 määrä kasvoi 542 lapsella. Erityisesti alaluokkaikäisten määrän kasvu näyttäisi jatkuvan myös tänä vuonna. Oulun kaupungin ikäluokkatilaston mukaan syyskuun alkuun mennessä alaluokkaikäisten lasten määrä on kasvanut 250 lapsella, mutta yläluokkaikäisten määrä on pysynyt edellisvuoden tasolla.

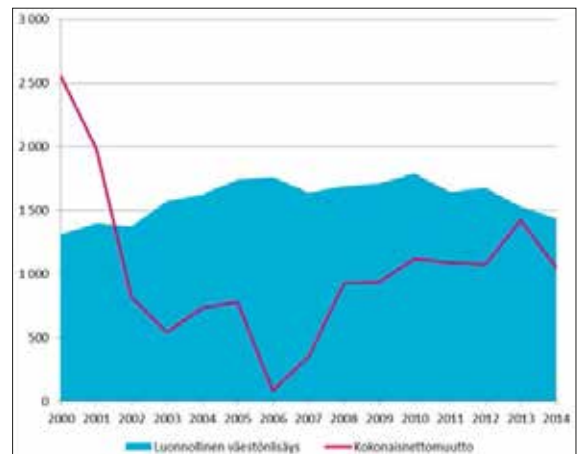

Kuva 3. Oulun väestökehitys ikäluokittain (aluejako 1.1.2013).

Talousarvion suunnitteluohjeen liitteenä (liite 1) on suuralueittainen väestösuunnite, joka perustuu Maankäytön toteuttamisohjelman 2016–2020 mukaiseen asuntotuotanto-ohjelmaan sekä kunkin suuralueen väestörakenteeseen. Väestösuunnitteeseen liittyy monia

Tilastokeskuksen nykyisen väestöennusteen mukaan lähivuosina sekä alaluokka- että yläluokkaikäisten määrä tulee kasvamaan reilulla 200 lapsella vuodessa. Toisen asteen opiskelijoiden (16–18-vuotiaat) määrä on kasvanut syyskuun alkuun mennessä 90 nuorella, kun vuonna 2014 määrä väheni noin 200 nuorella. Tilastokeskuksen väestöennusteen mukaan voimakkaampi määrän kasvu alkaisi vuoden 2019 tienoilla, jolloin määrä kasvaisi noin 200 nuorella vuodessa.

Suurten ikäluokkien ikääntyminen näkyy myös vanhempien ikäluokkien aiempaa voimakkaampana kasvuna. Vuonna 2014 eniten kasvoi yli 65-vuotiaiden määrä, 1 190 henkilöllä. Tämän vuoden syyskuun alkuun mennessä yli 65-vuotiaiden määrä on kasvanut reilulla 800:lla, hieman enemmän kuin vuosi sitten samaan aikaan. Myös 25–65-vuotiaiden määrä on kasvanut syyskuun alkuun mennessä hieman enemmän kuin vuosi sitten. Edelleen Oulussa työkään tulevien määrä ylittää selvästi eläköityvien määrän vuosittain.

Kuva 4. Luonnollinen väestönlisäys ja nettomuutto (aluejako 1.1.2013).

epävarmuustekijöitä, joista merkittävimpiä ovat sisäisen ja ulkoisen muuttoliikkeen vaihtelut sekä asuntotuotannon ajoittumiseen, tuotannon määriin ja talotyyppejälähtävään liittyvät mahdolliset muutokset.

2.3. Työpaikkakehitys, työttömyys ja työllisyyden edistäminen

Talouden heikko kehitys on jo useamman vuoden ollut laaja-alaista. Talous on supistunut kolmena edellisena vuotena ja työttömyys on noussut. Eri talousennusteiden mukaan nopeaa elpymistä ei ole odotettavissa ja myös kasvun ennustetaan viivästyvän. Yksityisen kulutuksen

kasvua rajoittavia tekijöitä on yhä kuluttajien kokemaa taloudellista epävarmuutta, ostovoiman heikkoa kehitystä ja työmarkkinoiden haastava tilanne. Työttömyys on jatkanut kasvuaan jopa ennakoitua voimakkaammin ja ennusteet ovat edelleen synkkiä. Työttömyys on Suomessa

myös vuonna 2016 eri ennusteiden mukaan edelleen yli 9 prosenttia. Erityisen huolestuttavaa on pitkäaikais- ja rakennetyöttömien määrän nopea nousu.

Valtionvarainministeriön kesän 2015 ennusteen mukaan vuodelle 2016 rakentamisen suhdannenäkymät ovat viime vuoden loppua valoisimmat, vaikka tuotannon ei juuri odoteta lisääntyvän. Korjausrakentaminen tukee rakentamisen arvonlisäystä, mutta uudisrakentaminen elpyy vasta muun talouden mukana. Pohjois-Ruotsin ja Norjan rakennusinvestointien odotetaan tuovan piristystä alan työmarkkinoille. Suomessa palvelusektori on pitkälti riippuvainen teollisuudesta ja viennin kasvun vanavedessä palveluiden tuotantokin vuoden 2016 aikana lähtenee hienoiseen kasvuun. Palveluiden kysyntä on elpynyt kuluvana vuonna muutamilla yksityisillä palvelutoimialoilla. Toisaalta esimerkiksi liikenteen ja julkisten palveluiden supistuminen sitä vastoin on jatkunut. Palveluiden tuotannon ennustetaan kasvavan vuosien 2016 ja 2017 1,5 prosenttia.

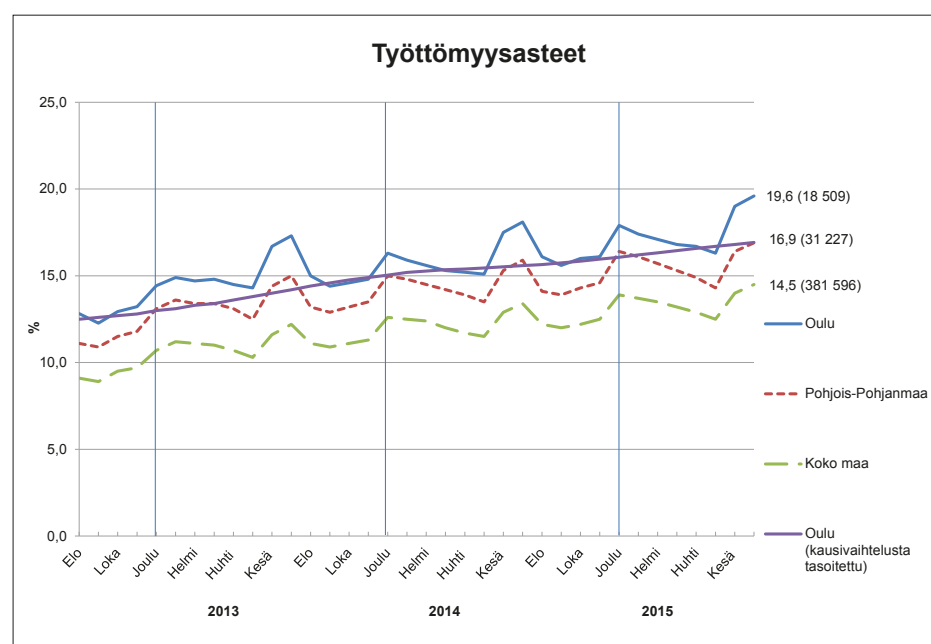
Oulun alueen työvoima on kasvanut hieman yli vuoden aikana noin 2500 henkilöllä ollen vuoden 2015 heinäkuussa 94 612 henkilöä. Työllisyyskehitys on kuitenkin jatkunut heikkona vuoden 2015 aikana. Työllisyysodotukset ovat yhä negatiivisia. Työllisyyden kehitystä on varjostanut pitkäaikaistyöttömyyden syveneminen. Lisäksi toimiala- ja tehtävärakenteen muutoksen seurauksena havaitaan edelleen selviä yhteensopivuusongelmia työttömien työnhakijoiden ja avoimien työpaikkojen välillä niin alueellisesti kuin ammatillisestikin.

Oulun seutu on nimetty rakennemuutosalueeksi, jossa erityisesti ICT-sektorilta on viime vuosina poistunut runsaasti

työpaikkoja. Negatiivisen kehityksen seurauksena koko työmarkkinoiden tilanne on muodostunut odotettua heikommaksi ja kaupan ja palveluiden alat ovat myös reagoineet työvoiman tarpeen vähentymisenä. Yksityinen kulutus jatkuu edelleen vaisuna ja talouden kasvukehitystä odottavana. Tähän vaikuttaa kotitalouksien heikko reaalityulojen kehitys johtuen heikenneestä työllisyystilanteesta. Myös kotitalouksien velkaantuminen on jatkunut tulokehitystä nopeampana.

Oulun työpaikkamäärä on noin 83 000 - 85 000. Yritysten määrä on kääntynyt kasvuun ollen huhtikuussa noin 9 700 eli noin 400 yritystä enemmän kuin vuoden 2014 lopulla. Positiivisen vireen myötä Start up kasvuyritysten, uusien alueellisten innovaatiohankkeiden ja pk -sektorin toivotaan kehittyvän alueella menetettyjen työpaikkojen korvaajaksi. Oulussa, Pohjois-Pohjanmaalla ja mm. Pohjois-Ruotsin vireillä olevat suurhankkeet käynnistynevät talousarviovuosien 2015 -2016 aikana.

Kuntien vastuut pitkäaikaistyöttömyydestä ovat kasvaneet. Työllisyyspalveluiden ja aktiivoinnin merkitys korostuu. Oulun alueella pitkäaikaistyöttömyyden kasvu on kuitenkin ollut maltillisempaa kuin muissa Kuusikko – kaupungeissa. Työmarkkinoiden rakenteelliset ongelmat hidastavat myös nuorien työllistymistä. Työllisyyden edistämistoiminnassa pääpainopisteet ovat erityisesti nuorten työllisyyden edistämässä, rakenteellisen työttömyyden vähentämisessä sekä uusien työpaikkojen luomisessa. Työllisyyspalveluiden tavoitteena on lieventää työttömyyden negatiivisia vaikutuksia ja luoda positiivista virettä hyvinvointia ja aktiivisuutta tukevilla palveluilla.

Kuva 5. Heinäkuun 2015 työllisyyskatsaus (Lähde: ELY-keskus, työllisyyskatsaus 7/2015 ja TEM, toimialapalvelu).

2.4. Hyvinvointikertomus ja vaikutus talousarvioon

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 17.1.2014 § 3 hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman valtuustokaudelle 2013–2016. Keskeiset tavoitteet ja toimenpiteet ovat seuraavat:

1. Kuntalaisen hyvinvointi, elämänhallinta ja terveydentila paranevat
 - kuntalaisten oma vastuu, osallisuus ja yhteisöllisyys vahvistuvat
 - liikunnallinen ja terve elämäntapa vahvistuvat
 - terveydentila paranee
 - syrjäytyminen vähenee

1. Vaikuttavat ja tehokkaat palvelut järjestetään asiakaslähtöisesti
 - olosuhteilla mahdollistetaan kuntalaisten hyvinvointia ja kaupungin kestävä kehitys
 - vaikuttavat ja tehokkaat palvelut järjestetään asiakaslähtöisesti
 - ikäihmisten ennaltaehkäiseviä ja poikkitoiminnallisia palvelurakenteita kehitetään
 - lasten, nuorten ja lapsiperheiden ennaltaehkäiseviä ja poikkitoiminnallisia palvelurakenteita kehitetään

Väestön hyvinvoinnin tilaa seurataan mm. sähköisen hyvinvointikertomuksen indikaattoreiden (liite 2), kouluterveyskyselyn (2013), alueellisen terveys- ja hyvinvointitutkimuksen (ATH, 2013) sekä kaupungin omien toimintatietojen kautta. Kokemustietoa kerättiin sosiaali- ja terveysjärjestöiltä. Tässä on kuvattu hyvinvoinnin tilaa ja haasteita sekä toisaalta niitä palvelualueiden talousarvioesitysten toimenpiteitä, joilla hyvinvointihaasteisiin pyritään vastaamaan.

Oulun väestörakenne on nuorta ja hyvin koulutettua. Asuminen on kohtuuhintaista ja väljää, alueella on hyvä palvelutarjonta. Väestömäärän nopea kasvu, työttömyys, toimeentulo-ongelmat, syrjäytymisvaara, terveydentila, epäterveelliset elämäntavat ja sosioekonomiset erot asettavat palvelukysynnälle haasteita. Perusopetusikäisten määrä lisääntyy seuraavan viiden vuoden aikana keskimäärin 400 lapsella vuodessa, mikä lisää perusopetuspalveluiden tarvetta. Myös ikääntyneiden määrä kasvaa merkittävästi, ja tämä vaikuttaa palvelutarpeeseen.

Työllisyystilanne on heikentynyt edelleen vuoden 2015 aikana. Heinäkuussa työttömyysaste oli 19,6 % ja työttömänä oli 18 500 henkilöä, 1 600 henkilöä enemmän kuin vuosi sitten samaan aikaan. Nuorten työttömien määrä on kasvanut, mutta nuorten osuus työttömistä (21,6 %) on pysynyt edellisen vuoden tasolla. Pitkäaikaistyöttömyyden kasvu on ollut voimakkaampaa. Heinäkuussa pitkäaikaistyöttömiä oli 28,8 % työttömistä (vuosi sitten 25 %).

Talousarviossa 2016 työllisyyden edistämiseen varattuja määrärahoja kohdennetaan erityisesti nuorisotyöttömyyden vähentämiseen ja yli 300 päivää työmarkkinatukea työttömyysetuutena saaneille. Nuorten osalta toimenpiteet suunnataan työttömyyden pitkittämisen estämiseen. Kuntouttavaa työtoimintaa lisätään erityisesti yli 300 päivää työmarkkinatukea saaneille sekä nuorille. Yli 1000 päivää työmarkkinatukea saaneiden palveluihin kuuluvat kuntouttavan työtoiminnan lisäksi työttömien terveyspalvelut, työ- ja toimintakykykartoitukset sekä työelämosallisuutta edistävät palvelukokonaisuudet. Sosiaalityössä painopiste kohdentuu nuorten tulottomien ja pitkäaikaistyöttömien palveluiden järjestämiseen.

Lastensuojelun asiakkaana oli 8,4 prosenttia 0–17-vuotiaista vuonna 2014, osuus nousi 0,1 prosenttia edellisestä vuodesta. Lastensuojelun avohuollon asiakkaita oli 3735, ja kasvua oli 1,9 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna. Kodin ulkopuolelle sijoitettujen lasten osuus 0-17-vuotiaista väestöstä kasvoi hieman, 1,37 prosentista 1,41 prosenttiin.

Talousarviossa 2016 esitetään, että lasten ja lapsiperheiden poikkitoiminnallisia toimenpiteitä kehitetään hyvinvointipalveluiden ja sivistys- ja kulttuuripalveluiden yhteistyönä mm. kehittämällä hyvinvointineuvola- ja hyvinvointikoulutoimintaa. Perheiden ja lasten tarvitsema tuki toteutetaan lasten kasvuympäristössä yhteistyössä neuvolan, perhepalveluiden ja kouluterveydenhuollon kanssa. Perhepalvelun kautta annetaan lapsiperheiden kotiin konkreettista arjen tukea.

Oulu on nuorten kaupunki ja nuorten määrää kasvatetaan myös muuttoliike. Kaupunkiin muuttaa paljon nuoria opiskelemaan, töihin ja monipuolisten palveluiden piiriin. Nuoret ovat tärkeä osa kaupungin elinvoimaa ja valtaosa nuorista voikin hyvin. Kaikki nuoret eivät kuitenkaan löydä opiskelu- tai työpaikkaa. Järjestöjen toiminnassa näkyy nuorten moninainen tuen tarve. Apua tarvitsevat muun muassa asuntoa hakevat nuoret, uupumuksen tai mielen-terveyden häiriöiden takia opintonsa keskeyttäneet sekä työttömyyden takia psyykkisistä, sosiaalisista ja taloudellisista ongelmista kärsivät.

Talousarvion mukaan nuorisotakuuta toteutetaan Byströmin nuorten palveluissa ja työpajatoiminnassa. Painopisteenä ovat kouluttautumisen ja työllistymisen tukeminen sekä arjessa selviytyminen. Työpajoilla toteutetaan uusin opetussuunnitelmien mukaisesti joustavia oppimispolkuja. Alueellista nuorisotyötä kehitetään uusilla toimintamalleilla, mm. yhteistyö- ja kumppanuussopimuksilla kolmannen sektorin toimijoiden kanssa.

Ikäihmisten palvelurakenne on muuttunut tavoiteltuun suuntaan. Kotonaan asuvia yli 75-vuotiaita on 91,3 prosenttia ikäluokasta. Kotonaan yksin asuvien 75 vuotta täyttäneiden osuus on 47 prosenttia vastaavasta ikäluokasta ja yksin asuvien osuus on laskenut Oulussa viime vuosina. ATH-tutkimuksen mukaan 75 vuotta täyttäneistä noin puolet tuntee itsensä onnelliseksi. Yksinäiseksi itsensä kokevia on 16 prosenttia. Neljännes kokee suuria vaikeuksia arkiaskareissa.

Hyvinvointipalveluiden talousarviossa 2016 esitetään, että palvelurakennetta muutetaan laitosvaltaisuudesta kotona asumista tukevien palvelujen ja tehostetun palveluasumisen suuntaan. Kehittämällä koton asumista tukevia poikitoiminnallisia palveluja edistetään ikäihmisen toimintakykyä ja lisätään arjen turvallisuutta.

Oulussa väestön sairastavuus on korkeammalla tasolla kuin koko maassa ja muissa suurissa kaupungeissa. Oulussa siirrytään aiemmin eläkkeelle (56,6-vuotiaana) kuin muissa suurissa kaupungeissa ja koko maassa keskimäärin (59,2-vuotiaana). Oulussa työkyvyttömyyseläkettä saavien työkäisten osuus (8,3 % ikäryhmästä) on korkeampi kuin muissa suurissa kaupungeissa. Noin puolella työkyvyttömyyden syynä ovat mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöt. Mielenterveysongelmat ja päihteiden liikakäyttö näkyvät myös asevelvollisuudesta vapauttamisessa ja lastensuojelutyössä.

Talousarviossa toimenpiteitä kohdennetaan paljon erilaisia palveluita tarvitsevien suunnitelmallisen ja vaikuttavan tuen ja palvelujen järjestämiseen. Mielenterveys- ja päihdepalveluita annetaan enenevästi hyvinvointikeskuksissa, mikä madaltaa kynnystä ja helpottaa konsultaatiota. Tavoitteena on, että hoidontarpeen arviointiin ja alustavan hoitosuunnitelman piiriin pääsee akuutissa tilanteessa samana päivänä.

Kouluterveyskyselyn mukaan valtaosa nuorista kokee terveydentilansa hyväksi. Nuorten tupakointi ja humalahakui-nen alkoholinkäyttö ovat vähentyneet, mutta huumeiden kokeilu ja nuuskan käyttö ovat lisääntyneet. Peruskoulu-laisten ja ammatillisten oppilaitosten opiskelijoiden liikunnan harrastaminen lisääntyi edelliseen kyselyyn verrattuna. Lukiolaisten osalta liikunnan harrastaminen on pysynyt samalla tasolla. Seuraavan kouluterveyskyselyn tulokset julkaistaan syksyllä 2017.

ATH-tutkimuksen mukaan aikuisväestöstä terveyden tilansa huonoksi kokeneita on kolmannes. Päivittäin tupakoivia on noin 13 prosenttia ja tupakoivien osuus pieneni selvästi edelliseen tutkimukseen verrattuna. Liikuntaa harrastamattomien (16 %), alkoholia liikaa käyttävien (34 %) ja kannabista käyttäneiden (4,6 %) osuus on hieman pienentynyt, mutta lihaviinien osuus (17 %) on kasvanut jonkin verran. Vähemmän koulutusta saaneiden keskuudessa tupakointi ja alkoholin sekä kannabiksen käyttö on yleisempää ja liikunnan harrastaminen vähäisempää kuin enemmän koulutusta saaneiden keskuudessa. Aktiivisesti harrastuskerhoihin ja yhdistystoimintaan osallistuvia on noin kolmannes. Itsensä yksinäiseksi kokeneita on 10 prosenttia ja osuus on hieman kasvanut.

Talousarvion 2016 mukaan liikuntapalveluiden tavoitteena on edistää terveysliikuntaa ja terveyserojen kaventumista liikunnan avulla siten, että liikuntapalvelut ovat kuntalaisien käytettävissä iästä, sukupuolesta, varallisuudesta, taidosta tai liikunta-aktiivisuudesta riippumatta. Liikuntapalveluiden keskeisiä tavoitteita ovat lasten, nuorten ja perheiden sekä erityistä tukea tarvitsevien henkilöiden liikunnan edistäminen, ikääntyneiden liikuntaedellytysten turvaaminen sekä terveyttä edistävä liikunta.

Lasten ja nuorten kulttuuripalveluita tuotetaan yhdessä varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen kanssa. Kulttuuripalvelut kehittää yhteistoimintaa hyvinvointipalveluiden kanssa ikäihmisten ja erityisryhmien kulttuuripalveluiden kehittämiseksi. Konsernipalveluiden talousarviossa 2016 esitetään, että kuntalaisten omaehtoista, alueellista yhdistys- ja yhteisötoimintaa tuetaan yhteisötoiminnan avustuksilla ja mm. tarjoamalla toimintaan soveltuvia kohtuuhintaisia tiloja.

Palveluiden tarjonnassa ja käytössä näkyy suuntaus kevyempiin palveluihin. Varhaiskasvatuspalveluissa maksuttoman avoimen varhaiskasvatuksen osuus on kasvanut. Laitoshoidon vähentyminen ja sitä on korvattu avoimien palveluiden avulla. Säännöllisen kotihoidon kattavuus on kasvanut ja omaishoidon asiakkaiden osuus on merkittävä. Järjestöjen ja kaupungin yhteiset elämäkaariverkostot (lapset ja nuoret, työkäiset, ikäihmiset) ja Kumppanuuskeskus muodostavat toimivan yhteistyörakenteen. Järjestöillä on hyvät valmiudet tarjota osaamistaan muun muassa kokemusasiantuntijuuden kehittämiseen ja hyödyntämiseen sosiaali- ja terveyspalveluita suunniteltaessa.

2.5. Maankäyttö ja asuntorakentaminen

Uuden Oulun yleiskaava on tullut vireille keväällä 2011. Yleiskaava on laadittu maakuntakaavan, yhdistymissopimuksen ja Oulun kaupunginhallituksen 8.10.2012 hyväksymien tavoitteiden mukaisesti. Yleiskaavan keskeisenä tavoitteena on eheyttää yhdyskuntarakennetta ja kehittää sitä tukemaan hyvää, sujuvaa arkea ja kestäviä valintoja.

Oulun kaupunginhallitus päätti kokouksessaan 16.6.2015 asettaa Uuden Oulun yleiskaavan yleiskaavaehdotuksen nähtävillä mielipiteiden esittämistä varten. Yleiskaavaehdotus oli nähtävillä 5.8.–7.9.2015 ja sitä esiteltiin yleisötilaisuuksissa keskustassa, Haukiputaalla, Kiimingissä ja Oulunsalossa. Luonnoksesta pyydettiin lausunnot yhteistyötahoilta. Muistutuksia jätettiin yli 60. Lausuntoihin ja muistutuksiin laaditaan vastineet, jotka viedään kaupunginhallituksen käsittelyyn yleiskaavan hyväksymiskäsittelyn yhteydessä. Tavoiteaikataulun mukaan yleiskaava viedään hyväksymiskäsittelyyn vuoden 2015 aikana. Yleiskaavan hyväksyy kaupunginvaltuusto.

Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt 16.6.2014 § 53 Oulun kaupungin maapoliittiset linjaukset. Kaupungin maapoliittiset linjaukset sisältävät linjaukset maanhankinnalle, yleiset linjaukset tontinluovutukselle, linjaukset yritystonttien luovutuksessa, linjaukset asuntotonttien luovutukselle, maankäyttösopimuksia koskevat linjaukset sekä asemakaavojen toteuttamisen edistämisen linjaukset. Maapoliittiset linjaukset jatkavat hyväksi havaittua tapaa hankkia kaupungille maata oikea-aikaisesti, oikeasta paikasta ja oikealla hinnalla. Menettely mahdollistaa tonttien

tuottamisen kohtuulliseen hintaan ja kysyntää vastaavasti asumiseen sekä yrityselämän tarpeisiin.

Oulun kaupungin asuntopoliittiset linjaukset 2013 on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 17.6.2013 § 99. Asunto- tuotannon yleiseksi vuositavoitteeksi on asetettu 1600 – 2000 uutta asuntoa, joista noin puolet on kerrostaloasuntoja ja puolet pientaloasuntoja. Linjauksissa on asetettu tavoitteet erityisryhmien asumiselle ja tehty arvio erityisryhmien asuntotarpeista seuraavalle 10 vuodelle.

Maankäytön toteuttamisohjelman tehtävänä on luoda edellytykset kysyntää vastaavalle asuntotuotannolle ja työpaikkarakentamiselle. Maankäytön toteuttamisohjelmassa, MATO 2014 – 2018, kokonaisvuositavoite on 1900 valmistuvaa asuntoa, joista kerrostaloja (AK) on 950, rivitaloja (AKR AP-AR) on 550 ja omakotitaloja 400. MATO – raportissa on esitetty taulukoissa ja kartoilla asunto-ohjelma suuralueittain ja kaupunginosittain. Lähes koko kerrostalotuotanto on täydennysrakentamista.

MATO- raportin 2016 – 2020 laatiminen aloitettiin loppuvuodesta 2014. Raporttiluonnos valmistui kevään 2015 aikana, jonka jälkeen se lähetettiin lausuntokierroksille. Tässä työssä kiinnitettiin erityistä huomiota palveluverkkoratkaisuun sekä asuntomarkkinatilanteeseen, jota varten tilattiin asuntomarkkinaselvitys. Markkinatilanteesta johtuen rivitalo- ja omakotitalotavoitteita esitetään pienennettäväksi. MATO- raportin 2016-2020 hyväksyy kaupunginvaltuusto.

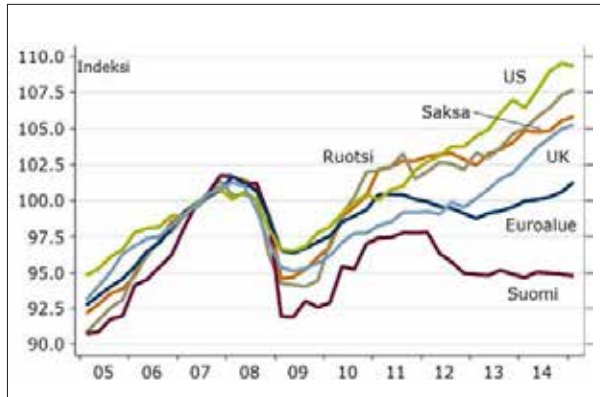
2.6. Talouden kehitysnäkymät ja kuntatalous

Seitsemän vuotta sitten maailmankaupan romahdus ja euroalueen velkakriisi taittoivat talouskehityksen alamäkeen, jota on kiihdyttänyt Ukrainan kriisin pitkittyminen ja sen vaikutukset Venäjän kauppaan. Maailmantalouden kasvu on jäänyt 2015 hieman aiempaa hitaammaksi. Kasvu hiljensi erityisesti nousevissa talouksissa, mutta myös Yhdysvalloissa alkuvuosi oli töyssyinen. Erityisen merkittävää on Kiinan pitkään voimakkaana jatkuneen talouskasvun epävarmuus. Maailmankaupan määrä pieneni, mikä on hyvin poikkeuksellista. Kaupan vaatimaton kehitys heikentää kehittyneiden maiden vientinäkymiä.

Euroalueen vientimarkkinoiden kasvunäkymät ovat aiempaa heikommat. Öljyn ja muiden raaka-aineiden hintojen

alhaisuus, kevyt rahapolitiikka sekä euron ulkoisen arvon heikentyminen tukevat euroalueen kehitystä, mutta mahdollisen kasvun perustuu kotimaiseen kysyntään.

Tuotanto ei ole käytännössä lisääntynyt Suomessa kolmeen vuoteen. Talouskasvu on elpymässä epäyhtenäisesti, sillä talouden aktiiviteettia ylläpitävät tänä vuonna muutamat yksityisten palveluiden toimialat ja alkutuotanto. Suomen bruttokansantuotteen ennustetaan kasvavan tänä vuonna vain 0,3 % ja vuosien 2016 ja 2017 talouskasvuksi ennustetaan 1,4 %. EU:n Komissio on arvioinut Suomen BKT:n kehityksen olevan vuonna 2016 koko EU-alueen huonointa.

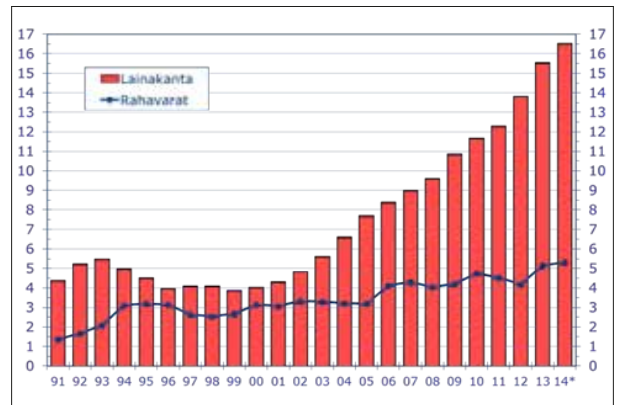
Kuva 6. BKT:n kehitys EU-alueella. (Nordea Markets, Macrobond)

Työllisyyskehitys on ollut vuonna 2015 ennakoitua heikompaa. Suomen talouden heikko kasvu ei paranna kylvän vuoden työllisyysnäkyä. Työttömyys on jatkanut kasvuaan jopa ennakoitua voimakkaammin. Tavaroiden ja palvelujen vienti kehittyi vuonna 2015 erittäin heikosti ja viennin ennustetaan lisääntyvän tänä vuonna vain 0,3 %. Vuosina 2016 ja 2017 vienti kasvaa yli kolme prosenttia euroalueen talouskasvun kiihtyessä (VM 6/2015).

Julkinen talous on pysynyt selvästi alijäämäisenä jo kuusi vuotta pitkään jatkuneen heikon suhdannetilanteen sekä pidempiaikaisten rakenneongelmien vuoksi. Aiemmin toteutetut sopeutustoimet ovat supistaneet alijäämän kasvua, mutta eivät ole pysäyttäneet sitä. Myös julkinen velka on kasvanut rivakkaa tahtia.

Kuntatalouden tilaa kiristävät mm. palvelutarpeen kasvu, heikko kokonaistaloudellinen kehitys sekä aiempina vuosina osana valtiontalouden sopeutustoimia päätetyt

toimenpiteet, kuten kuntien valtionosuusleikkaus. Työttömyyden kehitys, sen vaikutukset palvelutarpeeseen ja verotuloihin sekä kuntien vastuun lisääminen työttömyyden hoidon kustannuksista heikentävät merkittävästi kuntataloutta. Kuntien lainakanta on kasvanut yhtäjaksoisesti viidetoista vuoden ajan. Velkataakan kantamista on helpottanut historiallisen alhainen korkotaso, jonka tuleva kehitys on myös iso riski kuntataloudelle.

Kuva 7. Kuntien ja kuntayhtymien lainat sekä rahavarat, mrd (Tilastokeskus)

Hallitusohjelman mukaan julkisen talouden talkoissa sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen osuus säästöistä on kolme miljardia. Kuntien muiden lakisääteisten tehtävien ja velvoitteiden keventämisellä tulee lisäksi saavuttaa miljardin euron säästö. Vaalikauden aikana kunnille ei anneta lainkaan uusia tehtäviä ilman täyttä valtion korvausta. Ministeriöiden tehtävänä on laatia kokonaisuudessaan yksityiskohtaiset esitykset kuntien tehtävien ja velvoitteiden poistamiseksi vuoden 2015 loppuun mennessä.

2.7. Oulun kaupungin talous

Taloustarvion valmistelussa on ollut lähtökohtana valtuustosopimus. Valtuustosopimus luo toiminnallisen ja taloudellisen kehityksen kaupunginvaltuuston työskentelylle valtuustokaudella. Valtuustosopimuksessa allekirjoittaneet valtuustoryhmät sitoutuivat toimenpiteisiin Oulun kaupungin talouden tasapainottamiseksi kuluvalle

valtuustokaudella 2013 – 2016. Valtuustosopimuksen mukaan verotulojen, valtionosuuksien ja toimintatuottojen lähivuosien kehitys määrittää talouden kasvuvaran. Tavoitteena on nostaa vuosikate tasolle, joka vastaa paremmin poistojen ja investointien määrää.

TULOSLASKELMA, 1000€ Oulun kaupunki	TP2014	TA2015	ENN 2015	TA2016	TS2017	TS2018
Toimintatulot	414 151	249 098	248 713	235 122	233 300	226 827
Valmistus om. käyttöön	15 860	13 293	13 293	13 327	13 327	13 327
Toimintamenot	-1 299 015	-1 199 581	-1 218 159	-1 210 783	-1 229 934	-1 242 746
Toimintakate	-869 003	-937 190	-956 153	-962 333	-983 307	-1 002 592
Verotulot	708 151	730 729	735 083	743 807	755 450	784 892
Valtionosuudet	230 337	248 354	253 000	268 794	266 771	265 771
Rahoituserät yhteensä	5 719	5 372	27 877	5 333	-2 544	-5 580
Rahoitustulot ja -menot						
Korkotulot	6 024	2 559	13 873	10 194	10 131	10 066
Muut rahoitustulot	10 226	18 377	25 290	11 265	7 618	7 336
Korkomenot	-9 644	-14 238	-9 907	-14 691	-18 883	-21 572
Muut rahoitusmenot	-888	-1 325	-1 379	-1 435	-1 410	-1 410
Vuosikate	75 204	47 265	59 807	55 601	36 370	42 491
Poistot						
Suunnitelmapoistot	-100 388	-84 996	-85 949	-79 747	-82 244	-85 876
Satunnaiset erät						
Satunnaiset tulot	341 458					
Satunnaiset menot						
Tilikauden tulos	316 274	-37 731	-26 143	-24 146	-45 874	-43 385
Poistoeron muutos	8 364	3 324	3 324	3 506	1 159	2 712
Vapaaehtoisten varausten muutos	-2 300	600	600	700	3 000	1 600
Rahastojen muutos						
Yli-/alijäämä	322 338	-33 807	-22 219	-19 940	-41 715	-39 073

*) Vuoden 2014 alusta yhtiöityivät Oulun Satama ja Nallikari, vuonna 2015 Oulun Energia, Oulun Jätehuolto ja ympäristölaboratorio. Erityisesti Oulun Energian yhtiöityminen näkyy tilinpäätöksessä 2014 satunnaisena tulona (341 milj. euroa).

RAHOITUSLASKELMA, 1000€ Oulun kaupunki	TP2014	TA 2015	ENN 2015	TA2016	TS2017	TS2018
Toiminnan rahavirta						
Vuosikate	75 204	47 265	59 807	55 601	36 370	42 491
Satunnaiset erät	341 458					
Tulorahoituksen korj.erät	-362 190	-5 000	-12 283	-5 150	-5 130	-5 070
Investointien rahavirta						
Investointimenot	-719 576	-121 771	-118 772	-143 644	-127 894	-108 105
Rahoitusosuudet investointimenoihin	5 304	381	381	80	710	300
Pysyvien vast. hyöd. luovutustulot	742 779	6 000	13 280	9 650	6 155	6 090
Toiminnan ja investointien rahavirta	82 979	-73 125	-57 588	-83 463	-89 789	-64 294
Rahoituksen rahavirta						
Antolainauksen muutokset	-207 732	50 008	48 957	3 109	3 729	7 035
Antolainasaam. lisäykset	-212 057	-16 500	-16 500	-500	-500	-500
Antolainasaam. väh.	4 325	66 508	65 457	3 609	4 229	7 535
Lainakannan muutokset	86 791	23 117	-2 070	80 355	86 060	57 260
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	70 000	117 731	100 000	112 971	172 878	104 582
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-28 707	-94 614	-86 070	-32 616	-86 818	-47 322
Lyhytaik.lain.muutos	45 498		-16 000			
Oman pääoman muutokset						
Muut maksuvalmiuden muutokset	48 388					
Vaikutus maksuvalmiuteen	10 426	0	-10 701	0	0	0

Taulukko 1. Vuodet 2013 - 2018 tunnuslukuina tarkasteltuina

Oulun kaupunki tunnusluvut	TP2013	TP2014	TA2015	ENN2015	TA2016	TS2017	TS2018
Asukasmäärä vuoden lopussa	193832	196194	198243	198243	200473	202606	204638
Tulovero-%	19,25	20,00	20,00	20,00	20,00	20,00	20,00
Tuloslaskelman tunnusluvut							
Toimintatulot/Toimintamenot %	33,6 %	32,3 %	21,0%	20,6 %	19,6 %	19,2 %	18,4 %
Toimintakate €/asukas	-4 366	-4 429	-4727	-4 823	-4 800	-4 853	-4 899
Vuosikate/Poistot %	62,5 %	74,9 %	55,6 %	69,6 %	69,7 %	44,2 %	49,5 %
Vuosikate €/asukas	415	383	238	302	277	180	208
Rahoituslaskelman tunnusluvut							
Investointien tulo-rahoitus, %	36 %	41 %	39 %	51 %	39 %	29 %	39 %
Lainanhoitokate	2,2	2,2	0,6	0,7	1,5	0,5	0,9
Lainat €/asukas	2 858	3 266	3 341	3 222	3 587	3 974	4 214
Suhteellinen velkaantuneisuus %	58*)	47**)	54	52	58	64	68

Toimintatulot prosenttia toimintamenoista = $100 * \text{Toimintatulot} / (\text{Toimintamenot} - \text{Valmistus omaan käyttöön})$

Vuosikate prosenttia poistonalaisista investoinneista = $100 * \text{Vuosikate} / \text{keskimääräinen poistonalaisten investointien omahankintameno}$

Nettoinvestoinnit = Bruttoinvestoinnit - rahoitusosuudet investointimenoihin

Investointien tulo-rahoitus-% = $100 * \text{Vuosikate} / \text{Nettoinvestoinnit}$

*) Suhteellinen velkaantuneisuus = $(\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$

***) Vuodesta 2014 alkaen: Suhteellinen velkaantuneisuus = $100 * (\text{Oma pääoma} + \text{poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot})$

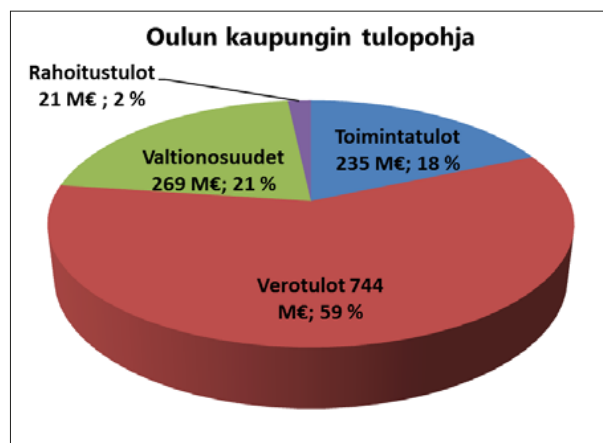
Lainanhoitokate = $(\text{Vuosikate} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{Lainanlyhennykset})$

Lainanhoitokate mittaa kunnan tulo-rahoituksen riittävyyttä lainojen korkojen ja lyhennysten maksuun:

Lainanhoitokate < 1 lainanhoitokyky heikko

Lainanhoitokate 1-2 lainanhoitokyky tyydyttävä

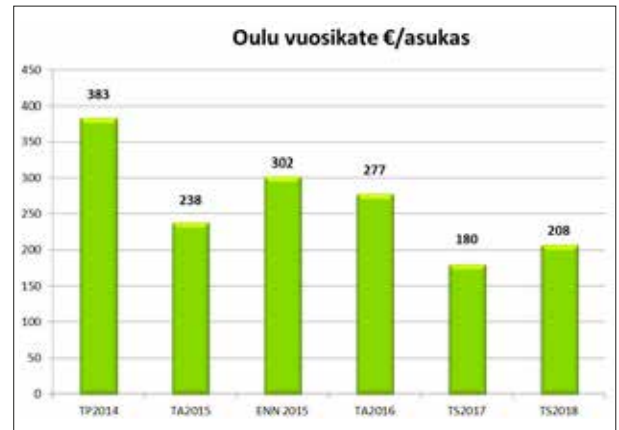
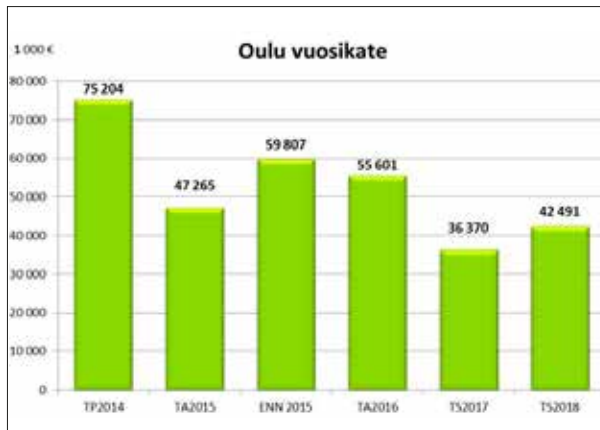
Lainanhoitokate > 2 lainanhoitokyky hyvä

Kuva 8. Oulun kaupungin tulopohja TA2016

Oulun kaupungin tulopohja sisältää ainoastaan ulkoiset tulot, kaupungin yksiköiden väliset sisäiset siirrot on eliminoitu. Kaupungin tulopohja on muuttunut, toimintatulojen osuus on vähentynyt liikelaitosten yhtiöittämissä vuoksi. Oulun Energia Oy:ltä saatavat korkotuotot ja mahdolliset osinkotuotot n. 11,8 milj. euroa sisältyvät rahoituseriin.

Vuosikate

Kuva 9. Vuosikatteen kehitys ja vuosikate laskettuna asukasta kohti

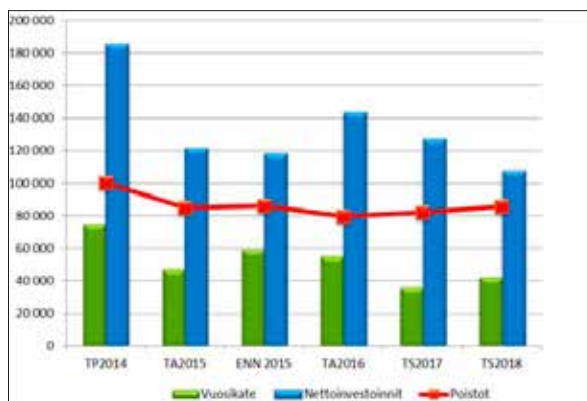
Vuoden 2015 vuosikatteen arvioidaan olevan noin 60 milj. euroa. Vuosikatetta parantavat tuloissa kertavaikutteiset erät n. 46,5 milj. euroa, näistä suurin on Partnera Oy:n pääomanpalautus 7,1 milj. euroa ja osingot 21,5 milj. euroa (vuonna 2014 7,1 milj. euroa), vuosina 2016 - 2018 vastaavat tuotot jäävät n. 2-5 milj. euroon.

Vuonna 2016 kertavaikutteiset erät ovat tuloissa 23 milj. euroa, vuonna 2017 20 milj. euroa sekä 2018 13 milj. euroa. Vuosittain on saatu uuden Oulun yhdistymisestä valtionosuuksien kompensaaationa 6,6 milj. euroa vuosittain, vuonna 2018 kompensatio loppuu. Oulun Energia yhtiöityi vuoden 2015 alusta, yhtiö maksaa vuonna 2015 korkotuottoja n. 11,3 milj. euroa. Talousarviovuonna 2016 Oulun Energia Oy:ltä on arvioitu saatavan korkotuottoja ja osinkotuottoja n. 11,8 milj. euroa, vuonna 2017 n. 11,3 milj. euroa ja 2018 n. 10,9 milj. euroa.

Vuosikatetavoite toteutuu, mikäli asetetuissa toiminnallisissa tavoitteissa pysytään eikä suuria menojen ylityksiä tapahdu.

Vuosikate osoittaa tulorahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen tunnusluku arvioitaessa tulorahoituksen riittävyttä. Perusoletus on, että mikäli vuosikate on käyttöomaisuuden poistojen suuruinen eikä ns. korjausvelkaa kerry, tulorahoitus on riittävä. Oulun kaupungin vuosikate/poistot % on 69,7 % (tilinpäätöksessä 2014 74,9 %). Kun tunnusluvun arvo on 100 %, oletetaan tulorahoituksen olevan riittävä. Oletusta voidaan kuitenkin pitää pätevänä vain, jos poistot ja arvonalentumiset vastaavat keskimääräistä vuotuista investointitasoa. Investoinneilla tarkoitetaan poistonaisten investointien omahankintamenoa, joka saadaan vähentämällä hankintamenoista valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet.

Oulun kaupungin tulorahoitus ei ole riittävä. Vuosikate alittaa poistot koko suunnittelukauden. Investointitaso on korkea ja kaupunki joutuu ottamaan lainaa investointien rahoittamiseksi.

Kuva 10. Vuosikatteen, nettoinvestointien ja poistojen kehitys

2.7.1. Verotulot ja valtionosuudet

Verotulot

Verotulojen ja valtionosuuksien ennusteet perustuvat valtiontalouden kehyspäättökseen, valtiovarainministeriön arvioihin kokonaistaloudellisesta kehityksestä sekä Verohallinnon kuluvaan vuotta koskeviin verotilityksiin ja vuotta 2014 koskevaan Tulokehitystilastoon sekä omiin arvioihin. Valtiovarainministeriön budjettiesityksen, hallitusohjelman ja lainvalmisteluaineiston perusteella vuodelle 2016 esitetyt veroperustemuutokset vähentävät kuntien verotuloja. Veroperustemuutosten vaikutukset on esitetty kompensoitavaksi kunnille valtionosuuksien lisänä. Päätetyillä uusilla veroperustemuutoksilla (solidaarisuusveron laajennus ja pääomaveron korotus) ei ole erityisiä vaikutuksia kunnallisveron tuottoon. Suurin yksittäinen vaikutus kuntien verotuloihin on esitetyllä työtulovähennyksen korottamisella, joka vähentää kuntien verotuloja yli 200 miljoonalla eurolla. Arviot veroperustemuutosten vaikutuksista kuntien verotuloihin tarkentuvat budjettikäsittelyn edetessä. Kunnallisveron tuotto tulee jäämään veroperustemuutosten johdosta noin 244,5 miljoonaa euroa alhaisemmaksi.

Yhteisöveron osalta ei tällä hetkellä ole tiedossa vireillä olevia lakimuutoksia, jotka vaikuttaisivat tulevana vuosina merkittävästi yhteisöverokertymään. Aiempien päätösten seurauksena kuntien jako-osuuden määräaikainen korotus päättyi vuoden 2015 lopussa ja kuntien

yhteisövero-osuus jää sen johdosta noin 260 miljoonaa alhaisemmaksi.

Valtiovarainministeriön luonnos hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi kiinteistöverolain muuttamisesta on ollut lausuntokierroksella kesän aikana. Luonnoksen perusteella hallitusohjelman mukainen 100 miljoonan euron määräinen kiinteistöveron korotus toteutettaisiin portaittain hallituskauden aikana siten, että verotulot kasvaisivat vuodesta 2016 vuoteen 2019 kunakin vuonna noin 25 miljoonalla eurolla. Lakimuutos ei pakota kuntia korottamaan kiinteistöveroprosentteja vuodelle 2016, joten lisätuottojen saaminen vaatii kuntien omia päätöksiä veroprosenttien korotuksista.

Tiedot vuosille 2015 - 2018 perustuvat VM:n ja Suomen Kuntaliiton arvioihin tulojen kehityksestä. Palkkasumman kehitys on ollut heikkoa. Marraskuun oikaisut tulevat verovuoden 2014 ennakkotietojen valossa olemaan maltilliset. Maksuunpantujen verojen alhaisuus näkyy kertymäennusteessa.

Oulun kaupungissa on tapahtunut elinkeinoelämän rakennemuutos, jolla on ollut vaikutusta ansiovero- ja yhteisöverotuloihin. Kaupungin verotuloissa tapahtuneet menetykset kompensoituvat osittain verotulotasauksen kautta. Verotulotasauksena kaupunki saa vuonna 2016 n. 28,4 milj. euroa (vuonna 2015 25,8 milj. euroa).

Oulun kaupungin talousarvio 2016 sisältää laskelmat alla olevien veroprosenttien mukaan:

	2013	2014	2015	TA2016
Tuloveroprosentti	19,25	20,00	20,00	20,00
Kiinteistöveroprosentit:				
• vakituinen asuinrakennus	0,40	0,40	0,40	0,40
• muu asuinrakennus	0,90	0,90	0,90	0,90
• yleinen kiinteistövero	0,95	0,95	0,95	0,95
• voimalaitos	2,85	2,85	2,85	3,10
• yleishyödyllinen yhteisö	0,16	0,16	0,16	0,16
• rakentamaton rakennuspaikka	-	-	-	-

Kiinteistöverot pysyvät vuoden 2015 tasossa, ainoastaan voimalaitoksia koskeva kiinteistöveroprosentti nousee 3,10 prosenttiin (vaikutus n. 185 000 tuhatta euroa). Kiinteistövero korottuu verotusarvojen nostosta ja

ikäälennusten muutoksesta johtuen. Kiinteistöveron painoarvoa kasvatetaan kuntien tulolähteenä. Arvostamisperusteiden kehittämisessä lähtökohtana on, että kiinteistövero olisi myös jatkossa kunnille vakaa tulolähde.

Taulukko 2. Verotulojen ja valtionosuuksien kehittyminen

1000 euroa	TP2013	TP2014	TA2015	ENN2015	TA2016	TS2017	TS2018
Kunnallisvero	624 399	631 475	652 861	655 003	667 206	677 247	704 381
Muutos %	7,7	1,1	3,4	3,7	1,9	1,5	4,0
Yhteisövero	27 798	32 894	32 976	35 248	29 804	30 483	31 837
Muutos %	2,9	18,3	0,2	7,2	- 15,4	2,3	4,4
Kiinteistövero	40 503	43 783	44 892	44 832	46 797	47 720	48 674
Muutos %	22,8	8,1	2,5	2,4	4,4	2,0	2,0
VEROTULOT YHTEENSÄ	692 700	708 152	730 729	735 083	743 807	755 450	784 892
Muutos %	8,3	2,2	3,2	3,8	1,2	1,6	3,9

1 000 €	TP2013	TP2014	TA2015	ENN2015	TA2016	TS2017	TS2018
Valtionosuudet yhteensä	225 083	230 337	248 354	253 000	268 794	266 771	265 771
Muutos %	3,5	2,3	7,8	9,8	6,2	-0,8	-0,4

1 000 €	TP2013	TP2014	TA2015	ENN2015	TA2016	TS2017	TS2018
Verot ja valtionosuudet yhteensä	917 783	938 489	979 083	988 083	1 012 601	1 022 221	1 050 663
Muutos %	3,5	2,3	4,3	5,3	2,5	1,0	2,8

Taulukko 3. Oulu efektiivinen kunnallisveroaste

Tuloveroprosentti ja efektiivinen kunnallisveroaste							1000 €
Oulu							
Verovuosi	2013	2014*	2015**	2016**	2017**	2018**	
Ansiotulot	4 070 430	4 195 605	4 313 466	4 431 438	4 542 780	4 683 695	
Tuloveroprosentti	19,25 %	20,00 %	20,00 %	20,00 %	20,00 %	20,00 %	
Kunnallisveroaste	14,86 %	15,39 %	15,33 %	15,10 %	15,11 %	15,21 %	

Valtionosuudet

Valtionosuusjärjestelmän tavoitteena on kuntien vastuulla olevien julkisten palvelujen saatavuuden varmistaminen tasaisesti koko maassa kohtuullisella verorasitteella. Tämä toteutetaan tasaamalla palvelujen järjestämisen kustannuseroja sekä kuntien välisiä tulopohjaeroja. Kustannuserojen tasauksen laskentaperusteena ovat asukasmäärän ja ikärakenteen lisäksi erilaiset olosuhdetekijät. Toisena valtionosuusjärjestelmän kiinteänä osana kuntien tulopohjaa tasataan kunnan verotulojen perusteella.

Kunnan valtionosuusrahoitus muodostuu hallinnollisesti kahdesta osasta: valtiovarainministeriön hallinnoimasta kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta ja opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain mukaisesta valtionosuusrahoituksesta, jota hallinnoi opetus- ja kulttuuriministeriö.

Peruspalvelujen valtionosuusjärjestelmä uudistui vuoden 2015 alusta. Valtionosuuden laskennallinen peruste muuttuu vuosittain ns. automaattimuutosten perusteella. Näitä ovat määräytymistekijöiden, esimerkiksi asukasmäärien, oppilasmäärien ja muiden laskennan perusteena olevien määrien muutokset ja kustannustason muutoksesta johtuvat hintojen muutokset (indeksikorotus). Valtionosuuksien indeksikorotuksia ei tehdä vuonna 2016. Valtionosuuksien kustannustenjaon tarkistus tehdään joka neljäs vuosi, vuonna 2016 tehdään kustannustenjaon tarkistus vuoden 2013 kustannuksista. Veroperustemuutokset on luvattu kompensoida kuntatalouteen täysimääräisesti, vuonna 2016 yhtenä suurena eränä on työeläkehennyksen kompensointi Oululle n. 7,5 milj. euroa.

Edellisen hallituksen päättämät leikkaukset toteutetaan: 40 milj. euroa vuonna 2016 ja 50 milj. euroa vuonna 2017. Nykyisen hallituksen hallitusohjelman linjaukset, jotka koskevat eri ministeriöitä ovat seuraavat:

Sosiaali- ja terveysministeriö:

- alueellisen erikoissairaanhoidon järjestämisen tehostaminen vuodesta 2016 lähtien
- lisäys sosiaalihuoltolain toimeenpanoon v.2016 ja 2019 (lastensuojelun ja lapsiperheiden kotiapu); valtionosuus 100%
- lisäys perhehoidon kehittämiseen lähinnä ikäihmisten hoidossa v. 2016-2018 ; valtionosuus 100%
- lisäys omais- ja perhehoitajien vapaisiin v.2016; valtionosuus 100%
- perhe- ja omaishoitajien kehittämisestä seuraava säästö v.2016 lähtien
- vanhuspalvelujen henkilöstömitoutuksen tarkastaminen vuodesta 2017 lähtien
- lisäys vanhusten kotihoitoon v.2017 (sotainvalidien haitta-asteen alentaminen); valtionosuus 100%

Opetus- ja kulttuuriministeriö:

- subjektiivisen päivähoito-oikeuden rajaaminen vaihteittain 2016-2017
- nostetaan päivähoitossa kasvattajien ja yli 3-vuotiaiden lasten määrän suhdetta 1/7:stä 1/8:aan vuonna 2017
- kunnille mahdollisuus toteuttaa esiopetuksessa olevan lapsen hoito maksullisena kerhotoimintana vuodesta 2017 lähtien

OKM:n valtionosuudet:

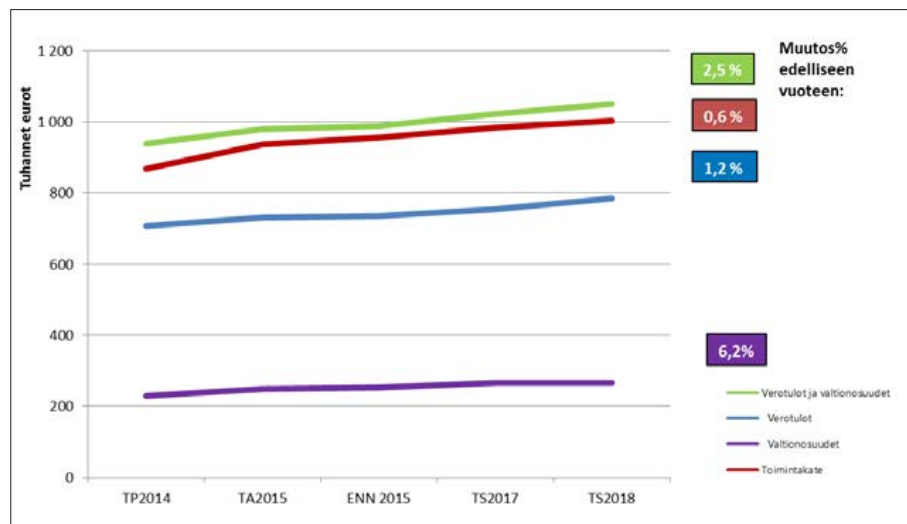
- indeksikorotukset jäädytetty vuosina 2016-2019
- perusopetuksen ryhmävavustusten poistaminen vuodesta 2016 alkaen
- muiden yleissivistävän koulutuksen laadun parantamiseen myönnettävien avustusten vähentäminen vuodesta 2016 alkaen
- oppisopimuskoulutuksen lisärahoituksen poistaminen vuodesta 2018 alkaen
- ammatillisen koulutuksen poistojen takuukorotuksen päättymisen vaikutus täysimääräisenä vuodesta 2016 alkaen

Maksujen korottaminen:

- sosiaali- ja terveyspalvelujen asiakasmaksut 2016
- päivähoitomaksut 1.8.2016 alkaen
- koululaisten aamu- ja iltpäivätoiminnan maksut 1.8.2016

Oulu sai vuosina 2014 - 2015 yhdistymisavustusta 1,8 milj. euroa vuosi. Vuonna 2016 yhdistymisavustuksia ei enää saada. Valtionosuuksien menetysten kompensatio- na saadaan viitenä vuotena 6,6 milj. euroa/vuosi. Valtionosuuksien menetysten kompensatio loppuu vuonna 2018. Valtionosuuksien kompensatio kirjautuu toimintatuloihin. Kotikuntakorvaukset (v. 2016 netto -8,7M€) eivät ole valtionosuutta, vaan ne käsitellään toimintamenoina ja -tuloina.

2.7.2. Toimintakatteen (nettomenojen) kehitys

Toimintakate on toimintatuottojen ja –kulojen erotus, joka osoittaa verorahoituksen osuuden toiminnan kuluista. Toimintakatteella osoitetaan paljonko toiminnan kuluista saadaan katetuksi myynti- ja maksutuotoilla. Loput toimintakuluista katetaan käytännössä verotuloilla ja valtionosuuksilla. Vuonna 2016 verotulojen ja valtionosuuksien eli verorahoituksen kasvu on arvion mukaan noin 2,5 prosenttia. Toimintakatteen alijäämän (nettomenojen) kasvu on arviolta noin 0,6 prosenttia. Vuonna 2014 kaupungin toimintakatteen alijäämä kasvoi 2,7 %.

Peruskunnan toimintakatteen alijäämän kasvu (nettomenojen kasvu) vuoden 2015 ennusteessa arvioidaan olevan noin 2,2 % (tp2014 2,1 %), arvio vuodelle 2016 on -0,5 % eli tavoitteena on, että nettomenot pysyvät vuoden 2015 tasossa. Vuodelle 2015 ennustetut ylitykset pienentävät liikkumavaraa. Väestön kasvun mukaiset kasvuprosenttiarvot ovat vuonna 2015 1,0 % ja vuonna 2016 1,1 %. Jos arvioidut ylitykset vuonna 2015 toteutuvat vielä ennustettuakin suurempina, tarkoittaa tämä sitä, että peruskunnan osalta liikkumavara supistuu entisestään.

2.7.3. Investoinnit

Kuva 11. Vuosikate ja nettoinvestoinnit, vuodet 2005-2012 yhteenlaskettu uuden Oulun kuntien tilinpäätöksistä

Kasvavana kaupunkina Oulun tarve investoida on korkea. Tiukassa taloustilanteessa haasteena on löytää olemassa olevan palveluverkon mahdollisuudet. Vuosikatteen alhainen taso asettaa paineet lisälainanotolle.

Oulun kaupungin investoinnit

	2016	2017	2018
Peruskunta:			
Osakkeet ja osuudet	2 000	2 000	2 000
Irtain käyttöomaisuus	7 465	7 500	4 150
Maanhankinta	6 000	6 000	6 000
Kiinteät rakenteet ja laitteet	42 499	43 700	45 860
PERUSKUNTA YHTEENSÄ	57 964	59 200	58 010
Kehittämisrahasto ja liikelaitokset:			
Kehittämisrahasto	2 982	2 457	1 700
Tilakeskuksen rakennusinvestoinnit	52 689	38 438	25 380
Muut sisäiset liikelaitokset	7 019	8 829	7 155
Oulun Vesi liikelaitos (ulkoinen liikelaitos)	22 990	18 970	15 860
KEHITTÄMISRAHASTO JA LIIKELAITOKSET YHTEENSÄ	85 680	68 694	50 095
OULUN KAUPUNGIN INVESTOINNIT YHTEENSÄ	143 644	127 894	108 105

Peruskunnan ja sisäisten liikelaitosten investointien kokonaistaso:

- 2016: n. 117,7 M€
- 2017: n. 106,5 M€
- 2018: n. 90,5 M€.

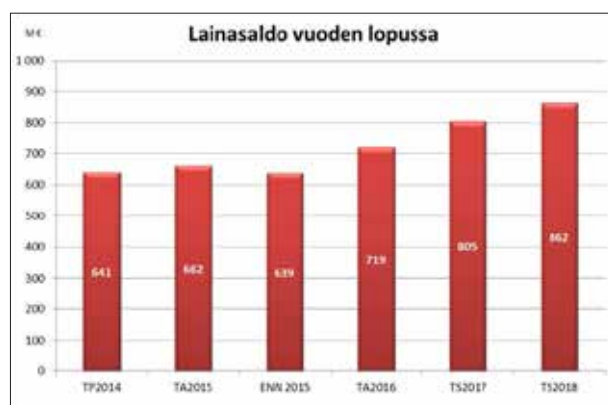
Kiinteät rakenteet ja laitteet sisältää Syväväylä –hankkeen investointikustannukset 2017: 5 M€ ja 2018: 10 M€. Oulun Vesi liikelaitoksen investoinneissa on mukana Tasjalan typenpoiston tehostamiseen liittyvät investointime-not, joka on toteutettava lupaehtoihin pääsemiseksi. Ty-penpoistoon liittyvät investointikustannukset ovat 2016: 8 M€ ja 2017: 4 M€.

2.7.4. Lainat

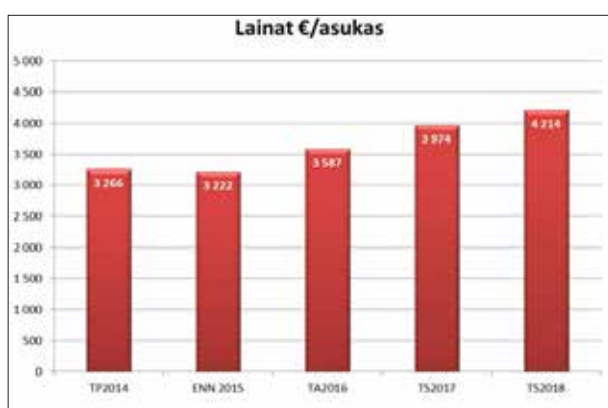
Taloustarjon tasapainoperiaatteen mukaan talousarvossa osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Rahoituslaskelmassa osoitetaan, miten talousarvio vaikuttaa maksuvalmiuteen, kuinka paljon tarvitaan tulo-rahoituksen lisäksi pääomarahoitusta investointeihin ja lainanlyhennyksiin sekä miten rahoitustarve katetaan. Tulorahoituksen riittämättömyys tarkoittaa lisääntyvää lainanottotarvetta ja korkomenojen kasvua.

Toteutunut lainasaldo tilinpäätöksessä 2014 oli 641 milj. euroa ja ennuste vuodelle 2015 on noin 639 milj. euroa. Oulun kaupungin arvioitu lainasaldo vuoden 2016 lopussa on n. 719 milj. euroa ja vuoden 2017 lopussa n. 805 milj. euroa. Summat sisältävät myös tyttärille annetut lainat. Oulun Energian lainan takaisinmaksu vuonna 2015 on n. 64 milj. euroa. Ilman Oulun Energian lainan takaisinmaksua lainasaldo vuoden 2016 lopussa olisi 783 milj. euroa.

Oulun suhteellinen velkaantuneisuus oli vuoden 2014 tilinpäätöksessä 47 %. Suhteellinen velkaantuneisuus tunnusluku on sitä parempi, mitä pienempi luvun arvo on ja kaupungilla on sitä paremmat mahdollisuudet selviytyä velan takaisinmaksusta tulo-rahoituksella.

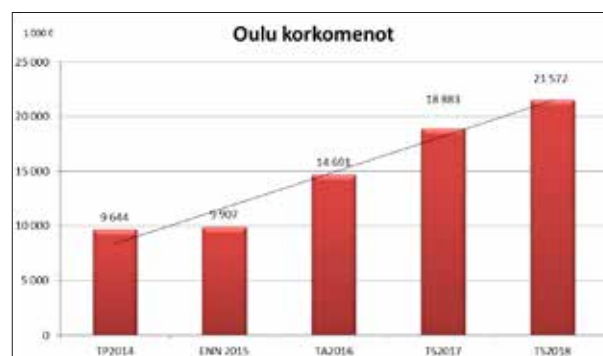

Kuva 12. Lainasaldo vuoden lopussa

Kuva 13. Lainat euroa asukasta kohti

Oulun kaupungin tilinpäätöksessä 2014 lainat asukasta kohti olivat 3266 euroa/asukas. Vuonna 2014 asukasta kohden laskettu kuntien lainakanta oli vastaavasti 2 733 euroa/asukas. Vuoden 2015 ennusteessa lainat asukasta kohti ovat 3 222 euroa/asukas ja talousarviossa 2016 3 587 euroa/asukas.

Kuva 14. Lainojen korkomenot vuosittain

Vuoden 2014 tilinpäätöksessä korkomenot olivat noin 9,6 milj. euroa. Korkomenojen ennuste vuodelle 2015 on noin 9,9 milj. euroa. Nykyisen alhaisen koron vuoksi lainan korot ovat hallinnassa. Jos korot nousevat uhkana on, että korkomenot kasvavat ja rahoituksen kustannukset vievät liikkumavaraa muulta toiminnalta.

2.7.5. Peruskunnan ja liikelaitosten merkitys kaupungin taloudessa

TUOSLASKELMA 1000€						
TA2016	Peruskunta ja rahastot	Liikelaitos Tilakeskus	Muut sisäiset liikelaitokset	Oulun Vesi	Liikelaitokset yhteensä	Kaupunki sis. sisäiset erät
Toimintatulot	177 651	111 023	181 657	34 961	327 641	505 292
Valmistus om. käyttöön	0	0	0	0	0	0
Toimintamenot	-1 208 201	-68 011	-174 275	-17 139	-259 425	-1 467 626
Toimintakate	-1 030 549	43 012	7 382	17 822	68 216	-962 333
Verotulot	743 807					743 807
Valtionosuudet	268 794					268 794
Rahoitustulot ja -menot						
Korkotulot	11 787		283		283	12 070
Muut rahoitustulot	27 122	-9 886	-460	-5 493	-15 839	11 283
Korkomenot	-14 991	-1 149	-42	-402	-1 593	-16 584
Muut rahoitusmenot	-1 435	0	0	0	0	-1 435
Vuosikate	4 534	31 977	7 163	11 927	51 067	55 601
Poistot						
Suunnitelmapoistot	-30 127	-34 160	-5 960	-9 500	-49 620	-79 747
Satunnaiset erät						
Satunnaiset tulot						
Satunnaiset menot						
Tilikauden tulos	-25 593	-2 183	1 203	2 427	1 447	-24 146
Poistoeron muutos		3 689		-183	3 506	3 506
Vapaaehtoisten varausten muutos				700	700	700
Rahastojen muutos						
Yli-/alijäämä	-25 593	1 506	1 203	2 944	5 653	-19 940

RAHOITUSLASKELMA, 1000€						
TA2016	Peruskunta ja rahastot	Liikelaitos Tilakeskus	Muut sisäiset liikelaitokset	Oulun Vesi	Liikelaitokset yhteensä	Kaupunki sis. sisäiset erät
Toiminnan rahavirta						
Vuosikate	4 534	31 977	7 163	11 927	51 067	55 601
Satunnaiset erät						
Tulorahoituksen korj.erät	-5 000		-150		-150	-5 150
Investointien rahavirta						
Investointimenot	-60 946	-52 689	-7 019	-22 990	-82 698	-143 644
Rahoitusosuudet investointimenoihin			80		80	80
Pysyvien vast. hyöd. luovutustulot	9 500		150		150	9 650
Toiminnan ja investointien rahavirta	-51 912	-20 712	224	-11 063	-31 551	-83 463
Rahoituksen rahavirta						
Antolainauksen muutokset	-22 644	20 955	243	4 555	25 753	3 109
Antolainasaam. lisäykset	-33 329	26 000	829	6 000	32 829	-500
Antolainasaam. väh.	10 685	-5 045	-586	-1 445	-7 076	3 609
Lainakannan muutokset	80 355	0	0	0	0	80 355
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	112 971					112 971
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-32 616					-32 616
Lyhytaik.lain.muutos						
Oman pääoman muutokset						
Muut maksuvalmiuden muutokset						
Vaikutus maksuvalmiuteen	5 799	243	466	-6 508	-5 799	0

II. STRATEGIAOSA

3. Kaupunkistrategia Oulu 2020

Oulun strateginen ohjausjärjestelmä perustuu yhteen kaupunkistrategiaan, jonka avulla valtuusto ohjaa koko kaupunkikonsernin toimintaa. Kaupunkistrategia Oulu 2020 hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 19.8.2013 § 108.

Kaupunkistrategia on Oulun kaupunkiyhteisön strategia ja siten se ei ole ainoastaan kaupunkiorganisaation strategia.

Kunta organisaationa ei kykene yksin toteuttamaan strategisia tavoitteita. Strategian toteutumisen tekijät

- Kuntalaiset aktiivisina toimijoina
- Yritykset, järjestöt ja yhteisöt toiminnan ja palveluiden tuottajina
- Kaupunki toiminnan ja palveluiden järjestäjänä sekä tuottajana

Tavoitetila (visio) Oulu vuonna 2020:

Rohkeasti uudistuva Skandinavian pohjoinen pääkaupunki

Strategiset painopistevalinnat:

Kilpailukykyisen kaupunkiseudun elinkeinotoiminta työllistää

Asukkaat osallistuvat, liikkuvat ja edistävät kestävä elämäntapaa

Tasapainoinen talous turvaa laadukkaat palvelut

Lapset ja nuoret ovat tulevaisuuden tekijöitä

Monimuotoinen kaupunkikulttuuri vahvistaa yhteisöllisyyttä

Aruoperusta:

Rohkeus Reiluus Vastuullisuus

Mitä arvot merkitsevät meille?

Rohkeus: *Suhtaudumme rohkeasti ja luovasti tulevaisuuteen. Uskallamme muuttaa rakenteita ja suhtaudumme riskinottohaluun myönteisesti ja hyväksymme mahdollisen epäonnistumisen.*

Reiluus: *Toimimme avoimesti ja otamme toiset huomioon sekä arvostamme kohtuullisuutta ja inhimillisyyttä. Olemme tunnettuja reilusta meiningistä.*

Vastuullisuus: *Kannamme vastuuta omasta ja läheistemme hyvinvoinnista. Huolehdimme kestävästä elämäntavasta ja toimimme siten, että myös tulevilla sukupolvilla on mahdollisuus tehdä valintoja.*

3.1. Strategiset linjaukset, indikaattorit ja tavoitteet

Taulukko 4. Elinvoima, elinkeinoelämän uudistuminen ja kilpailukyky

Linjaukset	Indikaattorit	Nykytila	Tavoitetila v. 2016	Tavoitetila v. 2020
Kaupunki edistää uusien työpaikkojen syntymistä	Työpaikkamäärän nettokasvu	2010: 83 581 2011: 85 259 2012: 84 620	95 000	105 000
	Työttömyysaste (ELY)	2012: 13,1 % 2013: 15,2 % 2014: 16,2 %	15 %	9 %
Yritysten tuote- ja palveluvienti sekä investoinnit alueelle kasvavat	Kokonaisvienti (€) Oulun seutu	arvio 2012:n.3,1 mrd€ 2013:n.3,2 mrd€ 2014:n.3,2 mrd€	3,6 mrd. €	4,1 mrd. €
	Yritysten määrä kasvaa (toimipaikat)	1.1.2013: 9 227 1.1.2014: 9 331	10 500	11 700
	Pääomasijoitukset Ouluun	2012: n. 24,5 milj.€ 2013: n. 40 milj. € v. 2014 n. 40 milj. €	50 milj. €	80 milj. €
Oulun näkyvyys ja aloitteellisuus valituissa kansainvälisissä verkostoissa ja arktisen alueen logistisena keskuksen vahvistuu	Strategiasta johdettujen kansainvälisyystavoitteiden toteutuminen	Tavoitteet ja toiminnan painopisteet määritetty.		
	Kansainväliset lentoyhteydet	Lentoliikenteen kansainväliset laskeutumiset 2012: 856 2013: 868 2014: 774	1300	1700
	Kaksoisraiteen toteutuminen	Kaksoisraiteen yleissuunnitelma on valmistunut.		v. 2020 valmis
	Satamaliikenne	2012: 3,5 milj. tonnia 2013: 3,4 milj. tonnia 2014: 3,4 milj. tonnia	3,9 milj. tonnia	5,5 milj. tonnia
Kansainvälinen osaamis- ja innovaatiokeskittymä vahvistuu ja uudistuu	Innovaatioallianssin indikaattorit	v. 2012: kilpailtu T&K –rahoitus *) 10 milj. € / 100 yritystä mukana v.2013 kilpailtu T&K-rahoitus *) 11,4 milj. € / 161 yritystä mukana v.2014 kilpailtu T&K-rahoitus 12,73 milj. € /yli 150 yritystä mukana	kilpailtu T&K –rahoitus: 12milj. € / 120 yritystä	kilpailtu T&K –rahoitus: 14 milj. € / 140 yritystä
	T&K –menot **) Oulun seudulla	2011: 975,9 milj.€ 2012: 898,8 milj. € v. 2013 817,5 milj. €	1,1 mrd €	1,2 mrd €

Linjaukset	Indikaattorit	Nykytila	Tavoitetila v. 2016	Tavoitetila v. 2020
Oulu on Suomen paras kaupunki opiskella	Aloituspaikkojen lkm. OSAO, OAMK, Yliopisto Korkeakoulujen hakijamäärä/ aloituspaikka	v. 2012: OAMK: 1456 OSAO: 1951 Yliopisto: 1924 Yhteensä: 5331 v. 2013***: OAMK: 1304 OSAO: 1856 Yliopisto: 1829 Yhteensä: 5261 2012: 4,7 2013: 5,1	Kasvutavoite määritetään yhdessä koulutuksen järjestäjien kanssa >4,7	Kasvutavoite määritetään yhdessä koulutuksen järjestäjien kanssa

*) Kilpailtu T&K –rahoitus: Ei paikallisesti kohdennettu T&K –rahoitus, jota jaetaan hakemusten perusteella kansallisista ja kansainvälisistä lähteistä, kuten esimerkiksi Suomen Akatemia, TEKES ja EU:n puiteohjelmat. Rakennerahoista (EAKR, ESR) saatua rahoitusta ei lasketa tähän mukaan. (Business Oulu)

**) T&K –menot: Tutkimus- ja kehittämistoiminnan menot (Tilastokeskus)

***) Vuoden 2014 osalta ei raportointia, koska yhteishaun opiskelijavalinnat ovat uudistuneet eivätkä luvut ole enää vertailukelpoisia aiempiä vuosien lukumäärien kanssa.

**Strategian toteuttamishjelma:
BusinessOulun toimenpideohjelma ja kaupunkikulttuurin toimenpideohjelma**

Taulukko 5. Kuntalaisten hyvinvointi

Linjaukset	Indikaattorit	Nykytila	Tavoitetila v. 2016	Tavoitetila v. 2020
Kuntalaisten hyvinvointi paranee	Ikävakiointu sairastavuusindeksi laskee (KELA)	2012: 107,6 2013: 108,4 2014: 108,5	107,0	106,0
	Terveystilan kokeminen hyväksi (*Kouluterveyskysely ja ATH-tutkimus)	2010: 66,8 % 2013: 69,4 % (ikäluokan koon mukaan painotettu ka)	68 %	70 %
Kuntalaisten oma vastuu ja yhteisöllisyys vahvistuu	Harrastus- ja yhdistystoimintaan aktiivisesti osallistuvat (ATH –tutkimus)	2010: 29,1 % 2013: 27,9 %	31 %	33 %
	Yksinäisyyden kokeminen vähenee (Kouluterveyskysely ja ATH-tutkimus)	2010: 8,6 % 2013: 10,0 % (ikäluokan koon mukaan painotettu ka)	8 %	7 %
Liikunnallinen ja terve elämäntapa vahvistuu	Harrastaa liikuntaa vapaa-ajallaan, %:a ikäryhmästä, (Kouluterveyskysely ja ATH-tutkimus)	2010: 79,8 % 2013: 82,0 % (ikäluokan koon mukaan painotettu ka)	82 %	84 %
	Päihteiden käyttö vähenee: - Alkoholin käyttö vähenee (Kouluterveyskysely ja ATH -tutkimus)	Alkoholia liikaa käyttävät 2010: 33,5 % 2013: 32,3 % (ikäluokan koon mukaan painotettu ka)	32 %	30 %
	- Huuhausaineiden käyttö vähenee (Kouluterveyskysely ja ATH -tutkimus)	Huuhausaineita viim. 12 kk aikana käyttäneet/ kokeilleet 2010: 6,0 % 2013: 5,9 % (ikäluokan koon mukaan painotettu ka)	5 %	4 %

Linjaukset	Indikaattorit	Nykytila	Tavoitetila v. 2016	Tavoitetila v. 2020
	Ylipainoisten osuus väestöstä vähenee (Kouluterveyskysely ja ATH -tutkimus)	2010: 14,6 % 2013: 16,4 % (ikäluokan koon mukaan painotettu ka)	14 %	13,5 %
Vaikuttavat ja tehokkaat palvelut järjestetään asiakaslähtöisesti	Palvelutytyväisyys lisääntyy (Kaupunki- ja kuntapalvelut -tutkimus, KAPA): Laaja asuinkuntaindeksi (yleinen palvelutytyväisyys, asteikko 1-5)	ka 3,5 (uusi Oulu)	3,7	3,9
	Kuntapalvelujen sähköisen asioinnin osuus nousee 30 %:iin - vähintään 30 % kuntalaisille tarjottavista palveluista on sähköistetty - 80 % asioinnista tapahtuu sähköisen asiointikanavan kautta (niissä palveluissa, joissa käytössä sähköinen asiointikanava) Asiakkaiden rooli vahvistuu palvelujen suunnittelussa, kehittämisessä ja tuottamisessa.	Digitaalisen agendan kehittämissalkku hyväksytty (KH 22.9.2014, § 384) Hallintokunta-kohtaiset ICT –kehittämisuunnitelmat tehty tavoitteiden konkretisoimiseksi Sähköiset palvelut huomioitu osana palveluverkkosuunnitelmaa. Palvelujen järjestämishjelma hyväksytty (KH 2.2.2015, §52), linjaukset kohdassa 1.2: Kuntalais-asiakkaan omavastuun ja yhteisöllisyyden vahvistaminen.	30 %	35 %
	75 v. täyttäneistä asuu kotona tarvitsemiensa palvelujen tukemana	2013: 91,1 2014: 91,2	92 %	92 %
	0-17 v. kodin ulkopuolelle sijoitettujen määrä laskee, hyödyntäen ennaltaehkäisevää toimintaa	2013: 1,37 2014: 1,42 vastaavan ikäisestä väestöstä	1 %	1 %

*) ATH: Alueellinen terveys- ja hyvinvointitutkimus, Kouluterveyskysely (Terveiden ja hyvinvoinnin laitos, THL)

**Strategian toteuttamishjelma:
Palvelujen järjestämishjelma**

Taulukko 6. Ympäristön kestävyys ja yhdyskuntarakenteen eheys

Linjaukset	Indikaattorit	Nykytila	Tavoitetila v. 2016	Tavoitetila v. 2020
Kaupunki kasvaa kestävästi	Väestö kasvaa 16 000 asukkaalla v. 2020 mennessä	31.12.2012: 190 847 31.12.2013: 193 798 31.12.2014: 196 291	198 000	206 000
	Tyytyväisyys ympäristön tilaan kasvaa (Kaupunki- ja kuntapalvelut -tutkimus, KAPA)	63 % erittäin tai melko tyytyväisiä	65 %	67 %
	Ympäristökuormitus ja ekotehokkuus: Kasvihuonekaasupäästöt / asukas (pl teollisuus) pienenee (Kestävän energiakäytön toimintaohjelma, SEAP)	2010: 5,7 tCO ₂ -ekv/asukas 2013: 5,07 tCO ₂ -ekv/asukas	5,5 tCO ₂ -ekv/asukas	5,1 tCO ₂ -ekv/asukas
Elävä ja vetovoimainen kaupunkikeskusta sekä moni-ilmeiset alueet tukevat asukaslähtöisiä asumisen muotoja ja eheytyvää yhdyskuntarakennetta.	Tyytyväisyys Keskustan palvelutasoon (Kaupunki- ja kuntapalvelut -tutkimus, KAPA)	84 % erittäin tai melko tyytyväisiä	87 %	89 %
	Alueellinen palvelutyytyväisyys	Kysely suoritettu. tuloksia hyödynnetty palveluverkko-suunnitelman valmistelussa.		
	Eheytyvä yhdyskuntarakenne: Täydennysrakentamisen osuus vuotuisesta asuntotuotannosta kasvaa, yleiskaavan tavoitteiden mukaisesti	2012: 45 % 2014: 56 %	50 %	55 %
Joukkoliikenteen, pyöräilyn ja kävelyn suhteellinen osuus kaikista liikkumismuodoista kasvaa	Joukkoliikenteen matkustajamäärä/asukas kasvaa	2012: 34 matkaa/asukas 2014: 32 matkaa/asukas	35	36
	Kulkeutapajakauma; henkilöauton käytön osuus kaikista kulkumuodoista laskee	v. 2010: Julkinen: 5 % Henkilöauto: 56 % Pyöräily: 20 % Kävely: 17 % Muu: 2 %	Julkinen: 6 % Henkilöauto: 53 % Pyöräily: 21 % Kävely: 18 % Muu: 2 %	Julkinen: 7 % Henkilöauto: 50 % Pyöräily: 22 % Kävely: 19 % Muu: 2 %

Strategian toteuttamishjelma:
Ympäristöohjelma

Taulukko 7. Kaupunkitalouden kestävyys ja tasapaino

Linjaukset	Indikaattorit	Nykytila	Tavoitetila v. 2016	Tavoitetila v. 2020
Vuosikate ja nettoinvestoinnit ovat tasapainossa keskipitkällä aikavälillä	Vuosikate Toimintakate, kasvu % Lainakatto Investointikatto	TP 2013 / 80,4 MEUR TP 2014 / 75,2 MEUR TP 2013 / 3,6 % TP 2014 / 2,7 % TP 2013 / 554 MEUR TP 2014 / 641 MEUR TP 2014 /191 MEUR	67 MEUR*) 1,7 %*) 740MEUR*) v. 2014–2016 yht. enintään 380 MEUR*)	Tavoitteet määritetään myöhemmin
Kaupunki asettaa omistuksilleen selkeät sekä mitattavat tavoitteet ja valvoo niiden toteutumista	Omistajapolitiittisen ohjelman toteutumisaste	Toimenpiteet ovat toteutuneet pääosin aikataulujen puitteissa. Toimenpidekohtainen tilanne raportoidaan konsernijaostolle 19.8.2015.	Asetetut tavoitteet toteutuneet	Tavoitteet määritetään myöhemmin
Kaupunki toimii osaavana ostajana ja terveiden markkinoiden kehittäjänä	Jätettyjen tarjousten määrä / kilpailutus kasvaa Oman tuotannon tavoiteosuudet on määritetty kaikille palvelualueille Hankinnoissa käytetään innovatiivisia hankintamenettelyjä	Raportoinnin tietojärjestelmä ei kaupunkitasolla käytettävissä. Raportoinnin kehitys aloitettu. Peruspalveluista tavoiteosuuksia määritetty TA 2015 hyväksymisen yhteydessä. Teklin ja Serviisin ja oman tuotannon osuudet määriteltiin omistajapolitiittisessa ohjelmassa ja OTTn osalta syksyllä 2014. Rajattujen hankintojen suunnittelussa huomioitu innovatiiviset hankintamenettelymahdollisuudet.	Määrä kasvanut vrt. 2013 lähtötilanne 70 % tavoiteosuuksista saavutettu Hankinnoista 20 % on tehty käyttäen innovatiivisia hankintamenettelyjä	Määrä noussut 15 % avoimissa menettelyissä 90 % tavoiteosuuksista saavutettu Tavoite määritetään myöhemmin

*) Valtuustososopimus 3.6.2013, luvuista on poistettu yhtiöityvät liikelaitokset Oulun Satama, Nallikari, Oulun Energia ja Oulun Jätehuolto

**Strategian toteuttamisohjelma:
Omistajapolitiittinen ohjelma**

Taulukko 8. Henkilöstö, osaaminen ja johtaminen

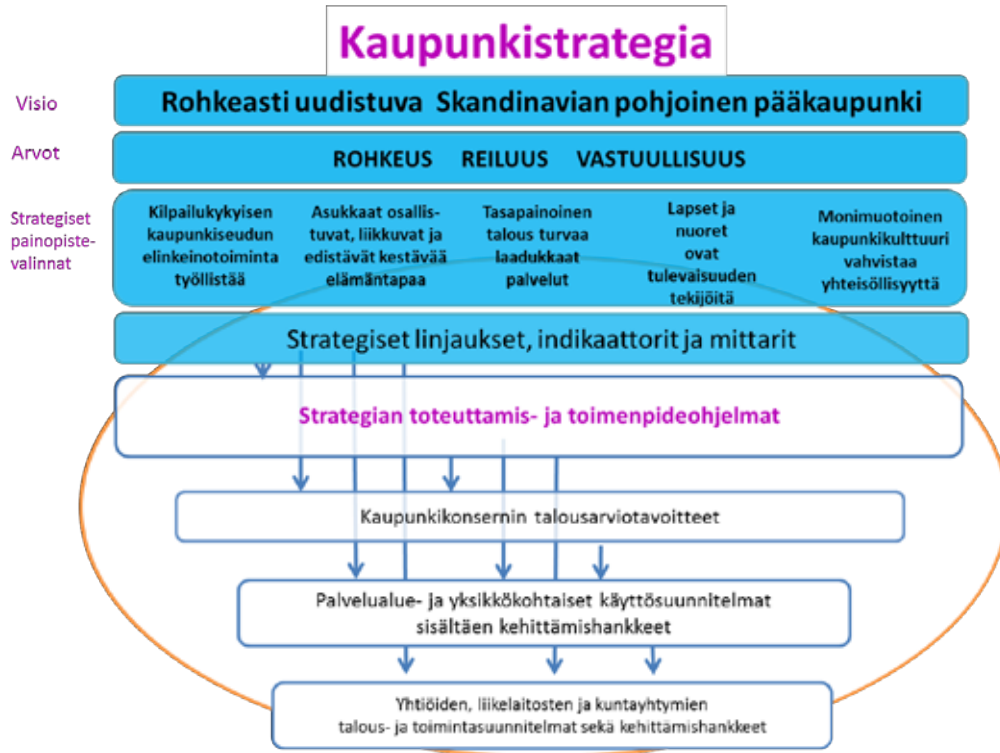
Linjaukset	Indikaattorit	Nykytila	Tavoitetila v. 2016	Tavoitetila v. 2020
Hyvällä johtamisella mahdollistetaan tavoitteiden saavuttaminen	Kunta10-kysely*): indikaattori johtamisesta: - esimiestuki - kohtelun oikeudenmukaisuus - päätöksenteon oikeudenmukaisuus Yhteensä - Hyvä työnantajaimago	v. 2014: 3,52 3,79 3,10 10,41 73,5%	yli 10,43 yli 80 %	yli 10,45 yli 80 %
Henkilöstön osaamista kehitetään ja kohdennetaan tarve- ja asiakaslähtöisesti	Koettu henkilöstön ammattitaito asiakastytyytyväisyyssmittauksessa ja muilla nopeilla arvioinneilla Kehityskeskustelujen koettu hyödyllisyys, osuus kasvaa	Tavoitteet määritetään osana palvelujen järjestämishjelman toimeenpanoa, (KH 2.2.2015 §52) v. 2014 40,7 %	43 %	44 %
Henkilöstön työhyvinvointi nousee	Kunta10-kysely: indikaattori työstä, työyhteisöstä ja johtamisesta: - työpaineita paljon, työn hallintaa vähän (ennen työstressin nimellä) - työyhteisön tavoitteellisuus - yhteistyö esimiehen kanssa - sosiaalinen pääoma Yhteensä	v. 2014: 0,12 3,89 3,66 3,71 11,26	Alle 0,01 Yli 11,28	Alle -0,02 Yli 11,30
Henkilöstön kokonaismäärä ei nouse, ohjataan henkilöstöä hallinnollisesta työstä asiakaspalvelutyöhön	Henkilöstön kokonaismäärä ei kasva Henkilötyövuodet ei kasva	31.12.2013 11 882 henk. 31.12.2014: 12 015 henk. 31.12.2013 9 131 htv 31.12.2014: 8 829 henk.	(valtuustososimus) 13 196 henk. 9082,67 htv	Tavoite asetetaan myöhemmin

*) Kunta10-kysely, Työterveyslaitoksen tutkimus selvittää kunta-alan henkilöstön työtä ja työssä tapahtuvia muutoksia sekä niiden vaikutuksia henkilöstön terveyteen ja hyvinvointiin.

**Strategian toteuttamisohjelma:
Henkilöstöohjelma**

3.2. Kaupunkistrategian toteuttamis- ja toimenpideohjelmat sekä kehittäminen

Kaupunkistrategian toteuttamis- ja toimenpideohjelmat täsmentävät strategisten linjausten toimeenpanoa. Ohjelmat tukevat myös poikkitoiminnallista toimintamallia sekä asiakaslähtöisyyden ja elämänkaarimallin kehittämistä.

Taulukko 9. Strategian toteuttamishankkeet

Ohjelma	Kuvaus	Hyväksytty	Vastuu
BusinessOulun toimenpideohjelma	BusinessOulun toimintasuunnitelman keskeinen tavoite on saada alueelle lisää työpaikkoja, investointeja ja vientiä.	Kh 18.2.2013 § 123	BusinessOulun johtaja Juha Ala-Mursila
Kaupunkikulttuurin toimenpideohjelma	Linjaa ensisijaisesti Oulun kaupunkiorganisaation toimintaa kaupunkikulttuurin mahdollistamiseksi ja kehittämiseksi.	Kh 8.12.2014 §526	Apulaiskaupunginjohtaja Piia Rantala-Korhonen
Palvelujen järjestämishankkeet	Sisältää kaupunkistrategiaa toimeenpanevat, kuntalaisen hyvinvointia ja strategisia hankintalinjauksia koskevat keskeiset tavoitteet ja toimenpiteet.	Kh 2.2.2015 §52	Apulaiskaupunginjohtaja Sinikka Salo
Ympäristöohjelma	Ohjelma hyvän ympäristön tilan säilyttämiseksi ja parantamiseksi sekä kaupungin elinvoimaisuuden varmistamiseksi.	Kh 12.5.2014 § 231	Apulaiskaupunginjohtaja Matti Matinheikki
Henkilöstöohjelma	Ohjaa kaupungin henkilöstötyötä. Siinä määritetyt tavoitteet, keinot ja mittarit otetaan käyttöön koko kaupunkiorganisaatiossa sen eri tasoilla.	Kh 28.4.2014 § 198	Henkilöstöjohtaja Unto Lehtonen
Omistajapoliittinen ohjelma	Ohjelma perustuu Oulun kaupungin omistajapoliittisissa linjauksissa asetettuihin kehittämistavoitteisiin. Se sisältää omistusten kehittämiseen liittyvät keskeiset tehtävät ja toimenpiteet vuosiksi 2013 - 2016.	Kh 3.2.2014 § 44	Apulaiskaupunginjohtaja Matti Matinheikki
Valtuustosopimus	Luo toiminnallisen ja taloudellisen kehityksen kaupunginvaltuuston työskentelylle v altuustokaudella.	3.6.2013	Kaupunginjohtaja Matti Pennanen

Lauta- ja johtokuntien toiminnalliset tavoitteet

Kaupunkistrategia toiminnallistuu lauta- ja johtokuntien käyttösuunnitelmissa. Keskeiset tavoitteet on nostettu kaupunginvaltuuston nähden sitoviksi tavoitteiksi.

Palvelumalli 2020

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 27.5.2013 § 67 Palvelumalli 2020:n linjaukset. Toimeenpano on toteutettu ja tarkennettu Palvelujen järjestämishjelmassa, Omistajapolitiisessa ohjelmassa, palveluverkkotyössä ja talousarvion hyväksymisen yhteydessä.

Kehittämissalkut

Kehittämissalkut (KH 22.9.2014 § 384) ovat osa kaupunkistrategian Oulu 2020 linjauksista johdettuja toteuttamis- ja toimenpideohjelmia, joiden avulla hallinnoidaan kaupungin projekti- ja hankemuotoista kehittämistoimintaa. Jokaisella salkulla on omat teemoihinsa kytkeytyvät erityispiirteensä, mutta yhteistä kaikille salkuille on eri kansallisten ja kansainvälisten rahoitusohjelmien hyödyntäminen kehittämistyön vaatimien lisäresurssin hankkimiseksi. Kehittämissalkut ovat ennen kaikkea johtamisen työkalu, joka ottaa huomioon kaupunkistrategian päämäärät ja poikkitoiminnallisen yhteistyön. Salkkujen avulla kyetään allokoimaan entistä paremmin yhteisiä resursseja, hyödyntämään oman henkilöstön monipuolista osaamista ja välttämään päällekkäistä projektitoimintaa.

Kehittämissalkkuja johdetaan kaupunkitasoisen salkunhallintamallin avulla, jossa samaan päämäärään tähtäviä projekteja arvioidaan ja valitaan toteutettaviksi salkkuihin yhteisen projektiprosessin mukaisesti. Salkunhallintamalli edellyttää, että uusia projekteja salkkuihin valittaessa ja käynnistettäessä otetaan huomioon kyseisen salkun sen hetkinen tilanne.

Poikkitoiminnalliset kehittämissalkut painopisteineen ovat:

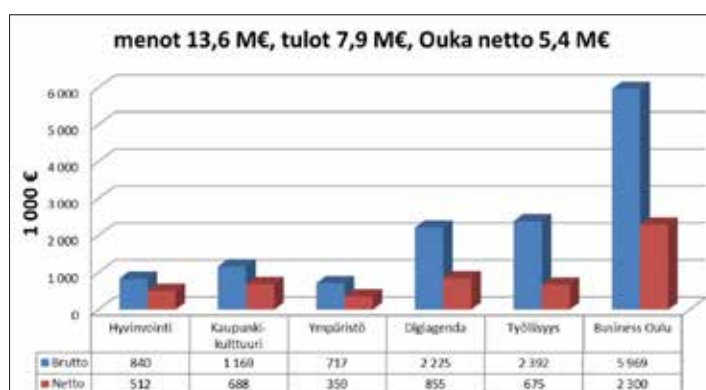
- **Elävä ja monimuotoinen kaupunkikulttuuri:**
 - painopiste 1) Yhteisöllinen kaupunkikulttuuri
 - painopiste 2) Toimintaympäristöt ja -mallit
 - painopiste 3) Tapahtumahankinta

- **Kuntalaisen elämänhallinta- ja hyvinvointi:**
 - painopiste 1) Kuntalaisen hyvinvointi, elämänhallinta ja terveydentila paranevat
 - painopiste 2) Vaikuttavat ja tehokkaat palvelut järjestetään asiakaslähtöisesti
- **Ympäristö- ja ilmastoasiat sekä kestävä kehitys:**
 - painopiste 1) Eheä yhdyskuntarakenne, kestävä palveluverkko ja liikkumisen kestävyys
 - painopiste 2) Energia- ja materiaalitehokkuus
 - painopiste 3) Ympäristövastuulliset toimijat
- **Työllä hyvinvointia:**
 - painopiste 1) Uudet työpaikat
 - painopiste 2) Elinvoimainen asenne
 - painopiste 3) Työn ja tekijän kohtaaminen
- **Digitaalinen agenda:**
 - painopiste 1) Asiakaslähtöisesti uudistettavat toimintamallit ja digitaalisten valmiuksien johtaminen
 - painopiste 2) Älykkäät palvelut ja digitaaliset sisällöt
 - painopiste 3) Avoin, vuorovaikutteinen kaupunkiyhteisö
 - painopiste 4) Tulevaisuuden osaajat

Kokonaisuuteen kuuluu lisäksi BusinessOulu liikelaitoksen Uudet ja kansainvälistyvät yritykset –salkku, jonka painopisteet ovat:

- **Uudet ja kansainvälistyvät yritykset:**
 - painopiste 1: Kasvuyrityspalvelut
 - painopiste 2: Vienti ja myynti
 - painopiste 3: Investoinnit
 - painopiste 4: Start Up 2.0
 - painopiste 5: Innovaatioympäristöt
 - painopiste 6: Aluemarkkinointi

Hanketoiminnan volyyymi vuodelle 2016 on koottu oikeeseen taulukkoon salkuittain. Kokonaisuudessa on huomioitu hallintokuntien talousarviokehyyksiin budjetoidut kehittämishankkeet ja -projektit sekä kaupunginhallituksen kehittämissalkkujen määrärahoista ja BusinessOulun talousarviokehyyksestä rahoitettavat hankkeet.

3.2.1. Valtuustososopimus 3.6.2013

Valtuustososopimuksen 3.6.2013 tavoitteet sisältävät vuonna 2014 yhtiöityneiden Oulun Sataman ja Nallikarin sekä vuonna 2015 yhtiöityneiden Oulun Energian ja Oulun

Jätehuollon luvut. Alla olevan taulukon tavoitteissa on otettu huomioon edellä mainittujen liikelaitosten yhtiöityminen.

	TP2013	TP2014	ENN2015	TA2016
Toimintamenojen muutos-%				
Valtuustososopimus		0,1	-9,9	1,5
TA2016	3,7	0,5	-6,2	-0,6
Toimintakatteen alijäämän muutos-%				
Valtuustososopimus		-0,8	4,9	1,7
TA2016	3,6	2,7	10,0	0,6
Vuosikate				
Valtuustososopimus		70	62	67
TA2016	80	75	60	56
Investointikatto 2014-2016				
Valtuustososopimus				380
TA2016				418
Lainakanta vuoden 2016 lopussa				
Valtuustososopimus				740
TA2016	554	641	639	719

Kun tarkastellaan valtuustososopimuksen toteutumista, vuosikatetasolla 2014 - 2016 tavoite toteutuu, investoinnit ylittivät 38 milj. eurolla ja lainasaldo alittuu 21 milj. eurolla (sisältää myös Oulun Energian lainan takaisinmaksun 64 milj. euroa). Lainasaldoon vaikuttaa Oulun Energian yhtiöitymisen järjestelyt; vuonna 2015 Oulun Energian antolainan takaisinmaksu on 64 milj. euroa. Jos takaisinmaksua ei olisi, lainasaldo vuoden 2016 lopussa olisi 783 milj. euroa.

Toimintakatteen alijäämän (nettomenojen) kasvu on vuosittain ylittänyt valtuustososopimuksessa asetetun tavoitteen. Tämä johtaa siihen, että vuonna 2016 nettomenojen kasvu voi olla ainoastaan 0,9 % eli noin vuoden 2015 tasolla. Vuosikatetavoitteen toteutumista ja lainasaldon kasvun hillitsemistä on helpottanut tulojen kertavaikutteiset erät, joita on selvitetty kohdassa Oulun kaupungin talous.

3.3. Palveluverkko

Palveluverkkosuunnitelma on osa kaupungin suunnitellujärjestelmää ja se on ohjauksellinen asiakirja sekä osa kaupungin toiminnan ja talouden, palvelujen järjestämisen ja maankäytön yhteensovittamista. Palveluinvestointien tarveselvitykset ja hankesuunnitelmat perustuvat lähtökohtaisesti palveluverkkosuunnitelmaan. Palveluverkon tietoja tarvitaan myös mm. kaavoitusta varten. Suunnitelma on määrä laatia vuorovuosin maankäytön toteuttamisohjelman kanssa.

Palveluverkkosuunnitelma 2025:tä valmisteli kaupunginjohtaja Matti Pennanen 3.12.2013 § 1003 asettama palveluverkkotyöryhmä ja sitä ohjasi erillinen ohjausryhmä. Poliittisella tasolla palveluverkkotyötä määritteli kaupunginhallituksen 26.5.2014 § 245 nimeämä poliittinen määräaikainen työryhmä palvelujen ja palveluverkon uudistamiseksi ("remonttiryhmä I"), jonka palveluverkkolinjaukset sisällytettiin vuoden 2015 talousarvioon. Palveluverkkosuunnitelman yhteydessä talousarviossa päätettiin

hyvinvointipalveluiden palveluverkosta (hyvinvointikeskusmalli), joka perustuu neljän alueen malliin. Sivistys- ja kulttuuripalvelut on valmistellut vastaavaa aluemallipohjaista palvelujärjestelmää ja talousarviossa on ko. linjausten mukaisia toimenpiteitä. Alueellisella johtamisjärjestelmällä tavoitteena on purkaa mahdollisia toiminnan päällekkäisyyksiä ja kohdennetaan resursseja sinne, missä niitä hyvinvoinnin ja tuen näkökulmasta kulloinkin eniten tarvitaan.

Palveluverkkotyössä valmisteltiin yhteenveto lähivuosi-investointitarpeista samoin kuin tarkasteluyhteenveto kaupungin tilojen kunnosta ja peruskorjaustarpeista. Palveluverkkotyössä arvioitiin myös suunnitelman taloudelliset vaikutukset ja tehtiin ennakkovaikutusten arviointi (EVA). Keväällä 2015 palveluverkkotyön jatkeeksi perustettiin Oulun kaupungin talouden tasapainottamista linjaamaan Remonttiryhmä II. Oulun palveluverkko 2025-työn jatkoksi viranhaltijatyöryhmän tehtävänä oli laatia ehdotus

palvelupistemallista, jonka määräaika 30.9.2015. Pääta-
voitteena mallissa on nykyistä tehokkaamman, monikana-
vaisemman ja joustavamman palveluverkon kehittäminen
sekä palvelurakenteen uudistamisen ja muutoksen tuke-
minen. Palvelupistemallissa toteutetaan väestön palve-
lutarpeen mukaisesti matalan kynnyksen palveluita sekä

ohjausta ja neuvontaa yhdessä kumppaneiden kanssa.
Laaditussa palvelupistekonseptissa tavoitteena on jous-
tava, kustannustehokas ja muutosmahdollisuudet salliva
verkko, joka tukee hyvinvointikeskuksiin ja monipalvelu-
keskusmalliin siirtymistä.

3.4. Johtamisjärjestelmän kehittäminen

Oulussa johtamisjärjestelmä sisältää kaupunkikonsernin
strategisen ohjausjärjestelmän, luottamushenkilö- ja vi-
ranhaltijaorganisaation sekä toimintamallin: "Oulun tapa
toimia" -periaatteita. Organisaation osien tehtävät ja toi-
mivaltasuhteet määritetään johtosäännöissä.

Toimintamallin käyttöönotto alkoi keväällä 2012 ja jatkuu
uudistuvana prosessina vuoteen 2015 saakka. "Oulun tapa
toimia" on Oulun kaupungin yhteinen toimintamalli, joka
koostuu yhdessä sovituihin toimintatavoista. Toimintamal-
lia parannetaan jatkuvasti palautteen ja arvioinnin avulla.
Toimintamallin tavoitteena on selkeyttää ja yhtenäistää
toimintatapoja ja -malleja siten, että resurssit suuntautu-
vat järkevästi, tehokkaasti ja joustavasti kuntalaisten pal-
velutarpeisiin. Se yhdistää toiminnan strategisiin tavoittei-
siin ja tukee tiedon kulkua.

Valtuustosopimuksessa vuosille 2013-2016 (3.6.2013) so-
vittiin, että tilaaja-tuottajamallista siirrytään elämänkaa-
rimalliin ja sen mukaiseen johtamisjärjestelmään. Johta-
misjärjestelmän uudistamisen tausta-ajatus on asiakas-
lähtöisyyden vahvistaminen ja hallinnollisen työn vähen-
täminen. Valmisteluvastuu on kaupunginhallituksen alai-
sella kehittämisjaostolla. Hyvinvointipalvelujen uudellee-
norganisointi toteutui 1.3.2014 lähtien.

Kaupunginhallitus asetti 20.1.2014 § 28 johtamisjärjestel-
män keskeisiksi kehittämistavoitteiksi:

- 1) Asiakslähtöisyyden vahvistaminen
 - Asiakslähtöisyys on lähtökohtana organisaatiora-
kenteelle
 - Tiedolla johtaminen mahdollistaa asiakslähtöisyy-
den
 - Valinnanvapauden kasvun huomioiminen
- 2) Organisaation uudistaminen
 - Valmistellaan Oulun oma elämänkaaren huomioiva
asiakslähtöinen hyvinvointimalli
 - Hyvinvointipalvelujen tilaaja-tuottajamallista luopu-
minen
 - Poikkitoiminnallisuus vahvasti osana elämänkaari-
mallia

3) Johtamisen selkeyttäminen

- Poliittisen johtamisen vahvistaminen ja selkiyttämi-
nen
- Johtamisjärjestelmän selkiyttäminen ja tasojenvä-
hentäminen
- Hallinnon keventäminen
- Sopimusohjaus vaatii kumppanuuden johtamista
- Päätöksenteon ja valmistelun avoimuuden ja kunta-
laisten vaikutusmahdollisuuksien lisääminen.

Johtamisjärjestelmän uudistaminen aloitettiin hyvinvointi-
palvelujen uudelleen organisoinnilla siten, että tilaajatuot-
tajamallin purettiin siirtämällä järjestäjän ja tuottajan teh-
tävät samaan organisaatioon 1.3.2014 alkaen (Kv 16.12.2013
§ 168).

Kaupunginhallitus on 27.4.2015 hyväksynyt seuraavat lin-
jaukset jatkovalmistelun pohjaksi:

- Aluemalli valmistellaan operatiivisella johtamisen
tasolla SIKU:n ja HYVE:n palvelujen järjestämiseksi
- Elämänkaariajattelu toteutetaan toiminnallisesti
neljällä alueella
- Omistajapolitiikasta strategisella tasolla vastaavat
kaupunginvaltuusto, kaupunginhallitus, konsernija-
osto, kaupunginjohtaja ja talousjohtaja
- Hyvinvointipalvelujen (HYVE) siirtymiseen "SOTE alu-
eelle" varaudutaan organisaatiouudistuksessa
- kuntalain tarkoittamasta hyvinvoinnin ja terveyden
edistämisen strategisesta johtamisesta vastaa KH ja
operatiivisesta lautakunta taso
- tukipalvelujen valmistelua jatketaan
- Esitykset johtamisjärjestelmästä tuodaan erikseen
kaupunginhallituksen hyväksyttäväksi.

Johtamisjärjestelmä uudistuksen toimeenpano 2016-2017

Asiakslähtöisyyttä vahvistetaan siirtämällä valtaa, vas-
tuuta ja resursseja alueellisen toimintamalliin lähem-
mäksi asiakkaita. Samalla johtamista selkiytetään. Elä-
mänkaariajattelut toteutetaan toiminnallisesti neljällä
alueella. Hyvinvointipalvelujen organisaatiouudistus tu-
lee voimaan nopeutetusti vuoden 2016 alusta. Sivistys- ja

kulttuuripalvelujen organisaatiouudistuksen valmistelua jatketaan ja se tulee voimaan 1.1.2017 alkaen. Ylimmän johdon ja omistajaohjauksen tehtäväjärjestelyt tulevat voimaan vuoden 2016 aikana ja muutos vaikuttaa myös konsernipalvelujen tehtäviin.

Sosiaali- ja terveyshuollon palvelurakennuudistus vaikuttaa hyvinvointipalvelujen lisäksi useiden liikelaitosten toimialaan. Liikelaitoksiin liittyvää johtamisjärjestelmän

valmistelua jatketaan vuoden 2016 aikana ja toimenpiteet tuodaan erikseen päätettäväksi.

Uusi kaupunginvaltuusto aloittaa 1.6.2017. Vuoden 2016 aikana valmistellaan esitys poliittisesta johtamisesta ja toimielimistä kaupunginhallituksen linjausten pohjalta.

Uuden johtamisjärjestelmän keskeiset linjaukset valmistellaan päätöksentekoon vuoden 2015 loppuun mennessä.

3.5. Omistajapolitiikka ja ohjaus

Omistajapolitiikka on kaupungin johtamisen väline, jolla luodaan puitteet menestykselliselle toiminnalle. Omistajapolitiikassa on kyse omistajastrategian valinnasta ja sen onnistuneisuuden arvioinnista sekä konserniohjauksesta. Oulu-konsernissa on jatkuvasti etsittävä mahdollisuuksia tehostaa toimintaa ja olosuhteiden muuttuessa myös muuttaa omistajapolitiikkaa.

Oulun kaupunki pyrkii omaisuuden hoidossa mahdollisimman hyvään taloudelliseen ja yhteiskunnalliseen kokonaisvaikuttavuuteen. Omistajaohjaus on johdonmukaista ja mahdollisimman avointa. Omistajaohjausta hoidetaan tavalla, joka mahdollistaa toimijoiden ja omistajan yhteydenpidon parhaalla ja tuloksellisimmalla tavalla.

Omistajapolitiikasta päättäminen kuuluu luottamushenkilöorganisaatiossa kaupunginvaltuustolle. Kaupunginhallitus vastaa kaupungin toiminnan omistajaohjauksesta. Vuoden 2015 alusta perustetun kaupunginhallituksen alaisen konsernijaoston tehtävänä on huolehtia konsernivalvonnan toteuttamisesta. Tarkastuslautakunta arvioi toiminnan tarkoituksenmukaisuutta sekä omistajapolitiittisten linjausten toteutumista.

Viranhaltijaorganisaatiossa omistajaohjaus kuuluu kaupunginjohtajan, apulaiskaupunginjohtajien ja konsernipalveluiden hallinto- ja talousjohtajien tehtäviin kaupunginjohtajan johdolla. Omistajapolitiikan valmistelusta vastaa konsernipalvelut. Kaupungin tytäryhteisöjen toiminnasta vastaavat näiden omat hallintoelimet, joiden kautta niiden omistajaohjaus järjestetään.

Oulun kaupungin omistajapolitiikkaa linjaavia asiakirjoja ovat omistajapolitiittiset linjaukset ja linjausten toimeenpanoa varmistava omistajapolitiittinen toimenpideohjelma. Omistajapolitiittisilla linjauksilla määritellään pääasialliset visiotavoitteet ja tavoitteet palvelu- ja liiketoiminta-alueille omistajan näkökulmasta. Linjaukset ohjaavat pääoman käyttöä ja eri omaisuuseriä koskevaa päätöksentekoa. Omistajapolitiittinen ohjelma on yksi kaupunkistrategian viidestä toimeenpano-ohjelmasta sisältäen omistuksen kehittämiseen liittyvät keskeiset tehtävät ja toimenpiteet vuosiksi 2014-2016. Vuonna 2016 jatketaan toimenpiteiden valmistelua ja tavoitteiden toteutumisesta raportoidaan elokuussa sekä tilinpäätöksen yhteydessä. Vuonna 2016 aloitetaan uusien omistajapolitiittisten linjausten valmistelu.

Oulun kaupunginvaltuusto asettaa talousarviossa vuosittain tytäryhteisökohtaisia tulostavoitteita kaupungin avustusta saaville tytäryhteisöille sekä muille keskeisimmille tytäryhteisöille. Konsernijaoston tehtävänä on ohjata ja valvoa omistajana, että tytäryhtiöt toimivat asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Tytäryhteisöt ovat velvollisia raportimaan tulostavoitteiden toteutumisesta kolme kertaa vuodessa konserniraportoinnin yhteydessä sekä tilinpäätöksen yhteydessä.

Kaupungin tytäryhteisöjen ja osakkuusyhtiöiden tilanteesta laaditaan lisäksi vuosittain erillinen raportti, missä keskeisiä näkökulmia ovat yhtiön taloudellisen tilanteen analysointi, toimintaan liittyvät riskit sekä tulevaisuuden näkymät.

3.6. Hankintojen ohjaus

Hankinnoilla on hallitseva osuus kaupungin kokonaiskustannuksissa sekä merkittävä rooli elinvoiman vahvistamisessa ja hyvinvoinnin mahdollistamisessa. Kaupunkitalouden kestävyden ja tasapainon yksi edellytys on, että kaupunki toimii osaavana ostajana ja terveiden markkinoiden kehittäjänä kaupunkistrategian 2020 tavoitteiden mukaisesti. Palvelujen järjestämishojelman sisältämät strategiset hankintalinjaukset määrittävät monituottajamalliin, palvelujen tuotantotapoihin sekä kilpailutukseen liittyvät linjaukset. Strategisten hankintalinjausten mukaan hankinnoissa hyödynnetään innovatiivisia hankintamenetelyjä ja -malleja edistämään uusien palvelujen ja tuotteiden kehittämistä sekä parantamaan tulos- ja vaikuttavuusperustaista hankintaa. Lisäksi vaikuttavat hankinnat luovat elinvoimaisia markkinoita koko kunnan eduksi. Oulun kaupungin hankintapoliittinen ohjelma sisältää hankintojen kokonaiskehittämisen toimenpidekokonaisuudet.

Strateginen hankintatoimi jatkaa kaupunkistrategian ja hankintapoliittisen ohjelman tavoitteiden toteuttamista sekä ohjaa ja koordinoi toimenpiteiden toteutumista

palvelualueilla ja liikelaitoksissa. Hankintatoiminnan kehittäminen toteutuu suunnittelukauden yli pitkäjänteisinä kehityspolkuina. Kokonaisuuden kehittämiseen saatu Tekes-rahoitus loppuu 2015 ja merkittävä resurssivähennys vaikuttaa tavoitteiden toteutumiseen. Hankintoihin liittyviä kustannuksia alentavia kehittämis- ja toimintatapoideoita kerätään aktiivisesti. Lisäksi erityistä huomiota kiinnitetään hankintojen vaikutuksista yhteisöveropohjaan ja paikallistalouteen hankintalain ja sopimusten sallimissa mahdollisuuksissa. Hankinnoissa onnistuminen edellyttää laaja-alaista

hankintaosaamisen kehittämistä organisaation joka tasolla. Hankinnoille asetetaan 10 milj. euron tuottavuustavoite. Tavoite on otettu huomioon hallintokuntien esityksissä, jotta annetuissa kehyksissä pysytään. Lisäksi strategisen hankintatoimen ja hankintapoliittisten tavoitteiden toteutumisesta laaditaan kaupunginvaltuustolle vuosittain raportti, miten hankinnat on toteutettu todellisuudessa hallintokunnissa, virastoissa ja laitoksissa.

4. Yritystoiminnan edellytysten kehittäminen

BusinessOulu vastaa Oulun elinkeinopolitiikan toteuttamisesta sekä yrityksille suunnattujen kehittämispalveluiden tuottamisesta.

Kaupunkistrategiaa toteuttavan BusinessOulu liikelaitoksen toimenpideohjelman 2015 – 2019 tavoitteena on saada alueelle lisää työpaikkoja, investointeja ja vientiä. Tavoitteisiin pyritään tarjoamalla yrityksille heidän tarpeidensa mukaisia palveluja yhdessä kumppaneiden ja verkostojen kanssa sekä luomalla yrityksille ja yrittäjyydelle toimintaympäristö, joka edistää yritysten syntymistä, toimintaa, kasvua, kilpailukykyä sekä työllisyyttä.

Toimenpideohjelmaa toteuttavat toimenpidekokonaisuudet ovat kasvuyrityspalvelut, vienti ja myynti, investoinnit, startup yritysten ekosysteemi sekä innovaatioympäristöt. Pohjoisen mahdollisuudet ja digitalisaatio avaavat yrityksille uusia mahdollisuuksia liiketoiminnan kehittämiseen, laajentamiseen ja uusille markkinoille pääsemiseen.

Yritysten kasvun ja kansainvälistymisen edistämiseksi mm. alueen Startup -ympäristöä, pääomahuoltoa ja

Suomi-talojen toimintaa kehitetään edelleen. Myös potentiaalisten kypsempien yritysten kasvun ja viennin edistämiseen sekä alueelle etabloituneiden uusien yritysten juurtumiseen kiinnitetään erityistä huomiota. Yritysten kansainvälistymisen edistämisen ohella BusinessOulu vastaa kaupungin kansainvälisestä elinkeinomarkkinoinnista.

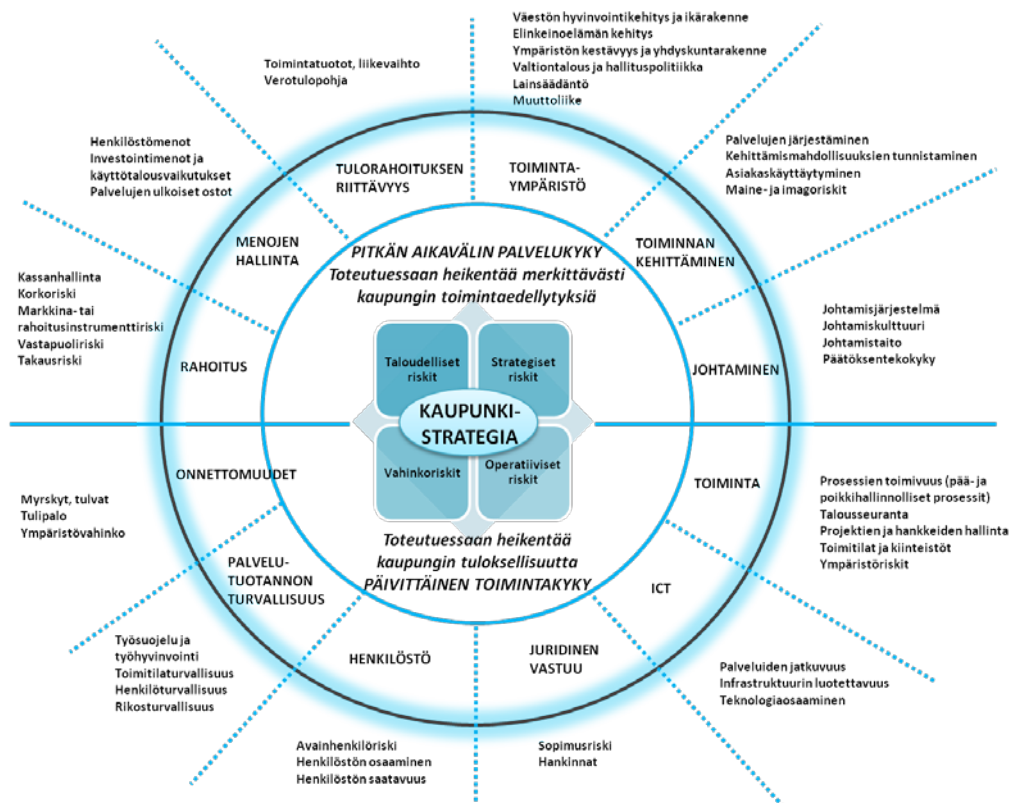
Toimintaan haetaan vuosittain merkittävä määrä kaupungin ulkopuolista rahoitusta, myös suoraan EU:sta. Oulu-Health ja Älykäs kaupunki –kokonaisuuksien toteuttaminen edellyttää vahvaa yhteistyötä konsernin eri hallintokuntien kanssa sekä kaupungin kehittämistoimien vahvaa kohdentamista näihin teemoihin. Yleiskaavan mahdollistamien investointien edistämiseksi Oulun alueella tarvitaan jatkossa Oulun kaupungin eri yksiköiden välistä käytännön tasolla tapahtuvaa aktiivista yhteistyötä.

Valittujen toimenpiteiden avulla on saatu alueelle huomattava määrä uusia työpaikkoja erityisesti etabloituneiden yritysten kautta. Tällä hetkellä on vielä ilman työtä olevia henkilöitä, joten jatketaan tuloksellisiksi osoittuneita toimenpiteitä tulevina vuosina.

5. Oulu-konsernin merkittävimmät riskit ja niiden hallintakeinot

Kokonaisvaltaisen riskienhallinnan tavoitteena on varmistaa asetettujen tavoitteiden saavuttaminen ja talousarvion toteutuminen oikealla ennakkoinnilla. Riskit voidaan

luokitella strategisiin, operatiivisiin, taloudellisiin ja vahinkoriskeihin. Alla olevassa riskikartassa on esitelty yleisiä kaupungin toimintaan liittyviä ja vaikuttavia riskejä.

Kuva 15. Riskikartta

Oulu-konsernin taloussuunnittelukauden 2016 - 2018 tavoitteita uhkaavat merkittävimmät riskit luokiteltiin tehdyn riskianalyysin perusteella strategisiin, taloudellisiin ja operatiivisiin riskeihin. Vahinkoriskejä hallitaan vakuuttamisen ja vahinkorahaston avulla. Kullekin riskille on kirjattu hallintakeinoja, joilla kaupunki voi pyrkiä rajaamaan riskin vaikutusta ja/tai vaikuttaa riskin toteutumisen todennäköisyyteen, jolloin riskin merkitys kaupungin kannalta pienenee.

STRATEGISET RISKIT

Toimintaympäristöön liittyvät riskit

Oulun kaupunkiin saapuvien turvapaikanhakijoiden määrän hallitsematon kasvu saattaa johtaa kuntalaisten turvallisuuden tunteen lisääntymiseen, vastakkainasetteluun ja pitkällä tähtäimellä kustannusten kasvuun.

Sosiaali- ja terveyspalvelu-uudistukseen keskeisesti sisältyvät tehtävien järjestämis- ja tuottamisvastuisiin valmiuteilla olevat uudistukset aiheuttavat huomattavia muutoksia kaupungin toimintaan. Historiallisesti merkittävän suuri uudistus astuu todennäköisesti voimaan 1.1.2019 alkaen. Hallitus käynnistää samassa yhteydessä Tulevaisuuden kuntareformin valmistelun. Tehtävä on määrittää kuntien roolia ja tehtäviä sekä suhdetta itsehallintoalueisiin. Lainsäädäntö astuu voimaan samanaikaisesti sosiaali- ja terveyspalvelu-uudistuksen yhteydessä.

Oulun kaupunki tarjoaa turvapaikanjärjestäjille vastaanotto toimintaan tarvittavat tilat ja tarvittaessa myös muita resursseja. Kaupunki edesauttaa omalta osaltaan turvapaikanhakijoihin liittyvien asioiden ratkaisussa.

Valmisteluvaiheessa on tärkeää, että kaupunki jatkaa aktiivista vaikuttamista rakenne- ja lainsäädännöllisten muutosten valmisteluun. Tämä edellyttää laajaa yhteistyötä eri sidosryhmien ja kuntien välillä.

Kaupungin tulee resursoida riittävästi aikaa ja voimavaroja sosiaali- ja terveyspalvelu-uudistuksesta aiheutuviin käytännön valmisteluihin. Henkilöstöä, investointeja, kehittämistä ja sitoumuksia koskevassa päätöksenteossa on huomioitava joustomahdollisuus muutostilanteissa.

Kaupunki seuraa tulevaisuuden kuntauudistuksen etenemistä ja varautuu tarvittaessa osallistumaan valmisteluun.

Elinvoima ja elinkeinoelämän kehitys

Elinkeinoelämän kehityksellä ja alueen elinkeinorakenteen murroksella on vaikutuksensa muun muassa työllisyyteen, muuttoliikkeeseen, investointeihin, rakentamiseen ja väestön hyvinvointiin. Elinkeinoelämän toimintaedellytysten heikkeneminen johtaa muun muassa verotulojen pienenemiseen ja työllisyyden tukemisesta sekä työttömyyden seurannaisvaikutuksista aiheutuvien kustannusten kasvuun.

Kaupunki vaikuttaa omalta osaltaan elinkeinopolitiikallaan, kehittämishankkeillaan ja investoinneillaan alueen elinkeinoelämän toimintaedellytysten luomiseen. Taloussuunnittelukauden keskeisimpiä toimenpiteitä ovat muun muassa BusinessOulun toimintasuunnitelma sekä päätettyjen hankkeiden toteuttaminen suunnitelmien mukaisesti. Investoinneissa painotetaan kohteita, jotka tuovat merkittävimpiä kerrannaisvaikutuksia Oulun kaupungin alueelle, esimerkiksi työpaikkoja ja liiketoimintaa.

Johtaminen

Uusi johtamisjärjestelmä otetaan käyttöön vaiheittain 1.1.2016 alkaen. Uudistus keskittää merkittävästi kaupungin strategisen johtamisen tehtäviä. Hyvinvointi- sekä sivistys- ja kulttuuripalveluissa siirretään valtaa, vastuuta ja resursseja alueille lähemmäksi asiakkaita syksyllä 2015 päätettyjen linjausten mukaisesti. Muutosvaiheessa kaupungin eri organisaatiotasoilla voi tulla työnjaon ja vastuiden tarkistuksia sekä tehtävien uudelleenjärjestelyjä. Tehtävien käytännön johtovastuut ja johdon käytettävissä oleva aika suhteessa tehtäviin voi aiheuttaa muutoksia työnjakoon ja jatko-organisointiin.

Hyvä johtaminen ja hallinto edellyttävät luottamushenkilöiden ja viranhaltijoiden roolien, tehtävien ja vastuujakojen selkeää määrittelyä. Vuoden 2016 alusta käynnistettävän organisaatiouudistuksen toimivuutta arvioidaan toimeenpanon edetessä. Henkilöstön johtamisvalmiuksien kehittämisen tavoitteet ja toimenpiteet huomioidaan osana henkilöstöohjelman toimeenpanoa.

Palvelujen järjestäminen

Oulun kaupungin palvelujen järjestämisellä ja tuottamisen tavalla on merkittäviä vaikutuksia sekä kaupungin rakenteisiin ja talouteen että kaupunkilaisille tarjottaviin palveluihin. Nykyinen palvelutaso, -rakenne ja osittain hajautunut yhdyskuntarakenne edellyttävät muutoksia, jotta kaupungin toimintaedellytykset turvataan heikentyneessä taloustilanteessa mutta samalla on varmistettava, että kuntalaisten yhdenvertainen kohtelu ei vaarannu. Julkiset palvelut uudistetaan käyttäjälähtöisiksi ensisijaisesti digitaalisiksi toimintatapoja uudistamalla.

Keskeisiä strategisia asiakirjoja palvelujen järjestämisessä ovat kaupunkistrategia ja sitä toimeenpanevat toteuttamis- ja toimenpideohjelmat. Oulun maankäytön sekä toiminnan ja talouden yhteensovittaminen on edellytys onnistuneelle ja hallitulle palvelujen järjestämiselle. Toiminta sopeutetaan talouden tasapainon edellyttämälle tasolle. Toiminnassa huomioidaan ennakoiden tilojen oikeamääräinen käyttö niiden uudelleen järjestelyissä. Kaupungin palvelujen digitalisointia jatketaan digitaalisen agendan mukaan.

TALOUDELLISET RISKIT

Tulorahoituksen riittävyys ja menojen hallinta

Oulun kaupunki velkaantuu voimakkaasti heikentyneen tulorahoituksen ja toimintamenojen voimakkaan kasvun sekä korkeiden investointimenojen johdosta. Mikäli menokehitystä ei pystytä hallitsemaan, tilanne johtaa negatiiviseen kierteeseen eli verojen ja maksujen korotuksiin sekä palvelutason heikkenemiseen. Lisäksi kaupungin investointikyky heikkenee.

Talouden hallintaan liittyviä keinoja ovat muun muassa rakenteellisten muutosten suunnittelu ja toimeenpano, toiminnan ja talouden kriittinen tarkastelu, toimiva seurantajärjestelmä, omistajaohjauksen vahvistaminen ja kustannustietoisuuden lisääminen. Palvelumalli

2020 - linjausten nopeutettu toimeenpano, valtuustuosopimuksen taloudellisten reunaehtojen toteuttaminen ja omistajaohjauksen vaikuttavuuden parantaminen sairaanhoitopiirin osalta ovat keskeisiä suunnittelukauden toimenpiteitä.

Rahoitus

Rahoitusriskin (rahan saatavuus ja rahan hinta) merkitys korostuu kasvaneen velkaantumisen seurauksena. Liian suuret investoinnit ja menosopeutusten riittämättömyys ovat pienentäneet tulo- ja rahoitustulosta, joten velkaantuminen tulee jatkumaan ja rahoitusriskin merkitys kaupungin kokonaistaloudessa korostuu.

Velkaantumisen lisääntymisen seurauksena varainhankinnan riskejä hallitaan valtuuston hyväksymän varainhankinnan periaatteiden mukaisesti lainasalkun hallinnointia, ennustamista, raportointia sekä lainasalkun suojaamista kehittämällä.

OPERATIIVISET RISKIT

Kiinteistöjen määrä ja kunto

Palveluverkkotarkastelun mukaan osa Oulun kaupungin kiinteistömassasta tulee jäämään käyttämättömäksi ja osa kiinteistöistä on jo nyt vajaakäytössä. Riskinä on, että käytöstä poistuvien kiinteistöjen ylläpitokustannukset jäävät edelleen rasittamaan kaupungin taloutta usean vuoden ajalle. Myös Oulun kaupungin tytäryhteisöjen omistuksessa on huomattava määrä kiinteistöjä, joiden hallinta ja kehittäminen ovat erityisen tärkeitä.

Konsernin pienenevät taloudelliset kokonaisresurssit vähentävät mahdollisuuksia rakennusten korjausinvestointeihin sekä kiinteistöjen hoitoon ja kunnossapitoon. Korjausvelan kasvu ja sen myötä kiinteistöjen kunnan rapistuminen ilmenee mm. sisäilmaongelmina.

Palveluverkkotyössä otetaan huomioon tilojen nykyinen käyttö, käytön tehostaminen ja tarpeettomista tiloista luopuminen. Lisäksi kiinteistökehitysprosessin kehittämistä ja tehostamista valmistellaan siihen erikseen määrätyn työryhmän toimesta.

ICT-riskit

Kaupunkikonsernin toiminta ja palvelut ovat kriittisesti riippuvaisia tieto- ja viestintäteknologiaratkaisuiden toiminta-varmuudesta ja tietoturvasuhteesta. Yksi keskeisimmistä ICT-infrastruktuurin osa-alueista on kaupungin

tietoliikenneverkko, jonka toimintavarmuutta on kehitetty tietoliikennelaitteistoja ja datakeskustoja kahdentamalla. Suunnittelukauden aikana toteutetaan kaupungin tietoliikenneoperaattorin ja puhepalveluiden toimittajan vaihdot, joihin liittyy erilaisia riskitekijöitä. Riskien toteutuminen operaattorivaihdoksessa voi aiheuttaa erilaisia häiriötilanteita ja käyttökatkoja, mitkä voivat heijastua negatiivisesti kaupungin palvelutuotantoon. Tietoliikenteeseen liittyviä riskejä pyritään hallitsemaan sopimusteknisesti sekä kattavan ohjausryhmätoiminnan kautta, minkä tehtävänä on seurata ja arvioida muutostöiden etenemistä ja tarvittaessa puuttua asioihin.

Tietoturvan osalta kaupungin tulee valmistautua EU:n tietosuojadirektiivin tuomiin uusiin vaatimuksiin toiminnalle. Kaupunkistrategian digitalisointitavoitteiden toteuttamiseksi kaupungilla on merkittävä joukko kehittämishankkeita, joiden ohjaamiseen tulee kiinnittää erityistä huomiota. Suunnittelukauden aikana ICT-varautumisen kriittisimmät kohteet auditoidaan palvelutoiminnan jatkuvuuden varmistamiseksi.

Kaupungin kriittistä ICT-infrastruktuuria on kehitetty vastaamaan kaupungin toiminnan ja luotettavuusvaatimusten mukaisia tarpeita. Kehittämistyössä on päätetty mm. kahdentaa sekä hajauttaa datakeskustoimintoja fyysisesti kahteen eri sijaintiin. Tämä työ jatkuu seuraavien vuosien aikana tietoliikenne- ja tietoturvan sekä kriittisten tietojärjestelmien toimintavarmuuden turvaamiseksi. Kaupungin tietoturvan ja ICT-varautumisen kehittämiseksi on hyväksytty tietoturvapoliittikka, jossa on määritelty keskeiset kehittämistoimenpiteet. Palveluverkkoon ja sote-uudistukseen liittyviin ICT-ratkaisuihin pyritään varautumaan aktiivisen valmistelutyön kautta.

Oulun Energia

Oulun Energian osalta merkittävimmät operatiiviset riskit liittyvät tuotantolaitosten fyysisiin vahinkoihin tai muihin häiriöihin, jotka voivat aiheuttaa liiketoiminnan keskeytymisen ja niistä voi aiheutua kolmansille osapuolille syntyviä vastuuvaikeuksia. Lisäksi merkittävä operatiivisten riskien alue ovat sähkön jakeluverkkoon kohdistuvat vahingot ja muut häiriötilat.

Oulun Energia-konserni pyrkii ensisijaisesti ennaltaehkäisevin kunnossapitotoimenpitein ja huoltovarmuusinvestoinnein torjumaan laitevahinkoja ja jakeluverkon häiriötiloja. Tuotannon varakapasiteetti on mitoitettu tasolle, jossa kaupungin lämmitystarve voidaan hoitaa myös Toppilan voimalaitosten mahdollisissa häiriötiloissa. Häiriöihin on lisäksi varauduttu

asianmukaisin keskeytysvakuutuksin, ja mahdolliset häiriötilat on huomioitu myös Oulun Energian sähkökauppaa ohjaavassa riskipoliitikassa.

Oulun Vesi

Oulun Veden näkökulmasta merkittävimpiä riskejä ovat juomaveden saastumisriskit ja siitä pahimmillaan aiheutuva epidemia sekä vedenhankinnan varmuuteen liittyvä riski. Oulun kantakaupunki on vedenhankinnassaan edelleen lähes yksinomaan Oulujoen raakaveden varassa ja valtakunnallisesti turvaluokitus on heikko (luokka III). Lisäksi vesihuollon jakeluverkon häiriöt tai prosessihäiriöt ovat vaikutuksiltaan laaja-alaisia ja vakavia. Suuret vahinkoriskit liittyvät vesijohto- ja viemäriverkostoissa tapahtuviin vaurioihin, joista voi seurata merkittäviä vahinkoja kiinteistöille, kiinteistöissä tapahtuvalle toiminnalle ja jopa ihmisille.

Merkittävät talousriskit liittyvät hankintoihin tai palveluja koskeviin kilpailutuksiin ja sopimuksiin sekä kiristyviin lupaehtoihin, mikä voi edellyttää isoja investointeja ja kasvaneita käyttökustannuksia mm. jätevedenpuhdistuksessa.

Riskienhallintakeinoina puhdistusprosessin kaikissa vaiheissa pyritään eliminoimaan saastumisriski ja oman käyttölaboratorion sekä viiranomaisvalvonnan avulla varmistetaan talusveden ensiluokkaisuus. Riskiä on vähennetty myös vesijohtoverkoston riskikohteiden kartoituksella. Oulun heikko varmuusluokitus vaatii merkittäviä vedenhankintaa turvaavia investointeja. Lisäksi riittäväillä verkostosaneerauksilla verkosto-omaisuuden arvo säilyy ja verkostovaurioiden riski vähenee, mikä merkitsee investointitason korottamista tulevaisuudessa. Laatu- ja työturvallisuusjärjestelmät tukevat toiminnan kehitystä ja henkilöstön osaamisen avulla riskejä pyritään toiminnoittain minimoimaan.

III. TALOUDEN HALLINTA

6. Talousarvion ja -suunnitelman rakenne ja sitovuus

6.1. Talousarvion rakenne ja sitovuus

Talousarviossa on strategia-, käyttötalous-, investointi-, tuloslaskelma- ja rahoitusosa, liitetiedoissa esitettävät liikelaitosten talousarviot sekä Oulu-konsernin tytäryhteisöjen toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet. Peruskunnan taseyksiköt kehittämisrahasto ja valistustalo on esitetty

erikseen. Niille on laadittu liikelaitosmallin mukaiset erilliset talousarviot sisällyttämättä niitä peruskunnan lukuihin. Lisäksi talousarviossa liitteinä esitetään kestävä kehityksen tavoitteet. Talousarviossa on koottuna kehittämisohjelmat ja investoinnit.

6.1.1. Peruskunta

PERUSKUNNAN TALOUSARVION MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIoidEN YHTEENVETO

	SITOVUUS	Määrärahat	Tuloarviot
		KV-VAIHE TALOUSARVIO 2016	KV-VAIHE TALOUSARVIO 2016
KÄYTTÖTALOUSOSA			
KESKUSVAALILAUTAKUNTA	B	10	
TARKASTUSLAUTAKUNTA	B	778	
KAUPUNGINVALTUUSTO	B	596	
KAUPUNGINHALLITUS yht.		116 224	18 302
KH ilman koko kaup.kosk.menoja ja varauksia, konsernipalveluita ja työllistämistä	B	43 203	8 627
Koko kaupunkia koskevat menot ja varaukset	B	11 382	
Konsernipalvelut	N	16 862	
Työllistäminen	N	35 102	
HYVINVOINTILAUTAKUNTA yht.		607 350	58 328
Hyvinvointilautakunta ilman erikoissairaanhoidoa	N	331 216	
Erikoissairaanhoido	B	217 806	
SIVISTYS- JA KULTTUURILAUTAKUNTA	N	379 580	
YHDYSKUNTALAUTAKUNTA yht.		65 449	65 602
Yhdyskuntalautakunta ilman joukkoliikennettä	N		10 816
Joukkoliikenne	N	10 663	
RAKENNUSLAUTAKUNTA	N		203
PERUSKUNTA KÄYTTÖTALOUS YHTEENSÄ		1 205 203	177 651
TULOSLASKELMAOSA			
VEROTULOT	B		743 807
VALTIONOSUUDET	B		268 794
KORKOTULOT	B		11 487
MUUT RAHOITUSTULOT	B		21 622
KORKOMENOT	B	14 991	
MUUT RAHOITUSMENOT	B	1 005	
SATUNNAISET ERÄT	B		
TULORAHAOITUKSEN KORJAUSERÄT	B	5 000	

	SITOVUUS	Määrärahat	Tuloarviot
		KV-VAIHE TALOUSARVIO 2016	KV-VAIHE TALOUSARVIO 2016
INVESTOINTIOSA			
Kaupunginhallitus			
Osakkeet ja osuudet	B	2 000	
Kaupunginhallitus/konsernipalvelut			
Irtain käyttöomaisuus	B	300	
Hyvinvointi			
Irtain käyttöomaisuus	B	3 400	
Sivistys ja kulttuuri			
Irtain käyttöomaisuus	B	3 500	
Kiinteät rakenteet ja laitteet	B	2 370	
Yhdyskunta ja ympäristö			
Irtain käyttöomaisuus	B	235	
Maan hankinta	B	6 000	9 500
Rakennukset			
Kadut, tiet, sillat, torit, pääliikenneväylät, ympäristöinvestoinnit yms.	B	40 129	
Rakennuslautakunta			
Irtain käyttöomaisuus	B	30	
PERUSKUNTA INVESTOINNIT YHTEENSÄ		57 964	9 500
RAHOITUSOSA			
ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET			
ANTOLAINAUKSEN LISÄYKSET		33 329	
ANTOLAINAUKSEN VÄHENNYKSET			10 685
LAINAKANNAN MUUTOKSET			
PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN LISÄYKSET			112 971
PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN VÄHENNYKSET		32 616	
LYHYTAIKAISTEN LAINOJEN MUUTOKSET			
OMAN PÄÄOMAN MUUTOKSET			
VAIKUTUS MAKSUVALMIUTEEN		6 409	
YHTEENSÄ		1 356 517	1 356 517

6.1.2. Liikelaitokset

Kun valtuusto on hyväksynyt kaupungin talousarvion ja siinä olevat liikelaitosten tavoitteet, vahvistavat johtokunnat liikelaitosten talousarviot. Liikelaitosten lainottoa hoitaa konsernipalveluiden rahoitusryhmä. Merkittävät investointikohteet käsitellään erillisinvestointien hankeohjeen mukaisesti ja niistä päättää kaupunginvaltuusto. Sitovista tavoitteista poikkeaminen edellyttää valtuuston päätöstä. Liikelaitoksissa tapahtuvat liiketoiminnan merkittävät muutokset tuodaan kaupunginhallituksen käsiteltäväksi.

Liikelaitoskohtainen tuloutustavoite muodostuu peruskunnalle maksettavasta sijoitetun pääoman korvauksesta. Sijoitettu pääoma muodostuu peruspääoman lisäksi mahdollisesta pääomavelasta. Tavoitteena on, että liikelaitokset maksavat vuonna 2016 korvausta sijoitetusta pääomasta yhteensä 15,857 miljoonaa euroa.

Sijoitetun pääoman korvauksen lisäksi valtuusto voi erikseen päättää lisäkorvauksesta. Lisäkorvauksen siirto

tehdään tasevaikutteisesti tilinpäätösvootta seuraavalla tilikaudella liikelaitoksen ed. tilikausien ylijäämästä valtuuston päättämään kunnan oman pääoman erään. Korvauksen suuruus määritellään kunkin liikelaitoksen rahoitustilanteen perusteella. Valtuustolle raportoitavat sitovat kriittiset menestystekijät ja muut toiminnalliset ja talouden tavoitteet on esitetty talousarviokirjassa liikelaitoskohtaisissa tiedoissa. Merkittävät ylitykset tai alitukset tuodaan ensin konsernipalveluiden talous- ja omistajaohjauksen arvioitavaksi ja tarvittaessa kaupunginhallituksen käsiteltäväksi välittömästi, kun ylitys/alitus on ennustettavissa.

Seuraavissa taulukoissa on esitetty liikelaitoksittain valtuustoon nähden sitovat tavoitteet vuonna 2016 tuloutusten, liikeyljäämätavoitteiden, peruskunnan liikelaitoksille myönnettävien lainojen ja investointitason osalta.

Tuloutus omistajalle

Tuloutus 1000 euroa	TA 2016
Oulun Vesi	5 511
Oulun Tietotekniikka	98
Oulun Serviisi	20
Oulun Tekninen liikelaitos	279
Oulun Tilakeskus	9 886
Oulun Työterveys	30
Oulun Konttori	33
Yhteensä	15 857

Liikelyljäämätavoite

Liikelyljäämätavoite 1000 euroa	TA 2016
Oulun Vesi	8 322
Oulun Tietotekniikka	361
Oulun Serviisi	20
Oulun Tekninen liikelaitos	279
Oulun Tilakeskus	8 852
Oulun Työterveys	30
Oulu-Koillismaan pelastuslaitos	590
Oulun seudun ympäristötoimi	109
Oulun Konttori	33
BusinessOulu liikelaitos	0
Yhteensä	18 593

Liikelaitoksille annettavat lainat enintään

Lainat 1000 euroa	TA 2016
Oulun Vesi	6 000
Oulun Tilakeskus	26 000
Oulu-Koillismaan pelastuslaitos	829
Yhteensä	32 829

Liikelaitosten investointien sitouvuudet

Investointimäärärahojen sitouvuudet 1000 euroa	TA 2016
Oulun Vesi	22 990
Oulun Tietotekniikka	4 000
Oulun Serviisi	60
Oulun Tekninen liikelaitos	700
Oulun Tilakeskus	52 689
Oulu-Koillismaan pelastusliikelaitos (NETTO)	2 029
Yhteensä	82 468

Liikelaitosten bruttoinvestointimäärärahat ovat valtuustoon nähden sitovat edellyttäen, että valtuuston hyväksymät erillisinvestointihankkeiden kokonaisbudjetit eivät ylitä. Lisäksi liikelaitos Oulun Tilakeskuksen kiinteistöjen korjausmääräraha on valtuustoon nähden sitova.

6.1.3. Hintojen muutokset

Liikelaitosten hintoja ei nosteta. Oulun Konttorin osalta liikelaitokselle asetettu tuottavuustavoite huomioidaan vuoden 2016 hinnoittelussa siten, että hallinto- ja

talouspalveluiden hintaa lasketaan 8 %, kokonaisvaikutus on -0,65 miljoonaa euroa.

6.2. Tilivelvollisuus

Kuntalain 75 §:n mukaan tilivelvollisia ovat toimielinten jäsenet ja asianomaisen toimielimen tehtäväalueen johtavat viranhaltijat. Tilivelvollisuus merkitsee sitä, että toiminta tulee valtuuston arvioitavaksi, viranhaltijaan voidaan kohdistaa muistutus tilintarkastajan antamassa tilintarkastuskertomuksessa ja viranhaltijalle voidaan myöntää tai olla myöntämättä vastuuvapaus. Tilivelvollinen vastaa toiminnan ja talouden osalta sekä omasta että alaistensa tekemisestä ja siitä mitä jää hoitamatta.

Tilivelvollisella on henkilökohtainen vastuu sisäisen valvonnan asianmukaisesta järjestämisestä ja jatkuvasta ylläpidosta johtamansa toiminnan osalta. Kuntalain 75§:n mukaan tilintarkastajan on tilintarkastuskertomuksessaan sisällytettävä lausunto mm. sisäisen valvonnan ja konsernivalvonnan asianmukaisesta järjestämisestä sekä esitys vastuuvapauden myöntämisestä ja mahdollisesta muistutuksesta, joka voidaan kohdistaa tilivelvolliseen. Muistutuksen edellytyksenä on, että tilivelvollinen on toiminut

vastoin lakia tai valtuuston päätöksiä eikä virhe tai aiheutunut vahinko ole vähäinen.

Oulun kaupungissa (KV 19.8.2013 § 110) tilivelvollisiksi viranhaltijoiksi on määritelty kaupunginjohtaja, apulaiskaupunginjohtajat, toimialojen ja liikelaitosten johtavat viranhaltijat, toimialojen johtosäännöissä nimetyt vastuu- ja palvelualueiden johtajat sekä konsernipalveluiden hallintojohtaja ja palvelualueiden johtajat (liite 3).

Tätä määritelmää tilivelvollisista sovelletaan ottaen huomioon, että viime kädessä kaupungin vastuunalainen JHTT-tilintarkastaja määrittelee tilivelvollisen ja hän voi tilintarkastuskertomuksessaan kohdistaa muistutuksen muullekin kuin edellä olevan määritelmän piiriin kuulvalle viranhaltijalle ja esittää vastuuvapauden epäämistä.

Tilivelvollisuuden puuttuminen ei vapauta esimiestä valvontavastuusta.

7. Tuloslaskelma- ja rahoitusosa

7.1. Oulun kaupungin tulos- ja rahoituslaskelma

TULOSLASKELMA, 1000€ Oulun kaupunki	TP2014	TA2015	ENN2015	TA2016	TS2017	TS2018
Toimintatulot	414 151	249 098	248 713	235 122	233 300	226 827
Valmistus om. käyttöön	15 860	13 293	13 293	13 327	13 327	13 327
Toimintamenot	-1 299 015	-1 199 581	-1 218 159	-1 210 783	-1 229 934	-1 242 746
Toimintakate	-869 003	-937 190	-956 153	-962 333	-983 307	-1 002 592
Verotulot	708 151	730 729	735 083	743 807	755 450	784 892
Valtionosuudet	230 337	248 354	253 000	268 794	266 771	265 771
Rahoituserät yhteensä	5 719	5 372	27 877	5 333	-2 544	-5 580
Rahoitustulot ja -menot						
Korkotulot	6 024	2 559	13 873	10 194	10 131	10 066
Muut rahoitustulot	10 226	18 377	25 290	11 265	7 618	7 336
Korkomenot	-9 644	-14 238	-9 907	-14 691	-18 883	-21 572
Muut rahoitusmenot	-888	-1 325	-1 379	-1 435	-1 410	-1 410
Vuosikate	75 204	47 265	59 807	55 601	36 370	42 491
Poistot						
Suunnitelmapoistot	-100 388	-84 996	-85 949	-79 747	-82 244	-85 876
Satunnaiset erät						
Satunnaiset tulot	341 458					
Satunnaiset menot						
Tilikauden tulos	316 274	-37 731	-26 143	-24 146	-45 874	-43 385
Poistoeron muutos	8 364	3 324	3 324	3 506	1 159	2 712
Vapaaehtoisten varausten muutos	-2 300	600	600	700	3 000	1 600
Rahastojen muutos						
Yli-/alijäämä	322 338	-33 807	-22 219	-19 940	-41 715	-39 073

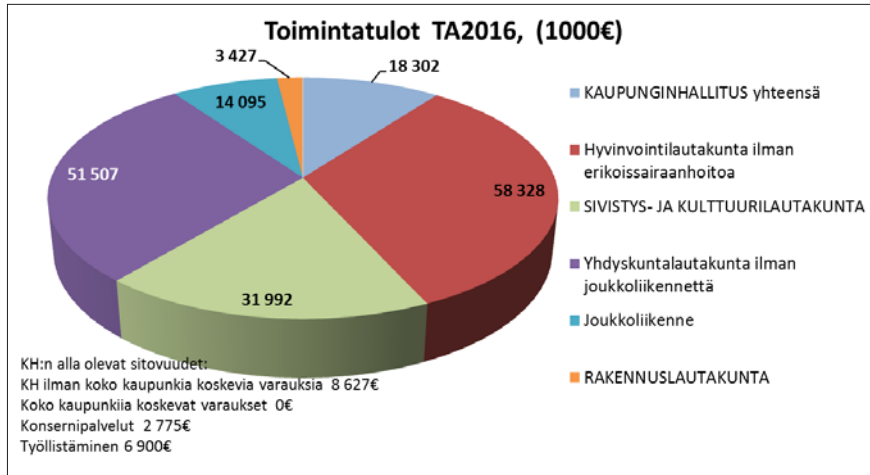
*) Vuoden 2014 alusta yhtiöityivät Oulun Satama ja Nallikari, vuonna 2015 Oulun Energia, Oulun Jätehuolto ja ympäristölaboratorio. Erityisesti Oulun Energian yhtiöityminen näkyy tilinpäätöksessä 2014 satunnaisena tulona (341 milj. euroa).

RAHOITUSLASKELMA, 1000€ Oulun kaupunki	TP2014	TA 2015	ENN 2015	TA2016	TS2017	TS2018
Toiminnan rahavirta						
Vuosikate	75 204	47 265	59 807	55 601	36 370	42 491
Satunnaiset erät	341 458					
Tulorahoituksen korj.erät	-362 190	-5 000	-12 283	-5 150	-5 130	-5 070
Investointien rahavirta						
Investointimenot	-719 576	-121 771	-118 772	-143 644	-127 894	-108 105
Rahoitusosuudet investointimenoihin	5 304	381	381	80	710	300
Pysyvien vast. hyöd. luovutustulot	742 779	6 000	13 280	9 650	6 155	6 090
Toiminnan ja investointien rahavirta	82 979	-73 125	-57 588	-83 463	-89 789	-64 294
Rahoituksen rahavirta						
Antolainauksen muutokset	-207 732	50 008	48 957	3 109	3 729	7 035
Antolainasaam. lisäykset	-212 057	-16 500	-16 500	-500	-500	-500
Antolainasaam. väh.	4 325	66 508	65 457	3 609	4 229	7 535
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	86 791	23 117	-2 070	80 355	86 060	57 260
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	70 000	117 731	100 000	112 971	172 878	104 582
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-28 707	-94 614	-86 070	-32 616	-86 818	-47 322
Lyhytaik.lain.muutos	45 498		-16 000			
Oman pääoman muutokset						
Muut maksuvalmiuden muutokset	48 388					
Vaikutus maksuvalmiuteen	10 426	0	-10 701	0	0	0

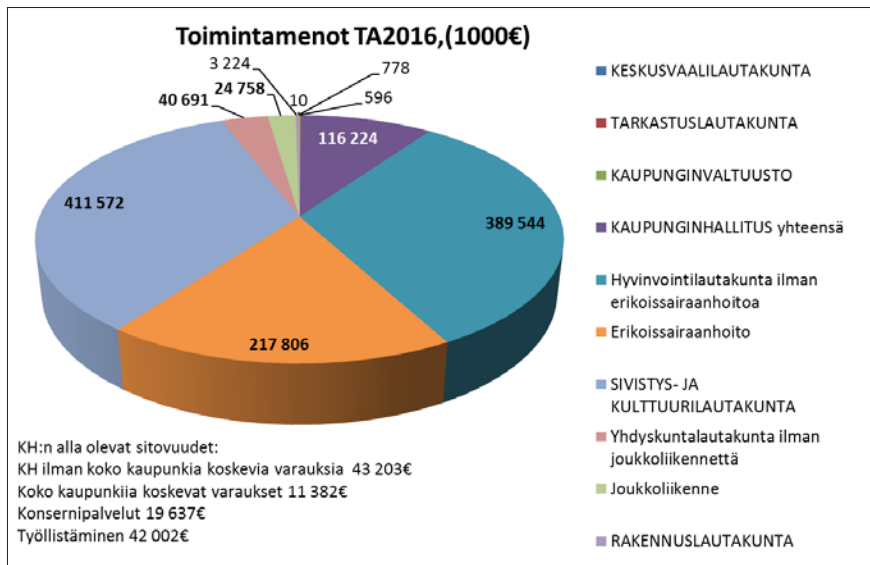
7.2. Peruskunnan tulos- ja rahoituslaskelma

Peruskunta tuloslaskelma 1000€	TP2014	TA2015	ENN2015	TA2016	TS2017	TS2018
TOIMINTATULOT	177 843	180 440	178 439	177 651	174 995	169 252
TOIMINTAMENOT	-1 159 781	-1 184 213	-1 210 664	-1 205 203	-1 221 079	-1 234 820
TOIMINTAKATE	-981 938	-1 003 773	-1 032 225	-1 027 551	-1 046 084	-1 065 568
Verotulot	708 151	730 729	735 083	743 807	755 450	784 892
Valtionosuudet	230 337	248 354	253 000	268 794	266 771	265 771
Rahoitustuotot ja -kulut						
Korkotulot	5 534	3 824	14 778	11 487	12 062	12 188
Muut rahoitustulot	39 235	29 064	18 957	21 622	21 275	20 993
Korkomenot	-9 935	-14 588	-10 257	-14 991	-19 183	-21 872
Muut rahoitusmenot	-580	-995	-1 049	-1 005	-1 005	-1 005
Vuosikate	-9 197	-7 386	-21 712	2 162	-10 714	-4 601
Poistot						
Suunnitelman mukaiset poistot	-31 857	-37 377	-37 377	-30 127	-33 022	-35 647
Satunnaiset erät						
Satunnaiset tulot						
Satunnaiset menot						
Tilikauden tulos	-41 053	-44 763	-59 089	-27 965	-43 736	-40 248
Poistoeron muutos						
Vapaaehtoisten varausten muutos						
Rahastojen muutos						
Tilikauden yli- ja alijäämä	-41 053	-44 763	-59 089	-27 965	-43 736	-40 248

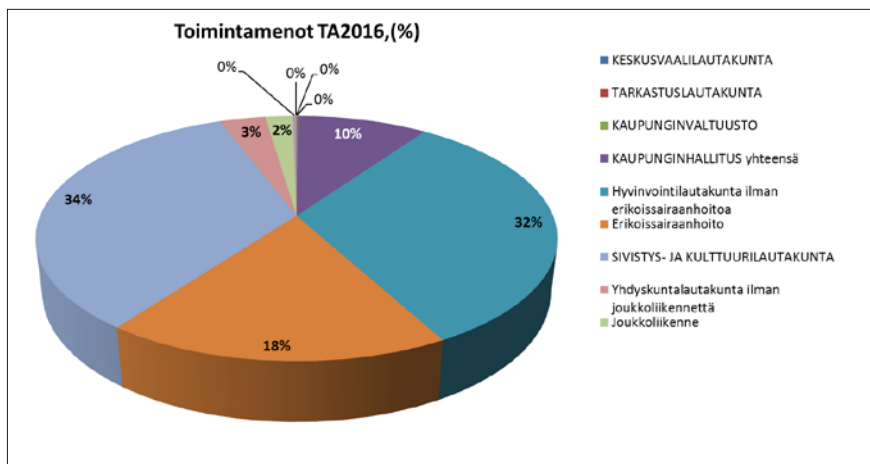
Peruskunta rahoituslaskelma 1000€	TP2014	TA2015	ENN2015	TA2016	TS2017	TS2018
Toiminnan rahavirta						
Vuosikate	-9 197	-7 386	-21 712	2 162	-10 714	-4 601
Satunnaiset erät						
Tulorahoituksen korjauserät	-13 965	-5 000	-5 000	-5 000	-5 000	-5 000
Investointien rahavirta						
Investointimenot	-93 596	-64 350	-64 350	-57 964	-59 200	-58 010
Rahoitusosuudet invest.	2 715	152	152	0	0	0
Pysyvien vast.hyöd.luov.tulot	59 718	6 000	6 000	9 500	6 000	6 000
Toiminnan ja investointien rahavirta	-54 325	-70 584	-84 910	-51 302	-68 914	-61 611
Rahoituksen rahavirta						
Antolainauksen muutokset	-34 494	51 920	51 088	-22 644	-12 961	2 793
Antolainasaamisten lisäykset	-51 927	-22 000	-21 103	-33 329	-27 500	-17 870
Antolainasaamisten vähennykset	17 433	73 920	72 191	10 685	14 539	20 663
Lainakannan muutokset	86 792	23 117	-2 070	80 355	86 060	57 260
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	70 000	117 731	100 000	112 971	172 878	104 582
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-28 707	-94 614	-86 070	-32 616	-86 818	-47 322
Lyhytaikaisten lain. lis./väh.	45 499		-16 000			
Oman pääoman muutokset	-1 854					
Muut maksuvalm. muutokset	12 095					
Rahavarojen muutos	8 214	4 454	-35 891	6 409	4 185	-1 559

Kuva 16. Peruskunnan toimintatulojen jakaantuminen

Kuva 17. Peruskunnan toimintamenojen jakaantuminen

Kuva 18. Peruskunnan toimintamenojen jakaantuminen %

8. Käyttötalousosa

8.1. Käyttötalous lautakunnittain

KÄYTTÖTALOUS	TALOUSARVIO	ENNUSTE	TALOUSARVIO	MUUTOS TALOUSARVIO	MUUTOS TALOUSARVIO
Toimintatulot ja -menot, 1000 €	2015	2015	2016	2016/2015 1000 €	2016/2015 %
KESKUSVAALILAUTAKUNTA					
Toimintatulot	280	310	0	-280	-100,0
Toimintamenot	370	330	10	-360	-97,3
Toimintakate	-90	-20	-10	80	-88,9
TARKASTUSLAUTAKUNTA					
Toimintatulot	0	0	0	0	0,0
Toimintamenot	776	681	778	2	0,3
Toimintakate	-776	-681	-778	-2	0,3
KAUPUNGINVALTUUSTO					
Toimintatulot	0	0	0	0	0,0
Toimintamenot	596	596	596	0	0,0
Toimintakate	-596	-596	-596	0	0,0
KAUPUNGINHALLITUS YHTEENSÄ					
Toimintatulot	24 772	24 792	18 302	-6 470	-26,1
Toimintamenot	122 491	120 861	116 224	-6 267	-5,1
Toimintakate	-97 719	-96 069	-97 922	-203	0,2
KH ilman koko kaupunkia koskevia menoja ja varauksia, konsernipalveluita ja työllistämistä					
Toimintatulot	10 009	10 028	8 627	-1 382	-13,8
Toimintamenot	42 503	42 543	43 203	700	1,6
Toimintakate	-32 495	-32 514	-34 576	-2 081	6,4
Koko kaupunkia koskevat menot ja varaukset					
Toimintatulot	5 134	5 134	0	-5 134	-100,0
Toimintamenot	17 712	17 712	11 382	-6 330	-35,7
Toimintakate	-12 578	-12 578	-11 382	1 196	-9,5
Konsernipalvelut					
Toimintatulot	2 730	2 730	2 775	45	1,7
Toimintamenot	20 274	19 604	19 637	-637	-3,1
Toimintakate	-17 545	-16 875	-16 862	683	-3,9
Työllistäminen					
Toimintatulot	6 900	6 900	6 900	0	0
Toimintamenot	42 002	41 002	42 002	0	0
Toimintakate	-35 102	-34 102	-35 102	0	0
HYVINVOINTILAUTAKUNTA YHTEENSÄ					
Toimintatulot	60 445	57 645	58 328	-2 117	-3,5
Toimintamenot	588 326	608 626	607 350	19 024	3,2
Toimintakate	-527 881	-550 981	-549 022	-21 141	4,0
Hyvinvointilautakunta ilman erikoissairaanhoidoa					
Toimintatulot	60 445	57 645	58 328	-2 117	-3,5
Toimintamenot	379 478	392 378	389 544	10 066	2,7
Toimintakate	-319 033	-334 733	-331 216	-12 183	3,8
Erikoissairaanhoido					
Toimintatulot	0	0	0	0	0,0
Toimintamenot	208 848	216 248	217 806	8 958	4,3
Toimintakate	-208 848	-216 248	-217 806	-8 958	4,3
SIVISTYS- JA KULTTUURILAUTAKUNTA					
Toimintatulot	30 077	29 629	31 992	1 915	6,4
Toimintamenot	404 185	412 833	411 572	7 387	1,8
Toimintakate	-374 108	-383 204	-379 580	-5 472	1,5

KÄYTTÖTALOUS	TALOUSARVIO	ENNUSTE	TALOUSARVIO	MUUTOS TALOUSARVIO	MUUTOS TALOUSARVIO
Toimintatulot ja -menot, 1000 €	2015	2015	2016	2016/2015 1000 €	2016/2015 %
YHDYSKUNTALAUTAKUNTA YHTEENSÄ					
Toimintatulot	61 483	62 849	65 602	4 119	6,7
Toimintamenot	64 470	63 901	65 449	979	1,5
Toimintakate	-2 987	-1 052	153	3 140	-105,1
Yhdyskuntalautakunta ilman joukkoliikennettä					
Toimintatulot	47 609	48 975	51 507	3 898	8,2
Toimintamenot	40 469	39 900	40 691	222	0,5
Toimintakate	7 140	9 075	10 816	3 676	51,5
Joukkoliikenne					
Toimintatulot	13 874	13 874	14 095	221	1,6
Toimintamenot	24 001	24 001	24 758	757	3,2
Toimintakate	-10 127	-10 127	-10 663	-536	5,3
RAKENNUSLAUTAKUNTA					
Toimintatulot	3 454	3 214	3 427	-27	-0,8
Toimintamenot	3 357	2 836	3 224	-133	-4,0
Toimintakate	97	378	203	106	109,7
PERUSKUNTA KÄYTTÖTALOUS YHTEENSÄ					
Toimintatulot	180 512	178 439	177 651	-2 860	-1,6
Toimintamenot	1 184 571	1 210 664	1 205 203	20 632	1,7
Toimintakate	-1 004 059	-1 032 225	-1 027 551	-23 492	2,3

8.2. Keskusvaalilautakunta

1000 €	TILINPÄÄTÖS 2014	TA2015 + MUUTOKSET	ENNUSTE 2015	TALOUSARVIO 2016	TS2017	TS2018
TOIMINTATULOT	293	280	310	0	0	305
TOIMINTAMENOT	298	370	330	10	340	310
TOIMINTAKATE	-5	-90	-20	-10	-340	-5

Vuonna 2016 ei järjestetä kuntavaaleja jotka siirtyvät pidettäväksi vuodelle 2017.

8.3. Tarkastuslautakunta

Tarkastuslautakunnan vastuualue muodostuu tarkastuslautakunnan, kaupunginvaltuuston valitseman JHTT-tilintarkastajan ja ulkoisen tarkastuksen yksikön toiminnasta. Tarkastuslautakunta valmistelee hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat valtuustolle, arvioi valtuuston asettamien tavoitteiden toteutumista koko kuntakonsernissa ja toiminnan järjestämisen tuloksellisuutta ja tarkoituksenmukaisuutta sekä huolehtii kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta. Uuden 1.5.2015 voimaan tulleen kuntalain 121 §:n mukaan tarkastuslautakunnan tehtävänä on sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamisen valvonta. Säännös tulee voimaan seuraavan valtuustokauden alusta lukien.

JHTT-tilintarkastajan tehtävistä on säädetty kuntalain 123 §:ssä. Tilintarkastajan on tarkastettava julkishallinnon hyvän tilintarkastustavan mukaisesti kunkin tilikauden hallinto, kirjanpito ja tilinpäätös. Ulkoisen tarkastuksen yksikkö avustaa tarkastuslautakuntaa sen arviointitehtävissä sekä valmistelee ja toimeenpanee lautakunnassa käsiteltävät asiat. Lisäksi yksikkö tekee tarkastuksia tilintarkastajan käyttöön tilintarkastusyhteisön kanssa tehdyn sopimuksen mukaisesti.

Tarkastuslautakunnalla ja sen kahdella jaostolla on noin yhteensä 30 kokousta ja arviointikäyntiä vuodessa. Tilintarkastajalta ostettavien tarkastuspäivien määrä on vuonna 2016 sopimuksen mukaisesti 163 päivää.

Lautakunnan sitovuus valtuustoon

1000 €	TILINPÄÄTÖS 2014	TA2015 + MUUTOKSET	ENNUSTE 2015	TALOUSARVIO 2016	TS2017	TS2018
TOIMINTATULOT	0	0	0	0	0	0
TOIMINTAMENOT	600	776	681	778	788	788
TOIMINTAKATE	-600	-776	-681	-778	-788	-788

Menolajikohtainen tarkastelu

1000 €	TILINPÄÄTÖS 2014	TA2015 + MUUTOKSET	ENNUSTE 2015	TALOUSARVIO 2016	TS2017	TS2018
TOIMINTATULOT						
TOIMINTAMENOT						
Henkilöstömenot	412	458	416	444	443	443
Palvelujen ostot	125	246	197	262	271	271
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	2	6	5	5	5	5
Avustukset						
Vuokramenot	61	66	63	67	69	69
Muut toimintamenot						
Toimintamenot yhteensä	600	776	681	778	788	788
TOIMINTAKATE	-600	-776	-681	-778	-788	-788

8.3.1. Toimintaympäristöanalyysi

Kaupungin toiminnassa ja toimintaympäristössä tapahtuu merkittäviä muutoksia, minkä vuoksi arvioinnissa pitää jatkossa hahmottaa eri toimijoiden roolit ja kuntalaispalvelujen kokonaisuus uudella tavalla. Lisäksi muutoksia arviointityöhön voivat tuoda valtion ohjauksen lisääntyminen,

kuntia velvoittavat uudet lait ja kuntien rakennemuutoshaasteet. Tarkastuslautakunnan toiminnassa painottuu lähivuosina uuden kuntalain edellyttämä tuloksellisuuden ja toiminnan tarkoituksenmukaisuuden arviointi.

8.3.2. Henkilöstösuunnitelma

Ulkoisen tarkastuksen yksikössä on ollut vuodesta 1990 asti viisi vakanssia: kaupunginreviisori, kaksi kaupunkitarkastajaa ja kaksi tarkastajaa. Tiedossa ei ole olennaisia muutoksia, jotka vaikuttaisivat yksikön henkilöstön rakenteeseen tai määrään. Talousarvioon sisältyy varaus harjoittelijan palkkaamiseen 3 kuukaudeksi.

Henkilöstön ammatillista osaamista ylläpidetään ja kehitetään yksikön arviointi- ja tarkastustehtävien edellyttämällä tavalla. Yksikössä on aloitettu tehtävien edellyttämien

osaamisvaatimusten määrittely. Vuonna 2016 koulutuksen painopisteitä ovat toimintaympäristön muutosten seuranta, arviointityön kehittäminen, tarkastus- ja arviointitoiminnan menetelmät sekä kunnan kirjanpito ja taloushallinto.

Koulutussuunnitelma käsitellään yksikön palaverissa ja sen toteutumista seurataan osana henkilöstöraporttia. Henkilöstö- ja koulutussuunnitelmaan vuoden aikana tulleet muutokset käsitellään yhteistoimintamenettelyssä.

Henkilöstösuunnitelma

	TP 2014	Ennuste 2015	TA 2016	Muutos-% (2015-2016)	TS 2017	TS 2018
Henkilöstön määrä (sijaintipaikan mukaan)						
Vakinaiset	5	4,5	5	11,1 %	5	5
Yhteensä	5	4,5	5	11,1 %	5	5
HTV (toteutunut työpanos)						
Vakinaiset	4,3	3,9	4,3	10,3 %	4,3	4,3
Yhteensä	4,3	3,9	4,3	10,3 %	4,3	4,3
Henkilöstökustannukset						
Palkat ja palkkiot	-313 246	- 305 603	- 336 468	10,1 %	- 337 306	- 337 306
Eläkemenot	-82 957	- 82 402	- 88 463	7,4 %	- 87 072	- 87 073
Muut henkilösivukulut	-16 142	- 15 923	- 18 768	17,9 %	- 18 820	- 8 821
Yhteensä	-412 345	- 403 928	- 443 700	9,6 %	- 443 200	- 443 200

Vuonna 2015 yksi työntekijä on ollut virkavapaalla viisi kuukautta eikä tehtävässä ole ollut sijaista.

8.3.3. Merkittävimmät riskit

Tarkastuslautakunnan merkittävimmät riskit ovat ulkoisen tarkastuksen yksikön toiminnan suuntaamiseen ja resurssien käyttöön liittyvä strateginen riski sekä toiminnan kehittämiseen, henkilöstövoimavaroihin ja ICT-toimintojen häiriöttömyyteen liittyvät operatiiviset riskit.

Toiminnan suuntaaminen ja resurssien käyttö liittyvät tarkastuslautakunnalle kuntalaissa säädettyjen tehtävien tulokselliseen ja tehokkaaseen toteuttamiseen. Riskin toteutumisen hallintakeinoja ovat toimintaympäristön jatkuva seuranta, lautakunnan toiminnan oma ja ulkopuolinen

laatuauditointi, valtuuston palaute lautakunnan työstä sekä lautakunnan arviointityötä varten tehtävän valmistelutyön laadun varmistaminen.

Toiminnan kehittämis- ja henkilöstöriskien toteutumisen hallintakeinoja ovat toiminnan jatkuva arviointi, henkilöjohtaminen ja henkilöstön koulutus. ICT-riskit ovat yhteisiä kaikille kaupungin toimintayksiköille, ja ulkoinen tarkastus voi hallita niitä vain määrittelemällä täsmällisesti omien ICT-palvelujensa laatuvaatimukset ja tekemällä yhteistyötä kaupungin ICT-toiminnoista vastaavien tahojen kanssa.

8.4. Kaupunginvaltuusto

1000 €	TILINPÄÄTÖS 2014	TA2015 + MUUTOKSET	ENNUSTE 2015	TALOUSARVIO 2016	TS2017	TS2018
TOIMINTATULOT	0	0	0	0	0	0
TOIMINTAMENOT	551	596	596	596	700	600
TOIMINTAKATE	-551	-596	-596	-596	-700	-600

Kaupunginvaltuusto vastaa kaupungin toiminnasta ja taloudesta ja hyväksyy kaupungin talousarvion 2016 sekä asettaa toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet kaupunkikonsernille.

8.5. Kaupunginhallitus

8.5.1. Kaupunginhallitus yhteensä

1000 €	TILINPÄÄTÖS 2014	TA2015 + MUUTOKSET	ENNUSTE 2015	TALOUSARVIO 2016	TS2017	TS2018
TOIMINTATULOT	25 736	25 294	24 792	18 302	17 394	9 770
TOIMINTAMENOT	104 289	123 767	120 861	116 224	115 113	113 825
TOIMINTAKATE	-78 554	-98 473	-96 069	-97 922	-97 719	-104 055

8.5.2. Kaupunginhallitus ilman konsernipalveluita, työllistämistä ja koko kaupunkia koskevia varauksia

1000 €	TILINPÄÄTÖS 2014	TA2015 + MUUTOKSET	ENNUSTE 2015	TALOUSARVIO 2016	TS2017	TS2018
TOIMINTATULOT	15 114	11 667	10 028	8 627	7 847	1 200
TOIMINTAMENOT	42 610	44 872	42 543	43 203	42 250	42 250
TOIMINTAKATE	-27 496	-33 205	-32 514	-34 576	-34 403	-41 050

Sitovuuden tulot muodostuvat seuraavasti:

- kehittämisohjelmien tulomääräraha 1 800 t€
- valtionosuuden vähenemisen korvaus 6 647 t€
- Suomi 100-juhlavuoden avustustulot 90 t€
- Veteraanipäivien pääjuhla 90 t€

Sitovuuden menot muodostuvat seuraavasti:

- kehittämisohjelmien menomääräraha 3 000 t€

Yhteistoimintaosuudet ja avustukset

- Pohjois-Pohjanmaan liitto, 1 737 t€
- Suomen kuntaliitto, 577 t€
- Kunnallinen työmarkkinalaitos, 149 t€
- Oulu-Koillismaan pelastuslaitos, 12 166 t€
- Oulun seudun ympäristötoimi, 2 900 t€
- Verotuskustannukset, 5 100 t€
- BusinessOulu liikelaitos, 8 950 t€
- Oulun kaupunginteatteri Oy, 5 250 t€
- Oulun Musiikkijuhlasäätiö, 160 t€
- Pohjois-Pohjanmaan liikuntaopistotoiminnan avustaminen 130 t€
- työttömien ja vähävaraisten joulujuhlatapahtumat, 10 t€

Suhdetoiminta

- Veteraanipäivien pääjuhla 155 t€

Toimikunnat

- Suomi 100-juhlavuoden järjestelykustannukset 180 t€

Suhdetoiminta

Suhdetoiminnassa ja edustuksessa jatketaan kotimaisten ja kansainvälisten verkostojen ylläpitämistä ja yhteistyötä erityisesti Pohjois-Norjan ja Pohjois-Ruotsin sekä Luoteis-Venäjän kanssa sekä uusien rakentamista strategian ja elinkeinopolitiikan vahvistamiseksi. Edunvalvonnan näkökulmasta korostetaan yhteistyötä valtion hallinnon ja ministeriöiden, eduskunnan sekä valiokuntien kanssa samoin kuin suurlähettiläiden ja muiden diplomaattien sekä konsulikunnan kanssa. Järjestetään vieraanvaraisuutta ja merkittäviä tapahtumia tapauskohtaisesti sekä erillisistä anomuksista kaupunginjohtajan päätöksellä.

Suhdetoiminnassa osaltaan jatkuu v. 2016 Kansallisen veteraanipäivien pääjuhlan valmistelut Oulussa. Samoin jatkuu Suomi-100 –juhlavuoden valmistelut Oulun osalta.

Kaupunki osallistuu Suomen Kuntaliiton järjestämiin kansainvälisiin ja kotimaisiin tapahtumiin erillisin päätöksin

Vuoden 2016 merkittäviä ja tiedossa olevia tapahtumia:

- Valtakunnallisen veteraanipäivien pääjuhla Oulussa 27.4.2016
- Kalevan kisat 21.- 24.7.2016 Oulussa
- Kuntajohtajapäivät elokuu 2016 Oulussa (Suomen Kuntaliitto)
- Vasemmistoliiton puoluekokous 10.-12.6.2016 Oulussa
- Suomen ja Venäjän partneri- ja ystävyyskuntien kokous keväällä Helsingissä (Suomen Kuntaliitto)
- Muut kansainväliset tapahtumat, joihin kh valitsee valtuuskunnat (tarkentuvat myöhemmin, Suomen Kuntaliitto)
- Oulun kaupungin isännöimä Eurocities Culture Forum lokakuussa 2016, noin 100 henkeä 35 maasta
- Frisbee golfin Euroopan mestaruuskilpailut 2016.
- Rallicross SM OuluZonessa 20.8.2016.

Myös Suomi100 – 2017 –juhlatoimikunta valmistelut jatkuvat osaltaan suhdetoiminnassa.

Kaupunki on mukana vieraanvaraisuus ja edustustilaisuuksissa josta merkittävimpiä ovat mm. OPO-päivät, SF-Caravanin liittokokous, Chaine des Rotisseurs Finland, Eurosım 2016 sekä Suomen Partiolaisten jäsenkokous.

Sisäinen tarkastus

Sisäisen tarkastuksen arviointi- ja tarkastustoiminta suunnataan riskiperusteisesti kaupungin johtamisjärjestelmän toimivuuteen ja toiminnan tuloksellisuuteen. Sisäisen tarkastuksen vuosisuunnitelma painottuu kaupunkikonsernin ja sen eri hallintokuntien tavoitteita uhkaavien riskien ja niiden hallintamenetelmien arviointiin, sisäisen valvonnan toimivuuden sekä päätöksenteossa käytetyn tiedon luotettavuuden ja riittävyuden varmistamiseen. Lisäksi tavoitteena on kehittää yhteistyössä ulkoisen tarkastuksen kanssa tarkastus- ja arviointitoiminnan koordinointia ja arviointityössä käytettäviä menetelmiä sekä vahvistaa henkilöstön osaamista.

8.5.3. Koko kaupunkia koskevat menot ja varaukset

1000 €	TILINPÄÄTÖS 2014	TA2015 + MUUTOKSET	ENNUSTE 2015	TALOUSARVIO 2016	TS2017	TS2018
TOIMINTATULOT	3 000	5 134	5 134	0	0	0
TOIMINTAMENOT	17 700	18 082	17 712	11 382	11 382	11 382
TOIMINTAKATE	-14 700	-12 948	-12 578	-11 382	- 11 382	-11 382

Varaudutaan turvapaikanhakijoiden määrän kasvaessa esikotouttavan työn ja kotouttamisen kasvaviineluihin, jotka voivat toteutua eri puolilla kaupungin organisaatiota. Konsernipalvelut koordinoi varatun määrärahan käyttöä.

Sitovuus sisältää seuraavat:

- Oulun Konttorin sopimus 2 711 t€, josta katetaan 190 t€ Oulu10 joukkoliikennelippujen lisäpalveluita
- Eläkemenoperusteiset menot 7 150 t€
- Strategiaraha 300 t€
- Varaus Uuden Oulun kustannuksiin, arkistointi ym. 221 t€
- Maahanmuutto- ja kotouttamisvaraus 1 000 t€

8.5.4. Konsernipalvelut

KONSERNIPALVELUT, TEHTÄVÄT 1.5.2014			
HALLINTO <i>Hallintojohtaja</i>	KEHITTÄMINEN <i>Kehittämisjohtaja</i>	TALOUS JA OMISTAJAJOHJAUS <i>Talousjohtaja</i>	HENKILÖSTÖ <i>Henkilöstöjohtaja</i>
Hallinto • Valmistelun, päätöksenteon ja toimielinten tuki • Konsernin lakipalvelut ja oikeudellinen edunvalvonta, lainsäädännön kehittämisen seuranta • Asiakirjahallinnan ohjaus ja kehittäminen • Suhdetoiminta kansallisesti ja kansainvälisesti Kuntalaisvaikuttaminen ja yhteisötoiminta Yhteisötoiminnan päällikkö • Osallisuus ja vaikuttaminen • Lähidemokratian linjaus • Maahanmuutto-palvelujen linjaus • Tasa-arvo ja valtavirtaistaminen Työllisyyden edistäminen Työllisyyspalveluiden päällikkö • Työllistäminen ja aktivointi • Työnantajyhteistyö Konserniviestintä ja kaupunkimarkkinointi Viestintäjohtaja • Konserniviestinnän johtaminen ja kehittäminen • Konserniviestinnän koordinointi • Kaupunkimarkkinointi	Kaupunkistrategia • Strategian valmistelu ja toimeenpano • Kansainvälisyys ja EU-politiikka • Edunvalvontaverkostot kansallisesti ja kansainvälisesti • Elinvoima kansallisesti ja kansainvälisesti • Konsernirakenteen ja johtamisjärjestelmän kehittäminen Strategiapäällikkö • Palvelujen järjestämishjelma • Organisaation kehittäminen ja johtosäännöt • Sopimusohjauksen kehittäminen • Innovaatio- ja koulutuspolitiikka • Kehittämistoiminnan ohjaus ja koordinointi, salkun hallinta Tietojohdaminen, tutkimus ja palvelukehitys Kehittämispäällikkö • Tietojohdaminen • Toimintaympäristö- ja markkina-analyysit • Palvelujen ja toimintamallien kehittäminen ja palveluverkkosuunnittelu • Asiakkuuden hallinta ja asiakasprosessit • Arviointi, laatu ja tutkimus • Tutkimustoiminnan edistäminen ja koordinointi Tietohallinto Tietohallintopäällikkö • Tietohallintaohjelman valmistelu ja toimeenpano • Konsernin tietohallintopalveluiden järjestäminen Konsernin strateginen hankinta-toiminta Kehittämispäällikkö • Konsernin hankintapoliittisen ohjelman valmistelu ja toimeenpano	• Aluekehittäminen ja kuntarakenne • Kaupunkipolitiikka kansallisesti ja kansainvälisesti Talous Taluspäällikkö • Talouden suunnittelu, seuranta ja raportointi • Konsernin taloushallinto-palveluiden ohjaus • Controller-toiminta ja -palvelut Rahoitus rahoituspäällikkö • Rahoitus ja sijoitustoiminta Omistajapolitiikka ja -ohjaus Kehittämispäällikkö • Omistajapoliittisen ohjelman valmistelu ja toimeenpano • Konserniohjaus ja -valvonta • Konsernin tukipalveluiden ohjaus • Liiketoiminnan ohjaus • Konserniyhtiöiden tuki • Riskienhallinnan koordinointi ja kehittäminen • Maapolitiikka ja omistus • Maankäytön toteuttamisohjelman valmistelu • Strategisen maankäytön ohjaus • Kestävä ympäristöpolitiikka	Henkilöstö • Strateginen henkilöstöjohtaminen ja kehittäminen • Palkkaus- ja palkitsemisjärjestelmät • Työhyvinvoinnin kehittäminen • Konsernilajuisen osaamisen johtaminen • Rekrytointilinjatukset • Henkilöstösuunnittelu • Työehtosopimusten tulkinta, neuvonta ja palkkojen määräyty • Paikallisneuvottelut ja -sopimukset • Henkilöstöasioiden konsultointi • Työsuojelu • Varautumissuunnittelu • Turvallisuus • Vakuuttaminen

Talous

Sitovuus valtuustoon

1000 €	TILINPÄÄTÖS 2014	TA2015 + MUUTOKSET	ENNUSTE 2015	TALOUSARVIO 2016	TS2017	TS2018
TOIMINTATULOT	1 949	1 593	2 730	2 775	2 647	1 670
TOIMINTAMENOT	16 155	18 811	19 604	19 637	19 479	18 191
TOIMINTAKATE	-14 207	-17 218	-16 875	-16 862	-16 832	- 16 521

Menolajikohtainen tarkastelu

1000 €	TILINPÄÄTÖS 2014	TA2015 + MUUTOKSET	ENNUSTE 2015	TALOUSARVIO 2016	TS2017	TS2018
TOIMINTATULOT						
Myyntitulot	237	202	202	170	170	170
Maksutulot						
Tuet ja avustukset	1 242	781	1 918	1 990	1 862	885
Vuokratulot	54	15		15	15	15
Muut toimintatulot	416	595	610	600	600	600
Toimintatulot yhteensä	1 949	1 593	2 730	2 775	2 647	1 670
TOIMINTAMENOT	16 155	18 811	19 604	19 637	19 479	18 191
Henkilöstömenot	8 037	8 236	8 764	8 441	8 441	8 441
Palvelujen ostot	5 660	7 602	7 791	8 168	8 010	6 722
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	133	190	240	157	157	157
Avustukset	528	582	582	629	629	629
Vuokramenot	1 790	2 165	1 825	2 077	2 077	2 077
Muut toimintamenot	8	36	552	165	165	165
Toimintamenot yhteensä	16 155	18 811	19 604	19 937	19 779	18 491
TOIMINTAKATE	-14 207	-17 218	-16 875	-16 862	-16 832	-16 521

Toimintasuunnitelma

Hallinnon palvelualue

Keskitettyjen lakipalveluiden edellytyksiä vastata kaupungin oikeudellisesta edunvalvonnasta kehitetään syventämällä lakimiesten erikoistumista ja erityisosaamista.

Asianhallinnassa valmistaudutaan Sähke2 –vaatimusmäärittelyn mukaiseen sähköiseen pitkäaikaissäilyttämiseen. Loota–asianhallintajärjestelmän kehittäminen ja käytön koulutus jatkuu. Lootan pääkäyttäjäys edellyttää kokonaisuutta henkilöresursseja. Hallinnon palvelualueella varaudutaan tuen ja koulutuksen antamiseen palvelualueille tavoitteena valmistelun ja päätöksenteon laadun parantaminen. Vuonna 2016 Loota-asiakirjahallinnossa valmistellaan esityslistat siten, että jokaisen päätösehdotuksen yhteydessä näkyy päätöksen budjettivaikutukset. Jokaisen hallintokunnan valmistelijan vastuulla on vaikutusten arviointi.

Kaikki Oulun kaupungissa jaettavat avustukset (hyvinvointipalveluiden, sivistys- ja kulttuuripalveluiden, konsernipalveluiden jakamat) kootaan yhteiseen koordinaatioon. Vuoden 2016 avustusten jakoperiaatteet yhtenäistetään niin, että ne tukevat koko konsernin strategisia päämääriä, avustusperiaatteet tulisivat voimaan 2017 alkaen.

Kuntalaisten osallisuuden ja vaikuttamisen ohjelman käytännön toteuttaminen seuraavilla toimenpiteillä:

- Kuntalaisten monikanavaisen osallisuuden ja vaikuttamisen toimintamallin kehittäminen
- Henkilöstön osallisuuskoulutuksien järjestäminen
- Osallisuuden palvelualueet ylittävän työryhmän toiminnan jatkaminen
- Demokratiatilinpäätöksen pilotointi
- Oulun raati -tilaisuuksien toteuttaminen
- Asukastupatoiminnan ja yhteisöalojen monimuotoisen toiminnan tukeminen ja kehittäminen
- Matalan kynnyksen hyvinvointipisteiden toiminnan käynnistäminen yhteistyössä hyvinvointipalvelujen ja sivistys- ja kulttuuripalvelujen kanssa
- Kuntalaisten omaehtoisen, alueellisen yhdistys- ja yhteisötoiminnan tukeminen yhteisötoiminnan avustuksilla ja avustusmuotojen kehittäminen mm. toimintaan soveltuvia kohtuuhintaisia tiloja tarjoamalla
- Hyvinvointiluotsi –toiminnan jatkaminen yhteistyössä työllisyyden edistämisen toiminnan kanssa
- Vammais- ja vanhusneuvostojen toimintaan osallistuminen
- Ektakompuksen toimintaan osallistuminen
- Toiminnallisen tasa-arvon ja yhdenvertaisuussuunnitelman tavoitteiden ja toimenpiteiden arvioinnin ja seurannan jatkaminen
- Henkilöstökoulutuksien järjestäminen osana suunnitelmien arviointia ja seuranta

Villa Victorin käytännön toteuttaminen seuraavilla toimenpiteillä:

- Matalan kynnyksen ohjaus ja neuvontapalveluiden tarjoaminen Monikulttuurikeskus Villa Victorissa yhdenvertaisuuslain mukaisesti kaikille oululaisille maahanmuuttajille
- Kantaväestön ja maahanmuuttajien yhteisten toimintojen mm. kielikerhojen jatkaminen sekä tapahtumien toteuttaminen
- Värikäs Ravintola-tapahtumat neljä kertaa vuodessa kaksisuuntaisen kotoutumisen tukemiseksi
- Alkuvaiheen ohjaus ja neuvontapalveluiden sekä omakielisen neuvonnan tarvearviointi ja kehittäminen
- Maahanmuuttajaneuvoston toiminnan vakauttaminen ja maahanmuuttajaraadin toteuttaminen asiakkaiden osallistamiseksi
- Infopankin seutuyhteistyön kehittäminen Hanhikivi-hankkeen myötä saapuvien työperäisten maahanmuuttajien palvelujen parantamiseksi
- Yhteistyön laajentaminen eri toimijoiden kanssa. Pyritään myös varmistamaan, ettei päällekkäisiä toimintoja toteuteta

Viestinnän painopiste on palvelu-uudistusten viestimien kuntalaisille, erityisesti painotetaan kaupungin taloustilanteen ymmärrettävää kertomista kaupunkilaisille. Samalla tuetaan verkkopalvelujen käytön lisäämistä ja niiden tunnetuksi tekemistä kaikkia viestintäkanavia hyödyntäen ja erityisesti some-kanavien käyttöä lisäten. Oulun kaupunkilehden, Oulu-postin kehittämistyö jatketaan v. 2015 tehdyn lukijakyselyn pohjalta. Lehden monikanavaista ja-kelua pyritään kehittämään edelleen.

Oulun kaupunkiseudun yhteismarkkinointia jatketaan. Toiminnan organisointivaihtoehdot selvitetään ja toimintakonseptia uudistetaan. Yhteismarkkinoinnin tavoitteena on työpaikkojen ja investointien lisääminen alueella.

Henkilöstön palvelualue

Keskeisenä asiana on henkilöstöohjelman valittujen painopisteasioiden toteuttaminen sekä konserni- että toimialuetasoilla. Ohjelmassa on nostettu kaupungin strategiasta kehittämisalueet: hyvä johtaminen, osaamisen kehittäminen, työhyvinvointi, henkilöstön määrän kehitys ja henkilöstön ohjaaminen hallinnollisesta työstä asiakaspalvelutyöhön. Näihin liittyy konkreettisia toimenpiteitä ja kehittämistyötä toimialoilla ja keskitetysti, esim. esimiespassin suunnittelu ja käyttöönotto johtamisen ja esimiestyön kehittämisen välineeksi.

Kaupunkitasoinen esimiespassikoulutus jatkuu. Akkunan esimiespassia kehitetään edelleen esimiestyön tueksi. Toimialoilla järjestetään myös vertaismentorointia ja ryhmätöyönohjausta. Esimiesten yhteisiä tilaisuuksia järjestetään tarpeen mukaan.

Osaamista kehitetään tarve- ja asiakaslähtöisesti. Osaamisen ylläpitoa ja kehittämistä tuetaan keskitetyn henkilöstökoulutuksen sekä toimialoilla toteutettavan ammatillisen täydennys- ja lisäkoulutuksen, tehtäväkierron ja työvaihdon avulla.

Henkilöstö- ja koulutussuunnittelun tehostamista jatketaan. Toimialoilla tehdään arviota henkilöstön ammatillisesta osaamisesta, osaamisen vaatimuksissa tapahtuvista muutoksista, ja laaditaan tähän arvioon perustuva vuosittainen suunnitelma. Henkilöstön ammattitaidon kehittämisessä hyödynnetään mm. asiakaskokemusten ja -kyselyjen tuloksia.

Keskeisenä asiana on uudessa työhyvinvointiohjelmassa vuosille 2015-2020 valittujen toimenpiteiden toteuttaminen sekä konserni- että toimialuetasoilla. Työhyvinvointiohjelma on laadittu vuonna 2014 valmisteuneen henkilöstöohjelman, Kunta10-tutkimustulosten sekä henkilöstölle tehdyn työhyvinvoinnin edistämiskyselyn pohjalta. Työhyvinvointiohjelma sisältää konkreettisia toimenpiteitä työhyvinvoinnin edistämiseksi. Toimenpiteet koskevat esimiesosaamisen ja osaamisen kehittämistä, työyhteisötaitojen ja -viestinnän kehittämistä sekä työsuojeluparitoiminnan edistämistä.

Henkilöstön vapaa-ajan liikunnan tukemisen tavoitteena on säilyttää tuki samalla tasolla kuin vuonna 2015. Tavoitteena on jatkaa Oulun Työterveyden, Virpiniemen liikuntaopiston ja henkilöstöliikunnan yhteistyötoimintamallia ammattiryhmille, jossa työ ja työssä jaksaminen edellyttävät hyvää fyysistä kuntoa. Pilotoidaan toimintamallia myös yksilötasolla. Laaditaan suunnitelma ja toimenpiteitä työmatkaliikkumisen edistämiseen ja kannustamiseen.

Varhaisen tuen mallin mukaista toimintaa jatketaan ja sen käyttöönottoa tehostetaan esimiehille sähköpostiin tulevan sairauspoissaolohälytyksen avulla, mikä velvoittaa käymään puhekeskustelun työntekijän kanssa ja merkitsemään käydyt keskustelun toimenpiteineen ESS-järjestelmään.

Henkilöstön uudelleensijoitustoiminnassa jatketaan olemassa olevien toiminta-mallien mukaista toimintaa. Keskitetyn uudelleensijoituksen toiminta jatkuu entiseen tapaan. Toimialojen sisäistä uudelleensijoitustoimintaa kehitetään ja tehostetaan mm. sisäisten uudelleensijoitustoimijoiden avulla. Uudelleensijoitus-verkosto arvioi ja kehittää toimintaa aktiivisen yhteistyön kautta.

Työkykyjohtamisen mallin jalkauttamista eri toimialojen käyttöön jatketaan. Tavoitteena on mallin soveltaminen toimialueiden tarpeisiin.

Tehtävien täyttökierro jatkuu (Kh 28.5.2013 § 339). Projekti- ja hallinnollisia tehtäviä koskevat poikkeusluvut haetaan kaupunginjohtajalta Kuntarekry-järjestelmän kautta. Kaikki poikkeuslupahakemukset käsitellään sähköisen

järjestelmän kautta v.2016 alusta alkaen. Täyttökiellon tavoitteena on pystyä vaikuttamaan henkilöstön määrään ja sitä kautta henkilöstökustannuksiin.

Kunnalliseen yleiseen virka- ja työehtosopimukseen kuuluvien osalta (n. 7.500 työntekijää) työn vaativuuden arviointiin laaditaan tavoitepalkat hinnoittelu-kohdittain ja aikataulu tavoitepalkkojen toteuttamiselle. Palkkauksen yhden-vertaisuutta ja oikeudenmukaisuutta parannetaan tva-järjestelmän hallittavuutta parantamalla.

Kokonaisvaltaisen riskienhallinnan toteuttamisessa jatketaan kuntalain edellyttämiä toimenpiteitä. Tavoitetilassa järjestelmällinen riskienhallinta on osa toiminnan- ja talouden suunnittelua sekä tuo lisäarvoa johtamiselle ja päätöksenteolle. Erityinen huomio laitetaan mahdollisille sote- ja muille kuntarakenneuudistuksille, joiden pitäisi olla selvillä vuoden 2016 kuluessa.

Päivitettyjä varautumissuunnitelmia testataan ja kehitetään säännöllisellä, vuosittaisella harjoittelulla. Harjoittelua toteutetaan sekä omina harjoituksina että osallistumalla muiden viranomaisten ja yhteistyökumppaneiden harjoituksiin.

Varautumisessa painopiste on johtamisvalmiuden ja -kyvyn kehittämisessä sekä yhteistoiminnassa muiden viranomaisten ja kolmannen sektorin kanssa.

Palvelutuotannon turvallisuutta kehitetään koko Oulun alueella kouluttamalla järjestelmällisesti henkilöstöä. Turvallisuutta tuottavien palveluiden kustannus-tehokkuutta parannetaan arvioimalla eri toimipisteille tuotettavien turvallisuus-palveluiden tarvetta kriittisesti. Valtioneuvoston sisäisen turvallisuuden ohjelman mukaisen Oulun kaupungin turvallisuusohjelman vuosille 2013-2016 painopiste-alueiden työt jatkuvat. Samalla tehdään arviointia ohjelman vaikuttavuudesta sekä valmistellaan mahdollisen uuden sisäisen turvallisuuden ohjelman edellyttämiä toimenpiteitä.

Vakuutusten osalta tehdään jatkuvaa arviota vakuutus-turvan oikeasta tasapainosta. Samalla tehdään markkina-analyysiä eri vakuutuslajien osalta sekä valmistaudutaan tarvittaessa kilpailuttamaan vakuutuksia vakuutus-lajeittain.

Työsuojelutoimintaa jatketaan kaupungin työsuojelun toimintaohjelman 2015 – 2017 mukaan toimialojen tarpeiden mukaan täsmentämällä. Kuormituksen hallinta tarkoittaa sitä, että vältetään tapaturmat ja työkykyä uhkaavat tilanteet. Tapaturmien vähentäminen onnistuu vaaratilanteista oppimalla ja säännöllisellä työpaikan vaarojen arvioinnilla. Työsuojelun sujuvuutta parannetaan yhdenmukaistamalla työsuojeluparitoiminta kaikilla palvelualueilla. Tämä mahdollistaa sujuvan ja tehokkaan toiminnan erityisesti työpaikoilla, joissa toimii monta palvelualueetta (ns. yhteinen työpaikka). Työturvallisuuden tietojärjestelmiä kehitetään palvelualueiden tarpeiden mukaisesti.

Kehittämisen palvelualue

Kehittämisen palvelualueen toiminta-ajatus on olla kaupungin uudistamisen ja strategisen johtamisen kehittäjäkumppani. Kehittämistyötä tehdään tiiviissä yhteistyössä palvelualueiden sekä tutkimuslaitosten ja kansallisten ja kansainvälisten verkostojen kanssa.

Kehittämisen palvelualueen keskeiset tehtävät

- kaupunkistrategian ja toimeenpano-ohjelmien valmistelu ja toteuttamisen varmistaminen
- kehittämistoiminnan painopisteiden määrittäminen, kehittämissuunnitelman ohjaus ja tuki
- kansainvälisen ja EU-poliittisen verkostoyhteistyön koordinaatiotuki ja toteuttaja
- johtamisjärjestelmän toimivuuden varmistaminen
- toimintamallin valmistelu, vahvistaminen ja kehittäminen
- ylimmän johdon ja luottamuselinten päätöksenteon tuki omalla vastualueella
- strategisen ohjauksen mahdollistaja, toteuttaja ja varmistaja
- tiedolla johtamisen mahdollistaja ja tuki
- tietohallinto, ICT-kehittämisen johtaminen ja kokonaisarkkitehtuuri, ICT-palveluiden järjestäminen, palvelujen digitalisoinnin asiantuntijatuki, tietoturvasiantuntemus ja ICT riskien- ja laadunhallinta
- hankintojen toimintamallin kehittäminen ja tuki sekä alueen yritysten elinvoiman edistäminen
- asiakaslähtöisen toimintatavan edistäminen
- palvelujen kehittämisen toimintamallien edistäminen
- toiminnan laadun varmistaminen

Kehittämisen palvelualue osallistuu kaupungin strategisten uudistamishankkeiden valmisteluun, koordinointiin ja toteuttamiseen osana kaupunkistrategian toimeenpanoa. Projekt- ja hankemuotoinen kehittämissuunnitelma on kytketty osaksi kaupunkistrategian toteuttamishankkeita kehittämissuunnitelman kautta.

Uusi johtamisjärjestelmä ja organisaatio otetaan käyttöön vaiheittain 1.1.2016 alkaen. Linjaukset valmistuvat vuoden 2015 loppuun mennessä ja toimeenpanon valmistelu jatkuu vuonna 2016. Konsernipalvelujen toimintajärjestelmät jatketaan missä selkiytetään konsernipalveluiden roolia kaupungin toimintamallissa.

Kunnan johtaminen, toiminnan ja palvelujen kehittäminen ja toteuttaminen sekä talouden hallinta merkitsevät tiedon, tiedonkulun ja tiedolla johtamisen järjestämistä. Tiedolla johtamisen toimintamallin toteuttamista ja kehittämistä jatketaan yhteistyössä palvelualueiden kanssa.

Kaupunginhallitus on päättänyt 28.10.2014 § 434, että yhdistymissopimuksen toteutumisen kattava dokumentteihin perustuva arviointi tehdään vuonna 2016. Hankinnan kilpailutus käynnistetään jo v. 2015 puolella.

OuluCard-järjestelmän tekniset ja operatiiviset ylläpito-tehtävät valmistellaan siirrettäväksi Konsernipalveluista Oulun Konttoriin vuoden 2016 aikana. Kehittämisen palvelualueelle jää vastuu kordin kehittämisestä, jossa se kytkeytyy asiakkuudenhallinnan ja digitaaliseen agendan hankkeisiin.

Asiainnin, asiakkuuden ja osallisuuden kehittäminen on strategian ja palvelujen järjestämishjelman keskeisimpiä tavoitteita. Kaupungin asiainnin toimintamallia kehitetään myös hyödyntäen 6Aika-hanketta. Pilottihankkeina ovat asiakkuuden hallinta ja asiakasohjaus, monikanavaisuus ja keskitetty asiakaspalvelu sekä innovatiivisten ratkaisujen yhteiskehittäminen.

Konsernipalvelut vastaa kuuden suurimman kaupungin (Helsinki, Espoo, Vantaa, Turku, Tampere ja Oulu) yhteisen 6Aika – strategian toteutuksesta Oulussa. Hankkeen keskeisenä kansallisena tavoitteena on synnyttää Suomeen uutta osaamista, liiketoimintaa ja työpaikkoja. Strategia on osa Suomen rakennerahasto-ohjelman Kestävää kasvua ja työtä 2014–2020 toteutusta.

6Aika-strategia rakentaa entistä toimivampia kaupunkipalveluja ja lisää liiketoiminnan kilpailukykyä kolmella painopistealueella: avoimet innovaatioalustat, avoin data ja rajapinnat sekä avoin osallisuus ja asiakkuus. Oulun kaupunki koordinoi kansallista avoimien innovaatioalustojen kokonaisuutta jonka tavoitteena on yhdistää suurimpien kaupunkiseutujen käyttö uusien innovaatioiden kehitysympäristönä ja vahvistaa Suomen kilpailukykyä globaalissa innovaatioaloudessa. Oulun hankkeistuksen sisällöt kohdistuvat mm. kuntalaisten osallistamiseen, älykkääseen kaupunkiverkko / 5G kehitykseen, virtuaalikaupunki ja 3D palvelukehitykseen, julkisen datan avaamiseen sekä asiakkuudenhallinnan, asiakasohjauksen ja monikanavaisen asiainnin toimintamallin parantamiseen.

Palvelujen järjestämishjelman linjausten käytännöllistäminen kaupungin johtoryhmän seurannassa sisältää paljon valtakunnallisen Julkisen hallinnon asiakkuusstrategian toteuttamisasioita.

Vuonna 2016 kansainvälisen toiminnan osalta edetään Oulun kaupungin kansainvälisyysuunnitelman painopisteiden mukaisesti. Kansainvälistymisen ja kansainvälistä toimintaa mahdollistavan kumppanuus-, verkosto – ja EU –toiminnan osalta kehittämisen palvelualueelle kuuluu kansainvälisyysuunnitelmaa toimeenpanevia tehtäviä yhteistyössä palvelualueiden kanssa sekä ylimmän johdon kansainvälistä toimintaa tukevia tehtäviä. Konsernitasolla toiminnan strategialähtöisyyden ja koordinaation vahvistamiseksi toimii kansainvälisen toiminnan yhteistyöryhmä konsernipalveluiden johdolla.

Strateginen hankintatoiminta jatkaa konsernin hankintapoliittisen ohjelman sisältämän toimenpideohjelman tavoitteiden toteuttamista. Vuonna 2016 painopisteinä on osaamisen kehittäminen systemaattisella ja

tavoitteellisella koulutuksella ja osaamisen vieminen käytäntöön organisaatiosta nousevien hankintatapausten kautta. Strategisten hankintalinjausten mukaan hankinnoissa hyödynnetään innovatiivisia hankintamenettelyjä ja -malleja edistämään uusien palvelujen ja tuotteiden kehittämistä sekä parantamaan tulos- ja vaikuttavuusperustaista hankintaa. Strateginen hankintatoimi tukee kaikkia palvelualueita ja liikelaitoksia erityisesti hankintojen suunnitteluvaiheessa. Kokonaisuuden kehittämiseen saatu Teke-rahoitus loppuu 2015 ja merkittävä resurssivähennys vaikuttaa tavoitteiden toteutumiseen.

Kaupungin keskitetyn tietohallinnon vastuulla on kaupungin ICT-kokonaisuuden johtaminen, ICT-palveluiden järjestäminen, tietohallinto-ohjelman (Digitaalinen Agenda) valmistelu ja toimeenpano. Kehittämisen strategiset painopisteet muodostuvat asiakaslähtöisistä digitaalisista palveluista, kaupungin tietojen ja rajapintojen avaamisesta sekä ICT-osaamisen kehittämisestä. Tietohallinto tukee palvelualueiden Digitaalisten Agendojen toteuttamista ja palveluiden digitalisointia sekä koordinoi niihin liittyviä investointeja kaupunkitasolla. Tietohallinnon ohjausryhmä hallinnoi Digitaalisen Agenda -kehittämissalkkua sekä edistää ICT-yhteistyötä kaupunkilaajuisesti. Tietohallinnon toimintamallin keskeisenä painopistealueena on palvelualueiden tietohallintoprosessien tukeminen ja kehittäminen.

Kaupunkilaajuisen yhteistyön tavoitteena on ICT-toimintojen ja kehityksen kokonaisvaltainen ohjaus ja hallinta sekä niiden kehittäminen. Tietohallinnolla on keskeinen rooli kaupungin tietoturvapoliittikan ja kokonaisvaltaisen riskienhallinnan toteuttamisessa, joiden sisällä kehitetään kaupungin tietoturvatavoimintoja ja ICT-varautumista. Keskeisinä kehittämistoimenpiteinä on käyttövaltuushallinnan kehittäminen, kriittisten kohteiden auditoinnit sekä kyberturvallisuusyhteistyöhön osallistuminen.

Tietohallinto tekee aktiivisesti yhteistyötä suurten kaupunkien ja keskeisten sote-toimijoiden kanssa. Kaupunki-yhteistyön keskiössä on 6Aika-ohjelma, jossa tietohallinnolla on keskeinen rooli kaupungin tietovarantojen avaamisessa, kaupunkiverkkojen ja asiakaspalveluiden kehittämisessä. Yhteistyö linkittyy myös Eurocities-verkostoon. Sote-uudistuksen valmistelussa Oulun kaupungilla on keskeinen rooli. Tietohallinto toimii aktiivisesti ICT-osa-alueiden valmisteluissa sekä alueen yhteistyön koordinaatiossa yhteistyössä Pohjois-Suomen kuntatoimijoiden ja kuntaliiton kanssa. Lisäksi Oulun kaupunki osallistuu kansallisen sote-tietojärjestelmän määrittelyhankkeen toteuttamiseen (UNA-hanke).

Talous ja omistajaohjauksen palvelualue

Aluekehittäminen ja rakennepoliittiset uudistukset sekä kaupunkipoliittinen asiavalmistelu kuuluvat asiakokonaisuuksina talous ja omistajaohjaus –ryhmän toimialueeseen. Lisäksi aktiivisesti ja järjestelmällisesti edistetään ja

tuetaan kaupungin edunvalvontatyötä kaupungin tavoitteiden mukaisesti eri verkostoissa.

Uuden SOTE-palvelurakenteen kehitystyö käynnistyy v.2015 aikana ja valmistelutyö jatkuu v.2016 aikana vaatien merkittävää resursointia konsernihallinnon talous- ja omistajaohjausryhmästä. Kuntien kustannusten karsiminen valtiohallinnon toimesta karsimalla lakisääteisiä tehtäviä sekä niiden toteuttamista ohjaavia velvoitteita vaatii myös talous- ja omistajaohjauksen koordinoitua.

Kaupunkipolitiikassa jatketaan asiavalmistelua yhdessä viiden suurimman kaupungin, kuntaliiton ja mahdollisen kaupunkipolitiikan yhteistyöryhmän kanssa ja eri verkostoissa. Painopisteenä v. 2016 tulee edelleen olemaan aluerakenteiden kehitys koko Suomen alueella, hallinnollisten rakenteiden muutos ja suurten kaupunkien rooli alueellisesti.

Vasta muodostetun hallituksen ohjelmassa on nostettu esiin Sipilän hallituksen aikomus ”tukea kaupunkiseutujen ja kasvukäytävien sekä eri alueiden omiin vahvuuksiin perustuvan kilpailukyvyyn parantamista mm. kehittämällä sopimus pohjaista yhteistyötä valtiohallinnon kanssa”. Samaten ”hallitus solmii asumista, maankäyttöä ja liikummista yhteen sovittavan ja asuntotuotantoa sekä kasvua vauhdittavan aiesopimuksen suurimpien kaupunkiseutujen kanssa”. Nämä varmistavat edellisellä hallituskaudella aloitetun MALPE- ja KASVU–sopimuspolitiikan jatkumisen, joita koordinoidaan talous- ja omistajaohjauksen toimesta.

Hallitusohjelmassa on mainittu keskeisenä tavoitteena kuntien normiohjauksen ja palveluiden järjestämistä teilyn purkamistoimet. Tavoitetta toteutetaan ns. ”vapaakuntakokeilulla”, johon Oulun tulee päästä osallistumaan täysipainoisesti. Samaten Oulun tulee olla aktiivisesti mukana tulevaisuuden kunnan määrittelytyössä ja sen rakentumistoimien suunnittelussa. Sekä vapaakuntakokeiluun että tulevaisuuden kunnan määrittelytyöhön tarvitaan talous- ja omistajaohjaus-ryhmän aktiivista asiantuntijavalmistelua.

Talous

Oulun kaupungin talousjohtamisen kannalta ydinprosessit ovat koko konsernin taloushallintopalvelujen ohjaus, kaupungin ja kaupunkikonsernin tilinpäätös, talouden seurannan ja raportoinnin ylläpito ja kehittäminen sekä controller-palvelut. Controller-palvelut painottuvat kustannuslaskentaan ja talouden erityisasiantuntijuuteen sekä toimialatietämystä vaativiin tehtäviin. Erityisiä kehityskohteita talousarviovuoden 2016 aikana ovat muun muassa seuranta- ja ennusteprosessin jatkokehittäminen, uuden kuntalain vaatimusten huomioiminen konserniraportoinnissa sekä taloussuunnittelujärjestelmän käyttöönotto. Jatkuvia kehittämiskohteita ovat kustannuslaskentaosaamisen, raportoinnin ja raportointijärjestelmien tietosisällön oikeellisuuden varmistaminen.

Omistajaohjaus ja –politiikka

Omistajaohjausryhmän tehtäviin kuuluu konsernijaoston valmistelija - ja sihteeritehtävät, omistajapolitiittisten linjausten ja toimenpideohjelman valmistelu, konserniohjeen ja hyvä hallinto- ja johtamistapaohjeen valmistelu, yhtiöittämisselvitykset ja valmistelut, Mato-ohjelman ja asuntopolitiittisten linjausten valmistelu ja konserniyhtiöiden tuki. Vuonna 2016 aloitetaan uusien omistajapolitiittisten linjausten valmistelu ja konserniohjeiden päivitys uuden johtamisjärjestelmän mukaisiksi. Omistajapolitiittisen toimenpideohjelman (2013-2016) toimenpiteet saatetaan loppuun.

Seudun kuntien yhteistyötä hoidetaan ja koordinoidaan Oulun organisaatioissa omistajaohjausryhmässä. Seudun kuntien yhteistyön toimintamallista ei ole päätöstä, mutta yhteistyötä tehdään maankäytön, asumisen, liikenteen, palvelujen ja elinkeinojen kehittämisessä (MALPE-yhteistyö) erilaisissa kokouksissa, tilaisuuksissa ja seminaareissa.

MALPE-yhteistyöstä 2013-2015 on sovittu aiesopimuksella valtion, Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen, Pohjois-Pohjanmaan liiton ja kuntien kesken. Vuonna 2015 hyväksyttiin uusi MALPE-aiesopimus 2016-2020. Sopimuksessa asetetaan seudun kuntien yhteiset maankäytön, asumisen, liikenteen, palvelujen ja elinkeinojen tavoitteet, joiden toteuttamista konkretisoidaan rakennemallilla.

Rahoitus

Varainhankinta toteutetaan valtuuston hyväksymien periaatteiden mukaisesti. Rahoituslähteitä hyödynnetään monipuolisesti, joka mahdollistaa joustavuuden sekä eri markkinatilanteisiin sopivien rahoitusvaihtoehtojen hyödyntämisen. Korkotason odotetaan kääntyvän vähitellen nousuun, mutta pysyvän edelleen alhaisella tasolla, joten toteutamme ensisijaisesti pitkiä korkosuojauksia suojausperiaatteiden mukaisesti. Varainhankinnan ja suojaamisen kokonaisvaltaista raportointia kehitetään.

Kassavaroja ja -yliäämiä hallinnoidaan konsernitilillä ja sijoituksilla. Keskeistä kassaylijäämien sijoittamisessa on maksuvalmiuden turvaaminen sijoitustoiminnan periaatteiden mukaisesti. Sijoitusten seurantaa ja raportointia kehitetään edelleen.

Konsernitasoista kassanhallintaa ja -suunnittelua kehitetään. Konserniyhtiöiden rahoitustuen tarve on kasvanut yhtiöittämisten seurauksena. Yhteistyössä konserniyhtiöiden kanssa varmistetaan konserniedun toteutuminen. Konsernirahoituksessa varaudutaan lainsäädännön muutoksiin. Lainsäädännön muutokset voivat vaikuttaa merkittävästi kuntapalveluiden ja kuntayhtiöiden rahoittamiseen.

Kaupunkistrategian toimeenpano

Kaupunginvaltuustoon nähden sitouvat tavoitteet:

Strategiset linjaukset / Päämäärä	Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoitetaso 2016
Hyvinvoinnin edistäminen ja asiakaslähtöinen palvelujen kehittäminen elämän eri vaiheissa	Sosiaali- ja terveyspalveluiden rakenneuudistus: Edistetään kaupungin tavoitteita valtakunnallisessa ja alueellisessa valmistelutyössä. Oulun kaupunkikonsernin tavoitteet Vaikuttavat työllisyyspalvelut järjestetään asiakaslähtöisesti. Palvelutytyväisyys kasvaa	Oulun kaupunkikonsernin tavoitteiden onnistuminen Palvelutytyväisyys, toteuma	Oulun tavoitteet toteutuvat valmistelutyössä Palvelutytyväisyys vähintään 4 / 1-5
Asioiden ja palvelujen sähköistämisen kehittäminen	Asioiden toimintamallin kehittäminen 6Aika yhteistyönä. Digiagendan toteutus: Kaupunki avaa tietojoukkoja ja rajapintoja avoimena datana.Kaupunki tehostaa toimintaa digitalisoimalla palveluita ja prosesseja	Toimintamallin valmistamisaste. Palvelualueiden avaaminen tietojoukkojen ja rajapintojen määrä Digitaalisen agendan tavoitteiden täyttyminen	Asioiden toimintamalli kehittäminen etenee projektisuunnitelman mukaisesti. Avoimen datan määrä kasvaa 50% Kaupunki käynnistää 3-5 vaikuttavuudeltaan merkittävää kehittämishanketta
Vuosikate ja nettoinvestoinnit ovat tasapainossa keskipitkällä aikavälillä	Taloussuunnittelu- ja seuranta-prosessin kehittäminen	Suunnittelujärjestelmän käyttöönotto	Uusi suunnittelujärjestelmä koko kaupungin käytössä vuonna 2017
Kaupunki asettaa omistuksilleen selkeät sekä mitattavat tavoitteet ja valvoo niiden toteutumista	Kaupunki asettaa omistuksilleen selkeät sekä mitattavat tavoitteet ja valvoo niiden toteutumista	Omistajapoliittisen ohjelman toimenpiteiden toteuttaminen	Uusien omistajapoliittisten linjausten valmistelu
Tavoitteisiin päästään hyvällä johtamisella	osallistuminen esimiespassikoulutukseen ja johtamisen erikoisammattitutkintoon	osallistujat/ palvelualue tai liikelaitos	esimiespassi: osallistujia jokaiselta palvelualueelta ja liikelaitoksesta JEAT: yksi koulutusryhmä
Henkilöstön kokonaismäärä ei nouse	henkilöstön kokonaismäärä ei nouse	henkilöstömäärä	koko kh:n alainen henkilöstömäärä enintään sama kuin 2015 ennuste.

Kehittäminen

Kuutoskaupunkien avoimet innovaatioalustat -kärkihankke toteuttaa 6Aika-strategian ja sen avoimet innovaatioalustat -teeman tavoitteita. Kärkihankkeen ensisijainen tarkoitus on vahvistaa Suomen kilpailukykyä yhdistämällä suurimpien kaupunkien innovaatio- ja kehitysympäristöt kansalliseksi avoimen innovaatioalustoiden verkostoksi. Kokonaisuuden tavoitteena on synnyttää uudenlaista liiketoimintaa, työpaikkoja ja uutta osaamista. 6Aika kuutoskaupunkien avoimet innovaatioalustat kärkihankkeen koordinaatioprojekti on yhteishanke, jossa on mukana kuusi kaupunkia ja kaksitoista osatoteuttajaa. Oulun kaupunki toimii yhteishankkeen koordinaattorina.

Asioiden toimintamallin muotoilu alkaa 2015 ja jatkuu kuuden suurimman kaupungin yhteistyönä 6Aika

rahoituksella (Avoin osallisuus ja asiakkuus kärkihankkeen Oulun osatoteutus). Asioiden toimintamalli sisältää periaatteita ja tavoitteita seuraavista teemoista: asiointikanavat (monikanavaisuus), asiakasprosessien kehittäminen yhdessä asiakkaiden kanssa, asiakasviestintä, asiakaspalvelun osaamisprofiilit, asiakasohjaus, asiakkuuksien hallinta, asiakastytyväisyys ja laadunvarmistus. Kaupungin asiointipiste Oulu10: n merkitys lisääntyy kuntalaisten front desk palveluissa. Myös tähän kehittämistyöhön rahoitusta saadaan 6Aika AOA -osioista.

Avoin data ja rajapinnat -painopisteen avulla kuutoskaupungit avaavat tietovarantojaan mahdollisimman laajasti avoimeksi dataksi. Avointa dataa hyödynnetään uusien palvelujen raaka-aineena. Avoin data tukee sähköisten

palvelujen kehittämistä yli toimialarajojen asiointi- ja terveyspalveluista energiaan, liikenteeseen, logistiikkaan ja resurssien hallintaan. Tavoitteena on, että avoimen datan innovaatiot synnyttävät uutta, kansainvälisestikin

vientikelpoista liiketoimintaa. Avoin data ja rajapinnat -painopisteessä keskitytään erityisesti yritystoimintaa hyödyttävän datan avaamiseen.

Henkilöstö- ja koulutus suunnitelma

Kaikki yhteensä (sis. kaup. johtajisto ja sis. tarkastus, Kh työllisyys, kopa ja kopa hankkeet)

	TP 2014	Ennuste 2015	TA 2016	Muutos-% (2015-2016)	TS 2017	TS 2018	TS 2018
Henkilöstön määrä (sijaintipaikan mukaan)							
Vakinaiset	120	122	125	4,2	122	119	117
Poistuma (eläke- ja muu poistuma)	-3	-1	-1	-66,7	-1	-4	-2
Tilapäiset	75	85	67	-10,7	86	85	69
Yhteensä	192	206	191	-0,5	207	200	184
HTV (toteutunut työpanos)							
Vakinaiset	90,0	91,5	93,8	4,2	91,5	89,25	87,75
Tilapäiset	56,3	63,8	50,3	-10,7	64,5	63,75	51,75
Yhteensä	146,3	155,3	144,0	-1,5	156	153	139,5
Henkilöstökustannukset							
Palkat ja palkkiot	8 683	9 911	9 179	5,7	9 274	8 753	8 314
Eläkemenot	1 465	1 660	1 641	12,0	1 549	1 456	1 357
Muut henkilösivukulut	498	500	505	1,4	605	576	545
Yhteensä	10 646	12 071	11 325	6,4	11 427	10 785	10 216

Kopa ilman hankkeita ja ilman työllisyyttä 3458

	TP 2014	Ennuste 2015	TA 2016	Muutos-% (2015-2016)	TS 2017	TS 2018	TS 2018
Henkilöstön määrä (sijaintipaikan mukaan)							
Vakinaiset	100	103	103	2,9	103	102	100
Poistuma (eläke- ja muu poistuma)	-2	-1	-1	-100,0	-1	-4	-2
Tilapäiset	39	33	33	-18,2	33	33	31
Yhteensä	137	135	135	-1,5	135	131	129
HTV (toteutunut työpanos)							
Vakinaiset	82,6	77,3	77,3	-6,9	77,25	76,5	75
Tilapäiset	40,3	24,8	24,8	-62,8	24,75	24,75	23,25
Yhteensä	122,9	102,0	102,0	-20,5	102	101,25	98,25
Henkilöstökustannukset							
Palkat ja palkkiot	5 823	6 271	6 253	6,9	5 995	5 845	5 905
Eläkemenot	989	1 207	1 175	15,8	1031	1006	1021
Muut henkilösivukulut	334	346	341	2,1	399	390	394
Yhteensä	7 146	7 823	7 769	8,0	7 425	7 241	7 320

Merkittävimmät riskit

Konsernipalveluissa toimintaympäristöön liittyy useita riskejä. Riskejä hallitaan suunnittelujärjestelmien avulla (Strateginen ohjausjärjestelmä, MAPO, MATO, yleiskaavoitus) ja toimivalla johtamisjärjestelmällä.

Tulevaisuuden kunnan uudelleenmääritys ja kuntien tehtävien muuttuminen haastaa nykyiset toimintamallit.

Muutoksenhallinta edellyttää suunnitelmallista kehittämistä. Menestyminen murroksessa edellyttää toimivaa tiedolla johtamista ja muutosjohtamista. Palvelujen digitalisointi voi mahdollistaa merkittävän tuottavuuden parantamisen ja palvelukehityksen. Tuottavuushöydyt edellyttävät useimmiten merkittäviä muutoksia olemassa olevissa toimintamalleissa ja varautumista etupainotteisiin

investointeihin. Valittujen kehittämistoimenpiteiden turvaaminen tiukassa taloustilanteessa on edellytys toiminnan uudistumiselle. Kaupungin kehittämistä koordinoidaan salkunhallinnalla hyväksytyyn toimintamallin mukaisesti.

Kaupungin ulkoisten ostojen riskien hallinta edellyttää riittävää hankintaosaamista ja sopimushallintaa. Riskiä hallitaan hankintaosaamisen koulutuksella. Sopimushallintaa parannetaan tietojärjestelmien uudistamisella.

Henkilöstöresurssien väheneminen konsernipalveluissa on lähivuosien riski konsernipalveluissa. Riski voi konkretisoitua eläköitymisten myötä, kun kaupungin taloudellinen tilanne ei mahdollista korvaavia rekrytointia tarvetta vastaavasti. Tällä on suuri merkitys etenkin silloin, jos kysymyksessä on avainhenkilöt. Hiljaista tietoa tulee häviämään ja uhkana on työn laadun heikkeneminen. Työtä joudutaan jakamaan uudelleen resurssien vähetessä ja töitä on priorisoitava. Henkilöstöresurssien tehokas käyttö edellyttää onnistumista henkilöstön rekrytoinnissa, perehdyttämisessä, osaamisen kehittämisessä ja henkilöstön liikkuvuuden varmistamisessa.

Riskinä koetaan myös palvelualueen vastuulle kuuluvien kokonaisuuksien valmistelun epäonnistuminen. Syyinä siihen voi olla mm. asiantuntemuksen puute, riittämätön resurssointi ja se, että järjestelmät eivät tue valmistelua. Seurauksena voi olla, että asiat eivät valmistu ajallaan tai valmistuvat heikkolaatuisina. Riskin hallinta vaatii mm. käytössä olevien järjestelmien arviointia ja henkilöstön osaamisen varmistamista.

Oulun kaupungin viestinnän strateginen riski on, että toiminnan ja/tai toimintaympäristön ennakoimattomat

tekijät aiheuttavat Oulun kaupungin maineelle vahinkoa ja/tai brändiarvon heikkenemistä. Riskiä pyritään hallitsemaan Oulu-konsernin viestintäohjeistuksilla, kriisiviestinnän harjoituksilla ja median toimintatapojen hyvällä tuntemuksella sekä suorilla ja luottamuksilla yhteyksillä toimituksiin.

Myös työttömyyden kasvuun liittyy useita riskejä. Talouden heikko kehitys on jo useamman vuoden ollut laaja-alaista, mikä on vähentänyt useilla toimialoilla ja palvelusektoreilla työvoiman kysyntää. Työttömyysasteen enustetaan edelleen nousevan hieman, jolloin virta pitkityneeseen työttömyyteen kasvaa. Vapaan työvoiman rakenteelliset ongelmat pitkittävät työttömyyttä. Työllisyyden hoitoon liittyvien lainsäädännön, valtion palvelurakenteiden muutokset sekä työllisyysmäärärahojen määrän ja käytön kohdentamisen muutokset heijastuvat kuntapalveluihin ja niiden tarve kasvaa. Työttömyyden kasvussa sosiaalinen köyhyys lisääntyy, toimeentulotuki- ja sosiaalimenot kasvavat ja palveluiden tarve lisääntyy. Työttömyysturvan rahoitus, työllisyyden tukeminen ja sosiaali- ja terveystalouden resurssointi kasvattaa kuntien menojen ja niiden henkilöstöä ja aiheuttaa osaoptimointia organisaatioiden yhteistyössä. Talouden kehittyessä myönteiseen suuntaan ja elinkeinoelämän toimintaedellytysten paranemisen myötä riskit pienenevät. Keskeisimpiä riskin hallintakeinoja ovat palveluiden ennakkoiva suunnittelu ja äkillisessä muutoksessa välitön reagointi pienentää riskin seurauksia. Tehostamalla proaktiivista yhteistyötä valtionhallinnon eri toimijoiden kanssa pyritään rajaamaan riskien vaikutusta ja vaikuttamaan riskin toteutumisen ehkäisemiseksi.

8.5.5. Työllistäminen

Työllisyyden edistämisen pääpainopisteet ovat nuorten työllisyyden edistämässä, rakenteellisen työttömyyden vähentämisessä sekä uusien työpaikkojen luomisessa. Oulun kaupungin työllisyysasiantuntija, valmistelu- ja sopimusohjaustehtävät sekä palvelut toteutetaan osana Oulun konsernin hallinnon palvelualueen työllisyyspalveluiden toimintaa. Työllisyyspalvelukokonaisuuteen kuuluvat hallinnon ja kehittämisen palvelut, Työvoiman palvelukeskus sekä nuorten työllisyyspalvelut Byströmin nuorten palveluiden yhteydessä. Lisäksi palveluita toteutetaan ja kehitetään useissa kaupungin hallinnoimissa työllisyyspalveluiden kehittämishankkeissa. Työvoiman palvelukeskus toimii osana alueellista vuoden 2016 alulla käynnistettyä työllisyyttä edistävää monialaista yhteistyöverkostoa.

Tavoitteena on, että palvelut muodostavat asiakaslähtöisen ja ehjän työmarkkinoille suuntaavan

palveluketjukokonaisuuden. Työllisyyden edistämisen palvelutoiminnan tulee pyrkiä selkeyteen sekä resurssien taroituksenmukaiseen ja vaikuttavaan käyttöön.

Oulun Työllisyysohjelma 2013-2016, joka toimii työllisyyspalveluiden toimintaa strategisesti ohjaavana ohjelma-asiakirjana. Työllisyyden edistämisen painopisteinä ovat nuorisotyöttömyys ja rakennetyöttömyys. Oulun työllisyys paranee kestäväälle pohjalle kuitenkin vain siten, että pysyviä työpaikkoja syntyy kaupunkiin talouden kasvun ja työvoiman kysynnän kasvun myötä. Business Oulu toimii asiantuntevasti ja määrätietoisesti uusien työpaikkojen luomiseksi ja myös työllisyysmäärärahan toimenpiteillä pyritään vaikuttamaan uusien työpaikkojen syntyyn.

Talous

1000 €	TILINPÄÄTÖS 2014	TA2015 + MUUTOKSET	ENNUSTE 2015	TALOUSARVIO 2016	TS2017	TS2018
TOIMINTATULOT	5 673	6 900	6 900	6 900	6 900	6 900
TOIMINTAMENOT	27 824	42 002	41 002	42 002	42 002	42 002
TOIMINTAKATE	-22 151	-35 102	-34 102	-35 102	-35 102	-35 102

Toimintasuunnitelma

Työllisyyspalveluiden toimintaa ohjaa kaupunginhallitus. Palveluita tarjotaan niin työnhakijoille kuin työnantajille. Yritysyhteistyön kehittäminen on erityisenä painopistealueena. Vuosille 2013 -2016 vahvistetun valtuustositomuksen mukaisesti erityisiä toimenpiteitä kohdistetaan nuorisotakuun toteuttamiseen. Nuorten työpajatoimintaa kehitetään konserniohjauksessa. Palveluita voidaan osaksi toteuttaa myös monitoimijamallin mukaisena palvelutoimintana. Työllisyysmäärärahan sosiaalipoliittinen vaikutavuus ja sen painopisteet sekä olemassa olevat yhteistyöverkostot kyetään tällä tavoin selkeästi liittämään yhdeksi työllisyyden toimintakonseptiksi.

Oulun kaupungin hankemuotoinen työllisyyttä edistävä kehittämistyö on osa kaupungin strategista kehittämistä. Nuorisotakuun toteuttamisen edistämiseksi Oulun kaupunki osallistuu Valtionvarainministeriön kuntakokeiluun, jonka toteuttamiseen on haettu ESR- rahoitusta. Nuorten työllisyyspalveluiden kehittämishankkeen toimintakausi on ajalla 1.1.2015- 31.12.2017. Oulu oli myös yksi Työ- ja elinkeinoministeriön pitkäaikaistyöttömyyden kuntakokeilukaupungeista vuosina 2012 - 2015. Mikäli Sipilän hallitusohjelman aikana kuntakokeilua laajennetaan malliksi, jossa kunta vastaa pitkäaikaistyöttömien palveluista saaden siihen myös tarvittavat resurssit ja valtuudet palveluiden toteuttamiseen, on Oulun kaupungin tavoitteena olla mukana kokeilussa. Lisäksi palveluita toteutetaan ja kehitetään Pohjois-Pohjanmaan Ely -keskuksen rahoittamassa seudullisessa yhteistyössä toteutettavassa Työllisyyspalveluiden kehittämishankkeessa sekä Hankinnoista duunia THL- yhteistyöhankkeessa. Näissä hankkeissa edistetään mm. vastuullisten hankintakriteerien käyttöönottoa ja työvoiman liikkuvuutta. Tavoitteena on edistää myös yli 1000 päivää työmarkkinatukea saaneiden palveluita ja hakea ESR-rahoitusta työelämään kuntouttavien toimintamallien kehittämiseksi.

Valtakunnallisella tasolla muutoksen kohteena ovat mm. laki julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta, Työvoiman palvelukeskusten lakisääteistäminen ja työelämäosallisuuden ja osallistavan sosiaaliturvan kehittäminen. Lisäksi kuntien vastuulla olevat työllisyyttä edistävät palvelut kytkeytyvät vahvasti sosiaali- ja terveyspalveluihin ja näin ollen tuleva sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakennemuutos tulee vaikuttamaan merkittävästi kuntien työllisyyspalveluiden toimintaympäristöön. Oulun seutu on viime vuodet ollut myös voimakkaan ICT -alan rakennemuutoksen aluetta. Tämä käynnissä oleva rakennemuutos

lisää osaltaan painetta Oulun seudun kuntien työllisyyspalveluita kohtaan.

Työllä hyvinvointia –kehittämissalkun ohjelmalla on erityinen painoarvo liittyen kaupungin elinvoimaisuuden ja sosiaalisen tasapainon ylläpitämiseen. Työllä hyvinvointia -kehittämishankkeen ja yhteistyötoimijoiden työllisyys-hankkeiden koordinointi ovat osa työllisyyspalveluiden toimintaa. Oulun kaupunki tukee Oulun työllisyysohjelmaa tukevia ja työllisyysvaikutuksiltaan vaikuttavia muiden toimijoiden yhteistyö- ja rahoitushankkeita, joita on rahoitettu Euroopan sosiaalirahaston tuella (ESR) tai työllisyyspoliittisella avustuksella. Hankkeiden rahoituksesta päätettäessä painotetaan Oulun työllisyysstrategian mukaisia tavoitteita tukevia hankkeita nuorisotyöttömyyden vähentämiseksi ja rakennetyöttömyyden alentamiseksi. Vuonna 2016 jatketaan edelleen työllistymistä tukevien verkkopalveluiden kehittämistyötä sekä yritysten työllistämisedellytysten, kuten oppisopimuskoulutusmallien kehittämistä.

Kaupunkistrategian toimeenpano

Erityisiä toimenpiteitä kohdistetaan nuorisotakuun toteuttamiseen ja rakennetyöttömyyden aiheuttamien negatiivisten vaikutusten vähentämiseen.

1. Nuorisotakuun toteuttaminen; nuorten työllisyyspalveluiden kehittämisellä poistetaan palveluaukkoja, lisätään palveluiden saavutettavuutta sekä tuetaan työnantajia nuorten työllistämiseksi. Tavoitteena on nuorisotyöttömyyden puolittaminen.
2. Pitkäaikaistyöttömien palveluiden kehittäminen; erityisesti kuntouttavan työtoiminnan ja muiden työelämään kuntoutumista tukevien palveluiden lisääminen.
3. Työttömyydestä aiheutuvien negatiivisten vaikutusten lievittäminen; työttömyydestä aiheutuvien kustannusvaikutusten hillitseminen, kuntalaisten hyvinvoinnin lisääminen sekä negatiivisten inhimillisten vaikutusten lievittäminen ja ehkäisy.
4. Työllisyys-, sosiaali- ja terveyspalvelurakenteiden muutoksiin reagoiminen; työvoiman palvelukeskustoiminnan lakisääteinen toiminta ja kuntayhteistyö työllisyyttä edistävissä monialaisessa yhteistyöverkostossa.
5. Yhteisötoiminnan, Hyvinvointi- ja Sivistys- ja kulttuuripalveluiden kanssa yhteistyössä Hyvinvointiluotsi -toimintamallin (työllisyys-osallisuus-hyvinvointi) sekä Honkapirtti –talon ja muiden alueellisten työllisyyspalvelutoimintamallien kehittäminen.

Työllisyysmääräraha

Työllisyyden edistämiseen varattuja määrärahoja kohdennetaan erityisesti nuorisotyöttömyyden vähentämiseen ja yli 300 päivää työmarkkinatukea työttömyysetuutena saaneille. Nuorten osalta toimenpiteet suunnataan työttömyyden pitkittämisen estämiseen erilaisten palvelukokonaisuuksien ja aktivointitoimien, esimerkiksi, nuorten matkan kynnyksen palvelukokonaisuuden ja nuorten aktivointitoiminnan, työhönvalmennuksen ja koulutus- ja valmennusmallien kehittämisen avulla. Kuntouttavaa työtointa lisätään erityisesti yli 300 päivää työmarkkinatukea saaneille sekä nuorille kaupunkikonsernin sisällä sekä erilaisin yhteistyömuodoin kolmannen sektorin kanssa. Yli 1000 päivää työmarkkinatukea saaneiden palveluihin kuuluvat kuntouttavan työtointinnan lisäksi työttömien terveyspalvelut, työ- ja toimintakykykartoitukset sekä työelämäosallisuutta edistävät palvelukokonaisuudet.

Kaupungin palveluyksiköt ja liikelaitokset lisäävät kuntouttavan työtointinnan ja työkokeilupaiikkojen määrää. Nuorten työllistymismahdollisuuksia tuetaan ja työpörsiohjausta toteutetaan myös yritysyritystyössä. Nuorisotyöttömyyden hoidossa ennaltaehkäisevänä toimenpiteenä kesäsetelien kautta tapahtuva työllistäminen koskee 15 - 17 -vuotiaita. Nuorten kesätyöyrittäjyyttä tuetaan. Kaupungin palveluyksiköissä ja liikelaitoksissa tarjotaan noin 1000 18 -vuotta täyttäneille opiskelijoille kuukauden kesätyöharjoittelujakso. Arpeetti -työpaikat kohdennetaan pääasiassa pelkän toimeentulotuen varassa elävien opintojaan loppuunsaattaville opiskelijoille, jotka eivät ole oikeutettuja opintoetuuksiin eivätkä sosiaaliseen luototukseen.

Työmarkkinatuen aktivointiasteen tavoitellaan olevan yli 300 päivää passiivitukea saaneiden osalta yli 40 %. Palkkatuen kuntalisää kohdennetaan järjestöille ja yrityksille pitkäaikaistyöttömien ja nuorten aktivoimiseksi. Palkkatuen kuntalisää ja kaupungin työllistämistä koskevat

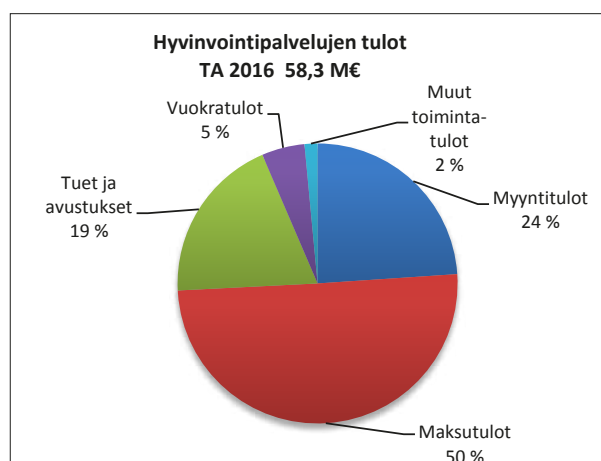
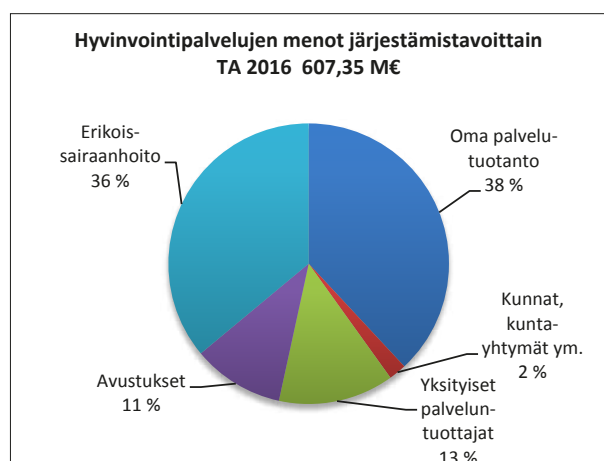
linjaukset tarkennetaan työllisyysmäärärahaa koskevan käyttösuunnitelman laadinnan yhteydessä. Työllistämiseen tarkoitetun määrärahan ja työllistämisen tukemiseen tarkoitetun kuntalisän käyttöön vaikuttavat Sipilän hallituksen esitykset vuodelle 2016 varattavasta valtion palkkatuen määrästä ja linjaukset tuen kohdentamisesta. Selvitetään kustannus- ja työllisyysastevaikutukset palkkatutyöllistämisen ja oppisopimustyöllistämisen kuntalisän sekä harkinnanvaraisen työllistämisen myöntämisen kriteerien laajentamiselle koskemaan yli 30-vuotiaita ensimmäiseen ammattiin valmistuneita ja perhevapailta palaavia alle 30-vuotiaita työttömiä.

Kaupungin omaa palkkatuella työllistämistä jatketaan painottuen erityisesti heikossa työmarkkina-asemassa olevien pitkäaikaistyöttömien ja nuorten työllistämiseen. Yli 300 päivää työmarkkinatukea saaneiden osalta kiinnitetään erityistä huomiota avoimille työmarkkinoille tähtäävien palveluiden kehittämiseen. Palkkatuetun työn jatkotyöllistymismahdollisuuksia tehostetaan toteuttamalla palkkatuetun työn jatkotyöllistämisen toimintamallia sekä siihen kytkettävillä toimialakohtaisilla yritysyritystyön työhönvalmennuspalveluilla. Yli 1000 päivää työmarkkinatukea saaneiden työelämävalmiuksia sekä työ- ja toimintakykyä kuntouttavia toimintamalleja kehitetään. Näillä kaikilla edellä mainituilla toimenpiteillä pyritään vaikuttamaan passiivitukena maksettavan työmarkkinatukiosuuden määrään ja samalla tarjoamaan työmahdollisuuksia niille työnhakijoille, joiden työllistyminen yksityissektorille on haasteellista. Oppisopimuskoulutuksen kytkeminen palkkatutyöllistämiseen lisää työllistämisen vaikuttavuutta mm. parantamalla henkilön ammatillisia valmiuksia ja pätevyyttä. Oppisopimustoimintaa kehitetään yhteistyössä alueen koulutus-, yritysyritysjoiden sekä järjestöjen kanssa. Jatketaan pk-yrityksille suunnattua työllistämisen bonus-kampanjaa sekä kuntouttavan työtointinnan kolmannen sektorin kumppanuussopimustoimijoiden ohjaajan palkkauskustannusten avustamista korotetulla tasolla.

8.6. Hyvinvointilautakunta

Hyvinvointilautakunta vastaa kunnille kuuluvien sosiaali- ja terveydenhuollon lainsäädännön mukaisten palveluiden järjestämisestä ja tuottamisesta. Hyvinvointipalvelut on pääosin järjestetty kunnan omana toimintana (ks. kuvio alla). Sairaanhoidopiiriltä ostettavan erikoissairaanhoidon osuus on noin kolmannes kaikista toimintamenoista. Yksityisten palveluntuottajien osuus toimintamenoista

on noin 14 %. Palvelusetelillä tuotetut palvelut sisältyvät avustuksiin. Yhteensä ostopalveluiden ja palvelusetelien osuus on noin 16 %. Hyvinvointipalvelujen tuloista noin 50 % kertyy asiakasmaksuista. Noin 19 % saadaan tukina ja avustuksina, joista suurin on perustoimeentulotuen valtiokorvaus, noin 9 M€.

8.6.1. Talous

Vuonna 2016 jatketaan Palvelumallin 2020 tavoitteiden ja talouden sopeuttamistoimenpiteiden toteuttamista. Hyvinvointipalveluissa on taloudellisenä tavoitteena kustannuskehityksen kääntäminen laskuun. Toiminnan taloudellisuutta mitataan kustannukset €/asukas -mittarilla. Vuoden 2016 talousarviotaso edellyttää asukaskohtaisten kustannusten laskevan noin -1,5 % vuoden 2015 ennusteesta (elokuun 2015 seuranta).

Toimintamenot ilman erikoissairaanhoidoa ovat 389,5 M€. Henkilöstömenoihin on varattu 156,3 M€. Henkilöstömenoihin varattava määräraha voi vielä tarkentua käyttösuunnitelmassa. Henkilöstömäärää ja -menoja vähentää ikäihmisten palveluissa laitოსvaltaisuuden purkaminen ja kotihoidon osittainen siirtäminen liikkeenluovutuksena Oulun Palvelusäätiölle ja terveyspalveluissa kardiologisen toiminnan siirto sairaanhoidopiirille. Myös lautakunnan vuoden 2015 aikana päättämät toimenpiteet vaikuttavat henkilöstötyöpanokseen ja -menoihin vähentävästi.

Palvelujen ostot ilman erikoissairaanhoidoa ovat 133,8 M€. Asiakaspalvelujen ostoihin ja palveluseteliin (palvelusetelin määrärahavaraus avustuksissa) on varattu noin 97 M€. Ostopalvelut osin kasvavat palvelurakennemuutosten ja toimintojen siirtojen myötä. Määrärahassa on myös huomioitu talouden sopeuttamistoimenpiteitä. Muita ostopalveluja (pääasiassa tukipalveluita) kasvattaa vuonna 2016 työterveyden ostojen (sairauskulut) kohdistaminen hallintokunnille; menot lisääntyvät noin 1,7 M€. Avustuksiin

on varattu 62,3 M€. Toimeentulotukeen varatut määrärahat ovat vuoden 2015 tasolla. Tilavuokrat ovat lähes vuoden 2015 tasolla. Määräraha tarkentuu vielä käyttösuunnitelmassa, kun palveluverkon muutosten toimenpiteet täsmentyvät.

Hyvinvointilautakunnan tulomäärärahat ovat 58,3 M€. Lisäystä vuoden 2015 toteutumaennusteeseen (elokuun seuranta) on 0,7 M€, 1,2 %. Ikäihmisten palveluissa laitოსvaltaisuuden purkaminen vähentää noin 1,5 M€ hyvinvointipalvelujen tulokertymää. Toisaalta eläkkeensaajan hoitotuen osittainen huomioiminen asiakasmaksua määrittäessä tehostetussa palveluasumisessa lisää tuloja noin 0,5 M€ vuositasolla. Kelan sairauskulujen korvaukset kohdistetaan hallintokunnille, mikä lisää tuloja arviolta 0,9 M€. Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksujen indeksitarkistukset tehdään pääsääntöisesti joka toinen vuosi. Edellinen tarkistus tehtiin vuoden 2014 alusta. Poikkeuksena ovat olleet eräät terveydenhuollon asiakasmaksut, joita on tarkistettu vuoden 2015 alusta. Lopulliset muutospersentit julkaistaan marraskuussa 2015. Harkinnanvaraisia maksuja korotetaan vuosittain 3 %, kuitenkin niin ettei maksut ylitä palvelusta aiheutuneita kustannuksia.

Erikoissairaanhoidon määräraha on 217,8 M€. Kasvua on 0,7 % vuoden 2015 toteutumaennusteeseen nähden. Oulun kaupungin kardiologinen toiminta siirtyy sairaanhoidopiiriin toiminnaksi vuoden 2016 alusta. Erikoissairaanhoidon talousarviossa varattu määräraha edellyttää

erikoissairaanhoidon kustannuskasvun hidastumista. Erikoissairaanhoidon menot muodostavat noin 36 % hyvinvointipalveluiden kokonaismenoista. Vuonna 2014 erikoissairaanhoidon menojen toteutuma oli noin 35 % hyvinvointipalvelujen menoista.

Suunnitelmavuosien 2017 ja 2018 talousarvioissa on 1,3 %:n kasvu edellisvuoteen verrattuna.

Talousarvio edellyttää olemassa olevan toimenpideohjelman pitävyyttä ja uusia esitettyjä rakenteellisia ja toiminnallisia toimenpiteitä toteutettavaksi. Jos kustannuskehitystä ei saada taitettua ja käännettyä laskuun on talousarviossa noin 15 M€:n ylitysriski (arvio elokuun 2015 seurannan perusteella). Kasvavalle väestölle on tuotettava asiakaslähtöiset, laadukkaat ja vaikuttavat palvelut pienemmin kustannuksin.

Lautakunnan sitovuus valtuustoon

Hyvinvointilautakunnan sitovuus valtuustoon nähden on toimintakate ilman erikoissairaanhoidon ja erikoissairaanhoidon menot erikseen sitovana.

1 000 €	TILINPÄÄTÖS 2014	TA 2015 + MUUTOKSET	ENNUSTE 2015	TALOUSARVIO 2016	TS2017	TS2018
TOIMINTATULOT	57 281	60 445	57 645	58 328	58 911	59 500
TOIMINTAMENOT	591 416	588 326	608 626	607 350	615 136	623 067
Toimintatulot ilman erikoissairaanhoidoa	57 281	60 445	57 645	58 328	58 911	59 500
Toimintamenot ilman erikoissairaanhoidoa	384 552	379 478	392 378	389 544	392 983	396 479
Toimintakate ilman erikoissairaanhoidoa	- 327 272	- 319 033	- 334 733	- 331 216	- 334 071	- 336 979
Erikoissairaanhoido	206 863	208 848	216 248	217 806	222 153	226 588
TOIMINTAKATE	- 534 135	- 527 881	-550 981	- 549 022	- 556 225	- 563 567

*Tilinpäätös 2014 lukuja on tässä oikaistu siten, että vuoden 2015 alusta sairaanhoitopiirille siirtyneen Oulun kaupungin gastroenterologisen yksikön toiminta ja ostot valtion psykiatrisilta sairaaloilta on siirretty erikoissairaanhoidon menoksi myös vuodelle 2014. Vuoden 2016 alusta sairaanhoitopiiriin siirtyy kardiologinen toiminta.

Erikoissairaanhoido 1 000 €	TILINPÄÄTÖS 2014	TA 2015 + MUUTOKSET	ENNUSTE 2015	TALOUSARVIO 2016	TS2017	TS2018
Psykiatrinen	23 881	23 316	23 916	23 300	23 766	24 241
Somaattinen	182 982	185 532	192 332	194 506	198 387	202 347
Yhteensä	206 863	208 848	216 248	217 806	222 153	226 588

Menolajikohtainen tarkastelu

1 000 €	TILINPÄÄTÖS 2014	TA 2015 + MUUTOKSET	ENNUSTE 2015	TALOUSARVIO 2016	TS2017	TS2018
TOIMINTATULOT						
Myyntitulot	16 386	13 728	13 928	13 963	14 102	14 243
Maksutulot	27 007	30 753	29 253	29 316	29 609	29 905
Tuet ja avustukset	9 720	12 362	10 862	11 288	11 401	11 515
Vuokratulot	2 675	2 710	2 710	2 890	2 919	2 948
Muut toimintatulot	1 493	892	892	872	880	889
Toimintatulot yhteensä	57 281	60 445	57 645	58 328	58 911	59 500
TOIMINTAMENOT						
Henkilöstömenot	157 907	152 990	157 190	156 325	156 325	156 325
Asiakaspalvelujen ostot (ilman esh)	82 395	81 979	84 379	83 098	84 344	85 609
Muut palvelujen ostot (ilman esh)	50 730	47 243	49 843	50 687	51 448	52 219
Erikoissairaanhoido	206 863	208 848	216 248	217 806	222 153	226 588
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	11 172	10 156	10 956	10 271	10 425	10 582
Avustukset	57 137	59 605	62 105	62 261	63 506	64 776
Vuokramenot	22 394	22 984	23 684	23 645	23 645	23 645
Muut toimintamenot	2 816	4 520	4 220	3 257	3 290	3 323
Toimintamenot yhteensä	591 416	588 326	608 626	607 350	615 136	623 067
TOIMINTAKATE	- 534 135	- 527 881	-550 981	- 549 022	- 556 225	- 563 567

Henkilöstömenoihin sisältyy omais- ja perhehoitajien palkkioiden sivukulut, arvio TA 2016 2,3 M€. Palveluseteliin varatut määrärahat sisältyvät avustuksiin.

Muut informatiiviset tiedot

Perustoimeentulotuki 1 000 €	TILINPÄÄTÖS 2014	TA 2015 + MUUTOKSET	ENNUSTE 2015	TALOUSAR- VIO 2016	TS2017	TS2018
Perustoimeentulotuki	18 206	19 400	19 400	19 400	19 788	20 184
Maahanmuuttajien perustoimeentulotuki	1 473	1 460	1 460	1 460	1 489	1 519
Yhteensä	19 678	20 860	20 860	20 860	21 277	21 703

8.6.2. Toimintasuunnitelma

Toimintaympäristöanalyysi

Oulun väestömäärä on kasvanut viime vuosina noin 2 500 henkilöllä vuodessa (1,3 %). Kaikissa muissa paitsi nuorten aikuisten (19-24-vuotiaiden) ikäluokissa tapahtuu lähivuosina kasvua. Erityisesti yli 65-vuotiaiden ikäluokissa kasvu on lähivuosina merkittävää. Hyvinvointikeskuksittain tarkasteltuna väestömäärä kasvaa tulevina vuosina erityisesti Myllyojan alueella noin 6 % vuodessa. Muiden hyvinvointikeskusten alueella väestönkasvu on vähäistä, noin 1 % vuodessa.

Oululaisten terveydentila on edelleen huonompi kuin suomalaisten keskimäärin. Vuonna 2013 Oulun ikävakioitu sairastavuusindeksi oli 108 ja kansantauti-indeksi oli 130. Suurista kaupungeista Oulu oli ainoa, jossa indeksit olivat yli maan keskiarvon (100). Oulussa siirrytään aiemmin eläkkeelle (56,6-vuotiaana) kuin muissa suurissa kaupungeissa ja koko maassa keskimäärin (59,2-vuotiaana). Alueellisen terveys- ja hyvinvointitutkimuksen (2013) mukaan aikuisväestöstä terveyden tilansa huonoksi kokeneita on kolmannes. Osuus on hieman pienentynyt edellisestä tutkimuksesta (2010).

Oulun työttömyysaste on edelleen kasvusuunnassa. Heinäkuussa 2015 työttömyysaste oli 19,6 % ja vuotta aiemmin 18,1 %. Pitkäaikaistyöttömien osalta kasvu on ollut voimakkaampaa kuin nuorten osalta. Työllisyyden edistämiseksi hyvinvointipalvelut tekee yhteistyötä Oulun kaupungin työllisyyspalveluiden, työvoiman palvelukeskuksen ja Byströmin nuortenpalveluiden kanssa, esimerkiksi nuorten, alle 25-vuotiaiden tulottomien ja yli 1000 päivää työttöminä olleiden henkilöiden osalta.

Sosiaalihuollon lainsäädännön (1301/2014) kokonaisuudistus tulee kokonaisuudessaan voimaan 1.1.2016. Lastensuojelun kiireellisen sijoituksen ehtoja tiukennetaan ja määräaikaisten laskentaperusteita selkiytetään. Laila vahvistetaan edelleen peruspalveluja siten, että lasta ei voi sijoittaa kiireellisesti kotin ulkopuolelle, jos ei ole tarjottu kiireellisesti (päivystyksellisesti) kotipalvelua ja/tai perhetyötä perheelle. Tavoitteena on edelleen vähentää korjaavien toimenpiteiden tarvetta ja kodin ulkopuolelle sijoitettujen lasten määrää. Vuoden 2015 aikana astui voimaan perhehoitajalaki ja laki sosiaalihuollon asiakaskirjoista. Laki sosiaalihuollon ammattihenkilöistä on astumassa voimaan 1.3.2016. Lait liittyvät sosiaalihuollon

ja lastensuojelun kokonaisuudistamiseen. Sosiaalihuollon ammattihenkilölaissa säädetään keskeisten sosiaalihuollon ammattien laillistamisesta, rekisteröinnistä ja valvonnasta. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain muuttamisesta etenee. Lain on tarkoitus astua voimaan 1.3.2016. Muutos edellyttää henkilöstön osaamisen vahvistamista ennakointien toimenpiteiden osalta, kirjauskäytäntöjen sekä päätöksenteon muuttamista. Lakiin on kirjattu kehitysvammaisen asiakkaan itsemääräämisoikeuden toteutuminen sekä rajoitustoimenpiteiden säänteleminen. Laki on synkronoitu uuden sosiaalihuoltolain kanssa. Lisäksi on valmistelussa laki heikossa työmarkkina-asemassa olevien henkilöiden sosiaalisesta kuntoutuksesta ja vammaislaainsäädännön uudistaminen. Näiden lakien kustannusvaikutusarvioinnit ovat tekemättä kansallisella tasolla.

Perustoimeentulotuen päätöksenteko ja maksatus siirtyy Kelalle vuoden 2017 alusta alkaen, mutta kustannukset jäävät kunnalle. Mahdolliset kustannukset palvelun kansallisesta harmonisoinnista ovat vielä arvioimatta. Ehkäisevän ja täydentävän toimeentulotuen päätöksenteko ja maksatus jää kunnan tehtäväksi. Nykyisen etuuskäsittelyn henkilöstön sijoittumisesta ei vielä ole tehty päätöksiä.

Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakennemuutostusta jatketaan hallitusohjelman (27.5.2015) mukaisesti siten, että sosiaali- ja terveyspalvelut siirretään kuntaa suurempien itsehallintoalueiden vastuulle (enintään 19 aluetta). Uudistamisen tavoitteena on terveyserojen kaventaminen ja kustannusten hallinta. Uudistus toteutetaan palveluiden täydellisellä horisontaalisella ja vertikaalisella integraatiolla sekä vahvistamalla järjestäjien kantokykyä vaikuttaen näin julkisen talouden kestävyysvajeeseen. Itsehallintoalueet ovat monialaisia ja niitä johtaa vaaleilla valitut valtuustot. Päätöstä alueiden määrästä ja rahoitusratkaisusta tavoitellaan vuoden 2015 aikana. Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä tulisi voimaan heinäkuussa 2017 porrastetusti siten, että vuonna 2017 perustettaisiin itsehallintoalueiden siirtymä- ja muutoshallinnot ja vuoden 2019 alusta lukien tehtävät siirtyvät alueille. Uudistukset vaikuttavat Oulun kaupungin, sen lähialueiden ja koko Pohjois-Suomen hyvinvointipalvelujen järjestämiseen, tuottamiseen ja rahoitukseen.

Kaupunkistrategian toimeenpano

Hyvinvointipalvelujen talousarviota vuodelle 2016 ja suunnitelmaa vuosille 2017–2018 ohjaavat valtuustososopimus vuosille 2013–2016 (3.6.2013), kaupunkistrategia 2020 (kv 19.8.2013), omistajapoliittiset linjaukset (kv 17.6.2013), palvelumalli 2020 linjaukset (kv 27.5.2013) ja talousarvion suunnitteluohjeet (kh 18.5.2015). Myös palvelujen järjestämishjelmaa 2015–2017 (kh 2.2.2015), valmisteilla olevaa palveluverkkosuunnitelmaa 2015 - 2025, Oulun kaupungin henkilöstöohjelmaa 2014–2020 ja Oulun kaupungin ympäristöohjelmaa (kh 12.5.2014) on hyödynnetty talousarvion laadinnassa. Lisäksi talouden sopeuttamistoimenpiteet vuodelle 2015 on otettu huomioon vuoden 2016 talousarvion laadinnassa.

Hyvinvointipalveluiden järjestämisen päälinjaukset ovat asiakaslähtöisyys, monialaisuus, monikanavaisuus, monituottajuus ja talouden hallinta. Palveluita järjestetään poikkitoiminnallisesti huomioiden asiakkaiden palvelutarpeet elämän eri vaiheissa. Palvelujärjestelmän rakenne ja palvelujen uudistaminen pohjautuvat osaltaan siihen, että pieni osa kuntalaisista tarvitsee paljon eri palveluita, jotka vievät pääosan kokonaiskustannuksista. Toisaalta valtaosa kuntalaisista tarvitsee palveluita satunnaisesti, jolloin korostuvat hyvä saatavuus ja monipuoliset sähköiset

palvelut. Oululaisten hyvinvointipalvelut rakentuvat kotona ja arkiympäristössä tapahtuviin arjen tukeen ja palveluihin, eri-tyyppisiin matalan kynnyksen palveluihin, monialaisiin ja monitoimijaisiin hyvinvointikeskuksen alueellisiin palveluihin sekä kaikkien oululaisten yhteisiin erityispalveluihin. Niitä täydentävät monipuoliset sähköiset palvelut.

Tavoitteena on järjestää kuntalaisten palvelut yhdenvertaisesti niin, että palveluiden saatavuus turvataan toimintatapoja uudistamalla ja tekemällä rakenteellisia muutoksia. Palvelurakenteen kehittämistä jatketaan painopisteen siirtämisellä kevyempiin ja avohoito/-huoltopainotteisiin palveluihin, asumispalveluiden rakenteen keventämisellä sekä erikoissairaanhoidon ja perustason palveluiden integraatiolla. Ennaltaehkäisevää työtä toteutetaan ja sen vaikuttavuutta arvioidaan konsernipalvelujen, sivistys- ja kulttuuripalvelujen, yhdyskuntapalvelujen ja kolmannen sektorin yhteistyönä. Hyvinvointipalveluiden järjestävyys suunnataan tukemaan strategisten kumppanuuksien kautta tapahtuvaa toimintaa.

Hyvinvointipalveluiden sähköisen asioinnin mahdollisuuksia laajennetaan itsepalveluilla, teknologian hyödyntämisellä ammattilaisten työssä sekä itsenäistä selviytymistä tukevalla teknologialla. Asiakkaiden tietoisuutta käytössä olevista sähköisistä asiointikanavista lisätään.

Kuntalaisten hyvinvointi (Palvelujen järjestämishjelma)

Strategiset linjaukset / Päämäärä	Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoitetaso 2016
Hyvinvoinnin edistäminen ja asiakaslähtöinen palvelujen kehittäminen elämän eri vaiheissa	Painopistettä siirretään ennaltaehkäiseviin ja kevyempiin palveluihin	Palvelurakenteen tasojen (vihreä, keltainen, punainen) toimintakatteiden %-osuudet suhteessa toisiinsa	Palvelurakenne kevenee vuodesta 2015, raskaimman osuus vähenee
	Kodin ulkopuolelle sijoitettujen lasten osuus laskee	Kodin ulkopuolelle sijoitettujen lasten osuus 0-17-vuotiaasta väestöstä (%)	Kodin ulkopuolelle sijoitettujen osuus vähenee vuodesta 2015
	Kotona asuvien 75 vuotta täyttäneiden osuus kasvaa	Kotona asuvien 75 vuotta täyttäneiden osuus vastaavan ikäisestä väestöstä (%)	91,7 %
Asiointin ja palvelujen sähköistämisen kehittäminen	Sähköisesti tehtyjen ajanvarausten määrä kasvaa edellisvuodesta.	Sähköisesti tehtyjen ajanvarausten määrä	Sähköisesti tehtyjen ajanvarausten määrä kasvaa 25 %
	Avataan uusia sähköisiä palveluita kuntalaisten käyttöön.	Uusien sähköisten palveluiden määrä	Uusia sähköisiä palveluita otetaan käyttöön

Kaupunkitalouden kestävyys ja tasapaino (Omistajapoliittinen ohjelma, valtuustososopimus)

Strategiset linjaukset / Päämäärä	Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoitetaso 2016
Vuosikate ja nettoinvestoinnit ovat tasapainossa keskipitkällä aikavälillä	Asukaskohtaiset kustannukset laskevat	Toimintamenot €/asukas	3 013 €

Henkilöstö, osaaminen ja johtaminen (Henkilöstöohjelma)

Strategiset linjaukset / Päämäärä	Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoitetaso 2016
Henkilöstön työhyvinvointi nousee	Sairauspoissaolot vähenevät	Sairauspoissaolot % maksimityöpanoksesta	Sairauspoissaolot vähenevät vuodesta 2015
Henkilöstön kokonaismäärä ei nouse	Henkilöstömäärä vähenee	Palkallinen työpanos	Palkallinen työpanos vähenee vuodesta 2015

Palvelujen järjestäminen

Hyvinvointialueet - hyvinvointikeskukset – hyvinvointi- ja palvelupisteet

Hyvinvointipalvelut siirtyy neljään (4) hyvinvointialueeseen (pohjoinen, itäinen, keskinen, eteläinen) vuonna 2016. Hyvinvointialueet ovat väestömäärältään, kooltaan ja etäisyyksiltään erilaisia. Hyvinvointialueilla toteutetaan kotona ja arkiympäristössä tapahtuva tuki ja palvelut sekä hyvinvointikeskusten ja erityyppisten palvelupisteiden palvelut. Palvelut järjestetään monitoimijaisesti kunnan eri sektoreiden, yksityisten palvelujen tuottajien ja kolmannen sektorin toimesta.

Hyvinvointikeskuksia on kuusi (6): Haukipudas, Tuira, Kiiminki, Myllyoja, Kontinkangas ja Kaakkuri. Hyvinvointikeskukset ovat kattavan palveluvalikoiman toiminnallisia kokonaisuuksia, joissa väestö pääsääntöisesti asoi sosiaali- ja terveyspalveluita tarvitessaan, ja joissa toteutetaan vahvaa poikkihallinnollista ja monialaista työtä. Kiimingin ja Kontinkankaan hyvinvointikeskusten lisäksi muut hyvinvointikeskukset (Haukipudas, Tuira, Myllyoja, Kaakkuri) käynnistyvät hallinnollisesti ja osin toiminnallisesti vaiheittain vuoden 2016 alusta. Kaakkurin hyvinvointikeskusten palveluja sijaitsee fyysisesti myös Oulunsalossa. Jo toiminnassa olevien hyvinvointikeskusten toimintaa arvioidaan. Käynnistyvien hyvinvointikeskusten toiminta suunnitellaan yhteistyössä kuntalaisten ja henkilöstön kanssa. Hyvinvointikeskusten tarvittavat muutos- ja peruskorjausinvestoinnit toteutetaan olemassa oleviin tiloihin.

Matalan kynnyksen palvelut suunnitellaan vuoden 2015 aikana koko kaupungin tasolla siten, että ne tukevat kuntalaisten itsensä ja järjestöjen sekä muun 3. sektorin vahvempaa mukaantuloa kuntalaisten hyvinvoinnin edistämiseksi. Tällä valmistaudutaan osaltaan ennakkoiden myös sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen jälkeiseen aikaan, jossa peruskuntien rooli hyvinvoinnin edistämiseksi korostuu. Nykyisen kolmen (Ylikiiminki, Yli-Ii ja Välke) hyvinvointipisteiden toiminnasta tehdään kokonaisvaikutavuuden arvio vuoden 2016 aikana. Erillisiä uusia hyvinvointipisteitä ei vuoden 2016 aikana lisätä.

Saatavuuden varmistamiseksi toimintamalleja uudistetaan kaikissa hyvinvointipalveluissa ja ohjausta, neuvontaa ja sähköisten palveluiden tarjontaa ja monipuolisuutta lisätään. Terveystietokannan mukaisen terveysaseman valinnanvapauden käytäntöjä kevennetään. Tavoite on

varmistaa satunnaiskäyttäjien joustava pääsy palveluihin ja toisaalta tunnistaa ja ohjata paljon eri palveluita tarvitsevat kokonaisvaltaisemman palvelusuunnittelun piiriin.

Paljon palveluita tarvitsevat: Kokonaiskustannusten hallinnan kannalta on oleellista paljon palveluita tarvitsevien kuntalaisten palvelukokonaisuuden mahdollisimman vaikuttava ja kustannustehokas toteuttaminen. Tämä on tavoitteena sekä sosiaali- ja terveydenhuollon integraation, hyvinvointikeskusten toiminnallisen ja hallinnollisen muodostamisen sekä käytännön tason toimintamallien kehittämiseksi. Osana hyvinvoinnin integroitua toimintamallia (VM:n kuntakokeilu, Toimintaohje viranomaisten väliseen yhteistyöhön Oulun kaupungissa) toteutetaan monialainen yhteistyö ja yhteiset hoito- ja palvelusuunnitelmat paljon palveluita tarvitseville yhteistyössä terveyspalveluiden, sosiaalipalveluiden, ikäihmisten hyvinvoinnin palveluiden, työllisyyspalveluiden, sivistys- ja kulttuuripalveluiden, erikoissairaanhoidon ja muiden sidosryhmien kanssa. Mm. moniammatillisten hyvinvointineuvola- ja hyvinvointi-koulutoimintamallien kehittämistä jatketaan. Tietojohdantamisen näkökulmasta kehitetään kokonaisten hoito- ja palveluketjujen vaikuttavuuden ja kokonaistaloudellisuuden mittareita ja raportointia. Näiden avulla pystytään ohjaamaan paljon palveluita tarvitsevien palveluiden kehittämistä siten, ettei osioita tapahdu. Kuntakokeilulainsäädännön mahdollistamat uudet toimintamallit ja –tavat eri asiakasryhmien palveluiden monitoimijaisen asiakasohjauksen toteuttamiseen hyödynnetään. Kuntakokeilua esitetään laajennettavaksi siten, että myös erikoissairaanhoidon sisältyisi kokeilusopimukseen vuoden 2016 alusta. Kokeilun tulosten mukaisesti vaikutetaan lainsäädäntömuutoksiin.

Palveluohjauksen toimintaa kehitetään suunnitelmallisesti huomioiden Pohjois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskusten tekemän arviointitutkimuksen (v. 2014) tulokset ja johtopäätökset. Palveluohjauksen painopisteenä on paljon palveluita tarvitsevien asiakkaiden palveluiden järjestäminen ja palveluketjujen koordinointi. Palveluohjauksyksikön uudelleen organisoituminen ja toiminnallinen muutos toteutetaan vuoden 2016 alusta alkaen. Ikäihmisten palveluohjauksen kokonaisuus siirtyy ikäihmisten vastuualueelle ja erityisryhmien palveluohjaus sosiaalisen hyvinvoinnin vastuualueelle. Palveluohjauksessa nimetään työntekijät ja vastuut asiakassegmenteittäin erityisryhmille ja ikäihmisille. Palveluohjaus integroidaan tiiviimmin osaksi hyvinvointikeskusten toimintaa huomioiden uuden sosiaalihuoltolain velvoitteet. Asiakkaiden palveluita

arvioidaan ja järjestetään siten, että asiakaskohtainen palvelutarve toteutuu vaikuttavasti ja strategisten tavoitteiden mukaisesti. Kaikkien harkinnanvaraisten palveluiden ja avustusten osalta arvioidaan niiden vaikuttavuutta asiakkaan palveluketjuun.

Hyvinvointipalvelujen johtamisjärjestelmää kevennetään ja muutetaan tukemaan elämänkaarimallia, hyvinvointialueiden, -keskusten ja -pisteiden toimintaa. Vastuualueiden (sosiaalinen hyvinvointi, terveyspalvelut, ikäihmisten hyvinvointi) johtajat vastaavat vastuualueensa osalta hyvinvointipalveluiden järjestämisestä ja tuottamisesta strategisella tasolla ja myös erityispalveluiden (keskitetyt palvelut) (mm. sairaalahoito, suun terveydenhuolto, lastensuojelu ja laitoshoido) johtamisesta.

Hyvinvointikeskuksen palvelupäälliköllä on vastuullaan pääosa perustason sosiaali- ja terveyspalveluista hyvinvointikeskuksissa ja -pisteissä. Palvelupäälliköt vastaavat hyvinvointikeskusten monialaisesta, operatiivisesta ja tuloksellisesta johtamisesta sekä poikkitoimijaisista tavoitteista. Hyvinvointialueille ei valita omaa hallinnollista johtoa. Hyvinvointikeskusten päälliköiden esimies on hyvinvointijohtaja. Hyvinvointikeskusten toiminta on jaettu yksiköihin elämänkaarimallin mukaisesti, joista vastaavat palveluesimiehet hyvinvointikeskuksen päällikön alaisuudessa. Lisäksi osassa hyvinvointikeskuksia hyvinvointikeskuksen päällikön alla on alueen tehostettu palveluasuminen ja laitoshoido ikäihmisten osalta.

Hyvinvointikeskusten johtamisen tueksi saadaan sekä toiminnallista että taloustietoja hyvinvointialueittain ja -keskuksittain. Hyvinvointikeskumallin lähtökohtana on ollut paljon palvelua tarvitsevien asiakkaiden tuen tarpeen toteutuminen oikea-aikaisesti ja optimaalisella palvelukokonaisuudella. Palvelut pystytään tarjoamaan mahdollisimman kattavasti yhdessä paikassa moniammatillisesti raskaita palveluita välttämällä. Raportointi- ja arviointitietoa tuotetaan johtamisen tueksi neljästä eri näkökulmasta: vastuualueittain, hyvinvointialueittain/-keskuksittain, elämänkaaren ja poikkitoiminnallisen yhteistyön näkökulmasta sekä palvelukokonaisuuksittain. Toiminnan ja talouden seuranta kehitetään yhteisillä aiempaa laajemmilla tietovarannoilla, seurantatyökaluilla ja mittareilla hyvinvointipalveluiden sisällä, mutta myös poikkihallinnollisesti ja yhdessä sairaanhoitopiirin kanssa sekä valtakunnallinen sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakennemuutos huomioiden.

Sosiaalinen hyvinvointi

Sosiaalisen hyvinvoinnin osalta toimintavuoden keskeisenä tavoitteena on valtakunnallisten suositusten ja ohjelmien mukaisten rakennemuutosten toteuttaminen sekä lakisääteisiin palvelutakuihin sekä ajan tasalla oleviin hoito-, palvelu- ja asiakassuunnitelmiin vastaaminen. Uuden sosiaalihuoltolain toimeenpanoa jatketaan käytännössä: tehdään uuden sosiaalihuoltolain mukaiset palvelutarpeen arviot läheisverkosto huomioiden, asiakaskohtaisesti

yhteiset hoito- ja palvelusuunnitelmat terveyspalveluiden, sivistys- ja kulttuuritoimen, työllisyyspalveluiden sekä muiden sidosryhmien kanssa, toteutetaan palvelut ja nimetään asiakasprosessista vastaava työntekijä. Sähköisten palveluiden osuutta lisätään asiakastyössä sekä seurannassa. Kehittämistyössä ovat suunnitellusti mukana henkilöstö ja kokemusasiantuntijat. Edelleen valmistellaan perustoimeentulotuen maksatuksen siirtymistä vuoden 2017 alusta alkaen Kelalle.

Rakennemuutokset kohdentuvat edelleen lastensuojeluun, kehitysvammahuoltoon sekä mielenterveys- ja päihdepalveluihin ja lisäksi vammaispalvelulain mukaisiin palveluihin, joissa kaikissa keskeisenä tavoitteena on laitospalveluiden sekä tehostetun palveluasumisen suhteellisen osuuden laskeminen ja painopisteen siirtäminen palveluissa yhä enemmän kotiin suuntautuviin asumispalveluihin teknologiaa hyödyntäen, jotta palveluiden kokonaiskustannukset etenkin ostopalveluiden osalta kääntyvät laskuun. Palvelurakenteen keventäminen toteutetaan asiakaskohtaisesti. Palvelutarpeen arvioinnit ja palvelu- tai asiakassuunnitelmat tarkistetaan tehostetusti, jotta asiakkaan saama palvelu vastaa asiakkaan nykyistä palvelutarvetta. Kehitysvammalain uudistamiseen valmistaudutaan. Kustannusvaikutuksia lisää asiakkaan itsemäärämisoikeuden vahventaminen. Kehitysvammaisten osalta kartoitetaan kotona asuvat kehitysvammaiset ja heidän tuleva asumisen palvelun tarve. Kartoituksen perusteella tehdään suunnitelma kehitysvammaisten asumispalveluiden tarpeen kokonaisuudesta. Erityisryhmien asumispalvelut sekä henkilökohtaisen avustajapalvelun hankinta toteutetaan vuoden 2016 aikana. Lisäksi sosiaalihuolto- ja vammaispalvelulain mukainen kuljetuspalvelu kilpailutetaan. Kehitysvammaisten perhehoito on aloitettu uutena palvelumuotona vastaamaan etenkin lasten ja nuorten tilapäishoidon tarpeeseen. Päiväpalveluiden tarveselvitysryhmä tekee esityksen vuoden 2015 aikana vastaamaan kasvavaan erityisryhmien avopalveluiden tarpeeseen päivä- ja työtoiminnan, kuntouttavan työtoiminnan sekä työkokeilun osalta. Vammaispalvelulain (VpL) mukaisen palvelukokonaisuuden arviointia jatketaan vuoden 2016 aikana. Henkilökohtaisen avustajapalvelun sekä kotiin suuntautuvan ohjaajapalvelun osalta toimintaa ja työnjakoa selkeytetään SHL:n ja VpL:n mukaisten palveluiden osalta. Maahanmuuttajapalveluiden toiminnassa huomioidaan kotouttamisohjelmaan sisällytyt pidemmän aikavälin kehittämistavoitteet sekä kasvava turvapaikan hakijoiden määrä. Pakolaistaustaisten vastaanotto suunnitellaan vuosittain yhdessä ELY-keskuksen kanssa. Nuorten sekä mielenterveys- ja päihdekuntoutujien palveluissa tehostetaan yhteistyötä sivistys- ja kulttuuritoimen (ml liikuntatoimi) kanssa. Nämä kaikki asiakasryhmät kuuluvat osaltaan myös ns. paljon palveluja tarvitsevien asiakasryhmään, joiden palveluiden koordinointi selkeytetään toimintavuoden aikana liittyen myös hyvinvointikeskusten toimintamallien muotoutumiseen.

Matalan kynnyksen sosiaalityön ohjaus- ja neuvontapalveluiden kuten toimeentulotuen ja asumisen neuvonnan

saatavuutta parannetaan. Palvelukokonaisuus liittyy myös matalan kynnyksen toimintamallin muotoutumiseen. Asumisenohjaukseen luodaan yhdessä eri toimijoiden kanssa toimintamalli ARA-rahoitteisessa hankkeessa, jossa hyödynnetään aikaisempaa asumisenohjauksen toimintamallia. Tavoitteena on häätöjen määrän sekä pitkäaikaisasunnottomuuden vähentyminen. Sosiaalityössä painopiste kohdentuu nuorten tulottomien ja pitkäaikaistyöttömien, etenkin yli 1000 päivää työttöminä olleiden henkilöiden palveluiden järjestämiseen yhteistyössä työllisyyspalveluiden sekä muiden toimijoiden kanssa. Virka-aikaisen päivystyksellisten toimintojen (mielenterveys-, päihde-, sosiaali- ja lastensuojelu) yhteensovittamista jatketaan huomioiden hyvinvointikeskusten akuuttivastaanototoiminta.

Lasten, nuorten ja lapsiperheiden poikkitoiminnallisia toimenpiteitä viedään eteenpäin hyvinvointipalveluiden ja sivistys- ja kulttuuripalveluiden yhteistyönä edelleen vuoden 2016 aikana. Hyvinvointineuvolan ja hyvinvointikoulun toimintamallia konkretisoidaan alueellisesti. Tavoitteena on, että varsinaisen lastensuojelun piiriin tulevien lasten suhteellinen osuus alle 18-vuotiaista sekä kodin ulkopuolelle sijoitettujen lasten määrä laskee. Perheiden ja lasten tarvitsema tuki toteutetaan sekä varhemmin että matalammalla kynnyksellä lasten kasvuympäristöissä (koti, päiväkotiki, koulu) yhteistyössä neuvolan, perhepalveluiden, koulu- ja opiskelijaterveydenhuollon, nuorisotoimen ym. kanssa uuden sosiaalihuoltolain mukaisesti. Uuden sosiaalihuoltolain veloitteet lapsiperheiden palveluun vähentävät lastensuojelun asiakkuuksia. Lastensuojelulain mukaan kodin ulkopuolelle sijoitettujen lasten hoitopaikka on aina ensisijaisesti perhehoito (=sijaisperhe). Perhehoidon toimintamalli, kriteerit sekä maksuluokat tarkastetaan loppu-vuodesta 2015. Pääsääntöisesti ostopalveluna hankitaan haasteellisesti käyttäytyville nuorille laitospalvelua, joka on kilpailutettu. Lapsiperheiden (huomioiden monilapsiperheet) kotiin annettavaa konkreettista arjen tukea hyvinvointipalveluiden osalta lisätään perhepalveluiden kautta. Lastensuojelussa Metsolan lastenkodin profiili muuttuu nuorten huumeiden- ja päihdekäyttäjien vastaanotto- ja arviointiyksiköksi. Lasten ja nuorten palvelutarpeen arvioinnissa otetaan käyttöön RAI-mittaristo. Lisäksi lasten ja nuorten mielenterveys- ja päihdeongelmien hoitomalli selkeytetään yhdessä terveydenhuollon sekä sairaanhoitopiirin kanssa. Jälkihuoltonuorten sekä tulottomien nuorten osalta työnjakoa edelleen selkeytetään sosiaalityössä, lastensuojelussa, asumispalveluissa sekä työllisyyspalveluissa. Nuorten sosiaalityöstä (ml. nuoriso- ja opetustoimi sekä työllisyyspalvelut) on valmistumassa erillinen selvitys, joka on tehty yhteistyössä Pohjois-Suomen osaamiskeskusten (POSKE) sekä Lapin yliopiston kanssa. Kohdennetut toimenpiteet sosiaalityössä toteutetaan vuoden 2016 aikana.

Aikuisten osalta mielenterveyspalveluiden rakennemuutosta toteutetaan edelleen tiiviissä yhteistyössä terveys-, mielenterveys- ja päihdeavopalveluiden, sairaanhoitopiirin sekä sivistys- ja kulttuuritoimen (ml liikuntatoimen)

kanssa tavoitteena psykiatrisen laitoshoidon sekä tehostetun palveluasumisen vähentyminen. Eriasteista tuettua asumista lisätään siten, että painopiste on kotiin suuntautuvissa palveluissa. Avopalveluiden tueksi lisätään erilaista arjen tukea myös yhteistyössä asukastupien ja järjestöjen kanssa. Mielenterveyskuntoutujien palveluiden vaikuttavuusmittariston (RAI) laaja-alainen käyttöönotto toteutetaan asumispalveluissa (oma ja ostopalvelut) tavoitteena asiakkaiden siirtyminen kuntoutumisen myötä kevyempiin palveluihin. Aikuisten päihdepalveluiden osalta tehdään erillinen selvitys liittyen Kiviharjun päihdekliniikan toimintaan sekä päihdekuntoutukseen (ks. myös kohta terveyspalvelut).

Terveyspalvelut

Terveyspalveluiden tavoitteena on palveluiden hyvä vaikuttavuus ja oikea-aikainen saatavuus eri asiakasryhmille sekä toisaalta tiivis osallistuminen paljon palveluita tarvitsevien hoito- ja palveluketjujen hallintaan ja eri ikäryhmien raskaimpien palveluiden kustannusten hillintään. Osana hyvinvoinnin integroitua toimintamallia (VM:n kuntakokeilu) toteutetaan monialainen yhteistyö ja yhteiset hoito- ja palvelusuunnitelmat paljon palveluja tarvitseville yhteistyössä sosiaalipalveluiden, ikäihmisten hyvinvoinnin palveluiden, työllisyyspalveluiden, sivistys- ja kulttuuripalveluiden, erikoissairaanhoidon ja muiden sidosryhmien kanssa. Mm. moniammatillisten hyvinvointineuvola- ja hyvinvointikoulutoimintamallien kehittämistä jatketaan.

Vastaanottotoiminnassa jatketaan asiakas- ja tarvesegmentointia uusia toimintamalleja kehitettäessä. Saataavuuden ja monikanavaisuuden varmistamiseksi sähköisten palveluiden, erityisesti itseilmoittautumisen ja ajanvarauspalveluiden, käyttöä lisätään. Akuuttivastaanottotoimintaa kehitetään. Tavoite on varmistaa satunnaiskäyttäjien joustava pääsy palveluihin ja toisaalta tunnistaa ja ohjata paljon eri palveluita tarvitsevat kokonaisvaltaisemman palvelusuunnittelun piiriin. Hyvinvointikeskuksissa lisätään tarkoituksenmukaisia erityispalveluita (mm. mielenterveys- ja päihdepalvelut, geriatria) peruspalveluiden tueksi. Samalla luovutaan liian tiukoista kriteereistä, jotka estäisivät arvioon tai hoitoon pääsyä. Varmistetaan yhdessä kotihoidon ja asumispalveluiden kanssa riittävä virka-aikainen hoitaja-lääkäripalvelu erityisesti niille ikäihmisille ja asiakasryhmille, joiden riski joutua päivystykseen on kohonnut. Valinnanvapauden lisäämiseksi mahdollistetaan vapaa terveysaseman / hyvinvointikeskuksen valinta milloin vain eli ilman terveydenhuoltolaissa määriteltyä "kerran vuodessa" –rajoitusta. Paljon palveluita tarvitsevien kuntalaisten hoidon jatkuvuutta varmistetaan hyvällä tiedonkululla ja hoito- ja palvelusuunnitelmien avulla, vaikka kuntalainen vaihtaisi hyvinvointikeskusta.

Suun terveydenhuollon Aapistie 3:n uudisrakennus valmistuu vuoden 2016 lopulla. Sinne siirtyy palvelumalli 2020 linjausten mukaisesti Kontinkankaan, Höyhtyän, Myllyojan, Maikkulan ja Keskustan suun terveydenhuollon palvelut, suun terveydenhuollon erityispalvelut,

opetusterveyskeskus sekä keskitetyt päivystys- ja ajanvarauspalvelut. Suun terveydenhuollossa otetaan käyttöön uusia toimintamalleja tuottavuuden lisäämiseksi (asiakassegmentointi, joustava ajanvaraus, monihuonemallit). Hoitotakuun määräaikoja seurataan ja palveluseteli otetaan tarvittaessa käyttöön suun terveydenhuollossa erillisesti päättäen hoitotakuun määräajoissa pysymisen varmistamiseksi.

Mielenterveys- ja päihdepalveluita toteutetaan enenevästi hyvinvointikeskuksissa, mikä madaltaa kynnystä ja helpottaa konsultointia. Tavoitteena on, että hoidontarpeen arviointiin ja alustavan hoitosuunnitelman piiriin pääsee akuutissa tilanteessa samana päivänä. Tavoitteena on nopean arvion ja tehokkaan alkuvaiheen hoidon avulla hillitä raskaimpien palveluiden tarvetta. Päihdepalveluissa valmistellaan yhdessä sosiaalipalveluiden kanssa rakennemuutos, jonka tavoitteena on siirtyminen laitoshoidosta avohoito- ja avokuntoutuksen suuntaan. Jo vuoden 2015 aikana valmistellaan Kiviharjun päihdeklinikan palveluiden siirtäminen tarkoituksenmukaisiin tiloihin. Asia tuodaan erikseen päätettäväksi. Työnjaon ja rajapintojen selvittämistä hyvinvointikeskusten, keskitettyjen mielenterveys- ja päihde-erityispalveluiden ja sairaanhoitopiiriin aikuis-, lasten- ja nuorisopsykiatrian välillä jatketaan.

Toimiva (sairaala)hoitoketju. Avoterveydenhuollon, kotihoidon, palveluohjauksen, sairaalahoidon ja pitkäaikaishoitoshoidon yhteistyöllä varmistetaan, että asiakkaat hoidetaan tarkoituksenmukaisessa paikassa ja oikea-aikaisesti siten, että sairaalahoito ei turhaan pitkity ja osin estyy. Omassa kodissa pärjääminen varmistetaan kotihoidon ja lääkäripalveluiden kanssa virka-aikana. Tarvittaessa hyödynnetään laituskuntoutusta sairaalahoidon jälkeen. Sairaanhoidollista kotiin vietävää erityisosaamista (suonensisäinen lääkehoito, kotisaattohoito) pyritään antamaan nykyistä laajemmalla alueella myös etäkaupunginosissa. Monituottajuutta hyödynnetään vuonna 2016 lyhytaikaisen sairaalahoidon ja kotisairaalan ostopalvelusopimusten optiot hyödyntämällä. Selvitetään kotisairaalapalvelujen järjestämistapa. Sairaanhoitopiiriin siirtoviivepäivät ja hoito maakuntien vuodeosastoilla minimoidaan O-tasolle.

Integraatio ja yhteistyö PPSHP:n kanssa: Tiivistä yhteistyötä ja sote-uudistukseen valmistautumista jatketaan integroimalla perus- ja erityistason toimintoja ja myös sosiaalihuollon palveluita eri asiakasryhmien ja ikäryhmien palveluissa. Sairaanhoitopiiriin strategisen tason omistajaohjaus toteutetaan yhdessä muiden jäsenkuntien kanssa varmistuen mm. kuntien kantokyvyn mukainen kustannuskehitys. Sairaanhoitopiiriin toimintamenojen kasvua on onnistuttava edelleen hillitsemään. Yksittäisten suoritteiden hinnoittelun ja arvioinnin sijaan tulee varmistaa kokonaiskustannusten hallinta. Tietojohdamisen merkitys korostuu. Toiminnan ja talouden seuranta kehitetään yhteisillä aineempaa laajemmilla tietovarannoilla, seurantatyökaluilla ja mittareilla. Analysoimalla laajempia hoito- ja palvelukokonaisuuksia, asiakasvirtoja ja osin asiakaskohtaista toiminta- ja kustannustietoa (id-pohjaisuus), voidaan arvioida

toiminnan vaikuttavuutta ja toiminnan tuottavuutta sekä välttää osiooptimointia.

Sairaanhoitopiiriin alueen palvelurakenteen optimoimiseksi tehdään toiminnalliset ja taloudelliset analyysit erityisesti yhteispäivystyksen ja sairaalatoiminnan (työnjako, sairaalapaikkojen määrä) osalta. Yhteistä operatiivisen tason toimenpideohjelmaa jatketaan organisaatioiden toimintojen rajapinnoilla. Päällekkäisistä / rinnakkaisista erityistoiminnoista luovutaan. Oulun kaupungin sisätautien ja kardiologian toiminnat yhdistetään sairaanhoitopiiriin vuoden 2016 alusta. Lääkinnällisen kuntoutuksen ja apuvälinepalveluiden tarkoituksenmukaiset toimintamallit ja yhdenvertaiset kriteerit varmistetaan. Mm. diabetesosaamiskeskusten, aivohalvauspotilaiden kuntoutuksen / toimintakyvyn arviointikeskuksen ja geriatrian osaamiskeskusten valmistelua jatketaan. Lasten-, nuoriso- ja aikuispsykiatrian avo-palveluiden työnjaon selvittämistä jatketaan. Kontinkangas–Peltola-alueen toimitilojen hyödyntämistä ja tulevaisuuden sairaalan suunnittelua jatketaan yhteistyössä. Yhteistyö tietyissä tukipalveluissa (tietotekniikka, ruokahuolto ja siivous, hankinta- ja varastointi, lääkintähuolto) selvitetään ja päätetään osana kaupungin omistajapolitiikkaa.

Ikäihmisten hyvinvointi

Ikäihmisten hyvinvoinnin strateginen päätavoite on, että vuoteen 2020 mennessä 92 % 75 vuotta täyttäneistä asuu kotona itsenäisesti tai riittävien palvelujen turvin. Tavoitteeseen päästään asteittain ja vuonna 2016 kotona asuvien tavoite on 91,7 %. Taloudellisena tavoitteena on, että kustannukset €/65 vuotta täyttänyt laskevat. Tavoitteet edellyttävät poikkitoiminnallisuuden ja monitoimijaisuuden asiakaslähtöistä hyödyntämistä ikäihmisten toimintakyvyn ja kotona asumisen tukemiseksi, palvelurakenteen muuttamista laitოსvaltaisuudesta kotona asuimista tukevien palvelujen ja tehostetun palveluasumisen suuntaan, oman toiminnan vahvaa kehittämistä sekä monituottajuuden strategista hyödyntämistä tehtyjen hankintalinjausten mukaisesti.

Ikäihmisten palvelujen järjestämisessä painopisteenä on kokonaisvaltaisen toimintakyvyn edistäminen ja arjen turvallisuus.

Poikkitoiminnallisuuden tavoitteina on liikunta- ja kulttuuritoiminnan mahdollisuuksien ja yhteisöllisten tilojen lisääminen sekä yhteisöllisyyden, osallisuuden, turvallisuuden ja sukupolvien välisen toiminnan vahvistaminen, jotta mahdollistetaan ikäihmisten osallisuus ja pärjääminen asuinympäristöissään. Yhteistyössä liikuntapalvelujen kanssa jatketaan ikäihmisten terveysliikunnan edistämistä ja kulttuuripalvelujen kanssa etsitään toimintamalleja, joilla pystytään tarjoamaan kulttuurin terveyttä ja hyvinvointia edistäviä vaikutuksia myös tehostetun palveluasumisen ja laitoshoidon asukkailla. Oulun Serviisin kanssa jatketaan kehittämistyötä kotona asuvien ikäihmisten aterionnin mahdollistamiseksi eri kaupungin toimipisteissä.

Yhdessä asumisen ja tonttipalveluiden kanssa huolehditaan asuntopoliittisten linjausten toteutumisesta.

Säännöllisen kotihoidon järjestämisen kattavuustavoite 75 vuotta täyttäneille on 13,5 %. Kotihoidon järjestäminen perustuu vahvaan kunnan omaan toimintaan. Asiakkaan vailinnan mahdollisuuksien parantamiseksi ja joustavan asiakastarpeeseen vastaamisen turvaamiseksi kotihoidon palvelutarpeen kasvuun vastataan monituottajuudella hyödyntäen kilpailutettua kotihoitoa ja palveluseteliä. Vuonna 2016 Tuuran palvelutalon, Fanni- ja Jalmarikodin ja Koskelan palvelutalon kotihoidot siirretään liikkeen luovutuksena Oulun Palvelusäätiölle.

Oman toiminnan kotihoidon kehittämistä asiakastyön tehostamiseksi jatketaan edelleen hyödyntämällä toiminnanohjausta, optimaalista henkilöstörakennetta ja teknologiaa. Tavoitteena on, että asiakas saa laadukkaammat ja vaikuttavammat hoito- ja palvelusuunnitelman mukaiset palvelut ammattilaisten työprosessien kehittymisen myötä. Toiminnanohjauksen tueksi hankitaan sähköinen sovellus. Työprosessien sujuvuutta ja kuormituksen pienemistä tuetaan kotihoidon mobiililla, jolla mahdollistetaan asiakastietojen kirjaaminen asiakastietojärjestelmään reaaliaikaisesti asiakkaan luona. Kotona asumista tukevia palveluja kehitetään yhdessä terveydenhuollon kanssa (mm. 24/7 sairaanhoidollinen palvelu kotiin koko Oulussa). Kotona asumista tukevien teknologisten ratkaisujen hyötyjä kartoitetaan kokeilujen kautta, kuten kuva-yhteydet, etäohjaus, lääkehoidon ratkaisut, älykäs ympäristö turvallisuuden tukemiseksi.

Omaishoito järjestetään edelleen kaikille tuen kriteerit täyttävälle. Omaishoidon tuen kehittämisen painopisteenä on monipuolisten, omaishoitoperheiden kotona asumista tukevien ja omaishoitajan kuormitusta keventävien palvelujen järjestäminen. Omaishoitajat ja läheiset ry:n kanssa otetaan käyttöön uusia yhteistyömuotoja. Ikäihmisten perhehoitoa erityisesti omaishoidon tukena viedään voimakkaasti eteenpäin.

Ikäihmisten ympärivuorokautisen palvelun tarpeeseen vastataan laitoshoidon sijasta kotona asumista tukevilla palveluilla ja tehostetulla palveluasumisella. Palvelumalli 2020:ssa tavoitteena on, että vuoteen 2020 mennessä

8.6.3. Kehittäminen

Kehittämistyöllä tuetaan strategian toteutumista ja palvelujen järjestämishjelman sekä palvelumalli 2020 toimenpiteiden etenemistä. Poikkitoimijaisen työn tavoitteet täsmentyvät käyttösuunnitelmavaiheessa lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman, mielenterveys- ja päihdestategian, työllisyysohjelman, vanhuspalvelulain mukaisen suunnitelman ikääntyneen väestön tukemiseksi sekä terveysliikunnan vaikutusten arvioinnin toimenpide- ehdotusten sisältöjen mukaisesti.

75 vuotta täyttäneistä enintään 3 % asuu pitkäaikaisessa laitoshoidossa ja tehostettua palveluasumista varataan n. 5 %:lle. Laitoshoidon kattavuustavoite on mahdollista saavuttaa jo vuonna 2016 vuosina 2014–2015 tehtyjen laitoshoitopaikkojen vähentämisen seurauksena. Ryhmäkoitimuotoista tehostettua palveluasumista kohdennetaan niille asiakkaille, joiden palvelua ei voida muutoin toteuttaa asiakaslähtöisesti ja turvallisesti. Tavoitteena on, että asiakas saa tarkoituksenmukaisen hoidon ja palvelun oikealla paikalla mahdollisimman joustavasti, eikä hänen tarvitse vaihtaa asumispaikkaa toimintakyvyn muutoksista huolimatta. Palveluasumisen järjestämisessä hyödynnetään monituottajuutta siten, että tehostettu palveluasuminen hankitaan asiakkaan valintaa mahdollistavasti palvelusetelillä, jolloin kasvu ohjautuu yksityiseen tuotantoon palvelusetelin turvin ja oman tuotannon paikkojen määrä ei kasva. Ympäri vuorokautisen hoivan hoitajamitoitus pidetään ennallaan.

Vuonna 2016 hankitaan tehostettua palveluasumista kiinteällä ostopalvelusopimuksella 40 paikkaa sekä puitejärjestelyllä ja palvelusetelillä paikkoja siten, että lakisääteinen palvelujen kolmen kuukauden järjestämisaika ei ylity ja ikäihmisten palvelujen hoitoketju toimii. Kasvuun varataan n. 30 uutta palvelusetelillä järjestettävää paikkaa. Vuonna 2012 kilpailutetun tehostetun palveluasumisen puitesopimukset ja kiinteät sopimukset loppuvat vuoden 2016 lopussa. Hankintatapa ratkaistaan vuoden 2016 aikana.

Ympäri vuorokautisen hoidon laadun edelleen parantamiseksi kehittämistoimenpiteitä henkilöstömäärän ja -rakenteen sekä työnjaon osalta viedään eteenpäin.

Jaarankartanon suunniteltuun peruskorjaukseen liittyen tehdään selvitys mahdollisista tilojen muutostarpeista siten, että siellä tulisi jatkossa olemaan ainoastaan tehostetun palveluasumisen paikkoja. Haukiputaan hyvinvointikeskuksen alueella ikäihmisten tehostetun palveluasumisen kokonaisuuden (Koivukoti, Hannankoti, Pihlajakoti ja Leppäkoti) osalta tehdään suunnitelmien mukaan tarveselvitys (kaupunginhallitus 13.4.2015 § 156), jossa huomioidaan myös sosiaalisen hyvinvoinnin mahdolliset tilatarpeet. Osana Tuuran hyvinvointikeskuksen suunnittelua arvioidaan laitoshoidon tilatarpeet.

Johtamista tukevia seuranta- ja raportointimenetelmiä kehitetään niin, että niiden avulla saadaan oikeaa tietoa palvelukokemuksista ja palvelujen vastaavuudesta eri asiakasryhmien tarpeisiin. Tiedolla johtamisen välineitä ja seuranta kehitetään alueellisen yhteisen johtamisen tueksi. Elämäntarkkailuseuranta otetaan yhteiseksi suunnittelun ja seurannan välineeksi.

Valmistellaan poikkitoiminnallinen asiakasohjaus, jonka tavoitteena on ohjata kuntalaisia matalan kynnyksen toimintaan sekä oikea-aikaisiin ja tarpeen mukaisiin palveluihin. Ennalta ehkäisyä ja varhaista tukea painotetaan. Matalan kynnyksen neuvonta ja ohjauspalveluita toteutetaan osana Oulu10- palvelupisteitä.

Paljon palveluita tarvitsevien kuntalaisten palveluiden koordinoimista, suunnittelua ja toteutusta tehostetaan. Kunta-kokeilulainsäädännön mahdollistamat uudet toimintamallit ja – tavat eri asiakasryhmien palveluiden monitoimijaisen asiakasohjauksen toteuttamiseen hyödynnetään. Kuntakokeilua esitetään laajennettavaksi siten, että myös erikoissairaanhoidon sisältyisi kokeilusopimukseen vuoden 2016 alusta. Kokeilun tulosten mukaisesti vaikutetaan lainsäädäntömuutoksiin.

Sähköisten palveluiden ja teknologian mahdollisuudet hyödynnetään maksimaalisesti palveluiden tuottamisessa tuottavuuden ja palveluiden vaikuttavuuden parantamiseksi. Sähköisillä palveluilla ja niiden etäkäytöllä sekä etenkin mobiiliteknologian avulla mahdollistetaan kuntalaisten itsehoitoa ennaltaehkäisevästi sekä parannetaan palvelujen saamista ajasta ja paikasta riippumattomana. Teknologisilla ratkaisuilla vahvistetaan eri toimijoiden yhteistyötä ja sujuvoitetaan työn tekemistä, mitä kautta työn tuottavuus nousee. Erityisenä kehittämisen kohteena vuodelle 2016 on sähköisen ajanvarauksen mahdollisuuksien lisääminen kansalaisille ja nykyisten sähköisten ajanvarausmahdollisuuksien parempi hyödyntäminen. Sähköisillä palveluilla ja niiden etäkäytöllä sekä etenkin mobiiliteknologian avulla mahdollistetaan kuntalaisten itsehoitoa ennaltaehkäisevästi sekä parannetaan palvelujen saamista ajasta ja paikasta riippumattomana. Teknologisilla ratkaisuilla vahvistetaan eri toimijoiden yhteistyötä ja sujuvoitetaan työn tekemistä, mitä kautta työn tuottavuus nousee.

Ulkoisen rahoituksen tuella vuonna 2016 toteutettavat kehittämishankkeet

Ulkoista kehittämisrahoitusta haetaan ja kohdennetaan strategian toimeenpanoa tukevien ohjelmien toteuttamiseen kehittämissalkkujen kautta, joissa toimijoina ovat hyvinvointipalveluiden ohella konserni-, sivistys- ja kulttuuripalvelut, yhdyskunta- ja ympäristöpalvelut sekä liikelaitoksista BusinessOulu. Salkuilla ohjataan kaupungin projektimuotoisen kehittämistoiminnan valintoja. Salkuilla on tiivis yhteys sisäiseen kehittämiseen ja siinä määritellään

myös kansalliseen ja kansainväliseen kehittämistoiminnan projektimuotoiset valinnat sekä hyödynnetään olemassa olevia verkostoja.

Toimialarajat ylittävänä tavoitteena on parantaa kuntalaisten hyvinvointia, elämäntilannetta ja terveydentilaa ja järjestää vaikuttavat ja tehokkaat palvelut asiakaslähtöisesti. Hyvinvointipalveluiden kehittämishankkeilla halutaan tuottaa ratkaisuja, jotka tukevat palvelurakenteen uudistumista ja uusia palvelumalleja. Erityinen painopiste on tukea kuntalaisten kotona pärjäämistä sekä edistää kuntalaisten hyvinvointia ja omahoitoa.

Digitaaliset arvopalvelut (ODA) –projektin (vuodet 2015-2018) tavoitteena on hankkia ja käyttöönottaa digitaalinen eri päätelaitteilla toimiva palvelukokonaisuus, joka sisältää sähköisen hyvinvointitarkastuksen ja valmennuksen, älykkäät oirearviot ja palvelutarpeenarviot / hyvinvoinnin arviot sekä sähköisen hyvinvointisuunnitelman. Palvelukokonaisuus mahdollistaa myös asiakkaan itse keräämien ja kirjaamien tietojen hyödyntämisen. Projektin yhteydessä ammattilaisten työprosessit uudistetaan siten, että palvelukokonaisuutta hyödynnetään aktiivisesti myös ammattilaisten työssä saaden merkittäviä kustannushyötyjä.

Oulu SoTe Labs - hankkeen (vuodet 2015-2016) tavoitteena on tuotteistetun ja verkostomaisen innovaatio-, testaus-, ja kehitysympäristön luominen, joka mahdollistaa terveys- ja hyvinvointiteknologian tuotteiden ja palveluiden käyttäjälähtöisen kehittämisen. Projekti toteutetaan yhteistyössä PPSHP:n, Oulun kaupungin, Oulun ammattikorkeakoulun sekä yritysten kanssa ja on osa INKA – kärkihankkeita. Tekes - rahoitteen INKA-ohjelman teemoista Oululla on kansallinen vetovastuu Tulevaisuuden terveys – kokonaisuudesta (BO). Hyvinvointipalvelut osallistuvat kumppanina INKA – hankevalmisteluihin sekä toteutukseen.

Asumisneuvontahankkeen (vuodet 2015-2017) keskeisenä tavoitteena on ennaltaehkäistä ja vähentää häättöjä sekä integroida asumisneuvontatyö muiden alueellisten palvelujen kanssa. Rahoitushankkeina osallistutaan **eSosiaalityö – hankkeeseen**, jonka tavoitteena on tuottaa sosiaalityön substanssiosaamiseen liittyvää teknologiaosaamista tulevaisuuden työvoimatarpeisiin. **VALMUSKA – älykäs valaistus hankkeessa** kehitetään teknologiaavusteisia menetelmiä muistisairaiden itsenäisen kotona asumisen tueksi.

8.6.4. Henkilöstö- ja koulutussuunnitelma

Hyvinvointipalveluiden henkilöstö- ja koulutussuunnitelma pohjautuu Oulun kaupungin kaupunkistrategiaan ja palvelujen järjestämishjelmaan. Suunnitelmassa huomioidaan kaupungin henkilöstöohjelman tavoitteet. Talousarviossa 2016 tuodaan esille henkilöstö- ja koulutussuunnitelmaa koskevat strategiset tavoitteet ja lisäksi laaditaan vuodelle 2016 käyttösuunnitelmatasoinen tarkempi henkilöstö- ja koulutussuunnitelma.

Valtuustopöytäkirjan mukaisesti henkilöstömäärä ja henkilötövuodet eivät saa kasvaa suunnittelukaudella. Toimintamenojen kasvun hillitseminen tarkoittaa henkilöstömäärän tarkoituksenmukaista resursointia ja henkilöstön optimaalista rakennetta. Henkilöstösuunnitelmassa huomioidaan määräaikaisten palvelussuhteiden ja sijaistyövoiman kriittinen tarkastelu sekä eläköitymisen ja muun poistuman hyödyntäminen. Henkilöstön työhyvinvointiin lisääminen ja sairauspoissaolojen väheneminen vuodesta 2015 ovat keskeisiä tavoitteita, jotka onnistuessaan myös vähentävät henkilöstökustannuksia.

Palvelurakenteen kehittämistä jatketaan painopisteen siirtämisellä kevyempiin, avohoito- ja avohuoltopainotteisiin palveluihin. Henkilöstömäärää ja -menoja vähentää ikäihmisten palveluissa laitosvaltaisuuden purkamisen ja kotihoidon osittainen siirtäminen liikkeenluovutuksena Oulun Palvelusäätiölle ja terveystalouksissa kardiologisen toiminnan siirto Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirille. Sosiaali- ja erityishuollon lainsäädännön uudistamisen sekä perustoimeentulotuen maksatuksen siirtyminen Kelalle vaikutukset henkilöstöön arvioidaan tarkemmin syksyn sekä alkuvuoden 2016 aikana. Lautakunnan vuoden 2015 aikana päättämät toimenpiteet vaikuttavat henkilöstötyöpanokseen ja -menoihin vähentävästi.

Hyvinvointipalveluissa otetaan käyttöön uusia teknologisia ratkaisuja, jotka säästävät työaika, nopeuttavat palveluprosesseja sekä laajentavat sähköisen asiointin mahdollisuuksia itsepalveluilla. Asiakasprosessien muutoksia tarkastellaan ja kehitetään myös henkilöstöresurssin tarkoituksenmukaisuuden näkökulmasta.

Osana palveluverkon uudistamista toteutetaan hyvinvointikeskuksia koskevat organisaatiomuutokset. Johtamisjärjestelmää kevennetään ja muutetaan tukemaan hyvinvointialueiden, -keskusten ja -pisteiden toimintaa. Lisäksi tarkastellaan erikseen hallinnollisen työn vähentämistä osana johtamisjärjestelmän uudistamista ja resurssien siirtämistä asiakastyöhön.

Erityisosaamista vaativien toimintojen (mm. mielenterveys- ja päihdepalvelut, kuntoutuspalvelut) henkilöstön organisoituminen ratkaistaan hyvinvointikeskuksia koskevien muutosten yhteydessä. Tavoitteena on, että asiakkaan näkökulmasta yhä enemmän myös erityispalveluita

toteutetaan lähipalveluina hyvinvointikeskuksissa aina, kun se on tarkoituksenmukaista. Henkilöstöhallinnollisesti tämä on mahdollista toteuttaa joko siirtämällä erityispalveluiden henkilöstöä hyvinvointikeskusten alaisuuteen tai säilyttämällä yhteinen erityisosaajien resurssipooli, jonka työpanosta kohdennetaan hyvinvointikeskuksiin. Vaihtoehtojen edut ja riskit arvioidaan organisaatiovaihtoehtoja pohdittaessa. Erityisosaajien ammatillinen tuki, osaaminen ja johtaminen, työyhteisöjen toimivuus sekä joustava koko organisaation resurssien käyttö on kyettävä varmistamaan matriisimaisessa organisaatiossa. Erityispalveluiden integraatio ja toimintamallit sekä tarvittavan henkilöstön määrä ja osaaminen pyritään ennustamaan tulevissa toimintaympäristöissä myös suhteessa sairaanhoitopiirissä oleviin toimintoihin.

Työntekijöiden mukaanotto muutoksessa ja heidän kuuleminen on nähty erittäin tärkeäksi, koska toiminnalliset muutokset asiakastyön käytännöissä eivät voi tapahtua ilman työntekijöiden osallistumista. Työntekijöille järjestetään koulutus- ja keskustelutilaisuuksia. Kehittäminen tapahtuu alueellisesti, moniammatillisesti ja yli sektorirajojen. Työntekijöiden suoran osallistumisen lisäksi esimiehet tuovat asioita tiedoksi johtoryhmään. Sosiaalihuoltolain tuoma muutos työn sisältöön ja työn organisointiin on iso. Työtehtävien muutoksessa esimiehen ja kokeneempien työntekijöiden tuki varsinaisen koulutuksen lisäksi on tärkeää. Yhteistyöllä ja toimintamalleja kehittämällä viedään muutoksia eteenpäin. Uuden sosiaalihuoltolain toimeenpano edellyttää myös muutoksia asiakastieto- ja ajanvarausjärjestelmiin sekä henkilöstön kouluttamista tähän työhön.

Henkilöstön työhyvinvoinnin edistämiseksi ja sairauspoissaolojen vähentämiseksi jatketaan työkykyjohtamisen sisäistä hanketta, jossa tavoitteena on mm. työn kuormittavuuden väheneminen, työn parempi hallinta sekä työ- ja työmatkatapaturmien väheneminen. Kaupungin henkilöstöohjelman ja työhyvinvointiohjelman tavoitteiden mukaisesti kaikilla vastuualueilla kiinnitetään huomiota työhyvinvointiin.

Työhyvinvointikorttikoulutuksessa perehdytään työhyvinvoinnin kehittämiseen työhön liittyvien roolien ja vastuiden sekä lainsäädännön kautta. Tavoitteena on käynnistää kehittämistyötä työpaikoilla, lisätä yhteistyötä ja jäsentää toimijoiden vastuuta. Koulutus on tarkoitettu Oulun kaupungin johdolle, esimiehille, työsuojelutoimijoille, työyhteisövaltuutetuille ja kaikille työhyvinvoinnin kehittämiseen kiinnostuneille. Hyvinvointipalveluissa kuten muualakin kaupunkikonsernissa käytetään varhaisen puuttumisen mallia, korvaavan työn mallia ja terveydellisistä syistä uudelleensijoitusmallia. Näillä toimilla pyritään vähentämään sairauspoissaoloja ja lisäämään työhyvinvointia.

Henkilöstösuunnitelma

Hyvinvointipalvelut yhteensä	TP 2014	KS 2015	Ennuste 2015	HS 2016 alustava
Henkilöstön määrä (sijaintipaikan mukaan)				
Vakinaiset	2 805	2 679	2 702	2 700
Poistuma (eläke- ja muu poistuma)	-162	-125	-125	-184
Tilapäiset	937	580	670	600
Organisatoriset muutokset	74	-31	-31	-15
Yhteensä	3 724	3 259	3 372	3 300
HTV (toteutunut työpanos)				
Vakinaiset	1 791	1 703	1 744	1 715
Tilapäiset	776	741	753	760
Yhteensä	2 565	2 444	2 497	2 475
Palkallinen työpanos	3 101	2 970	3 009	2 954
Henkilöstökustannukset				
Palkat ja palkkiot	-120 611 876	-115 706 066	-119 657 631	-118 679 260
Eläkemenot, josta	-28 823 041	-28 030 933	-28 780 756	-28 508 169
- Kuel-eläkemenoper. maksut	-6 260 097	-6 273 952	-6 502 774	-6 307 691
- Varhemaksut	-1 801 437	-2 131 513	-1 423 829	-1 452 305
Muut henkilösivukulut	-7 043 669	-6 843 221	-7 189 833	-7 144 588
Yhteensä	-156 478 586	-150 580 220	-155 628 220	-154 332 017

HS=henkilöstösuunnitelma

Vuoden 2015 käyttösuunnitelmassa henkilöstöbudjetin arvioitiin riittävän 2970 palkalliseen työpanokseen. Työpanoksen hinta nousi vuonna 2015 arvioitua enemmän.

Henkilöstömenoja pyritään pienentämään toimenpitein. Vuoden 2016 henkilöstösuunnitelma ja henkilöstömenoihin varattava määräraha tarkentuvat käyttösuunnitelmassa.

8.6.5. Merkittävimmät riskit

Kokonaisvaltainen riskienarviointi on osa sisäistä valvontaa. Sisäinen valvonta ja kokonaisvaltainen riskienhallinta ovat osa strategista ja operatiivista toiminnan ja talouden suunnittelua, päätöksentekoa, seurantaa, poikkeamiin reagoimista sekä suoriutumisten arviointia.

Hyvinvointipalveluiden keskeisiksi riskeiksi ja niiden pienentämiseksi vuodelle 2016 on tunnistettu seuraavia asioita: Hyvinvointipalveluiden osalta taloudelliset riskit vuonna 2016 korostuvat. Kustannusten hallinta edellyttää keskeisten strategisten linjausten etenemistä suunnitellusti.

Tavoitteena on viedä palvelurakennemuutosta kohti kevyempiä, ennaltaehkäiseviä ja varhaisen tuen palveluja. Onnistuminen edellyttää asiakassegmenttien mukaista palvelukokonaisuuksien suunnittelua ja johtamista siten, että avopalveluilla mahdollistetaan palvelurakenteen keventyminen. Tavoitteena on vahventaa sähköisten palvelujen osuutta kaikista palveluista ja painottaa aikaisempaa enemmän ennaltaehkäisevään ja hyvinvointia edistävään ohjaukseen ja neuvontaan. Sähköisten palvelujen ja teknologiaratkaisujen käyttöön otossa haetaan vaihtoehtoisia tapoja tuottaa palveluja nykyistä kevyemmällä kustannusrakenteella. Toimintaprosesseja tulee muuttaa samanaikaisesti uusien teknologiaratkaisujen kanssa, jotta tavoitteeseen päästään. Kuntalaisten tietoisuus käytössä olevista sähköisistä palveluista varmistetaan.

Palvelurakennemuutoksen yhteydessä on tärkeä suunnitella henkilöstövoimavarat siten, että ne sekä henkilöstörakenteeltaan, osaamiseltaan että määrältään tukevat muutoksen toteutusta, mutta toisaalta onnistutaan henkilöstömäärän vähentämisessä talousarvion pitävyyden vaatimalla tavalla.

Hyvinvointipalvelujen palveluverkkoratkaisut perustuvat hyvinvointialueiden, -keskusten ja -pisteiden hallittuun valmisteluun. Palveluverkkoratkaisuille haetaan palveluihin asiakaslähtöisyyttä, tuottavuutta ja vaikuttavuutta. Keskeistä on varmistaa valmistelujen eteneminen sisällöllisesti siten, että onnistutaan saamaan aikaan toimivat, monialaisen yhteistyön toimintamallit ja valmistelutyössä pysytään suunnitelmassa aikataulussa. Henkilöstön sitoutuminen uusiin toimintamalleihin tulee varmistaa siten, että henkilöstö on suunnittelussa mukana.

Monialaisen yhteistyön johtaminen edellyttää toimintatapojen muutoksia. Johtamisjärjestelmällä varmistetaan lähiesimiestyön riittävyys henkilöstöjohtamiseen ja toiminnan kehittämiseen. Matriisimaisessa organisaatiossa ja monialaisen työn johtamisessa on tärkeää selkeyttää vastuujako.

Edelleen riskinä on palvelutarpeiden ja palveluiden kysynnän kasvu ja siihen vastaaminen suunnitellulla resurssilla.

muutostilanteissa. Riskin ennakoiminen vaatii huolellista suunnittelua ja ajantasaisen seurannan järjestämistä. Valmistellaan tietojohtamisen välineet tukemaan palvelurakennemuutoksen toteutumisen seurantaa.

Erikoissairaanhoidon omistajaohjauksen ja yhteistyön toteuttamiseksi tiivistetään yhteistyötä sairaanhoitopiirin toimijoiden kanssa ja kehitetään hoidon porrastuksen seurantaa.

8.7. Sivistys- ja kulttuurilautakunta

Sivistys- ja kulttuuripalveluiden tavoitteena on edistää yksilön ja yhteisöjen kokonaisvaltaista hyvinvointia. Sivistys- ja kulttuuripalvelut jakaantuu seuraaviin vastuualueisiin: varhaiskasvatus, perusopetus- ja nuorisopalvelut, lukio-koulutus, vapaa sivistystyö ja taiteen perusopetus, liikuntapalvelut ja kulttuuripalvelut.

Varhaiskasvatuspalvelut tarjoaa 0–6-vuotiaille lapsille ja heidän vanhemmilleen monipuolisia ja laadukkaita varhaiskasvatuspalveluita: päivähoitoa päiväkodissa tai perhepäivähoidossa, esiopetusta ja avointa kerhotoimintaa sekä kunnallisesti että yksityisesti toteutettuna. Lisäksi perheiden kotihoitoa tuetaan taloudellisesti kotihoidontuella ja Oulu-lisällä. Subjektiiivinen päivähoito-oikeuden muutos kokopäivähoidosta osapäivähoitoon tulee voimaan vuoden 2016 aikana.

Perusopetus- ja nuorisopalvelut tarjoaa lapsille ja nuorille opetus suunnitelman mukaista perusopetusta vuosiluokilla 1–9 ja lisäopetuksessa (10. luokka). Nuorisolaki koskee alle 29-vuotiaita. Aamu- ja iltapäivätoimintaa toteutetaan monituottajamallilla, jossa kaupungin omaa toimintaa täydentää kolmannen sektorin avustettuna toimintaa toteutettava iltapäivätoiminta.

Lukiokoulutus on seudullinen palvelu, osa toisen asteen kokonaisuutta. Yhteistyö ammatillisen koulutuksen kanssa on suunniteltua ja yhdessä ohjattua. Koulutuksen suunnittelusta ja yhteistyöstä vastaa Oulun seudun toisen asteen koulutuksen kehittämisen ohjausryhmä. Oulun aikuislukio järjestää lukio- ja perusopetusta yhteistyössä alueen muiden toimijoiden kanssa. Aikuislukio tarjoaa opetusta myös maahanmuuttajille sekä järjestää kieliopintoja yhteistyössä Oulun yliopiston, Oulun seudun ammattikorkeakoulun, Oulun seudun ammattiopiston ja Pohjois-Pohjanmaan kesäyliopiston kanssa. Yhteistyössä rikosseuraamusviraston kanssa se järjestää vankilaopetusta.

Vapaan sivistystyön ja taiteen perusopetuksen palvelut tuotetaan monipuolisesti alueellisen kysynnän ja tarjonnan mukaan. Oulu-opisto vastaa kansalaisopistopalveluita koko kaupungissa. Taiteen perusopetuksen palveluja pyritään järjestämään alueellisesti kaupungin omia toimitiloja hyödyntäen. Oulun konservatorio vastaa muun toimintansa ohessa musiikin ammatillisesta peruskoulutuksesta.

Liikunnan edistäminen on osa kuntalaisten laajempaa terveyden edistämistä. Säännöllinen liikunta on terveyden ja hyvinvoinnin edellytys kaikissa elämänvaiheissa.

Liikuntapalveluiden ydintehtävänä on liikuntapalveluiden järjestäminen, jonka pohjalta rakentuvat liikuntatoimen palvelut: liikunnan ohjauspalvelut, sisäliikuntapalvelut ja ulkoliikuntapalvelut. Erialaisten kansalaistoimijoiden, kuten liikunta- ja urheiluseurojen, eläkeläisjärjestöjen sekä vammais- ja kansanterveysjärjestöjen merkitys osana palveluverkostoa liikunnan edistäjänä ja palveluntarjoajina on keskeinen.

Oulun kaupungin kulttuuripalvelujen perusta on kulttuurilaitosten laadukas ja monipuolinen toiminta. Kirjasto, Oulu sinfonia, museo- ja tiedekeskus Luuppi sekä kulttuuritalo Valve tuottavat taiteen ja kulttuurin sekä kulttuurikasvatuksen palveluja ja ovat myös kulttuuritoiminnan mahdollistajia sekä asiantuntijoita. Kulttuurin kolmannen sektorin toimijoita sekä taiteen ammattilaisia tuetaan avustuksin ja apurahoin. Merkittävä osa avustuksista ohjautuu yhdelletoista sopimuskumppanille, joiden kanssa on solmittu kolmivuotiset kumppanuussopimukset vuosille 2015 – 2017. Valistustalorahasto täydentää apurahakokonaisuutta ja tukee ensisijaisesti taiteen ammattilaisia. Kulttuuripalveluiden koordinoitua sivistys- ja kulttuuripalveluiden sisällä tiivistetään.

Vuonna 2016 Oulussa järjestetään Kalevan Kisat sekä Frisbee golfin EM-kisat muiden tapahtumien lisäksi. Näiden valmistelu ja toteutus vaatii myös Oulun kaupungin taloudellista panostusta.

Sivistys- ja kulttuuripalveluissa on käytössä alueellinen toimintamalli, missä Oulun kaupungin maantieteellinen alue on jaettu neljään toiminnalliseen alueeseen. Alueellinen toimintamalli mahdollistaa palveluiden järjestämisen poikkitoiminnallisesti hahmottaen toimialojen yhteiset asiakkuudet. Näin olemassa olevia resursseja voidaan kohdentaa asiakasrajapintaan aiempaa tarkoituksenmukaisemmin ja tehokkaammin, tehostaa tilankäyttöä, vahvistaa alueellista osallisuutta sekä kehittää kaupungin erityyppisiä maantieteellisiä alueita niiden erityispiirteet huomioiden. Palvelujen järjestämishajautuksessa linjataan monialaisesti ja -ammattillisesti toteutettavien palvelujen painopisteet elämänkaaren mukaisesti.

Talousarvio ja käyttösuunnitelma konkretisoidaan alueellisten kehittämissuunnitelmien kautta. Jokaisella alueella on monitoimitaloja, joiden avulla luodaan alueelle hyvinvointia, osallisuutta ja laatua aiempaa kustannustehokkaammin. Monitoimitaloista luodaan kuntalaisten kohtauspaikkoja. Kuntalainen saa talosta palveluja ilman hallinnollisia rajoja, ”yhden luukun -periaatteella”.

8.7.1. Talous

Sivistys- ja kulttuuripalvelut on valtuustoon nähden toimintakatteeltaan sitova. Toimintatulojen ja -menojen valmistelussa on otettu huomioon hintojen korotukset ja arviot tulojen muutoksista, palkkojen korotukset, tilajärjestelyjen muutokset sekä lasten ja nuorten määrän kasvun vaikutus perusopetukseen ja varhaiskasvatukseen.

Talousarvioraamin 2016 toimintakate on 379,58 miljoonaa euroa. Se on 3,6 miljoonaa euroa alle vuoden 2015 ennusteen (elokuu 2015). Vuonna 2016 palveluita tarvitsevien lasten ja nuorten määrän kasvu sekä uudet lait ja toimitilat edellyttävät aikaisempia vuosia enemmän palveluverkon kehittämistä. Talousarvion 2016 toimintatulot ovat

32,0 M€ ja toimintamenot ovat 411,6 M€. Toimintamenot laskevat vuoteen 2015 verrattuna.

Talousarvioraamin pitävyys edellyttää vuoden 2015 toiminnan muutosten toteutumista sekä uusia toiminnallisia ja rakenteellisia muutoksia. Tavoite voidaan saavuttaa kehittämällä toimintamalleja ja lisäämällä tehokkuutta. Toimintamallien kehittäminen ja tehokkuuden lisäys tarkoittaa mm. tilojen käytön tehostamista ja tiloista luopumista, sähköisten palvelujen ja kuntalaisten itsepalvelun lisäämistä, tukipalveluiden kokonaiskustannusten vähentämistä yhteistyössä liikelaitosten kanssa sekä asiakashintojen korotuksia.

Lautakunnan sitovuus valtuustoon

1 000 €	TILINPÄÄTÖS 2014	TA 2015 + MUUTOKSET	ENNUSTE 2015	TALOUSARVIO 2016	TS2017	TS2018
TOIMINTATULOT	30 672	30 076	29 629	31 992	32 464	33 119
TOIMINTAMENOT	409 089	404 185	412 833	411 572	418 623	425 784
TOIMINTAKATE	378 418	374 109	383 204	379 580	386 159	392 665

Menolajikohtainen tarkastelu

1 000 €	TILINPÄÄTÖS 2014	TA 2015 + MUUTOKSET	ENNUSTE 2015	TALOUSARVIO 2016	TS2017	TS2018
TOIMINTATULOT						
Myyntitulot	7 545	6 491	6 491	6 889	7 026	7 167
Maksutulot	13 844	14 896	14 296	14 745	15 040	15 341
Tuet ja avustukset	5 935	5 835	5 988	7 258	7 404	7 552
Vuokratulot	2 551	2 344	2 344	2 580	2 464	2 519
Muut toimintatulot	797	510	510	520	530	540
Toimintatulot yhteensä	30 672	30 076	29 629	31 992	32 464	33 119
TOIMINTAMENOT						
Henkilöstömenot	216 794	214 680	219 391	217 391	220 565	223 770
Palvelujen ostot	68 030	67 182	71 141	67 215	68 326	69 693
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	12 223	11 013	11 006	11 808	12 026	12 267
Avustukset	36 824	35 291	35 291	37 958	39 002	39 775
Vuokramenot	71 244	72 553	72 548	73 665	75 120	76 622
Muut toimintamenot	3 974	3 466	3 456	3 535	3 584	3 657
Toimintamenot yhteensä	409 089	404 185	412 833	411 572	418 623	425 784
TOIMINTAKATE	378 418	374 109	383 204	379 580	386 159	392 665

Tulo- ja menolajikohtainen jaottelu on alustava tieto ja se tarkentuu käyttösuunnitelmassa. Vuonna 2015 palvelusetelien osalta on muutettu kirjauskäytäntöä: vuonna 2014 palvelusetelit on kirjattu palveluostoihin ja vuodesta 2015 alkaen nämä on kirjattu avustuksiin. Taulukossa palvelusetelien osuus vuoden 2014 tilinpäätöksessä on korjattu, jotta luvut ovat vertailukelpoisia keskenään.

8.7.2. Toimintasuunnitelma

Kuntalain 13§ ja 65.2§ mukaan talousarvioon otetaan lähtökohtaisesti valtuuston hyväksymät tavoitteet. Oulun kaupungin talousarviossa esitetään sitovina tavoitteina ainoastaan valtuustotason tavoitteet. Lautakunnan toimialaan kuuluvat tavoitteet esitetään käyttösuunnitelmissa, jotka lautakunta hyväksyy sen jälkeen, kun valtuusto on hyväksynyt talousarvion.

Toimintaympäristöanalyysi

Kansallisten muutosten osalta sivistys- ja kulttuuripalvelut lienevät suurimmassa murroksessa vuosikymmeniin. Lainsäädäntömuutokset, uusi hallitusohjelma sekä sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakennemuutos heijastuvat vääjäämättä myös sivistys- ja kulttuuripalveluiden järjestämiseen.

Uudessa liikuntalaissa nousee vahvasti esille liikunnan merkitys ennaltaehkäisevänä palveluna ja huomion kiinnittäminen koko väestön terveyteen ja hyvinvointiin. Vuoden 2016 alusta voimaantulevassa nuorisolaissa korostuu monialaisen nuorisotyön kokonaisuus: yhteistyö työ- ja elinkeinoelämän, opetuksen ja koulutuksen sekä sosiaali- ja terveyspalveluiden kanssa. Valmisteilla olevassa uudessa kirjastolaissa yhtenä keskeisenä lähtökohtana on kansalaisten sivistyksellisten perusoikeuksien sekä tiedon ja kulttuurin saatavuuden varmistaminen.

Toimialan asiakasvolyymiltaan suurimmat, varhaiskasvatus- ja perusopetuspalvelut, ovat kuitenkin vielä edellä todettuja toimialojakin suuremmissa murroksessa. Uusi hallitusohjelma linjaa mm. subjektiivista päivähoito-oikeutta, kerhotoimintaa ja päivähoitomaksuja uudelleen. Koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminta, perusopetuksen ryhmäkoot ja yleissivistävän koulutuksen tarkastelu sisältyy uuteen hallitusohjelmaan. Tämä kaikki nivoutuu ajallisesti hetkeen, jolloin perusopetuksen uusi tuntijako ja opetussuunnitelmat otetaan kunnissa käyttöön. Lisäksi lukio-koulutuksen järjestämistä arvioidaan osana toisen asteen rakenneuudistusta.

Myös STM:n hallinnonalalla tapahtuneet lainsäädäntömuutokset (mm. sosiaalihuoltolaki ja perhehoitolaki) heijastuvat sivistys- ja kulttuuripalveluiden järjestämiseen. Tässä toimintaympäristössä on erinomaisen tärkeää tunnistaa kuntalaisen ehyet palveluketjut ja ennaltaehkäisevien palveluiden aikaisempaakin vahvempi rooli. On syytä nostaa esille perhepalveluiden sijoittuminen tulevassa kuntarakenteessa osaksi peruskunnan toimintaa. Koulukuraattori- ja -psykologipalvelut on kyettävä jatkossakin järjestämään siellä missä lapset ja nuoret ovat ja turvaamaan näin uuden oppilas- ja opiskelijahuoltolain edellytysten täyttyminen.

Hyvinvoinnin näkökulmasta Oulun kaupungin haasteina ovat työttömyys, toimeentulo-ongelmat, nuorten syrjäytymisvaara, väestön terveydentila ja epäterveelliset elämäntavat sekä sosioekonomiset erot, jotka heijastuvat myös sivistys- ja kulttuuripalveluihin. Haasteet on tunnistettu kaupungin hyvinvointikertomuksessa ja niihin pyritään vastaamaan kaupunkistrategian toteuttamisohjelmien mukaisin toimenpitein. Sivistys- ja kulttuuripalveluiden toimenpiteitä on konkretisoitu tässä talousarvioesityksessä.

Sivistys- ja kulttuuripalveluiden palvelukysyntään vaikuttavat merkittävästi väestörakenteen nuoruus, työllisyyden muutokset ja kaupungin sisäinen muuttoliike. Väestöpohjaisesti tarkasteltuna varhaiskasvatuseräikäisten määrän kasvu on tilapäisesti tasaantunut ja suurin kasvupaine on siirtynyt perusopetusikäisiin. Perusopetusikäisten lasten määrän kasvuksi ennustetaan tulevalle vuodelle noin 400 lasta ja kasvu jatkuu samantyyppisenä tulevinakin vuosina. Suhteellisesti eniten kasvaa kuitenkin edelleen ikääntyvien osuus, joten on tärkeää mahdollistaa ikäihmisten omaehtoinen oppiminen sekä virikkeellinen toiminta erityisesti liikunta- ja kulttuuripalveluissa sekä vapaassa sivistystyössä.

Olemassa olevissa julkisen talouden haasteissa sivistys- ja kulttuuripalvelut tulisi tunnistaa peruspalveluiksi, joihin resursoimalla voidaan parhaiten lisätä kaupungin elinvoimaisuutta ja vetovoimaa erityisesti perheiden hyvinvoinnin kautta. Tämä edellyttää aiempaakin tiiviimpää poikki-toiminnallista yhteistyötä ja uusien toimintatapojen luomista asiakasprosesseihin ja rakenteisiin. Oulun kaupunki on kuntien välisessä imagovertailussa vuodelta 2014 ai-noastaan kansallista keskitasoa. Vaikuttavilla toimintatapamuutoksilla ja onnistuneella viestinnällä voidaan oululainen osaaminen kääntää kuntalaisen hyvinvoinniksi.

Toimintaympäristön merkittävät muutokset korostavat myös onnistuneen riskienhallinnan merkitystä. Toimialan riskienhallintasuunnitelma ja tunnistetut riskit on osana talousarvioesitystä 2016.

Kaupunkistrategian toimeenpano

Oulun kaupungin strateginen ohjausjärjestelmä perustuu kaupunkistrategiaan, jonka avulla valtuusto ohjaa koko konsernin toimintaa. Kaupunkistrategia sisältää päälinjaukset kaupunkistrategian toteuttamisohjelmille, joilla strategiaa konkretisoidaan:

- BusinessOulun toimenpideohjelma
- Kaupunkikulttuurin toimenpideohjelma
- Palveluiden järjestämishjelma
- Ympäristöohjelma
- Omistajapoliittinen ohjelma
- Valtuustosopimus
- Henkilöstöohjelma

Sivistys- ja kulttuuripalveluiden rooli ja tehtävä alueen kuntalaisten hyvinvoinnin mahdollistajana on kirjattu eri näkökulmista kaupunkistrategiaan ja yksityiskohtaisemmin em. toteuttamisohjelmiin. Kaupunkistrategian painopistevalinnoista sivistys- ja kulttuuripalveluissa keskeisimpiä ovat:

1. Lapset ja nuoret ovat tulevaisuuden tekijöitä,
2. Monimuotoinen kaupunkikulttuuri vahvistaa yhteisöllisyyttä ja
3. Asukkaat osallistuvat, liikkuvat ja edistävät kestävä elämäntapaa.

Talousarvio, lautakunnan käyttösunnitelma ja yksityiskohtaisella tasolla alueelliset kehittämissuunnitelmat konkretisoivat kaupunkistrategian toimeenpanoa, josta toimialan tietojohdamisen kautta saadaan johtamisen eri tasolle luotettavaa ja analysoitua tietoa.

Vuoden 2016 talousarvioon varataan 300 000 € strategiarahaa käytettäväksi strategiaa edistäviin toimenpiteisiin terveysliikunnassa ja kaupunkikulttuurissa. Määrärahaa käytetään kuntalaisten hyvinvoinnin edistämiseen terveysliikunnalla 90 000 euroa, Valoa Oulu! -valofestivaaliin 130 000 euroa sekä 40 000 euroa Walkersille ja 40 000 euroa lasten ja nuorten kulttuurikaupunkia ja hyvinvointia edistävään toimintaan.

Sivistys- ja kulttuuripalveluiden keskeiset kaupunkistrategiaa tukevat tavoitteet kaupunkistrategian eri osa-alueille on esitetty indikaattoreineen alla olevassa taulukossa.

Elinvoima, elinkeinoelämän uudistuminen ja kilpailukyky (BusinessOulun toimenpideohjelma)

Strategiset linjaukset/ Päämäärä	Toiminnallinen tavoite	Indikaattori ja tavoitetila 2016
Kaupunki edistää uusien työpaikkojen syntymistä	Nuorisotakuun toteutuminen	Toisen asteen oppilaitoksessa aloittaneet: = 100 % Toisen asteen opinnot keskeyttäneet/negatiiviset keskeyttäjät: <3 % Edellisenä keväänä päättötodistuksen saaneet: = 100 %
Oulu on Suomen paras kaupunki opiskella: Kaupunkikulttuurin toimintamallien kehittäminen	Sivistys- ja kulttuuripalvelut on aktiivinen ja tavoiteltu kaupunkikulttuurin kehittäjä ja kumppani	Tapahtumien kattavuus ja yleisömäärät: Tapahtumia järjestetään kaupunkikulttuurin eri osa-alueilla ja yleisömäärät kasvavat vuoden 2015 osallistujamääristä: kyllä/ei

Kuntalaisten hyvinvointi (Palvelujen järjestämisohjelma)

Strategiset linjaukset/ Päämäärä	Toiminnallinen tavoite	Indikaattori ja tavoitetila 2016
1.1 Hyvinvoinnin edistäminen ja asiakaslähtöinen palvelujen kehittäminen elämän eri vaiheissa	Hyvinvointikoulumallin vahvistaminen	Kokemuksellinen hyvinvointikysely: Kokemuksellinen hyvinvointi on lisääntynyt vuoden 2015 tasosta
1.2 Kuntalaisasiakkaan omavastuun ja yhteisöllisyyden vahvistaminen	Kuntalaisten hyvinvointi ja aktiivisuus paranevat	TEA-viisari: Oulu on kaikilla osa-alueilla, ts. liikunta, perus-opetus ja lukiot, kuntien parhaassa neljänneksessä: Kyllä/Ei

Ympäristön kestävyys ja yhdyskuntarakenteen eheys (Ympäristöohjelma)

Strategiset linjaukset/ Päämäärä	Toiminnallinen tavoite	Indikaattori ja tavoitetila 2016
Ympäristövastuulliset toimijat	Työyksiköissä laaditaan kestävän kehityksen toimintasuunnitelmat	70 % työyksiköistä on laatinut kestävän kehityksen toimintasuunnitelman, 20 % kaikista päiväkodeista ja kouluista on saanut Vihreä lippu -sertifikaatin tai Ympäristösertifikaatin.

Kaupunkitalouden kestävyys ja tasapaino (Omistajapoliittinen ohjelma, valtuustososopimus)

Strategiset linjaukset/ Päämäärä	Toiminnallinen tavoite	Indikaattori ja tavoitetila 2016
Vuosikate ja nettoinvestoinnit ovat tasapainossa keskipitkällä aikavälillä	Sovitut toimintatapojen muutokset toteutetaan	Toimintakate asukasta kohden laskee vuoteen 2015 verrattuna: kyllä/ei

Henkilöstö, osaaminen ja johtaminen (Henkilöstöohjelma)

Strategiset linjaukset/ Päämäärä	Toiminnallinen tavoite	Indikaattori ja tavoitetila 2016
Henkilöstön työhyvinvointi nousee	Sivistys- ja kulttuuripalveluiden henkilöstön työhyvinvointi nousee	Kunta10-mittarit: Työhyvinvointi nousee kaikilla työhyvinvoinnin osa-alueilla vuoden 2014 tasoon verrattuna
Sivistys- ja kulttuurilautakunnan tavoitteet ja mittarit vahvistetaan käyttösuunnitelman 2016 yhteydessä.		

Palvelujen järjestäminen

Varhaiskasvatuspalvelut

Lasten (0-6 v.) määrän on arvioitu vuoden 2016 aikana pysyvän vuoden 2015 tasolla. Uuden varhaiskasvatuslain 1. vaihe tulee voimaan elokuun 2015 alusta. Siinä linjataan mm. ryhmäkokoon ja varhaiskasvatussuunnitelmiin liittyviä asioita. Samoin hallitusohjelmaan sisällytetyt linjaukset subjektiivisen oikeuden rajaamisesta osapäivähoitoon

ja uusien suhdelukujen käyttöönotto tapahtuvat vuoden 2016 aikana.

Varhaiskasvatuspalveluiden tavoitteena on vuonna 2016 ja suunnittelukaudella tarjota palveluita lapsille ja perheille monipuolisesti ja tarkoituksenmukaisesti. Keskeisimpinä

tavoitteina on tarjota jokaiselle lapselle mahdollisuus maksuttomaan avoimeen varhaiskasvatukseen tai maksulliseen osapäivähoitoon. Kokopäivähoitoa tarjotaan niille lapsille, joiden vanhemmat käyvät työssä tai opiskelevat. Yksityisen hoidon osuus on vuoden 2016 loppuun mennessä 35 - 40 %. Myös yksityiseen toimintaan otetaan samat avoimen toiminnan ja osapäivätoiminnan vaihtoehdot käyttöön. Tämä edellyttää uusia muotoja palvelusetelin hinnoitteluun.

Periaatteena on, että päällekkäisiä palveluita vähennetään, jotta mahdollistetaan kaikille lapsille ja perheille palvelut. Tavoitteena on, että järjestämisen euroa/lapsi-kehitys on koko suunnittelukaudella pienempi kuin edellisten vuosien kustannustason kehitys, vaikka toimintaan osallistuvien lasten määrä (peittävyys) kasvaa. Taloudellisuuteen päästään kiinnittämällä huomiota palvelurakentamiseen ja palveluiden tuottavuuteen.

Lasten kotihoitoa tuetaan lakisääteisellä kotihoidon-tuella ja harkinnanvaraisella Oulu-lisällä, joka lasketaan 110 eurosta 80 euroon kuukaudessa.

Perusopetus- ja nuorisopalvelut

Perusopetus- ja nuorisopalvelut vastaa vuosina 2016–2018 kasvuun lähtökohtaisesti jatkamalla v. 2012 aloitettuja toimenpiteitä. Toimintaa kehitetään ja tilankäyttöä tehostetaan alueellisen oppilaaksi oton ja yhteisen tilatarkastelun avulla eri vastuualueiden välillä.

Perusopetusikäisten lasten ja nuorten määrä kasvaa vuodesta 2015 vuoteen 2020 mennessä yhteensä noin 2000 lapsella. Vuonna 2020 arvioidaan perusopetuksessa olevan noin 23.500 oppilasta. Kasvun ennustetaan olevan viisivuotiskauden alkupuolella em. keskiarvoa nopeampaa ja loppupuolella hitaampaa. Samaan aikaan nuorisolain alaisten 0 – 28-vuotiaiden määrä kasvaa yhteensä noin 18 % (vuonna 2020 yhteensä noin 81.500 lasta ja nuorta).

Palvelun tarpeen kasvaessa peruspalvelut turvataan edelleen tiivistämällä palveluverkkoa ja supistamalla palveluvalikkoa. Alueellisella johtamisella jatketaan päällekkäisten toimintojen purkamista ja uusien toimintamallien kehittämistä. Tämä tarkoittaa mm. harrastustoiminnan yhdistämistä koulupäivään ja pitkien etäisyyksien alueilla koulukuljetusten tehostamista. Iltapäivätoiminta arvioidaan uudelleen, tavoitteena kokonaiskoulupäivä. Koulujen laaja-alainen ja monipuolinen maksuton iltapäiväkerhotoiminta toteutetaan yhteistyössä eri hallintokuntien, seurakuntien ja kolmannen sektorin toimijoiden kanssa. Toimintamallin kehittämiseksi perustetaan laaja-alainen työryhmä, jossa on mukana sivistys- ja kulttuuritoimen, eri järjestöjen sekä seurakunnan edustajat. Oppilaat ja opettajat osallistetaan kerhotoiminnan suunnitteluun. Toimintamallia pilotoidaan lukuvuonna 2016-2017 yhdellä suuralueella.

Toiminta rahoitetaan kohdentamalla iltapäiväkerhotoiminnan rahat uudella tavalla. Tärkeää on kuitenkin

huomioida se, että valtionosuuteen tarvittavat ehdot täyttyvät. Tämän varmistamiseksi kaupunki hakee opetus- ja kulttuuriministeriöltä kokeilulupaa poiketa nykyisistä valtionosuuden saamisen ehdoista (6.11.2015 8/24).

Opetussuunnitelmauudistuksen myötä Oulussa siirrytään perusopetuksen tuntijaossa 224 vuosiviikkotuntiin. Perusopetuksen kouluissa tehdään uuden opetussuunnitelman rinnalla laaja-alaista, pedagogista kehittämistyötä (esim. kehittämiskouluverkosto, New Pedagogies of Deep Learning-verkosto, Liikkuvat koulut, hyvinvointikoulut). Toimintoja kehittämällä parannetaan palvelujen laatua.

Yläkouluikäisten koulupaikat käyvät riittämättömiksi. Yläkoululaisten oppilasmäärä ylittää koulutilojen nykyisen tilakapasiteetin vuonna 2016. Oppilasmäärien voimakas kasvu Ritaharjussa ja Metsokankaalla sekä Merikosken yläkoulun toiminnan päätyminen aiheuttavat ratkaistavan tilaongelman. Hiukkavaaran monitoimitalon investointi on perusopetuksen näkökulmasta välttämätön. Keskisen ja itäisen alueen tilakapasiteetti ei pysty vastaamaan Hiukkavaaran suuralueen kasvuun.

Valtuuston päätöksen mukaisesti Erikoisluokkatoiminta uudessa Oulussa -raportti vuonna 2012 päivitetään vuoden 2015 aikana. Perusopetuksen osalta tullaan selvittämään Oulun kansainvälisen koulun toiminnan kehittämisen mahdollisuuksia ja yhteistyötä Oulun yliopiston kanssa.

Nuorisopalveluissa vuoden 2016 painopiste on osallisuuden jalkauttaminen koko kaupungin alueelle kaikkiin toimintoihin. Alueellisessa nuorisotyössä kävijämäärien kasvuun vastataan uusilla toimintamalleilla, mm. yhteistyö- ja kumppanuussopimuksilla kolmannen sektorin kanssa. Koululaisten iltapäivätoiminnan tuottamisen laajuus arvioidaan uudelleen, mikäli järjestöjen saamat palkkatukimäärärahat supistuvat olennaisesti. Tarvetta aamupäivätoimintaan kartoitetaan ja aamupäivätoimintaa tarvitseville 1-2.-luokkien oppilaille pyritään järjestämään klo 8 alkavat opetusryhmät. Nuorisotyön perussuunnitelma NUPS valmistuu vuoden 2016 aikana.

Nuorisotakuuta toteutetaan Byströmin nuorten palveluissa ja työpajatoiminnassa. Painopisteinä ovat kouluttautumisen ja työllistymisen tukeminen sekä arjessa selviytyminen. Nuorisopalveluissa sosiaalisen vahvistamisen yksikössä henkilöstön koulutukset painottuvat yhteistyökumppaneiden järjestämiin mm. nuorten ohjaamiseen, kohtaamiseen ja arviointiin liittyviin koulutuksiin. Ryhmätoimintoja lisätään. Verkkopalvelut uudistetaan ja niitä kehitetään nuoria osallistaviksi.

Työpajoilla toteutetaan uusien opetussuunnitelmien mukaisesti joustavia oppimispolkuja. Työpajoilla ja Byströmin nuorten palveluissa tehtiin vuonna 2015 vaikuttavuusarvioinnit, joita jatketaan suunnittelukaudella. Tulokset vietään käytäntöön.

Lukiokoulutus, vapaa sivistystyö ja taiteen perusopetus

Lukiokoulutus on seudullinen palvelu, osa toisen asteen kokonaisuutta. Yhteistyö ammatillisen koulutuksen kanssa on suunniteltua ja yhdessä ohjattua. Koulutuksen suunnittelusta ja yhteistyöstä vastaa Oulun seudun toisen asteen koulutuksen kehittämisen ohjausryhmä. Yhteisillä työpajoilla, työjärjestysten koordinoinnilla ja markkinoinnilla pyritään lisäämään opiskelijoiden mahdollisuutta yhä laajemmin valita opintoja useammista lukioista sekä ammattiotopistosta. Sähköisiä oppimisympäristöjä ja maakunnallista Pohjois-Pohjanmaan etälukioverkkoa hyödynnetään. Tavoitteena on, että jokainen lukiolainen suorittaa etäopintoja opiskeluaikanaan. Oulun lukioiden aloituspaikat mitoitetaan siten, että 50-57,5 prosentilla oululaisista peruskoulun päättävistä nuorista on mahdollisuus siirtyä opiskelemaan Oulun kaupungin lukioihin.

Kuluvan talousarviokauden aikana lukioiden opetussuunnitelmat uudistetaan sekä valtakunnallisesti että paikallisesti, ja ne otetaan käyttöön 1.8.2016 lukien. Lukioiden uusi palveluverkkotarkastelu tuodaan päätettäväksi O3/2016 mennessä. Lukiot valmistautuvat sähköisiin ylioppilaskirjoituksiin tarvittavan tekniikan rakentamisella, koeolosuhteita testaamalla sekä opettajia kouluttamalla.

Oulun aikuislukio on oppimiskeskus, joka järjestää aikuisille ja nuorille lukio- ja perusopetusta yhteistyössä alueen muiden toimijoiden kanssa. Keskeistä on etäopetuksen ja toisen asteen yhdistelmäopintojen järjestäminen. Aikuislukio tarjoaa opetusta maahanmuuttajille sekä järjestää kieliopintoja yhteistyössä Oulun yliopiston, Oulun seudun ammattikorkeakoulun, Oulun seudun ammattiotopiston ja Pohjois-Pohjanmaan kesäyliopiston kanssa. Yhteistyössä rikosseuraamustoimiston kanssa aikuislukio järjestää myös vankilaopetusta.

Vapaan sivistystyön ja taiteen perusopetuksen palvelut tuotetaan monipuolisesti alueellisen kysynnän ja tarjonnan mukaan. Oulu-opisto vastaa kansalaisopistopalveluista koko kaupungin alueella. Yhteistyötä Oulun seudun settlementin kanssa kehitetään. Taiteen perusopetuksen palveluja pyritään lisäämään alueellisesti kaupungin omia toimitiloja hyödyntäen. Oulun taidekoulu on aloittanut opetuksen uusissa toimitiloissa. Oulun konservatorio vastaa muun toimintansa ohessa musiikin ammatillisesta peruskoulutuksesta. Oulun kaupunki ja Oulun seurakunnat tiivistävät yhteistyötään nuorten musiikkiharrastuksen tukemiseksi.

Liikuntapalvelut

Liikuntapalvelujen tavoitteena on edistää terveysliikuntaa ja terveyserojen kaventumista liikunnan avulla siten, että liikuntapalvelut ovat kuntalaisten käytettävissä iästä, sukupuolesta, varallisuudesta, taidoista tai liikuntaaktiivisuudesta riippumatta. Liikunnan avulla tuetaan lasten ja nuorten kasvua ja kehitystä, ylläpidetään työ- ja

toimintakykyä, lisätään ikäihmisten omatoimisuutta sekä vahvistetaan yhteisöllisyyttä. Myös runsas lajitarjonta sekä eri lajien tasokkaat liikuntapaikat ja menestys vahvistavat Oulun imagoa liikunta- ja urheilukaupunkina.

Liikuntapalveluiden keskeisiä tavoitteita vuonna 2016 ovat lasten, nuorten ja perheiden sekä erityistä tukea tarvitsevien henkilöiden liikunnan edistäminen, ikääntyneiden liikuntaedellytysten turvaaminen sekä terveyttä edistävä liikunta. Palvelujen järjestämisohjelman linjausten mukaisesti vahvistetaan oululaista terveysliikuntaa kansallisenä kärkibrändinä. Erilaisilla kansalaistoimijoilla, kuten liikunta- ja urheiluseuroilla, eläkeläisjärjestöillä, vammais- ja kansanterveysjärjestöillä, on keskeinen merkitys osana palveluverkostoa.

Liikuntapaikkojen asiakasmaksuja korotetaan. Selvitetään erilaisia rahoitus- ja toimintamalleja uuden uimahallin toteuttamiseksi.

Kevään 2016 aikana tarkastellaan uudelleen liikuntapaikkojen alle 18-vuotiaiden harjoitus- ja kilpailukäytön vuorajakoperiaatteita huomioiden valtion liikuntaneuvoston arviointiraportin tulokset ja tuoreimmat tutkimukset, joissa painotetaan monipuolisen liikunnan ja urheilun merkitystä lasten ja nuorten liikuntatottumusten kehittämisessä ja syrjäytymisen ehkäisemisessä.

Kulttuuripalvelut

Kulttuuripalveluiden tehtävä on toisaalta huolehtia perinteisestä ja pitkäjänteisestä kulttuuritoiminnasta ja toisaalta ylläpitää valmiuksia reagoida ajankohtaisiin ilmiöihin ja muutoksiin. Kulttuuripalveluiden kohderyhmänä on koko väestö. Lähivuosisien ajankohtaisia ilmiöitä ovat mm. kaupunkikulttuurin jatkuva uudistuminen sekä osallistava ja hyvinvointia tukeva kulttuuritoiminta. Tavoitteena on löytää ratkaisuja palvelujen kysynnän kasvun ja monipuolistumisen haasteisiin ensisijaisesti yhteistyöllä eri toimijoiden kanssa. Yhteistoimintaa kehitetään hyvinvointipalvelujen kanssa ikäihmisten ja erityisryhmien kulttuuripalvelujen kehittämiseksi.

Lasten ja nuorten kulttuuripalveluja tuotetaan yhdessä varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen kanssa. Alueellista kulttuuritoimintaa kehitetään edelleen. Kulttuurilaitosten yhteistyö kolmannen sektorin toimijoiden kanssa sekä alueellinen toiminta edellyttävät resurssien suuntaamista tämän toteutukseen. On tarpeen selvittää kulttuurilaitosten yhteisten työntekijöiden ja kulttuurituottajien mahdollisuudet. Kulttuuripalvelut osallistuvat aktiivisesti myös sikun monitoimitalojen toimintamallien kehittämiseen eri puolilla kaupunkia.

Kulttuuripalveluiden yhteisenä tavoitteena on lisätä viestinnän koordinoitua ja laatia yhteinen viestintäsuunnitelma. Tavoitteena on lisätä kaupungin ja kolmannen sektorin taide- ja kulttuuripalveluiden sekä tapahtumien näkyvyyttä ja nostaa esiin alueen omaleimaisuutta paikallisesti,

valtakunnallisesti ja kansainvälisesti. Viestinnässä tullaan panostamaan asiakkaiden ja taiteen ammattilaisten antaman palautteen mukaisesti viestinnän koordinointiin mm. yhteisen mediasuunnittelun ja eri kohderyhmille suunnatun yhteisviestinnän keinoin.

Lastenkulttuuripalveluiden osalta kehittämisen kohteena on Oulun kaupungin kaupunkikulttuurin toimenpideohjelman mukaiset tavoitteet sekä OKM:n lastenkulttuuripoliittisen ohjelmaehdotuksen toimenpiteet. Erityisesti kiinnitetään huomiota tasa-arvoiseen kulttuuripalveluiden maantieteelliseen ja taloudelliseen saavutettavuuteen päiväkodeissa ja kouluissa sekä vapaa-ajan kulttuuripalveluiden saavutettavuuteen. Konkreettiset toimenpiteet kohdistuvat mm. Kulttuuripolku-mallin asteittaiseen käyttöönottoon ja valtakunnalliseen lastenkulttuurin kehittämis- ja vaikuttamistyöhön.

Kulttuuripalveluiden toimintamalleja kehitetään sekä toimintaa ja toimipisteverkostoa tehostetaan, jotta kyetään sopeutumaan kaupungin talouden edellyttämiin raameihin.

Museo- ja tiedekeskus Luupin tilaratkaisut pyritään saamaan toteutusvaiheeseen tehdyn hankesuunnitelman pohjalta lähivuosina.

Sivistys- ja kulttuuripalvelujen palveluverkon tavoitetila 2020

Sivistys- ja kulttuuripalveluita kootaan ehyiksi palvelukokonaisuuksiksi palvelukeskittymittäin. Tällä mahdollistetaan kuntalaispalveluiden vaikuttavuus ja laatu tiivistyvässä palveluverkossa.

Laaditaan kouluverkkoa koskeva selvitys, joka tuodaan päätettäväksi O3/2016 mennessä. Selvityksessä tulee esittää erilaisia vaihtoehtoja, joilla turvataan alakouluikäisille lähikoulu, yläkouluikäisille aluekoulu ja siirrytään asteittain kohti tiivistettyä lukiomallia. Vapautuneita tiloja hyödynnetään mm. perusopetuksessa. Muutoksilla vältetään oppilasmääräkasvun edellyttämiä erillisinvestointeja vuoteen 2025 mennessä.

Sivistys- ja kulttuuripalvelut; palvelutarve ja hankintatapa

Ydinpalvelu	Palvelutarve 2016	Oman tuotannon osuus	Avustukset	Ulkop. palvelujen ostot/kumppanuudet	Hankintatapa	Markkinat
Lapset ja lapsiperheet						
Varhaiskasvatuspalvelut	kasvaa	65 %	Oulu-lisä	35 - 40 %	Palveluseteli	Kasvanut
Avoin vk-kerhot	kasvaa	90 %		5 %	Omatoiminta/palveluseteli	Kasvanut
Perusopetuspalvelut	kasvaa	95 %	Toiminta-avustus Svenska Privatskolanille	Yksityisiä opetuksen järjestäjiä Svenska Privatskolan, Steinerkoulu, Kristillinen koulu	Avustukset	Kasvanut
Perusopetuspalvelut/ap-ip	ip kasvaa maltillisesti, ap-toimintaa ei järjestetä (ei lakisääteinen)	40 % (mikäli järjestöt saavat valtion palkkatukea)	Toiminta-avustus kumppaneina toimiville	Aamu- ja iltapäivätoiminnan sekä koulujen kerhotoiminnan järjestäminen yhteistyössä 3.sektorin kanssa (järjestöt, srk:t)	Kumppanuus, avustus	Kasvanut, perustuu sopimus-kumppanuuteen, ei kilpailutukseen
Perusopetuksen tuen palvelut	kasvaa maltillisesti	95 %		Kumppanuudet: Tervaväylän koulu (valtion oppilaitos), Näkövammaisten koulu, Jyväskylä ostot: konsultoinnin osto, psykologiset tutkimukset	Palvelu-sopimukset, ostopalvelut	Ennallaan
Nuorisopalvelut	ennallaan/resurssin mukaan	85%		15%	Sopimus	Uutta toimintamallia pilotoidaan järjestöjen kanssa (Puolivälin-kangas)
Päiväluokit	Kasvaa hieman	93%	Toiminta-avustus Svenska Privatskolanille	Kumppanuudet: Svenska Privatskolan, Oulun steinerkoulu, ONK	lukiopaikka 50-57,5% päättäneille. (Lukiopaikka 55% pk:n päättäneille)	ONK, Svenska Privatskolan, Oulun steinerkoulu

Ydinpalvelu	Palvelutarve 2016	Oman tuotannon osuus	Avustukset	Ulkop. palvelujen ostot/kumppanuudet	Hankintatapa	Markkinat
Aikuislukio	Kasvaa hieman	100%		OSAO, Pohjois-Pohjanmaan etälukio, Rikosseuraamusvirasto, Oulun yliopisto ja Pohjois-Pohjanmaan kesäyliopisto	Sopimus	Kasvaa hieman
Taiteen perusopetus	Pysyy samana	100%				Yksityisiä toimijoita hakenut järjestämislupaa
Kaikkia ikäryhmiä palvelevat						
Vapaa sivistystyö (kansalaisopistot)	Pysyy samana			Kumppanuudet: Oulun kansalaisopisto	Painopisteet määritelty	Oulun seudun settlementti (Oulun kansalaisopisto)
Kulttuuripalvelut: kirjasto, museo- ja tiedekeskus-, orkesteri- ja alueelliset kulttuuripalvelut	kasvaa	97 %		3 %	Kumppanuussopimukset	Verkosto-mainen yhteistyö
Liikunnan ohjauspalveluiden järjestäminen	kasvaa	pysyy samana		kasvaa	Sis. sopimus + hankintaa 3.sektorilta + yrityksiltä	Yhä kasvavat markkinat
Sisäliikunta-palveluiden järjestäminen	pysyy samana	vähenee		pysyy samana	Sopimukset liikelaitosten kanssa ja kumppanuussopimukset 3.sektorin kanssa	Nousevat markkinat; uusia toimijoita palvelujen tarjoajien piirissä
Ulkoliikunta-palveluiden järjestäminen / alueet ja kentät	pysyy samana	pysyy samana		pysyy samana	Sopimus Teklin kanssa + hankintaa yrityksiltä ja 3.sektorin toimijoilta	Markkinoita riittävästi, mahdollisuus kilpailuttaa
Ulkoliikunta-palveluiden järjestäminen/ ladut	pysyy samana	pysyy samana		pysyy samana	Sopimus Teklin kanssa + hankintaa 3.sektorilta ja yrityksiltä	Markkinoita riittävästi, mahdollisuus kilpailuttaa

8.7.3. Kehittäminen

Sivistys- ja kulttuuripalveluiden kehittämistoiminta perustuu kaupunkistrategiaan ja sitä konkretisoiviin toimenpideohjelmiin ja palvelee niissä määriteltyjen yhteisten tavoitteiden saavuttamista. Asiakaslähtöisen palvelumallin myötä kehittämisen keskiössä ovat vastuualueiden ydintoimintojen tuki, ennaltaehkäisevät toimintamallit, poikkitoiminnalliset palvelukokonaisuudet, alueellinen toiminta, tietojohtaminen, kansainvälinen toiminta, monitoimitalokonseptit, palveluiden sähköistäminen,

tapahtumatöiminnan kehittäminen sekä kumppanuudet ja verkostotyö.

Kehittämistyötä tehdään paitsi vastuualueilla, myös ikäsegmentteittäin tiiviissä yhteistyössä hyvinvointipalveluiden ja yhdyskunta- ja ympäristöpalveluiden kanssa. Yhteistyöllä voidaan parantaa palvelujen laatua, kuntalaislähtöisyyttä ja vähentää raskaiden palvelujen tarvetta. Yhteistyön keskiössä on palvelujen alueellisen vaikuttavuuden

lisääminen ja yhteistyötä vahvistavan palveluohjauksen kehittäminen.

Toimialoilla ja toimialojen välillä pyritään luomaan kuntalaislähtöisiä palveluprosesseja, jotka ovat nykyistä kevyempiä, vaikuttavampia ja kustannustehokkaampia. Verkostoyhteistyötä, yrittäjyyttä ja kolmannen sektorin toimintaedellytyksiä halutaan kehittää rinnan oman toiminnan kehittämisen kanssa siten, että ne palvelevat yhteistä päämäärää: kuntalaisen hyvinvointia sekä vaikuttavaa ja kustannustehokasta palvelukonseptia.

Kehittämisen keskeiset painopisteet ikäsegmentteittäin

Sivistys- ja kulttuuripalveluiden keskeisenä toimintatapana on siirtää palveluiden painopistettä ennaltaehkäiseviin ja kevyempiin palveluihin. Vaikuttavilla, laadukkailla ja oikea-aikaisilla peruspalveluilla voidaan ennaltaehkäistä hyvinvointiongelmien syntyä ja vähentää erityispalvelujen tarvetta. Tämä edellyttää eri toimintajärjestelmissä olevien palvelujen ja resurssien sekä osaamisen yhteistarkastelua ja toimintatapamuutoksia tietojohdamisen kautta saadun analysoidun tiedon pohjalta. Kaikille ikäsegmenteille yhteisiä toimintatapamuutoksia haetaan asiakasohjauksella, aktivoivilla palveluilla, omatoimi- ja sähköisillä palvelukonsepteilla sekä poikkitoiminnallisten prosessien ja rakenteiden luomisella (ml. palveluverkko).

Kaupunkistrategian ja sitä toimeenpanevien toimenpideohjelmien tavoitteiden mukaisesti vuoteen 2016 sisältyy kansainvälisen toiminnan ja tapahtumakokonaisuuksien kehittämistä. Tavoitteena on lisätä isojen tapahtumien isännöyksiä ja kansainvälisesti merkittäviä tapahtumia ja samanaikaisesti mahdollistaa alueellisten tapahtumien toteuttaminen. Alueellista toimintatapaa kehitetään osana elämäntaakkarimallia ja uuden johtamisjärjestelmän valmistelua.

Lapset ja nuoret

Lasten ja nuorten poikkitoiminnallisten palvelujen painopisteitä ovat palvelujen järjestämisohjelman mukaisesti lasten tukeminen kasvu- ja kehitysympäristöissä, syrjäytymisen ja eriarvoistumisen ehkäisy, nuorten yhteiskunta- ja koulutustakuun toteutuminen sekä hyvät peruspalvelut. Tavoitteiden toteuttamisen keskiössä ovat hyvinvointineuvolan, hyvinvointikoulun ja Byströmin toimintakeskuksen mukaisen monialaisen yhteistyön toimintamallit, joita tuetaan osallisuuden, matalan kynnyksen sähköisten palvelujen ja alueellista palvelutarjontaa kehittämällä (6Aika-hanke). Kehittämistyötä tuetaan kuntakokeilun ja Lapset puheeksi -menetelmän keinoin, joilla varmistetaan asiakaslähtöinen yhteistyö eri toimijoiden kesken.

Palvelut rakennetaan lapsi- ja perhelähtöisesti ja tuetaan poikkitoiminnallisesti monituottajamalliin perustuen siten, että ennaltaehkäisevät ja hyvinvointia edistävät peruspalvelut voidaan tarjota alueellisesti, alueen erityispiirteet huomioiden. Samalla vahvistetaan

kasvatuskumppanuutta ja asiakaslähtöisen toimintakulttuurin rakentumista. Kokoamalla palvelut lähekkäin ja mahdollisuuksien mukaan samoihin tiloihin vahvistetaan eri toimijoiden (ml. kolmas sektori) välistä yhteistyötä ja voidaan paremmin vastata perheiden monenlaisiin palvelutarpeisiin. Alueellista kulttuuri- ja tapahtumatoimintaa kehittämällä sekä liikunta-aktiivisuutta tukevilla toimilla vahvistetaan alueellisten perheille suunnattujen palvelujen vaikuttavuutta.

Työikäiset

Palveluiden järjestämisohjelmassa määritellään työikäisten palvelujen painopisteiksi hyvinvointiaktiivisuuden lisääminen, päihdehaittojen ja mielenterveysongelmien varhainen tunnistaminen ja haittojen vähentäminen sekä eriarvoistumisen ja syrjäytymisen ehkäisy. Tavoitteet saavutetaan kannustamalla ja ohjaamalla kuntalaisia osallistumaan erilaisiin koulutus-, liikunta- ja kulttuuripalveluihin sekä kolmannen sektorin järjestämään toimintaan. Päihde- ja mielenterveysongelmien tunnistamista edistetään varhaisen puuttumisen toimintamalleilla. Ylisukupolvisten ongelmien tunnistamista ja ongelmien lievittämistä tuetaan yhteisillä poikkitoiminnallisilla toimintamalleilla.

Työikäisten palveluja kehitetään tarve- ja asiakaslähtöisesti yhdessä hyvinvointi- ja ympäristö- ja yhdyskuntapalvelujen kanssa. Eri toimijoiden edellytyksiä järjestää työikäisten harrastus- ja vapaa-ajantoimintaa parannetaan lisäämällä julkisten tilojen käyttömahdollisuuksia ja kehittämällä yhteistyötä kolmannen sektorin toimijoiden kanssa. Alueellisten palvelujen ja tapahtumien järjestämisessä pyritään huomioimaan työikäisten tarpeet, ja aktivoidaan heitä osallistumaan oman asuinalueensa toimintaan. Lisäksi työllistymistä tuetaan verkostojen ja järjestöjen kanssa tehtävällä yhteistyöllä. Uusien palvelukonseptien kehittämällä ja toimijoita aktivoimalla luodaan uudenlaisia toimintaedellytyksiä ja parannetaan palveluiden kohdentumista.

Ikäihmiset

Palvelujen järjestämisohjelmassa ikäihmisten tavoitteiksi asetetaan ikääntymisen haasteisiin vastaaminen suunnitelmallisella ja poikkitoiminnallisella yhteistyöllä, ikäihmisten hyvinvointiaktiivisuuden lisääminen sekä osallisuuden ja pärjäämisen mahdollistaminen heidän omissa asuinympäristöissään. Tavoitteiden saavuttaminen edellyttää palvelujen suunnitelmallista kehittämistä sekä liikunta- ja kulttuuritoiminnan mahdollisuuksien lisäämistä. Lisäksi ikäihmisille tulisi tarjota yhteisöllisiä tiloja ja toimintaa sosiaalisen eristäytyneisyyden ja masennuksen ehkäisemiseksi. Ikäihmisille suunnatuilla palveluilla voidaan vahvistaa monitoimijaisesti yhteisöllisyyttä, osallisuutta, turvallisuutta ja sukupolvien välistä toimintaa kotona selviytymisen tukemiseksi.

Kohdentamalla kotona asumista tukevia palveluja ikääntyville edistetään ikäihmisten toimintakykyä ja lisään

arjen turvallisuutta. Liikunnan, kulttuurin ja vapaan sivistystyön palveluilla voidaan parantaa elämänlaatua. Palvelumuotoilussa hyödynnetään ikäihmisten asiantuntemusta ja kokemusta palvelujen järjestämisestä kehittämällä vapaaehtoistyön toimintamalleja ja vahvistamalla heidän osallisuuttaan asuinalueiden palvelujen kehittämisessä.

Ikääntyneiden ennaltaehkäisevää työtä vahvistetaan kehittämällä poikkitoiminnallisia toimintamalleja yhteistyössä hyvinvointi- ja yhdyskunta- ja ympäristöpalvelujen kanssa. Sivistys- ja kulttuuripalvelujen tilojen monikäyttöisyyden kehittämisessä huomioidaan ikääntyvien tarpeet ja mahdollistetaan heidän aktiivinen roolinsa palvelujen toteuttamisessa ja kehittämisessä. Seniorille suunnatun kulttuurityön toimintamalleja ja ikäihmisten osallisuutta alueiden palveluissa vahvistetaan.

Strategian mukaisen hankemuotoisen kehittämisen tehokkain työkalu on keskitetty ja oikein resursoitu projekti- ja hanketoiminnan koordinointi. Merkittävimmiksi kehittämishankkeiksi luetaan tässä yhteydessä monivuotiset, koko palvelualueetta läpäisevät hankkeet, joille on haettu, saatu tai aiotaan hakea ulkopuolista osarahoitusta. Sivistys- ja kulttuuripalvelujen palvelutuotannon kehittämisessä hyödynnetään hallitusohjelman kärkihankkeiden rahoitusinstrumentteja tarkoituksen mukaisella tavalla.

Työllä hyvinvointia -salkku

Nuorisotakuusta toimeen -hankkeessa edistetään nuorisotakuun toimeenpanoon liittyviä asioita sivistys- ja kulttuuripalveluiden näkökulmasta. Työtä toteutetaan kolmen sisällöllisen osa-alueen kautta. Ensimmäisessä osa-alueessa luodaan ”yhden aikuisen tuen malli”, edistetään moniammatillista työtä nuorisotakuun edistämiseksi sekä vahvistetaan opinto-ohjauksen yhteistyötä ja verkostoitumista. Toisessa osa-alueessa vahvistetaan yritysyritystä ja yrittäjyyskasvatusta, lisätään palvelualueen, yritysten ja kolmannen sektorin yhteistyötä sekä vahvistetaan nuorten osallisuutta ja tietoisuutta nuorisotakuusta. Kolmannessa osa-alueessa tehostetaan tutkintojen läpäisyä, organisoidaan maahanmuuttajanuorten tukea ja kehitetään uusia oppisopimuskoulutuksen malleja. Hanke kuuluu kehittämissalkun painopisteeseen 2. Elinvoimainen asenne.

Elävä ja monimuotoinen kaupunkikulttuuri -salkku

Tapahtumien hubi -hankkeen tavoitteena on luoda Oulun ja Pohjois-Pohjanmaan alueen profiilitapahtumien verkostomainen yhteistoimintamalli, vahvistaa Oulun ja Pohjois-Pohjanmaan alueen houkuttelevuutta kulttuurimatkailun kohteena ja kehittää uusia innovaatioita tapahtumien yhteistuotantomalleihin, viestintä- ja markkinointikonsepteihin sekä yritysyritystä- ja rahoitusmuotoihin. Hankkeen tavoitteena on myös parantaa alueen tapahtumien toimintaedellytyksiä ja näkyvyyttä. Hankkeessa kootaan yhteen alueen profiilitapahtumat, joiden ympärille rakennetaan alueellinen tapahtumien verkostomainen yhteistoimintamalli -tapahtumien hubi. Verkoston keskeisenä

tehtävänä on säännöllisen yhteistyön kautta löytää yhteiset tavoitteet tapahtumatoimialan kehittämiseksi, seurannalle, osaamisen vahvistamiselle sekä kansainvälistymisen tukemiselle.

Digitaalisen agendan salkku

6Aika - Avoimet ja älykkäät palvelut -strategia: Avoin osallisuus Oulun osatoteutushankkeen kehittämistarve kohdistuu palveluiden parantamiseen. Kohderyhmänä ovat palveluita käyttävät kuntalaiset sekä uusien palveluiden ja tuotteiden kehittämiseen osallistuvat alueen yritykset, yhdistykset, järjestöt ja muut toimijat. Oulun osatoteutusprojekti toteutetaan konsernipalveluissa, Oulun Konttorissa ja sivistys- ja kulttuuripalveluissa. Sivistys- ja kulttuuripalveluiden toimenpidekokonaisuudet ovat: Digitaalisten ympäristöjen palvelumuotoilu nuorisotyön tarpeisiin, Lapsiperheiden alueellinen palvelutarjotin ja Kirjastotilat avoimen innovaation ja osallisuuden kokeilupisteinä.

6Aika avoimet innovaatioalustat: Uuden ajan museo – innovaatioalusta uuden ajan yrityksille ja liiketoimintamalleille -pilottiprojektiin tavoitteena on rakentaa konseptia ja toimintamallia uudenaikaisille monipalvelutiloille, jotka toimivat kohtaamispaikkoina kaupungin palveluiden, yritysmaailman, tutkimus- ja koulutusorganisaatioiden ja kaupunkilaisten välillä. Turun museokeskus on projektin päähakija. Museo- ja tiedekeskus Luuppi on projektissa osatoteuttaja. Hankkeen työpaketit ovat: Sisältöjen ja uusien palveluiden kehittäminen osana innovaatioalustatoimintaa, Showroom, pop-up ja cave-tila osana toimintamallia sekä Osallistaminen ja sidosryhmätyö.

Kuntalaisten elämänhallinta- ja hyvinvointisalkku

Pohjois-Suomen Lasten Kaste -hankkeen tavoitteena on lisätä hyvinvointia ja osallisuutta lapsiperheiden arjessa sekä vahvistaa ehkäiseviä ja varhaisen tuen palveluja. Hanke pyrkii vähentämään eriarvoisuutta ja estämään lasten ja nuorten syrjäytymistä. Keinoja ovat muun muassa kumppanuuden kehittäminen kolmannen sektorin lapsiperhe-toimijoiden kanssa sekä uusien työkalujen ja toimintatapojen löytäminen. Palvelujen painopistettä pyritään siirtämään kalliista erityispalveluista peruspalveluihin.

8.7.4. Henkilöstö- ja koulutussuunnitelma

	TP 2014	Ennuste 2015	TA 2016	Muutos-% (2015-2016)	TS 2017	TS 2018
Henkilöstön määrä (sijaintipaikan mukaan 31.12.)						
Vakinaiset	3 858	3871	3871	0,0 %	3871	3871
Poistuma (eläke- ja muu poistuma)	122	50	50	0,0 %	71	77
Tilapäiset	1 494	1396	1348	-3,4 %	1348	1348
Organisatoriset muutokset						
Yhteensä	5 293	5209	5161	-0,9 %	5161	5161
HTV (toteutunut työpanos)						
Vakinaiset	2 938	2 941	2 941	0,0 %	2 941	2 941
Tilapäiset	1 353	1 252	1 204	-3,8 %	1 224	1 244
Yhteensä	4 292	4 192	4 144	-1,1 %	4 164	4 184
Henkilöstökustannukset						
Palkat ja palkkiot	-173 061 736	-175 135 119	-173 538 562	-0,9 %	-176 071 500	-178 630 781
Eläkemenot	-36 287 447	-36 722 192	-36 387 427	-0,9 %	-36 918 531	-37 455 159
Varhemaksut	-976 428	-976 428	-995 957	2,0 %	-1 125 431	-1 125 431
Muut henkilösivukulut	-10 003 736	-10 123 586	-10 031 298	-0,9 %	-10 177 713	-10 325 651
Yhteensä	-216 793 683	-219 391 000	-217 391 000	-0,9 %	-220 565 000	-223 770 000

Henkilöstömäärä kertoo tilanteesta 31.12. Henkilötyövuosien osalta on arvioitu koko vuoden jakso keskimäärin. Henkilöstön poistuma on arvioitu viiden viime vuoden poistuman keskiarvona ja lisäksi on arvioitu talousarviovuoden ja suunnitteluvuosien eläkepoistuma henkilöstön iän perusteella siten, että eläkkeelle siirrytään 65-vuotiaana. Eroavuudet henkilömäärien summaluuis- sa selittyvät päällekkäisillä palvelussuhteilla.

Valtuustopöytäkirjan mukaisesti henkilöstömäärä ja henkilötyövuodet eivät saa kasvaa suunnittelukaudella. Asetettuun talousarvion raamiin pääseminen edellyttää sivistys- ja kulttuuripalveluiden henkilöstösuunnitelmassa kokonaisuudessaan noin 50 työpanoksen vähennyksen kulu- van vuoden tasosta.

Henkilöstösuunnitelmassa on huomioitu määräaikaisten palvelussuhteiden ja sijaisten käyttämisen kriittinen tarkastelu sekä eläköitymisen ja muun poistuman hyödyntäminen. Lisäksi tarkastellaan edelleen hallinnollisen työn kehittämistä ja resurssien painottamista asiakastyöhön.

Henkilöstösuunnitelmaan on sisällytetty lisäksi vapaaehtoisten virkavapaiden ja työlomien käyttöä. Tämä edellyttää sitä, että henkilöstölle pystytään edelleen tarjoamaan v. 2015 voimassa olleen kaltaista vapaaehtoisten vapaiden käytäntöä.

Perusopetus- ja nuorisopalveluissa henkilöstösuunnitelman tavoitteeseen päästään opetusryhmien tarkastelun, koulunkäynninohjauksen ja iltapäivätoiminnan sekä nuorisopalveluiden toimintatapojen kehittämisen kautta. Lukion, vapaan sivistystyön ja taiteen perusopetuksen osalta henkilöstöresurssin tiivistys toteutetaan opetuksen määrää ja henkilöstöresurssia tarkistamalla kaikissa yksiköissä. Varhaiskasvatuksessa henkilöstön työpanoksen vähentäminen toteutetaan subjektiivisen päivähoidon oikeuden lakimuutoksen avulla sekä lakiin perustuvan mitoitusmuutoksen avulla. Koko sivistys- ja kulttuuripalveluissa kehitetään uusia toimintatapoja ja muodostetaan

henkilöstölle poikkitoiminnallisia tehtävänkuvia. Tämä toteutetaan erityisesti monitoimitaloja ja -alueita sekä asiakaspalveluprosesseja kehittämällä. Henkilöstö osallistuu uusien toimintamallien suunnittelutyöhön.

Työhyvinvoinnin edistäminen ja työkyvyn tukeminen

Sivistys- ja kulttuuripalveluissa jatketaan yhteisten toimintamallien, kuten varhaisen tuen ja uudelleensijoittamisen, tehokasta käyttöä työkyvyn tukemisessa. Toimenpiteiden vaikuttavuutta seurataan yhteisesti sovitulla mittareilla. Henkilöstön, esimiesten ja työyhteisöjen työhyvinvointia edistetään erilaisilla toimenpiteillä työntekijöiden, työyksiköiden ja koko organisaation tasolla. Esimerkkejä näistä toimenpiteistä ovat liikunnan lisäämiseen aktivoivat keinot, työhyvinvointikorttikoulutukset ja kaupunkitasoinen esimiespassikoulutus. Eri elämänvaiheessa olevien työntekijöiden tarpeet pyritään ottamaan huomioon työpöytätyössä (osatyökykyisyys, perhetilanne). Nykyaikaisia työn tekemisen muotoja, kuten etätöitä suositaan.

Koulutussuunnitelma

Sivistys- ja kulttuuripalveluiden henkilöstön osaamisen kehittämistä toteutetaan tarve- ja asiakaslähtöisesti. Henkilöstön osaamisen kehittämisen tarpeet selvitetään kehityskeskusteluissa ja samalla työntekijälle laaditaan henkilökohtainen kehityssuunnitelma. Kehityskeskusteluissa tunnistetut osaamistarpeet kootaan yhteen koko sivistys- ja kulttuuripalveluiden tasolla ja niiden pohjalta

laaditaan yhteinen täydennyskoulutussuunnitelma. Täydennyskoulutus suunnitelma laaditaan yhdessä sovittujen koulutusteemojen mukaisesti. Sivistys- ja kulttuuripalveluiden täydennyskoulutuksen koordinoitiryhmä ohjaa täydennyskoulutuksen suunnittelua ja toteuttamista.

Sivistys- ja kulttuuripalveluiden jatkuvana kehittämiskohdeena on eri vastuualueiden työntekijöiden yhteisöllisyyden ja osaamisen sekä verkostomaisen toiminnan kehittäminen. Esimiestyön ja työhyvinvoinnin kehittämiseksi tarjotaan monipuolisia koulutuksia. Osaamisen kehittämiseksi pyritään vastaamaan myös digitaalisen agendan kautta syntyviin osaamistarpeisiin.

Perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa tärkeimpiä osaamisen kehittämisen painoalueita vuonna 2016 ovat opetussuunnitelman laatimiseen ja toteuttamiseen liittyviin osaamistarpeisiin vastaaminen. Muuttuvat opetussuunnitelmat sekä käyttöön otettavat sähköiset ylioppilaskirjoitukset vaativat henkilöstöltä uudenlaisia valmiuksia sekä perehtyneisyyttä entistä laajemmin muun muassa tietojen ja viestintätekniikan opetuskäyttöön, opetuksen monialaisuuteen ja hyvinvointioppimiseen.

Varhaiskasvatuksen henkilöstön täydennyskoulutus painottuu varhaiskasvatussuunnitelman sisältöjen

8.7.5. Merkittävimmät riskit

Operatiiviset riskitekijät varhaiskasvatus- ja perusopetuspalveluissa liittyvät palveluverkon toimivuuteen ja varhaiskasvatuksen hoitopaikkojen ja perusopetuksen yläkoulu- ja perusopetuksen riittävyteen. Isot muutokset työllisyyskehityksessä voivat aiheuttaa varhaiskasvatuksessa tilojen vajaakäyttöä tai päinvastoin riittämättömyyttä. Edellisten lisäksi kiinteistöjen kunto ja toimivuus voivat aiheuttaa haasteita.

Ulkoisesta ympäristöstä ilmaantuvat vahinkoriskitekijät voivat aiheuttaa operationaalisia ja taloudellisia haittoja (esimerkiksi ilkkivalta, vaihtelevat sääolosuhteet). Liikuntapalvelut hallinnoivat erityistiloja, joissa käytetään ympäristölle vaarallisia kemikaaleja, kuten ammoniakki ja kloori. Näihin liittyy toiminnallisia riskejä, koska erityistiloja korvaavia tiloja ei ole käytettävissä ja ympäristölle aiheutuvien vaaratilanteiden mahdollisuus on aina olemassa ja niihin on varauduttava. Tietoliikenneyhteyksien ja -järjestelmien käytön laajentuessa, ne voivat aiheuttaa erilaisia toiminnallisia riskejä ennakoimattomien käyttökatojen vuoksi.

Toimintaympäristön muutokset ja toiminnan kehittäminen vaatii henkilöstöltä uusien toimintatapojen luomista, sisäistämistä ja niihin sitoutumista käytännön toiminnassa.

avaamiseen ja kehittämiseen sekä esiopetussuunnitelmatyöhön. Varhaiskasvatussuunnitelman painopisteenä jatkuu vuodelta 2015 leikki, lisäksi vuonna 2016 syvennyttään erityisesti lapsen liikkumiseen. Näkökulmia ovat kasvattajan ja kasvattajatiimin toiminta, liikkumisympäristö ja lasten osallisuus. Esiopetussuunnitelmatyötä tukevassa koulutuksessa vuonna 2016 painottuvat esiopetuksen toteuttamisen periaatteet: oppimiskokonaisuudet, monipuoliset työtavat ja arviointi.

Nuorisopalveluiden koulutus painottuu nuorisotyön perussuunnitelman mukaisiin teemoihin. Kulttuurin ja liikunnan osalta koulutuksella tuetaan henkilöstöä ajankohtaisissa vastuualueiden haasteissa. Sivistys- ja kulttuuripalveluiden tarkempi koulutus suunnitelma vuodelle 2016 laaditaan syksyllä 2015 täydennyskoulutuksen vuosikellon mukaisesti.

Suunnitelman toteuttamisen seuranta

Henkilöstö- ja koulutus suunnitelman toteutumista seurataan henkilöstöraportoinnin avulla. Tilinpäätöksen yhteydessä raportoidaan henkilöstöohjelman mukaisten henkilöstötavoitteiden toteutuminen.

Muutokset vaativat tuekseen myös hyvää johtamista. Jos edellä mainituissa asioissa ei onnistuta, muutokset eivät toteudu arvioidulla tavalla.

Sivistys- ja kulttuuripalveluiden taloudelliset riskitekijät liittyvät toimintamenojen hallintaan väestön kasvaessa ja palvelutarpeen muuttuessa, joka voi aiheutua esimerkiksi työttömyyden muutoksista. Uudet velvoitteet koskien palvelujen järjestämisen määrää ja laatua lisäävät resursointia ja menoja. Lisäksi taloudelliset tavoitteet vuodelle 2016 ovat kovat ja riskinä on, etteivät toiminnan muutokset toteudu riittävän nopeasti ja riittävässä laajuudessa.

Riskienhallintatyöhön osallistuu koko sivistys- ja kulttuuripalveluiden henkilöstö oman vastuualueensa mukaisesti. Sivistys- ja kulttuurilautakunta vastaa sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta sekä hyväksyy näitä koskevat suunnitelmat. Sivistys- ja kulttuurijohtaja vastaa koko palvelualueen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimivuudesta. Varhaiskasvatuksen palvelujohtaja, perusopetus- ja nuorisajohtaja, lukiojohtaja, liikuntajohtaja sekä kulttuurijohtaja vastaavat oman vastuualueensa riskienhallinnasta. Työsuojelupäällikkö vastaa työturvallisuusriskien tunnistamisesta, arvioinnista ja ennaltaehkäisystä.

8.8. Yhdyskuntalautakunta

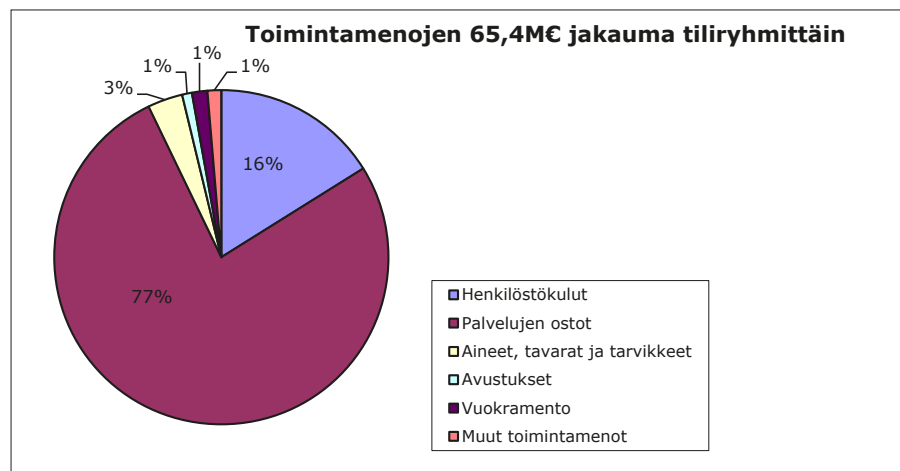
Yhdyskuntalautakunnan vastuulla olevat tehtävät jakaantuvat yleiskaavoitukseen, asemakaavoitukseen, katu- ja viherpalveluihin sekä maa- ja mittaustoimeen.

Yleiskaavoitus on strategista maankäytön suunnittelua. Yleiskaavoitusyksikkö laatii yleiskaavoja ja osayleiskaavoja, sekä niihin liittyviä selvityksiä ja tavoitesuunnitelmia. Yleiskaavoitusyksikkö antaa myös lausuntoja meneillään olevista hankkeista tai lupaprosesseista yleiskaavan tavoitteisiin pohjautuen.

Asemakaavoitus laatii asemakaavoitetun alueen laajentamista ja muuttamista koskevat suunnitelmat yleiskaavan ja maankäytön toteuttamis- ja kaavoitusohjelman mukaisesti. Asemakaavoitus valmistelelee yhdyskuntalautakunnan käsiteltäväksi suunnittelutarvepäätökset. Asemakaavoitus ohjaa rakentamista asemakaavoilla ja niitä täydentävillä yleissuunnitelmilla ja ohjeilla. Yksikkö neuvoo ja opastaa kaupunkilaisia ja muita kaupungissa toimivia tahoja maankäyttöön, asumiseen ja rakentamiseen liittyvissä kysymyksissä.

Katu- ja viherpalvelut toimii katujen ja viheralueiden suunnittelun, rakentamisen ja kunnossapidon tilaaja- ja asiantuntijaorganisaationa. Yksikkö hoitaa Oulun kaupungin yleisten alueiden omistajahallinta- ja viranomaispalvelut sekä järjestää kaupungin pysäköinnin valvonnan. Lisäksi seudullisia viranomaistehtäviä ovat jätehuolto ja joukkoliikenne. Tehtävänä on kehittää liikenteellisesti toimivaa ja kaupunkikuvallisesti laadukasta Oulun seutua.

Maa ja mittausyksikköön kuuluu luonnonvarat ja isännöinti, tontit ja asuminen sekä kaupunkimittaus. Nämä vastaavat kaupungin omistaman maaomaisuuden hoidosta, muista omistajatehtävistä sekä paikkatietoaineiston ylläpidosta. Viranomaistehtävinä yksikössä hoidetaan kiinteistönmuodostustehtävät, maaseutuhallinnon tehtävät ja asumisen viranomaistehtävät. Yksikkö edistää maankäyttösuunnitelmien laadinnassa korkeatasoista, kestävän kehityksen mukaista ja viihtyisää kaupunkirakennetta.

8.8.1. Talous

Lautakunnan sitovuus valtuustoon

Yhdyskunta- ja ympäristöpalvelut yhteensä

1 000 €	TILINPÄÄTÖS 2014	TA 2015 + MUUTOKSET	ENNUSTE 2015	TALOUSARVIO 2016	TS2017	TS2018
TOIMINTATULOT	60 452	61 349	61 349	65 602	62 726	63 058
TOIMINTAMENOT	50 753	63 901	63 901	65 449	66 968	67 035
TOIMINTAKATE	9 699	-2 552	-2 552	153	-4 242	-3 977

Yhdyskunta- ja ympäristöpalvelut ilman joukkoliikennettä

1 000 €	TILINPÄÄTÖS 2014	TA 2015 + MUUTOKSET	ENNUSTE 2015	TALOUSARVIO 2016	TS2017	TS2018
TOIMINTATULOT	51 196	47 475	47 475	51 507	48 705	48 887
TOIMINTAMENOT	34 973	39 901	39 901	40 691	41 690	41 253
TOIMINTAKATE	16 223	7 574	7 574	10 816	7 015	7 634

Joukkoliikenne

1 000 €	TILINPÄÄTÖS 2014	TA 2015 + MUUTOKSET	ENNUSTE 2015	TALOUSARVIO 2016	TS2017	TS2018
TOIMINTATULOT	9 256	13 874	13 874	14 095	14 021	14 171
TOIMINTAMENOT	15 780	24 000	24 000	24 758	25 278	25 782
TOIMINTAKATE	-6 524	-10 126	-10 126	-10 663	-11 257	-11 611

Tulo- ja menolajikohtainen tarkastelu

1 000 €	TILINPÄÄTÖS 2014	TA 2015 + MUUTOKSET	ENNUSTE 2015	TALOUSARVIO 2016	TS2017	TS2018
TOIMINTATULOT						
Myyntitulot	3 090	1 848	1 848	1 848	1 848	1 848
Maksutulot	11 831	19 648	19 648	19 039	18 965	19 115
Tuet ja avustukset	1 798	1 000	1 000	1 032	1 032	1 032
Vuokratulot	28 231	30 039	30 039	31 369	31 567	31 749
Muut toimintatulot	15 502	8 814	8 814	12 314	9 314	9 314
Toimintatulot yhteensä	60 452	61 349	61 349	65 602	62 726	63 058
TOIMINTAMENOT						
Henkilöstömenot	9 201	10 179	10 179	10 546	10 597	10 650
Palvelujen ostot	37 310	49 041	49 041	50 223	51 686	51 700
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	2 426	2 217	2 217	2 216	2 226	2 226
Varaston lisäys/ vähennys						
Avustukset	280	618	618	618	618	618
Vuokramenot	1 314	1 462	1 462	1 462	1 457	1 457
Muut toimintamenot	222	384	384	384	384	384
Toimintamenot yhteensä	50 753	63 901	63 901	65 449	66 968	67 035
TOIMINTAKATE	9 699	-2 552	-2 552	153	-4 242	-3 977

8.8.2. Toimintasuunnitelma

Toimintaympäristöanalyysi

Oulun maankäyttöpoliittikka nojaa kaupungin vahvaan maanomistukseen ja kasvun tarpeet täyttävään sopimusohjaukseen sekä alueiden kaavoitukseen, tontinluovutukseen ja kunnallistekniikan rakentamiseen ohjelmoidusti. Kaikkia hallintokuntia sitova maankäytön toteuttamisohjelma takaa ennustettavuuden lisäksi kunnallistekniikan sekä palveluinvestointien kustannustehokkaan ajoituksen. Asunto- ja työmarkkinoilla Suomessa ja Oulussa on viime aikoina tapahtunut merkittäviä muutoksia, jotka näkyvät erityisesti rakennettujen omakotitalojen kaupassa. Oulussa valmiiden omakotitalojen myyntiajat ovat pidentyneet. Myynnissä olevat omakotitalot sijaitsevat asuntoalueilla, joilla on valmis kunnallistekniikka sekä tarvittavia palveluja. Vuosille 2016 - 2020 laaditussa maankäytön toteuttamisohjelmassa on kaupungin omakotitonttien luovutusmäärää vähennetty suunnitelmakaudella. Tällä toimenpiteellä edistetään asuntomarkkinoiden tasapainotumista ja olemassa olevan palveluverkon tehokasta käyttöä. Lisäksi vuonna 2015 aloitettua rakentamis-kehotusten

antamista yksityisille tonteille jatketaan yhdyskuntarakenteen tiivistämiseksi.

Suunnittelukaudella 2016 - 2018 yhdyskunta- ja ympäristöpalveluiden toimintaan tulee muutoksia ja lisä-vastuita. Kiinteistörekisterin ylläpitovastuu laajenee vuonna 2016 Yli-Kiimingin ja Yli-lin asemakaava-alueille.

Väylien ja viheralueiden ylläpidon kustannusten keskimääräinen kasvu on vuosittain noin 3 %, alueurakoissa hintatason nousu on noin 3 % ja muiden yleisten alueiden kunnossapitotöiden nousu on noin 2 %. Näiden korotusten kustannusvaikutus on yhteensä noin 0,75 M€ vuodessa.

Joukkoliikenteessä talousarviovuosi 2015 on ensimmäinen kokonainen toimintavuosi uudella toimintatavalla. Käytännön kokemukset, niistä saadut tulokset ja palvelurakenteen kustannusvaikutukset tullaan näkemään vasta suunnittelukaudella.

Energiätehokkuusdirektiivi poistaa mahdollisuuden tuoda maahan elohopeahöyrylampputa 2015 jälkeen. Tämän johdosta kaupunki joutuu uusimaan laajasti katu- ja puisto-alaistustaan vuosien 2012-2019 aikana. Kokonaiskustannusarvio on noin 22 M€. Vaihdot suoritetaan noin 3 M€:n vuosittaisella investointimäärärahalla.

ELY keskuksen hankkeista vt 4 tiesuunnitelma välillä Kempele – Kello ja vt 22 parantamisen tie- ja rakennussuunnittelu välillä Poikkimaantien – Konttisentien ovat valmiit. Tulevina vuosina kaupungin tulee varautua molempien

kohteiden toteuttamisesta aiheutuviin kustannuksiin. Lisäksi ratahankkeen Seinäjoki-Oulu rakentamistoimenpiteet tehdään vuosina 2014 - 2016 rataosalla Liminka-Oulu.

Maankäytön, asumisen ja liikenteen aiesopimusten edistämiseksi valtio rahoittaa kuluvalle hallituskaudella pieniä liikenneinvestointeja edellyttäen, että kunnat rahoittavat hankkeita samalla osuudella. Toimenpiteet parantavat mm. kevyen liikenteen ja joukkoliikenteen edellytyksiä. Oulun tulee varautua osallistumaan MALPE hankekonaisuuden kustannuksiin vuosina 2016-2019.

Kaupunkistrategian toimeenpano

Kaupunginvaltuuston nähdet sitovat toiminnalliset tavoitteet, mittarit ja tavoitetaso 2016

Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoitetaso 2016
Varmistetaan riittävä ja monipuolinen tonttituotanto	AO 120 tonttia AR-AP 250 asuntoa AK 830 asuntoa AO= omakotitontit AR-AP = rivitalo- ja pientalotontit sekä ryhmäpientalotontit AK = kerrostalotontit	Kaupungin tontinluovutus 1200 asuntoa varten vuodessa.
Joukkoliikenne	Matkustajamäärän kasvu	Paikallisliikenteen matkamäärä kasvaa edellisvuoteen verrattuna
Käyttötalous tasapainossa	Toimintakate toteutuu hyväksytyin talousarvion puitteissa	Käyttötalouden alijäämä ei ylitä talousarviossa esitettyä alijäämää
Investoinnit talousarvion mukaiset	Investoinnit toteutetaan hyväksytyin talousarvion puitteissa	Investoinnit eivät ylitä talousarviossa esitettyä määrärahaa

Palvelujen järjestäminen

Painopisteet ja toimenpiteet strategian toteuttamiseksi suunnittelukaudella 2016 - 2018

Talousarviossa vuodelle 2016 investoinnit perustuvat yhdyskunta- ja ympäristöpalveluiden valmisteleminen investointikohteisiin, joiden kokonaissummat pohjautuvat suunnitteluohjeen puitteisiin. Erillisinvestoinnit vaihtelevat suunnittelukaudella.

Uuden Oulun yleiskaavassa on osoitettu kehittämisperiaatteet, liikennejärjestelmä, viher- ja vapaa-ajanverkosto sekä asumisen, työpaikkojen ja palveluiden painopistealueet vuoteen 2030. Yleiskaavan pohjalta käynnistetään suunnittelukaudella yleissuunnitelmia mm. aluekeskuksiin ja muualle keskeiselle kaupunkialueelle. Laadittavana ovat Kiiminkijokivarteen sijoittuvat osayleiskaavat Jokikylän, Alakylän, Tirinkylän ja Haipuskylän sekä Huttukylän alueille.

Mato2016 – 2020 ohjelmassa esitetyt asemakaavat laaditaan suunnitelman mukaisesti. Lisäksi uusia yleiskaavan mukaisen yhdyskuntarakenteen eheyttämiseen tärkeitä asemakaavoja käynnistetään resurssien puitteissa. Periaatteena on ensisijaisesti kaupungin omistamien

maa-alueiden kaavoittaminen. Tulevina vuosina kiinnitetään erityistä huomiota teollisuuden, kaupan ja logistiikka toimintaedellytysten parantumiseen. Tavoitteena on, että vuonna 2016 valmistuvien asemakaavojen lukumäärä on vähintään yhtä suuri kuin uusien käynnistettävien asemakaavojen lukumäärä.

Oulun ydinkeskustaa kehitetään monipuoliseksi ja kilpailukyiseksi kaupan, asumisen ja palvelujen keskittymäksi, joka palvelee Oulun seutua ja valtakunnan pohjoisia alueita. Ydinkeskustaa varten laaditaan Keskustavisio 2040, jossa määritellään keskeiset maankäytön kehittämisen päämäärät. Ydinkeskustassa on vireillä asemakaavanmuutoshankkeita, jotka mahdollistavat korttelien kokonaisuudistuksen. Muita keskustajamia kehitetään olemassa olevaa palvelu- ja asutusrakennetta täydentäen huomioiden kunkin taajaman toiminnalliset, ympäristölliset ja kaupunkikuvalliset ominaispiirteet.

Oulun henkilöratapihan ja linja-autoaseman ympäristön maankäytön kehittämistä jatketaan arkkitehtuuri-kilpailun tulosten pohjalta. Vuoden 2016 kaupungin luovutettavien omakotitonttien lukumäärä on 120 tonttia. Kaupungin luovuttamien asuntotonttien kokonaismäärä asuntoina on MATO 2016 - 2020 mukainen eli 1200 asuntoa vuodessa.

Vuosina 2016 – 2018 asuntotuotannosta kerrostalotuotantoa toteutuu eniten keskustaan, Limingantulliin, Höyhtyälle, Toppilansalmeen, Tuiraan, Ritaharjuun ja Hiukkavaaraan. Rivitalotuotantoa toteutuu eniten Linnanmaalle, Hiukkavaaraan, Korvensuoralle ja Ritaharjuun. Omakotitalotuotantoa toteutuu pääasiassa Korvensuoralle, Hiukkavaaraan, Letonrantaan, ja Holma-Haapajärvelle. Uudiskartoituksella laajennetaan kantakartan aluetta Kiiminkijokivarressa Haukiputaan ja vuoden 2015 uudiskartoitusalueen välisellä alueella.

Kaupungin maaomaisuutta hoidetaan hyväksytyjen omistajapolitiittisten linjausten mukaan. Metsäomaisuutta hoidetaan Oulun kaupungin metsien hoito- ja käyttösuunnitelmassa todettujen periaatteiden mukaisesti, kuitenkin niin, että vuodelle 2016 puunmyynti 1,2 M€.

Joukkoliikenteen talousarviovuosi 2015 on ensimmäinen kokonainen toimintavuosi uudella toimintatavalla. Käytännön kokemukset, niistä saadut tulokset ja palvelurakenteen kustannusvaikutukset tullaan kokonaisuudessa näkemään suunnittelukaudella. Uuden lippujärjestelmän vaikuttavuutta kysyntään seurataan sekä lipputuotteita kehitetään edelleen. Vuoden 2016 aikana selviää liikennevalotuuksien vaikutus joukkoliikenteen aikataulussa pysymiseen ja liikenteen sujumiseen. Analysoinnin pohjalta tunnistetaan uusia kehittämistoimenpiteitä.

Joukkoliikenteessä jatketaan suunnittelukaudella maltillista kehittämistä talousarvion puitteissa. Talousarvio esitys sisältää vuodelle 2016 noin kahden prosentin lisäyksen liikenteen kehittämiseen. Joukkoliikenteen henkilöstömenot siirretään katu- ja viherpalveluista talousarviokaudella 2016 joukkoliikenteen talousarvioon.

Strateginen valinta/strategiset valinnat palvelujen järjestämiseksi

Ydinpalvelu	Palvelutarve 2016	Oman tuotannon osuus	Avustukset	Ulkopalvelujen ostot/kumppanuudet	Hankintatapa	Markkinat
Investoinnit (kvp)	46,4	9,0	-	37,4	kilpailuttaminen	on
Ylläpito, kadut ja viheralueet *)	15,0	9,0	-	6,0	kilpailuttaminen	on
Suunnittelu (kvp) /asemakaavoitus/ yleiskaavoitus/ yhteishankkeet + maaomaisuus	5,84	2,1	-	3,74	puitesopimukset ja kilpailuttaminen	on
Investoinnit (maa-alueiden käyttöönoton edistäminen)	1,1	0	-	1,1	kilpailuttaminen	on
Maastomittaukset ja paikkatietoaineistot	0,80	0,75	-	0,05	neuvottelumenettely/ kilpailuttaminen	on
Metsän- ja luonnonhoitotyöt	0,76	0,34	-	0,42	neuvottelumenettely/ kilpailuttaminen	on
Suoraan omistetut rakennukset	0,7	0,1	-	0,6	neuvottelumenettely/ kilpailuttaminen	on

*) Ei sisällä ulkovalaistusta, liikennevaloja eikä pysäköintilippuautomaatteja.

Tulevien vuosien oman tuotannon osuus pohjautuu konsernin omistajapolitiittisiin linjauksiin. (KH 3.2.2014)

8.8.3. Kehittäminen

Kehittämistoiminnan tavoitteena on uudistaa ja tehostaa yhdyskunta- ja ympäristöpalvelujen toimintatapoja, tunnistaa ja ottaa käyttöön yhteisiä toimintatapoja pääprosesseissa sekä löytää uusia avauksia Oulun kaupungin maankäytön kehittämiseen.

Yhdyskunta- ja ympäristöpalvelut vastaa oman vastuunsa osalta kaupungin strategisen kehittämisen painopistealueiden toteutumista. Yhdyskunta- ja ympäristöpalvelut on määritellyt oman toiminta-alueensa pohjalta kehittämisen painopistealueet, joita toteutetaan yksiköissä omaa toimintaa jatkuvasti parantamalla ja erillisillä kehittämishankkeilla. Yhdyskunta- ja ympäristöpalvelut on

mukana kansallisissa kehittämishankkeissa, joilla toteutetaan palvelualueen kehittämisen painopistealueita. Merkittävä kansallinen yhteistyöverkosto on Kehto-foorumi, jossa kehitetään yhteisiä käytäntöjä yhdessä 21 isoimman kaupungin ja Kuntaliiton kanssa. Kehto-foorumi toimii yhdyskuntatekniikan eli kuntien teknisen toimen valtakunnallisena kehittäjänä ja edunvalvojana.

Painopisteet suunnittelukaudella:

Pohjoisen kestävä kaupunki: Kestävän kehityksen mukaiset maankäytön suunnittelun ratkaisut: Kaupunkirakenteen eheyttäminen, energiatehokkuus,

ilmastonmuutoksen edellyttämien toimenpiteiden huomioiminen, laadukas ja vähäpäästöinen ympäristö sekä joukkoliikenteen edellytyksien parantaminen. Entisiin kuntakeskuksiin laaditaan maankäytön toteuttamishjelman mukaisesti kehittämissuunnitelmia, joilla keskusten ympäristöä kehitetään, tiivistetään ja elävöitetään.

Kaupunkikehittäminen: Otetaan käyttöön kaupunkisuunnittelun uusia toteuttamistapoja hyödyntäen kansainvälisiä ja kansallisia verkostoja ja kumppaneita.

Poikkihallinnollisen yhteistyön käytännön toimet: Poikkitoiminnallisten asiakaslähtöisten kokonaisuuksien käyttöönotto yhteistyössä hyvinvointipalveluiden sekä sivistys- ja kulttuuripalveluiden kanssa.

Palvelujen digitalisointi: Sähköistetään kaupunkistrategian mukaisesti kuntalaispalveluita ja parannetaan niiden avulla asiakaspalvelua sekä tehostetaan sisäisiä toimintaa sekä palveluprosesseja. Tavoitteena on myös

digitalisoida jo muodostunutta paperiarkistoa sekä saada yhdyskunta- ja ympäristötalo toimimaan digitaalista aineistoa hyödyntäen.

Yhdyskunta- ja ympäristöpalvelujen kehittämistoiminnan hankkeet liittyvät sekä ICT investointien että käyttötalouden kehittämishankkeiden osalta vahvasti sähköisten palvelujen mahdollistamiseen ja palvelujen kehittämiseen. Yhtenä yhdyskunta- ja ympäristöpalvelujen kärkihankkeena voidaan nostaa esille 'Liikenteen reaaliaikaiset rajapinnat –kehittämishanke. Hankkeessa pilotoidaan liikenteen reaaliaikaisten rajapintojen avauksia. Hanke edistää myös joukkoliikenteen kehittämistä mahdollistamalla liikkumiseen liittyvää palvelutarjontaa kuntalaisille. Kehittämissuunnitelmat liitteessä ja ICT investoinneissa kuvatut hankkeet muodostavat kokonaisuuden, jossa kukin hanke osallistuu toteuttamaan Yhdyskunta- ja ympäristöpalveluiden tavoitetta digitaalisen aineiston hyödyntämisessä ja kuntalaispalvelujen sähköistämässä.

8.8.4. Henkilöstö- ja koulutussuunnitelma

Osaamisen johtamisella sekä ydintoimintojen määrittelyllä on merkittävä rooli henkilöstösuunnittelussa. Vapautuvien vakanssien yhteydessä tarkastellaan, miten tehtävä tullaan jatkossa hoitamaan, ennen kuin tehtävän täyttämiseen anotaan lupaa täyttötyöryhmältä. Tavoitteena on säilyttää nykyinen palvelutaso, joten henkilöstön määrä pyritään pitämään ennallaan. Rekrytointi kohdistuu jatkossa strategisesti tärkeisiin asiakasrajapinnassa työskenteleviin asiantuntijoihin. Rekrytoinnissa huomioidaan toiminnan tarpeet, jotta lainsäädännön vaatimat toimenpiteet tulevat tehtyä.

Varsinaisen eläkeiän mukaan vanhuuseläkkeelle jää suunnitelmakaudella n. 15 henkilöä. Henkilöstön ammatillinen osaaminen on hyvä, mutta ammattitaidon ylläpito, esimerkiksi lainsäädännön muuttuessa, vaatii jatkuvaa kouluttautumista. Kaupungin ohjeistuksien mukaisesti esimerkiksi etätyö, korvaava työ ja varhaisen tuen malli on otettu käyttöön. Työpaikkaselvityksiä, työhön paluukeskusteluita ja henkilöstön työhyvinvointia tuetaan.

Henkilöstö ja henkilöstömäärän kehitys

	TP 2014	Ennuste 2015	TA 2016	Muutos-% (2015-2016)	TS 2017	TS 2018
Henkilöstön määrä (sijaintipaikan mukaan)						
Vakinaiset	155	155	162	3 %	162	162
Poistuma (eläke- ja muu poistuma)	8	2	6		5	2
Tilapäiset	14	12	5	-75 %	5	5
Organisatoriset muutokset						
Yhteensä	169	167	167	-2 %	167	167
HTV (toteutunut työpanos)						
Vakinaiset	124,9	132,3				
Tilapäiset	14,2	11,5				
Yhteensä	139,1	143,8				
Henkilöstökustannukset						
Palkat ja palkkiot	-6 728	-7 266	-7 554	4 %	-7 585	-7 614
Eläkemenot	-2 110	-2 447	-2 510	3%	-2 479	-2551
Varhemaksut	-31	-34	-34	0 %	-34	-34
Muut henkilösivukulut	-384	-432	-448	4 %	-450	-452
Yhteensä	-9 253	-10 179	-10 546	4 %	-10 548	-10 651

8.8.5. Merkittävimmät riskit

Osaamisen varmistaminen; Henkilöstön eläköityminen tai siirtyminen toiselle työnantajalle aiheuttaa osaamisvajeen prosessissa. Yhdyskunta- ja ympäristöpalvelujen henkilöstöltä edellytetään vahvaa asiantuntemusta tehtäviensä vastuualueelta sekä työssä hankittua kokemusta ja osaamista. Sisäisillä rekrytoinneilla ei pystytä varmistamaan prosessissa tarvittavaa osaamista.

Riittämättömät resurssit; Yhdyskunta- ja ympäristöpalveluiden vastuulle tullessiin uusiin tehtäviin ei ole voitu rekrytoida asiantuntijoita kaupungin henkilöstöpoliittisten linjausten huomioiden.

Olemassa olevan infran rapautuminen; Korvausinvestointeihin tarvitaan riittävä rahoitus – olemassa oleva infra rapautuu vauhdilla, vaativat luonnonolosuhteet nopeuttavat rapautumista. Kuntalaisten liikkumisen turvallisuus heikkenee sekä Oulun kaupungin imago pyöräilykaupunkina laskee huonossa kunnossa olevien liikenneväylien myötä.

Joukkoliikenteen toimintatavan muutoksesta johtuen matkustajamäärät eivät lähdekään strategisten linjausten mukaisesti nousuun eikä lipputulokertymä vastaa tavoitteita.

Palveluverkko ratkaisujen myötä kehitettävien kiinteistöjen määrä nousee; asemakaavamuutosten määrä lisääntyy merkittävästi, toimenpiteet kehitettävien kiinteistöjen osalta viivästyvät vähäisten henkilöstöressurssien vuoksi. Kiinteistöistä aiheutuvat kustannukset eivät pienene vaikka palveluverkkoa kutistetaan ja siten kaupungin niistä saatavat tulot viivästyvät.

Kaupunkikeskustan elinvoimaisuuden hiipuminen; Heikkenevän talustilanteen myötä kuntalaisten ostovoima laskee, keskustan positiivinen kehittyminen heikkenee ja keskustan kilpailukyky toimipaikkana heikentyy.

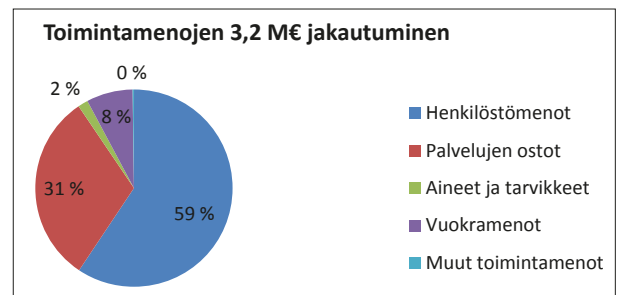
8.9. Rakennuslautakunta

Rakennuslautakunta vastaa Oulun lakisääteisestä rakennusvalvontatoimesta alaisensa rakennusvalvontayksikön kautta. Tehtävänä on huolehtia rakentamisen ja elinympäristön kaavojen- sekä lain- ja määräystenmukaisuudesta. Keskeisiä ovat turvallisuuden, terveellisyys, kauneuden, viihtyisyyden sekä energiatehokkuuden ja kestävä kehityksen vaatimukset. Tehtävänä on myös huolehtia Oulussa rakentamisen yleisestä ohjauksesta ja neuvonnasta. Oulun mallin mukainen toiminta auttaa kuntalaisia rakennusasioissa, tuottaa hankkeille mitattavaa lisäarvoa ja on taloudellisesti omavarainen.

Rakennuslautakunnan palveluvastuualue ja toiminnan laajuus:

1. rakentamisen luvat ja niiden ennako-ohjaus,
2. rakentamisen ja ympäristön valvonta,
3. kuntalaisten ohjaus ja neuvonta rakennusasioissa
4. rakentamisen laillisuuden valvonta.

Oulun rakennusvalvonta ohjaa ja valvoo noin 36000 henkilökontaktia ja luvittaa noin 2500 lupapäätöksellä rakennustoimintaa, jonka investointikustannus on vuodessa noin 1300 M€. Toiminnan kulut ovat noin 3,2 M€, mistä henkilökustannusten osuus on noin 60 %. Vuoden toiminnan tuottavuus yksittäisille hankkeille on ollut kymmeniä kertoja suurempi kuin toiminnan kulu. Pelkästään energiansäästöissä saavutetaan yli 22 M€ elinkaaren aikainen säästö. Kosteus ja sisäilmasto-ongelmien väheneminen tuottaa vielä säästöä, mutta sen luotettava mittaaminen on vaikeaa.

8.9.1. Talous

Lautakunnan sitovuus valtuustoon

1 000 €	TILINPÄÄTÖS 2014	TA 2015 + MUUTOKSET	ENNUSTE 2015	TALOUSARVIO 2016	TS2017	TS2018
TOIMINTATULOT	3 530	3 416	3 214	3 427	3 500	3 500
TOIMINTAMENOT	2 894	3 281	2 836	3 224	3 412	3 412
TOIMINTAKATE	636	135	378	203	88	88

Tulo- ja menolajikohtainen tarkastelu

1 000 €	TILINPÄÄTÖS 2014	TA 2015 + MUUTOKSET	ENNUSTE 2015	TALOUSARVIO 2016	TS2017	TS2018
TOIMINTATULOT						
Myyntitulot	53	1	51	40	41	41
Maksutulot	3 252	3 200	2 937	3 303	3 360	3 360
Tuet ja avustukset	125	196	224	65	80	80
Vuokratulot	1					
Muut toimintatulot	99	19	2	19	19	19
Toimintatulot yhteensä	3 530	3 416	3 214	3 427	3 500	3 500
TOIMINTAMENOT						
Henkilöstömenot	1 735	1 976	1 669	1 914	2 177	2 177
Palvelujen ostot	853	1 000	881	1 005	912	912
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	59	53	50	53	58	58
Avustukset						
Vuokramenot	236	245	230	245	255	255
Muut toimintamenot	11	7	6	7	10	10
Toimintamenot yhteensä	2 894	3 281	2 836	3 224	3 412	3 412
TOIMINTAKATE	636	135	378	203	88	88

8.9.2. Toimintasuunnitelma

Toimintaympäristöanalyysi

Oulun keskustan rakentamista "pidätellyt" kortteleiden maanalaisen pysäköinnin ja huollon hanke, Kivisydän, on rakenteilla ja keskustan kortteleiden patoutunut liikerakentaminen alkanut. Samanaikaisesti Suomen talouden ja sen myötä rakentamisen suhdanne on ollut laskeva. Rakennusteollisuuden alkukesän suhdanne-ennuste osoittaa rakentamisen lievää toipumista laskusta. Oulun rakentamisen volyyymi on pysynyt tasaisena ja jatkuu samalla tasolla.

Rakentamisen valintoja ohjaavat entistä tiukemmin kestävä ja pitkäikäinen rakennuskanta, energia-, elinkaari- ja esteettömyystekijät. Olemassa olevissa rakennuksissa, uusissakin, esiintyvät kosteusvauriot ja sisäilmaongelmat koskettavat suurta osaa ihmisistä ja aiheuttavat miljardi-luokan terveys-, työteho- ja väistöongelmia. Lähes epätoivoiseen tilanteeseen jopa eduskunnan tehtävänannon perusteella hakevat sekä julkinen että yksityinen sektori uusia rakentamis- ja korjausratkaisuja sekä uudenlaista ohjausprosessia ja asennetta. Kyseisiä tehtäviä ja myös merkittäviä tulevaisuuden energiaratkaisuiden kehittämistehtäviä ohjautui myös Oulun rakennusvalvonnan ratkottaviksi. Rakennusvalvonnan toimintaan kohdistetaan uusia

odotuksia, koska sen vaikuttamismahdollisuudet ovat hyvät. Lakisääteisessä tehtäväkentässä edelleen jatkuvat muutokset kohdistuvat pääosin rakennusprosessin kosteudenhallintaan, energiankulutuksen hillintään sekä ympäristöpäästöjen vähentämiseen. Korjausrakentamisen investoidaan nykyään enemmän kuin uudisrakentamiseen, joka ei sekään merkittävästi vähene.

Korjaaminen on työvaltaista toimintaa ja vielä tällä hetkellä keskimäärin huonosti hallittua. Vuosittain korjattavien rakennusten määrän kasvun kiihdyttäminen loisi kaupunkiin uutta työkantaa jopa satojen miljoonien eurojen verran vuodessa. Jos rakennuskannan korjaamista onnistutaan korottamaan 0,5 %, niin sen investointilisä on Oulussa noin 500 milj. €, josta yli puolet työpanosta.

Rakennusvalvonta tehostaa sekä uudis- että korjausrakentamisen kokonaisvaltaista ohjausta. Rakennusvalvonnan ohjaustyön mitatuilla tuloksilla vastataan osaltaan kaupungin ulkoisiin ilmasto- ja energiasitoumuksiin. Oulun rakennusvalvonta kohdentaa ohjaustaan edellä kerrottuihin ongelmakohtiin; energiavalinnat, kosteusvauriot ja sisäilma, sekä esteettömyys ja asuttavuus. Niissä on selviä poikkihallinnollisia tavoitteita.

Kaupunkistrategian toimeenpano

Kaupunginvaltuustoon nähden sitouvat tavoitteet

Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoitetaso 2016
Kestävä, ympäristöystävällinen uudisrakentaminen.	Energiatehokkuus ja uusiutuvien energioiden käyttöaste. Kuivaketjulla kosteudenkestävyys ja terve talo. Esteettömyys ja pitkä käytettävyys.	Lämpöväiöiden taso ja uusiutuvien energioiden käyttöä kuvaavan E-luvun taso 15...20 % määräystasoa parempi. Säästö 22 milj. €. YM:n yhteishankkeessa kehitetty ohjausprosessi, pilotointi 5...10 rakennuksessa. Kaikki uudisrakennukset esteettömiä.
Korjausrakentamisen ohjauksen työkalujen kehittäminen, ohjaus/aktivointi ja käynnistyneet hankkeet.	Pientalojen korjaus ja energiatehokkuuden parantaminen korjauskortistoa käyttäen. Kerrostalojen korjausrakentamisen ohjauksen työkalujen kehittäminen, aktivointi ja käynnistyneet hankkeet. Julkisten rakennusten kosteus- ja homekorjaukset; poikkihallinnollinen käsittely.	Pientalojen korjaajien ennako-ohjaus väh. 250 kohteessa. Ohjauksen työkalu valmistuu. 50 taloyhtiön edustajaa osallistuu ohjaukseen ja 10-15 kerrostalon korjausrakentamisen hanketta käynnistyy. Yhteishankkeita tilakeskuksen kanssa, vähintään 5. YYP:ssä korjaamisen palveluiden tiivistäminen : asumisterveys, neuvonta, ohjaus, avustukset ja luvat "yhdestä luukusta".
Rakennusten esteettömyys	Erityinen ohjaus hissien asentamiseksi vanhoihin asuinkerrostaloihin.	Kohdennettua ohjausta 10 hankkeille, joissa asennetaan hissiä.

8.9.3. Kehittäminen

Kehittämistoiminnan tavoitteena on uudistaa ja tehostaa rakennusvalvonnan toimintatapoja, tunnistaa ja ottaa käyttöön yhteisiä toimintatapoja pääprosesseissa sekä löytää uusia avauksia Oulun alueen rakentamiseen.

Rakennusvalvonta vastaa oman vastuualueensa osalta kaupungin strategisen kehittämisen paino-pistealueiden toteutumista. Rakennusvalvonta on määritellyt oman toiminta-alueensa pohjalta kehittämisen painopistealueet, joita toteutetaan yksiköissä omaa toimintaa jatkuvasti parantamalla ja erillisillä kehittämishankkeilla. Rakennusvalvonta on mukana kansallisissa kehittämishankkeissa, joilla toteutetaan palvelualueen kehittämisen painopistealueita. Merkittävimmät yhteistyötahot ovat ympäristöministeriö ja muu valtionhallinto, kuntaliitto, rakennuttajat, alan ammattilaiset, rakennusalan yritykset, rakennus-tarkastusyhdisty, rakennusteollisuus, pientaloteollisuus, materiaalteollisuus, ammatilliset etujärjestöt. Tavoitteena on kehittää rakentamista säätelevää lainsäädäntöä, linjata yhtenäisiä tulkintoja, vähentää tarpeetonta säätelyä, mutta toisaalta tunnistaa tarpeellinen turvallisuuteen, terveellisyteen ja kestävään ympäristöön liittyvä tarpeellinen säätely ja ohjaus. Rakennusvalvonnan tehtäviin kuuluu myös lisäarvon tuottaminen yksilöille ja yhteiskunnalle, ts. lain vähimmäistason valvonta ei riitä.

Rakennusvalvonnan kehittämisen painopisteet suunnittelukaudella:

1. Pohjoisen kestävä kaupunki. Kestävän kehityksen mukaiset **rakentamisen ratkaisut resurssitehokkaasti**, mikä sisältää mm. rakennusten energiatehokkuuden, uusiutuvan-, vähäpäästäisen energian käytön osuuden lisäämisen, materiaaltehokkuuden, kosteudenkestävyyden, hyvän sisäilmaston ja yhdenvertaisen rakennetun ympäristön. Esteetön, yhdenvertainen rakennettu ympäristö luo edellytykset poikkihallinnollisen yhteistyön käytännön toimille yhteistyössä hyvinvointipalveluiden, sekä sivistys- ja kulttuuripalveluiden kanssa. Elinkaarikäytön varmistaminen rakennusvaiheessa tuottaa merkittäviä säästöjä yksilöille ja yhteiskunnalle.
2. Palvelujen digitalisointi: Sähköistetään kaupunkistrategian mukaisesti kuntalaispalveluita ja parannetaan niiden avulla asiakaspalvelua, sekä tehostetaan sisäisistä toimintaa ja palveluprosesseja. Tavoitteena on myös digitalisoida jo muodostunutta paperiarkistoa, sekä saada rakennusvalvonta toimimaan digitaalista aineistoa hyödyntäen tiiviissä yhteistyössä asiakkaiden ja kaupungin muiden yksiköiden kanssa.

Rakentamisen ohjauksen kehittämistyö jakautuu uudis- ja korjausrakentamiseen. Kehitetyt mittarit ovat energiatehokkuus, kosteudenkestävyys sekä esteettömyys:

Uudisrakentaminen			Korjausrakentaminen		
Suuret kohteet	Pientalot	Tulevaisuuden talot (pilotti)	Asuinkerrostalot	Pientalot	Julkiset rakennukset
ENERGIATEHOKKUUS: kWh/m ² , lämpöhäviö, E-luku					
ESTEETTÖMYYS: esteettömien rakennusten osuus koko rakennuskannasta					
KOSTEUDENKESTÄVYYS: erityistoimenpiteiden piiriin kuuluvien rakennusten määrä/ v					

Energiakustannuksen säästöpotentiaalin tavoite nykyhinalla 0,10 €/kWh on 22 milj. € (lämpöhäviöt 12 + tilatehokkuus 5 + lämmin käyttövesi 2+ taloussähkö 3 = yht. 22 milj. €). Jos energian 50 vuoden keskihinnaksi oletetaan 0,20 €/kWh, kertyy säästöpotentiaalia jo 44 milj. €. Nousua kuvaa: energian hinta on 2-kertaistunut viimeisten 10 vuoden aikana. "Tulevaisuuden talot" -pilotti rakentuu 95 %:n osalta valmiiksi ja energia- ja rakennusfysikaaliset mittaukset saadaan siellä käyntiin.

Rakennuksen lämpöhäviö mittaa rakennuksen teknistä hyvyttä ja E-luku mittaa edellisen lisäksi myös energialähteiden vähäpäästöisyyttä.

Esteettömyystavoite: uudisrakentamisesta lähes kaikki on esteetöntä. Korjausrakentamisessa aina mahdollisuuksien mukaan toteutetaan esteettömyys. Tärkeää on saada hissi vanhaan peruskorjattavaan kerrostaloon. Vanhusväestön kotona asuminen mahdollisimman pitkään säästää kaupungin kustannuksia. Kotona asumiselle on asetettu tulostavoitteita sosiaalipalveluiden talousarviossa.

Kosteudenkestävyys: Edellytetään koko rakennusprosessin kosteudenhallintaa, joka sisältää rakennuttajan laatuvalinnat, onnistuneen suunnittelun, työmaatoteutuksen, laitteiden säädön ja huollon sekä oikean rakennuksen käytön. Rakennuslupaehtona on em. koko rakennusprosessin kosteudenhallintasuunnitelma. Rakennusvalvonnassa tuetaan kosteudenhallinnan käyttöönottoa suunnittelun aloituskokouksessa, lupa-arkkitehtien ja rakenneinsinöörien lupavaiheen ohjauksessa, työmaan aloituskokouksessa, työmaavalvonnassa. Käyttöönottokatselmuksessa edellytetään säätöpöytäkirjoja ja käytön opastusta. Rakennushankkeista valitaan 5-10 erityistarkkailun piiriin. Saatuja hyviä käytänteitä levitetään yleiseen käyttöön.

Hankkeiden toteuttamisen perusteluja:

Hankkeiden käynnistämisen lähtökohtana on tukea kaupungin asettamia strategisia tavoitteita sekä rakennusvalvonnan asettamia yksikkökohtaisia tavoitteita. Poikkialinnollisuus ja tulevaisuuden haasteet/ kehittämisen suunta ovat keskeisiä hankkeiden tavoitteita. Jos hankeesitys ei täytä em. tavoitteita, niin sitä ei käynnistetä. Hankekuvauksen lopussa on arvioitu em. tavoitteiden toteutumaa.

Tärkeimmät hankkeet:

Tulevaisuuden talot ja uusiutuva energia –hanke

1.3.2014 -30.6.2016 (jatkoa 28.2.2014 päättyneelle RESCA-hankkeelle). Hankkeen kokonaisbudjetti on 0,45 M€. Tekes rahoittaa 50 % ja Oulun kaupunki 50 %. Hankkeessa luodaan yrityksille kehitysalusta kehittää ja testata tulevaisuuden talojen rakenteita ja uusiutuvien energioiden hyödyntämistä. Luodaan kustannustehokkaita ja toimivia konsepteja ja jalkautetaan koko rakentamisen kenttään.

Hankkeessa kehitetään tulevaisuuden talojen ratkaisuja. Luodaan Oululaiselle osaamiselle kysyntää/työpaikkoja ja edesautetaan kestävän, ympäristöystävällisen rakennuskannan muodostumista Ouluun. Hankkeella viitotetaan kehittämisen suuntaa tulevaisuudessa.

Rakentamisen kokonaisvaltainen kosteudenhallinta, Oulun rakennusvalvonnan ja ympäristöministeriön yhteishanke, 1.6.2014 – 30.11.2015.

Kokonaiskustannukset 0,32 M€. Ympäristöministeriö rahoittaa 50 % ja Oulun kaupunki 50 %. Monistettavat menettelytavat rakentamisen kokonaisvaltaisen kosteudenhallinnan varmistamiseksi rakentamisen lupakäytäntöön liitettävien ohjaus-, tuki ja yhteistoiminnan keinoin.

Hankkeen käynnistäminen on viivästynyt aloituksen edellyttämien sopimusteknisten hyväksymisien vuoksi. Hankkeen osapuolet ovat yhteisesti sopineet, että hanketta voidaan jatkaa vuodelle 2016. Hankkeessa käytetään ympäristöministeriön rahoitusosuus vuoden 2015 aikana ja vuodelle 2016 siirretään rakennusvalvonnan rahoitusosuutta. Hankkeen onnistuminen edellyttää sen jatkamista vuodelle 2016, jotta työmaavaiheen, käyttöönoton ja huollon vaiheita voidaan pilotoida, dokumentoida ja ohjeistaa.

Vuonna 2014 käynnistynyt sisäinen hanke **Sähköisen rakennusvalvonnan kehittäminen** (sähköinen rakennuslupahakemus ja lupa-arkiston digitalisointi) jatkuu vuonna 2016. Budjetti vuonna 2016 0,10 M€. Kehittämisen tavoitteena on ylläpitää ja kehittää sähköisen rakennusvalvontajärjestelmän toiminnallisuutta. Kehittämisen kohteena on mm. katselmustoiminnassa sähköisten palveluiden kattava hyödyntäminen, lupakuvien leimaus sähköisessä palvelussa ja liitetiedostojen parempi hallinta sekä lupa-arkiston digitalisointi.

8.9.4. Henkilöstösuunnitelma

Osaamisen johtamisella sekä ydintoimintojen määrittelyllä on merkittävä rooli henkilöstösuunnittelussa. Vapautuvien vakanssien yhteydessä tarkastellaan, miten tehtävä tullaan jatkossa hoitamaan, ennen kuin tehtävän täyttöön anotaan lupaa täyttöryhmältä. Tavoitteena on säilyttää nykyinen palvelutaso, joten henkilöstön määrä pyritään pitämään ennallaan. Rekrytointi kohdistuu jatkossa strategisesti tärkeisiin asiakasrajapinnassa työskenteleviin asiantuntijoihin. Rekrytoinnissa huomioidaan toiminnan tarpeet, jotta lainsäädännön vaatimat toimenpiteet tulevat tehtyä. Tästä on esimerkkinä korjausrakentamisen ohjauksen ja luvanvaraisuuden lakisääteinen lisääntyminen, mikä luo henkilöresurssitarpeen, yksi henkilö vuonna 2016. Täyttämättä olevat laatupäällikön toimi ja johtavan LVI-insinöörin virat pyritään täyttämään mahdollisimman pian viimeistään vuoden 2016 alussa.

Varsinaisen eläkeiän mukaan vanhuuseläkkeelle jää suunnitelmakaudella n. 5 henkilöä. Rakennusvalvonnan

vakinaisen henkilökunnan keski-ikä on 57,5 vuotta, mikä on Oulun kaupunkiorganisaation keskiarvoa selkeästi korkeampi. Korkea ikärakenne luo suuren rekrytoinnin haasteen lähivuosina, jotta saavutettu hyvä palvelutaso voidaan säilyttää. Kaupungin ohjeistuksien mukaisesti esimerkiksi etätö, korvaava työ ja varhaisen tuen malli on otettu käyttöön. Työpaikkaselvityksiä, työhön paluukeskusteluita ja henkilöstön työhyvinvointia tuetaan.

Henkilöstön ammatillinen osaaminen on hyvä, mutta ammattitaidon ylläpito, esimerkiksi lainsäädännön muuttuessa, vaatii jatkuvaa koulutautumista. Ammatillista täydennyskoulutusta järjestetään omalle henkilökunnalle yhdessä alueen ammattilaisten kanssa. Tyypillisiä koulutustee- moja ovat säädosmuutosten lisäksi kehittämishankkeissa tulokset, tulevaisuuden haasteet, jotka liittyvät tyypillisesti rakenteiden fysikaaliseen toimivuuteen (kosteuteen, energiaan, sisäilmastoon, asumisterveyteen) ja aikaa kestävään arkkitehtuuriin.

Henkilöstö ja henkilöstömäärän kehitys

	TP 2014	Ennuste 2015	TA 2016	Muutos-% (2015-2016)	TS 2017	TS 2018
Henkilöstön määrä (sijaintipaikan mukaan)						
Vakinaiset	17	16	18	12 %	18	18
Poistuma (eläke- ja muu poistuma)	1		1		1	3
Tilapäiset	11	12	9	-25 %	9	9
Organisatoriset muutokset						
Yhteensä	28	28	27	-4 %	27	27
HTV (toteutunut työpanos)						
Vakinaiset	13	13,4				
Tilapäiset	9,5	9,6				
Yhteensä	22,5	22,9				
Henkilöstökustannukset						
Palkat ja palkkiot	-1327	-1507	-1465	- 3 %	-1662	-1662
Eläkemenot	-337	-382	-366	- 4 %	-412	-412
Varhemaksut						
Muut henkilösivukulut	-71	-87	-83	- 5 %	-103	-103
Yhteensä	-1735	-1976	-1914	- 3 %	-2177	-2177

8.9.5. Merkittävimmät riskit

Rakennusvalvonnan tehtävät kohdistuvat taloudellisesti merkittävään investointitoimintaan. Ohjausta, valmistelua ja päätöksiä tehdään vuosittain noin 1300 miljoonan euron hankkeisiin liittyen. Operointiin kyseisissä hankkeissa sisältää lisäarvon tuottamismahdollisuuksia ja epäonnistumisen budjetoimattomia riskejä. Rakennusvalvonnan aktiivinen vaikuttaminen lisää vastuuta hankkeen ratkaisuista.

Rakennusvalvonta korostaa toiminnassaan kuntalaisten palvelua ja on yhteistyöhakuinen ja täysin verkottunut rakennuttajien ja alan toimijoiden suuntaan. Erityisenä tavoitteena on tuottaa mitattavaa lisäarvoa rakennushankkeille, rakennuttajille ja lopulta Oulun kaupungille. Asetetut vaikuttavuustavoitteet ovat poikkeuksellisia rakennusvalvontakentässä. Rakennuttajien ohjaukseen on kehitetty menetelmiä ja työkaluja, joita jatkuvasti sovelletaan

työssä. Työn vaikuttavuutta mitataan. Kontakteja ja ohjaustilanteita ei vältellä ohjausvirheiden pelossa. Uusiin tilanteisiin reagoidaan nopeasti ja ollaan tietoisia ohjauksen riskeistä. Toiminta on vahvistetun strategian mukaista.

Toiminnan eri vaiheisiin, ennako-ohjaukseen, lupavalmisteluun, lupapäätöksiin ja rakentamisen valvontaan sekä pakkotoimiin liittyy riskejä. Niitä syntyy rakennusvalvonnan osallistumisesta rakennushankkeeseen, tai puutteellisen osallistumisen takia. Osallistuminen aiheuttaa riskejä lähinnä toimien oikeellisuuden osalta. Väärät neuvot ja päätökset altistavat neuvojan ja päättäjän osalliseksi epäonnistumiseen. Päävastuu säilyy rakennustoimiin ryhtyjällä ja hänen asiantuntijoillaan. Lupavalmistelun ja –päättämisen riskejä hallitaan vuosien kuluessa kehittyneellä erityisellä lupavalmisteluprosessilla; kaikki läsnä työnjaoissa – hiljainen tieto esiin - asiantuntijat ja linjaus jatkuvasti läsnä.

Eri riskimuotoja tunnistetaan rakennusvalvonnan ohjauksessa, hyväksynnässä ja päätöksissä:

1. Strategiset riskit (maine- ja imageriski, päätöksentekokyky, luotettavuus)

- Luottamus rakennusvalvonnan riippumattomaan säädöstulkintaan ja ohjaukseen menetetään yritysissä epävarmuutta rakennushankkeiden aloitukseen (1,3 mrd €/v), rakennusvalvonnan toiminta ei tue ja rohkaise uusia hankkeita Ouluun, ei ennakkoivaa ohjausta ja vuoropuhelua, ei lupapäätösaikataulujen ennakoitavuutta, ei lupaehtojen ennakoitavuutta eli elinkeinoelämä ja rakentaminen kärsivät (riskiä hallitaan; lisäarvoa tuottava Oulun palvelumalli)

2. Taloudelliset riskit (toimintatuotot, henkilöstömenot)

- Rakentamissuhdanne syöksyy, lupatulot jäävät saamatta ja henkilökustannus ei alene vastaavasti talouden alijäämäisyys, toiminta hiipuu (riskiä hallitaan; kehityshankkeilla tasataan suhdanteita ja samalla kehitetään ammatillista osaamista)

3. Operatiiviset riskit (hankkeiden hallinta, prosessien toimivuus)

- Laadunohjauksessa/ lupavalmistelussa/ tulkinnoissa/ päättämisessä virheitä, rakentamiseen vaurioita ja kaupungille korvausvaateita, lupapäätäjille realisoituu henkilökohtaista vastuuta (riskiä hallitaan; huolellisuus, korkea asiantuntemus)
- Osaavan henkilökunnan saatavuus/pysyvyys/riittävyys erityisesti ulkopuolisen rahoittajan tukemien kehityshankkeiden työstämisessä

4. Vahinkoriskit (sortumat, lumikuormat, tulipalot, tulvat, myrskyt, suojelu, arkeologia)

- Suunnitelmissa tai toteutuksessa rimanalitukuksia, niitä ei huomata rakennusvalvonnassa eikä prosessissa kaupungille korvausvaateita, rakennusvalvonnan toimijoille henkilökohtaista rikosvastuuta (riskiä hallitaan; huolellisuus, korkea asiantuntemus)

Miten riskien kanssa toimitaan?

Riskejä ehkäistään rakennusvalvonnan asiantuntemuksen lisäämisellä ja riskien tiedostamisen tehostamisella. Riskit aiheuttavat selvää/kovaa painetta työskentelyyn ja varsinkin päätöksentekoon. Niitä pohditaan usein yhdessä ja avoimesti. Ammattinäkemyks ja –tieto pidetään mahdollisimman ajantasaisena ja korkealla tasolla.

Lupavalmistelun ja –päättämisen riskejä ehkäistään rakennusvalvontaan vuosien kuluessa kehitetyllä erityisellä valmisteluprosessilla. Siinä työt jaetaan yksitellen koko valmistelu- ja teknisen henkilökunnan viikkokokouksessa kaiken merkittävän tiedon esiin saamiseksi. Samoin asiantuntijatyöryhmät, tekninen ja juridinen asiantuntemus sekä ratkaisujen linjaaja/päättäjä/esittelijä ovat jatkuvasti valmistelun käytettävissä, kts Riskienhallintasuunnitelma TA2016.

Rakennusvalvonta on lisäksi muokkaamassa ja täydentämässä oman toimintansa erillisiä ohjeita ja toimintamalleja koko YY-prosessin yhteiseen toimintamalliin, TEKEVÄän, liittyviksi.

9. Henkilöstö- ja koulutussuunnitelma

9.1. Kaupunkistrategian ja muiden strategisten linjausten toteuttaminen

Henkilöstöjohtamista ohjaa keväällä 2014 yhteistoiminnassa laadittu henkilöstöohjelma, jossa on huomioitu vuonna 2013 laadittu valtuustosopimus.

Henkilöstöohjelman päätavoitteet ovat seuraavat:

- tavoitteisiin päästään hyvällä johtamisella
- henkilön osaamista kehitetään tarve- ja asiakaslähteisesti
- henkilöstön työhyvinvointi nousee
- henkilöstön kokonaismäärä ei nouse ja henkilöstöä ohjataan hallinnollisesta työstä asiakaspalvelutyöhön.

Tavoitteiden saavuttamista seurataan kahden vuoden välein toteutettavalla Kunta10- tutkimuksella. Työyhteisöt käsittelevät tulokset ja hyödyntävät tuloksia tarvelähtöisesti kehittämistoiminnassa.

Henkilöstöohjelma sisältää jokaiselle osa-alueelle keinot tavoitteiden saavuttamiseen ja mittarit seurantaan.

Oulun palvelumalli 2020 (palvelujen järjestämismalli) ja muut henkilöstön tuottavuuden kehittämiseen liittyvät toimenpiteet vaikuttavat henkilöstöressurssien määrään, laatuun ja sijoittumiseen.

Hallinnollisen työn keskittäminen Oulun Konttoriin tulee vähentämään talousarviosuunnittelukaudella henkilöstön määrää erikseen asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Lisäksi kaikilla palvelualueilla on tavoitteena vähentää hallinnollista työtä hyödyntämällä eläköitymistä, työn uudelleen järjestelyä ja sisäisen hakumenettelyn suosimista. Tehtävien ja virkojen täyttöön on edellytetty hallinnollisissa ja asiantuntijatyöissä kaupunginjohtajan hyväksyntä. Tavoitteena on ohjata enemmän resursseja asiakaspalvelutyöhön.

9.2. Henkilöstön rakenne, määrä sekä arvio näiden kehittymisestä

1. Nykytilanne

Henkilöstön määrä on jatkanut lievää laskusuuntaa, kun ei oteta huomioon erilaisia toimintojen uudelleenjärjestelyjä kuten yhtiöittämissä, palveluiden siirtämisiä toisten tuottajien hoitamaksi (henkilöstön siirtyminen) ja toimintojen laajentumista (esim. ensihoito). Sivistys- ja kulttuuripalveluissa toimii n. 5.500 työntekijää tarjoten suurelta osin erilaisia lakisääteisiä palveluja. Hyvinvointipalveluissa työskentelee n. 3.300 henkilöä, joihin kohdistuu suoraan SOTE-uudistus. Uudistuksen on arvioitu vaikuttavan välillisesti myös n. 1000-1500 työpaikkaan lähinnä erilaisissa tuki- ja hallintopalveluissa.

Vuoden 2015 alussa Oulu-Koillismaan pelastuslaitos palkkasi n. 80 henkilöä ensihoitotehtäviin toiminta-alueen laajentumisen myötä.

Hallinnolliset tukityöt on pääosin keskitetty Oulun Konttoriin. Talous- ja henkilöstöpalveluja ostetaan laajasti Monetra Oy:ltä.

Erilaisen asiantuntijatyön määrän arvioidaan kasvavan ja osaamistarpeiden muuttuvan perinteisen kuntaorganisaation muuttuessa konsernimaisempaan malliin mm. toimintojen yhtiöittämisen myötä. Valmistaudutaan mahdollisiin tuleviin muutoksiin muutosjohtamisen ja -tuen keinoin. Selvitetään myös muutosturvan mahdollisuudet.

Taulukko 10. Henkilöstöluvut palvelualueiden ja liikelaitosten henkilöstösuunnitelmista

	TP 2014	ENN2015	TA2016	TS 2017	TS 2018
Peruskunta					
Vakinaiset (hlö määrä)	6 960	6 872	6 878	6 878	6 877
Tilapäiset (hlö määrä)	2 531	2 172	2 048	2 043	2 026
Henkilömäärä yhteensä	9 496	9 044	8 926	8 921	8 903
Arvioitu eläkepoistuma (informatiivinen)	167	170	170	170	170
HTV	7 165	7 016	6 943	6 930	6 920
Henkilöstömenot	-401 682	-406 398	-405 493	-408 898	-413 216
Liikelaitokset					
Vakinaiset (hlö määrä)	2 069	2 084	2 071	2 041	2 000
Tilapäiset (hlö määrä)	358	322	254	240	235
Henkilömäärä yhteensä	2 427	2 406	2 325	2 281	2 235
Arvioitu eläkepoistuma (informatiivinen)	90	90	100	100	100
HTV	1 869	1 972	1 912	1 757	1 716
Henkilöstömenot	-104 522	-108 262	-107 983	-107 035	-105 411
Koko kaupunki yhteensä					
Henkilöstömäärä	11 826	11 532	11 189	11 150	11 086
HTV	9 033	8 988	8 855	8 687	8 636
Henkilöstökustannukset	-506 204	-514 660	-513 476	-515 933	-518 627
Arvioitu eläkepoistuma (informatiivinen)	257	260	270	270	270

Henkilöstön määrä jatkaa alenevaa kehitystä. Henkilöstötaulukossa vuosien 2017 ja 2018 osalta ei ole huomioitu mahdollisesti myöhemmin tehtäviä päätöksiä rakenteellisista muutoksista, jotka tulevat tulevaisuudessa vähentämään henkilöstömäärää.

Suomen hallitus on esittänyt lomarahojen leikkaamista 30 % lakisääteisesti vuoden 2017 alusta. Se alentaisi Oulun kaupungin henkilöstökuluja n. 7,5-8 miljoonaa euroa. Ensimmäisen sairauspoissaolopäivän muuttuminen palkattomaksi tarkoittaa n. 4,0 miljoonan euron säästöjä. Muita sairauspoissaoloihin esitettyjä muutoksia ei nykytiedon perusteella voida tarkkaan arvioida. Kahden palkallisen arkipyhäpäivän muuttaminen työpäiviksi ja loma-oikeuden rajaaminen 30 kuuteen viikkoon vuodessa tarkoittaisi kunta-alalla täydet loma-oikeudet omaavalle työntekijälle 10 työpäivän lisäystä vuosittaiseen työaikaan. Lisääntyvän työajan suora eurovaikutus olisi n. 9-10 miljoonaa euroa, mikäli se voitaisiin hyödyntää täysimääräisesti henkilöstömäärää vastaavasti pienentämällä. Kuntaliitossopimuksen mukaisesti kuitenkin Oulun kaupungilla on voimassa irtisanomissuoja vakinaisen henkilöstön osalta vuoden 2017 loppuun saakka.

Palkattomien vapaiden käytäntöä esitetään jatkettavaksi vuonna 2016.

Palvelualueiden ja liikelaitosten henkilöstösuunnitelmat tarkentuvat käyttösuunnitelmavaiheessa.

Kaupunkitasolla vanhuus- tai työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyy vuosittain n. 260-270 henkilöä. Irtisanoutuneiden määrä on vuositasolla 150-200 henkilöä, yllä olevassa taulukossa näitä ei ole huomioitu.

2. Työsuhdemuotojen käytön periaatteet

Lähtökohtana on tarjota aina vakinaista työtä, jos työn tarve on pysyvää.

Työtehtävien luonteesta ja erilaisten palveluiden lakitasoisesta järjestämisvastuusta johtuen määräaikaista henkilöstöä joudutaan palkkamaan sijaisiksi.

Varahenkilöstöjärjestelmillä voidaan tarjota pysyviä palvelussuhteita palvelualueilla, joissa sijaistarve on pysyvää.

Vuokratyövoimaa voidaan käyttää yhteisesti sovittujen linjausten mukaisesti. Vuokratyövoima on tarkoitettu vain tilapäiseen käyttöön tilanteissa, joissa ei saatavissa sijais työvoimaa tai se ei ole muutoin tarkoituksenmukaista.

3. Työhyvinvoinnin tukeminen

Koko henkilöstön työhyvinvoinnin tilaa seurataan Kunta10 -kyselyn avulla. Työhyvinvoinnin kehittämiseksi on laadittu työhyvinvointiohjelma, johon on kirjattu painopistealueet, joihin Oulun kaupunki työnantajana haluaa erityisesti panostaa lähivuosina. Painopistealueet ovat:

a) Johtaminen ja esimiestyö

Esimieskoulutusten avulla halutaan lisätä esimiesten ammatillista osaamista sekä antaa vertaistukea, mm. esimiespassivalmennus, johtamisen erikoisammattitutkinto, lähiesimiestyön ammattitutkinto.

Työkykyjohtaminen on yksi osa kokonaisvaltaista johtamista ja sen tavoitteena on turvata työurat. Esimiesten tueksi on kehitetty erilaisia toimintamalleja ja ohjeita:

- varhaisen tuen malli sairauspoissaolojen lisääntyessä ja työkyvyttömyysriskin kasvaessa
- korvaavan työn toimintamalli
- uudelleensijoittamisen toimintamalli
- työterveyden puitesuunnitelma ja toimialakohtaiset suunnitelmat, työpaikkaselvitykset
- työuupumuksen tunnistamis- ja toimintaopas sekä hyvän käytöksen opas;
- työsuojelun toimintaohjelma ja toimialakohtaiset ohjelmat, työn vaara- ja haittatekijöiden selvitys ja arviointi

Käytössä on myös etätöyöohje, joka mahdollistaa joustavat työaikajärjestelyt. Joustavuutta lisää myös liukuva työaika toimistotyössä. Erialaisten virka- ja työvapaiden myöntämiseen mm. perhesyiden perusteella suhtaudutaan myönteisesti.

Lisäksi Oulun kaupunki tukee työssä jatkamista järjestämällä ikääntyneille työntekijöille heidän niin halutessaan mahdollisuuksien mukaan osa-aikatyötä. Työkyvyn ylläpitämiseksi tuetaan palkallisia kuntoutusvapaita erikseen sovittujen ohjeiden mukaisesti. Osasairauspäivärahan käytöllä tuetaan sairauden jälkeistä paluuta työelämään.

b) Osaaminen

Osaamisen lisäämisen keinoja ovat mm. perehdyttäminen ja opastaminen, täydennys- jatko ja uudelleenkoulutus, työssäoppiminen, mentorointi sekä harkinnan mukaan kohdennettu rekrytointi. Henkilöstöä kannustetaan myös omaehtoiseen opiskeluun. Perehdyttämis- ja kehityskeskustelukäytäntöjä uudistetaan ja tehostetaan sekä tuetaan työkiertoa ja -vaihtoa.

Osaamisen kehittämisen tarpeet arvioidaan mm. kehityskeskusteluissa. Koulutusta ja muuta osaamisen kehittämistä suunnataan tarvelähtöisesti asiakaskyselyiden pohjalta.

Edellä on kuvattu johtamisen ja esimiestyön koulutustee- moja. Lisäksi:

- Työhyvinvointi mm. työhyvinvointikortti, työyhteisö- viestintä
- Asiakaslähtöisyys, palvelujen kehittäminen ja asiakas- palvelutaidot
- Talousosaaminen
- Hankinta mm. juridiikan tuntemus, sopimusosaami- nen, ostaminen
- Vuorovaikutus- ja neuvottelutaidot, viestintä
- Verkostoissa toimiminen, tiimityö
- Lainsäädäntö
- Turvallisuus ja riskienhallinta
- Työsuojelu
- Asiakirjahallinto, päätöksentekomenettely
- Digitalisaatio, ICT-osaaminen, tietoturva

Kaupungin keskitetty henkilöstökoulutus konsernipalve- luissa vastaa kaikkien toimialojen yhteisistä lyhytkestoi- sista koulutuksista. Toimialat vastaavat henkilöstönsä tar- vitsemasta substanssiin liittyvästä ammatillisesta erityis- ja täydennyskoulutuksesta, ICT-taitojen sekä kielitaidon kehittämisestä. Koulutussuunnitelmat on yhdistetty hen- kilöstösuunnitelmien kanssa. Tämä tukee osaamisen tar- peen ennakkointia, laatua ja määrää.

Työhyvinvointikorttikoulutuksessa perehdytään työhyvin- voinnin kehittämiseen työhön liittyvien roolien ja vastui- den sekä lainsäädännön kautta. Tavoitteena on käynnistää kehittämistyötä työpaikoilla, lisätä yhteistyötä ja jäsentää toimijoiden vastuuta. Koulutus on tarkoitettu Oulun kau- pungin johdolle, esimiehille, työsuojelutoimijoille, työyh- teisövaltuutetuille ja kaikille työhyvinvoinnin kehittämi- sestä kiinnostuneille.

c) Työyhteisötaidot

Työyhteisötaitoja tuetaan mm. kehittämällä viestintäväli- neitä ja menettelytapoja.

d) Työsuojeluparitoiminta

Työsuojelutoiminnan ennaltaehkäisevää tuetaan kehittä- mällä työsuojeluparitoimintaa. Työyhteisövaltuutettu toi- mii työsuojeluparina esimiehen kanssa.

4. Seuranta

Vuositasolla seurataan henkilöstöraportin avulla henkilös- tö- ja koulutussuunnitelman toteutumista. Henkilöstöra- portissa kuvataan yleisemminkin valtakunnallisten suosi- tusten mukaisesti henkilöstön tilaa.

Kuukausitasolla seurataan henkilöstön määrää ja työpa- nosta, sairauspoissaoloja ja henkilöstökustannuksia.

10. Taseyksiköt

10.1. Oulun kaupungin kehittämisrahasto

Oulun kaupungin kehittämisrahaston tarkoituksena on edistää Oulun alueen elinkeinoelämää ja vetovoimaisuutta. Rahaston käytöstä päättää kaupunginhallitus.

Rahaston merkittävimmät osakeomistukset ovat Partnera Oy (ent. Oulu ICT Oy), Technopolis Oyj ja Teknoventure Oy. Rahaston sijoitussalkun varat on sijoitettu Oulun kaupungin sijoitustoiminnan periaatteiden mukaisesti pääasiassa korkosijoituksiin, joiden tuotot kirjataan rahaston korkotuotoiksi.

Rahaston tuotot muodostuvat rahastoon kuuluvien yritysten maksamista osingoista ja sijoitusten tuotoista. Vuonna 2015 suurimmat osinkotuotot saatiin Technopolis Oyj:ltä 0,526 milj.euroa ja Partnera Oy:ltä 21,5 milj.euroa, jolta lisäksi saatiin pääomanpalautusta 7,1 milj.euroa.

Rahaston merkittävimmät kulut muodostuvat pääasiassa osallistumisesta Oulun alueen eri organisaatioiden ja

yritysten hankkeiden rahoitukseen. Kehittämisrahastosta rahoitettavien hankkeiden pääasiallinen valmisteluvaraus on BusinessOulu liikelaitoksella. Päätöksen rahoituksesta tekee kaupunginhallitus liikelaitoksen johtokunnan esityksestä. Kuluvana vuonna kaupunginhallitus on päättänyt rahoittaa seuraavia hankkeita tai kohteita: OIA-innovaatiokeskuksia, Oulun uuden syväväylän YVA-suunnitelmaa ja yhteismarkkinointia. Yhteismarkkinoinnista tehdyn päätöksen mukaisesti vuonna 2015 Oulun osuus kaupunkiseudun yhteismarkkinoinnin kustannuksista osoitetaan konsernipalveluiden viestinnälle. Rahoitus on enintään 0,5 milj.euroa nettokustannuksista. Vuoden 2016 talousarviossa varaudutaan osallistumaan yhteismarkkinoinnin rahoitukseen, enintään 0,4 milj.euroon asti. Aikaisemmista kaupunginhallituksen päätöksistä merkittävin vuodelle 2016 on 0,816 milj.euron rahoitus Oulu-Luulaja-Tromssa -lentoreitille.

Investoinnit/ osakkeet ja osuudet

1 000 €	TP 2014	TA 2015 + muutokset	TA 2016	TS 2017	TS 2018
VisionPlus Fund I Ky	-149	-200	-200	-200	
Northern Startup Fund I Ky	-459	-175	-1 500	-700	-200
Northern Startup Fund II Ky	-1 928	-2 772			
Inveni Life Sciences I Ky	-29	-18	-11		
OuluZone Kiinteistöyhtiö Oy	-567				
Paras Biopharmaceuticals Finland Oy		-160	-382	-217	
Varaus			-889	-1 340	-1 500
Investointimenot	-3 132	-3 325	-2 982	-2 457	-1 700

Investointimenot muodostuvat pääasiassa rahaston pääomasijoitustoiminnasta. Merkittävimpinä VisionPlus Fund I Ky, Northern Startup Fund I Ky ja Northern Startup Fund II Ky (NSF II). NSF II:n rahoitus päättyy vuoteen 2015 ja siihen on saatu Euroopan aluekehitysrahaston varoja yhteensä 5,0 milj.euroa. Vuosille 2016-2018 varaudutaan NSF II:n tyyppiseen rahoitukseen. Investointikohteiden euromäärät ovat arvioita, jotka voivat vaihdella kohteiden välillä investointimenojen yhteissumman puitteissa.

Vuosien 2016-2018 aikana kehittämisrahastosta on varattu rahoitus seuraavasti (kts. tuloslaskelma/ liiketoiminnan muut kulut):

€	Päätöksellä sitouduttu *)Varaus ei päätöstä	2016	2017	2018	Yhteensä 2016-2018
OIA Rahoitus					
OIA Innovaatiokeskusten perusrahoitus					
CHT (Oulun yliopisto)	Centre for Health and Technology	75 000	75 000		150 000
CEE (Oulun yliopisto)	Centre for Environment and Energy	75 000	75 000		150 000
Uusi keskus (Oulun yliopisto)	Kone & Metalli	30 000	30 000		60 000
OIA Professuurit					
CHT (Oulun yliopisto)	Connected Health professuuri	65 000	65 000		130 000
CHT (Oulun yliopisto)	Tietojärjestelmätutkimuksen yhteisprofessuuri	31 500	31 500	31 500	94 500
OIA Hankkeet					
MAI (BusinessKitchen/ Yliopisto)	MaaLi: Make a Living	121 021	102 226		223 247
OIA YH: YHTEISET HANKKEET (Yliopisto/ OAMK)	Kohoava horisontti	50 000			50 000
OIA YH (Yliopisto)	Yrittäjyyskasvatuksen kehittäminen Pohjois-Pohjanmaalla	29 167	22 140		51 307
CEE (Yliopisto)	Biotoloudesta kestävää kasvua, hyvinvointia ja uusia työpaikkoja Pohjois-Pohjanmaalle	2 500			2 500
PrintoCent (OAMK)	Pikatestauksen valmistusmenetelmien ja näytteiden käsittelyn kehittäminen	31 896	31 896		63 792
CHT (OAMK)	Oulu Sote Labs	17 207	17 207		34 414
OIA YH (OAMK)	fFactor (femaleFactor)	15 162	15 162		30 324
PrintoCent (OAMK)	Rapid apps - painettavan tekniikan sovelluskliniikka	10 415	10 415		20 830
PrintoCent/ (VTT)	PrintoCent hankeportfoliorahoitus	154 000	116 000		270 000
OIA YH (OAMK/ Yliopisto)	Kohoava horisontti OAMK	7 467	7 467		14 935
OIA YH (OAMK/ Yliopisto)	Terwa-akatemia	8 678	8 678		17 355
	Muut uudet OIA hankkeet mm. liiketoimintaa edistävät – sis. varauksista vuosille 2016-2018 yht. 1.721.296eur *)	302 487	418 809	1 000 000	1 721 296
OIA Rahoitus yhteensä		1 026 500	1 031 500	1 031 500	3 084 500
Muut hankkeet ja rahoitukset					
Barentskeskus	Barentskeskus – varauksista 2 x 41.000eur *)	41 000	41 000	41 000	123 000
Oulun kaupunki/ konsernipalvelut	Yhteismarkkinointi – varauksista 3 x 400.000eur *)	400 000	400 000	400 000	1 200 000
Norrbottens läns landsting, Troms fylkeskommune, Oulun kaupunki/ BO	Lentoreitti: Oulu-Luulaja-Tromssa	816 000	816 000	128 500	1 760 500
Forum Virium Hki	6Aika-valtakunnallinen koordinaatioprojekti	24 580	8 031		32 611
Oulun kaupunki/ YYP	Oulun syväväylä YVA	125 000			125 000
Varaus *)		375 000	300 000	300 000	775 000
Muut hankkeet ja rahoitukset yhteensä		1 781 580	1 565 031	869 500	4 216 111
Aikaisemmilta vuosilta päättymässä olevat hankkeet ja rahoitukset		80 000	80 000	30 000	190 000
Kehittämisrahasto yhteensä		2 888 080	2 671 531	1 931 000	7 490 611

*) Varauksista tulee tehdä erillinen kaupunginhallituksen päätös

OULUN KAUPUNKI
Kehittämörahasto

TULOSLASKELMA	TP 2014	TA 2015	Enn 2015	TALOUS- ARVIO 2016	TS 2017	TS 2018
1 000 €						
LIKEVAIHTO						
Valmiiden ja keskeneräisten tuott. varastojen lisäys (+) ja vähennys (-)						
Valmistus omaan käyttöön						
Liiketoiminnan muut tuotot			7 998			
Tuet ja avustukset kunnalta						
Materiaalit ja palvelut						
Aineet, tarvikkeet ja tavarat						
Ostot tilikauden aikana						
Varastojen lisäys (+) tai vähennys (-)						
Palvelujen ostot	-6	-10	-10	-10	-10	-10
Henkilöstökulut						
Palkat ja palkkiot						
Henkilöstösivukulut						
Eläkekulut						
Muut henkilöstösivukulut						
Poistot ja arvonalentumiset						
Suunnitelman mukaiset poistot						
Arvonalentumiset						
Liiketoiminnan muut kulut	-1 498	-2 798	-2 798	-2 888	-2 672	-1 931
LIKEYLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	-1 504	-2 808	5 190	-2 898	-2 682	-1 941
Rahoitustuotot ja -kulut						
Korkotuotot	291	200	200	200	200	200
Muut rahoitustuotot	7 590	5 500	22 520	5 500	2 200	2 200
Kunnalle maksetut korkokulut						
Muille maksetut korkokulut						
Korvaus peruspääomasta						
Muut rahoituskulut	-240	-330	-330	-430	-405	-405
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ ENNEN SATUNNAISERIÄ JA VAR.	6 137	2 562	27 580	2 372	-687	54
Satunnaiset tuotot ja -kulut						
Satunnaiset tuotot						
Satunnaiset kulut						
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ ENNEN VARAUKSIA	6 137	2 562	27 580	2 372	-687	54
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)						
Vapaaeht. varauksen lisäys (-) tai vähennys (+)						
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)						
Tuloverot						
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	6 137	2 562	27 580	2 372	-687	54

OULUN KAUPUNKI
Kehittämisrahasto

RAHOITUSLASKELMA	TP 2014	TA 2015	Enn 2015	TALOUS- ARVIO 2016	TS 2017	TS 2018
1 000 €						
Toiminnan rahavirta						
Liikelyljäämä (-alijäämä)	-1 504	-2 808	5 190	-2 898	-2 682	-1 941
Poistot ja arvonalennukset	0	0	0	0	0	0
Rahoitustuotot ja -kulut	7 641	5 370	22 390	5 270	1 995	1 995
Satunnaiset erät						
Muut tulorahoituksen korjaukset	203		-7 283			
Investointien rahavirta						
Investointimenot	-3 132	-3 325	-3 325	-2 982	-2 457	-1 700
Rahoitusosuudet investointimenoihin						
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustulot	4 929		7 280			
Toiminnan ja investointien rahavirta	8 137	-763	24 252	-610	-3 144	-1 646
Rahoituksen rahavirta						
Antolainauksen muutokset						
Antolainasaamisten lisäykset kaupungilta (-)						
Antolainasaamisten lisäykset muille (-)						
Antolainasaamisten vähennykset kaupungilta (+)						
Antolainasaamisten vähennykset muilta (+)	1 000					
Lainakannan muutokset						
Pitkäaikaisten lainojen lisäys kaupungilta (+)						
Pitkäaikaisten lainojen lisäys muilta (+)						
Pitkäaikaisten lainojen vähennys kaupungilta (-)						
Pitkäaikaisten lainojen vähennys muilta (-)						
Lyhytaikaisten lainojen muutos kaupungilta						
Lyhytaikaisten lainojen muutos muilta						
Oman pääoman muutokset						
Peruspääoman muutos						
Muu oman pääoman muutos						
Muut maksuvalmiuden muutokset						
Muiden toimeksiantojen pääomat	3 700	2 850	1 000	800	1 300	1 400
Vaihto-omaisuuden muutos						
Saamisten muutokset kaupungilta *)	-11 191	-1 679	-24 795	200	2 200	700
Saamisten muutokset muilta	-215					
Korottomien velkojen muutos kaupungilta						
Korottomien velkojen muutos muilta	-101					
Rahoituksen rahavirta	-6 807	1 171	-23 795	1 000	3 500	2 100
Rahavarojen muutos	1 330	408	457	390	356	454

10.2. Oulun Valistustalorahasto

Oulun Valistustalorahaston sääntöjen mukaisesti rahaston tarkoituksena on Oulun kulttuurielämän tukeminen. Rahastosta voidaan myöntää tukea apurahoina, palkintoina ja erilaisina avustuksina taiteen ja kulttuurin eri aloilla toimiville henkilöille ja yhteisöille. Rahastolla on soitinpankki, josta lainataan soittimia musiikin opiskelijoille. Soittimien hallinta tultaneen siirtämään Oulun konservatoriole vuonna 2016.

Rahasto voi kartuttaa pääomaansa sille osoitetuilla yksityisillä avustuksilla, lahjoituksilla, perintösaannoilla sekä rahoitustuotoilla. Vuonna 2016 rahaston toimintatarkoitukseen voidaan käyttää 100 000 euroa. Rahaston varoja hoitaa konsernipalveluiden talous- ja omistajaohjauksen rahoitusryhmä ja rahaston tarkoituksen toteuttamisesta vastaa sivistys- ja kulttuuripalvelut. Vuosittaiset esitykset tukien myöntämisestä ja soittimien lainaamisesta valmistelee sivistys- ja kulttuuripalveluista vastaavan apulaiskaupunginjohtajan nimeämä työryhmä.

OULUN KAUPUNKI Oulun Valistustalorahasto

TULOSLASKELMA	TP 2014	TA 2015	Enn 2015	TALOUS- ARVIO 2016	TS 2017	TS 2018
1 000 €						
LIKEVAIHTO	369					
Valmiiden ja keskeneräisten tuott. varastojen lisäys (+) ja vähennys (-)						
Valmistus omaan käyttöön						
Liiketoiminnan muut tuotot						
Tuet ja avustukset kunnalta						
Materiaalit ja palvelut						
Aineet, tarvikkeet ja tavarat						
Ostot tilikauden aikana						
Varastojen lisäys (+) tai vähennys (-)						
Palvelujen ostot	-2	-10	-10	-5	-5	-5
Henkilöstökulut						
Palkat ja palkkiot						
Henkilöstösivukulut						
Eläkekulut						
Muut henkilöstösivukulut						
Poistot ja arvonalentumiset						
Suunnitelman mukaiset poistot						
Arvonalentumiset						
Liiketoiminnan muut kulut	-100	-95	-95	-95	-95	-95
LIKEYLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	267	-105	-105	-100	-100	-100
Rahoitustuotot ja -kulut						
Korkotuotot	45	105	105	100	100	100
Muut rahoitustuotot						
Kunnalle maksetut korkokulut						
Muille maksetut korkokulut						
Korvaus peruspääomasta						
Muut rahoituskulut	-49					
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ ENNEN SATUNNAISERIÄ JA VAR.	263	0	0	0	0	0
Satunnaiset tuotot ja -kulut						
Satunnaiset tuotot						
Satunnaiset kulut						
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ ENNEN VARAUKSIA	263	0	0	0	0	0
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)						
Vapaaeht. varausten lisäys (-) tai vähennys (+)						
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)						
Tuloverot						
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	263	0	0	0	0	0

OULUN KAUPUNKI
Oulun Valistustalorahasto

RAHOITUSLASKELMA	TP 2014	TA 2015	Enn 2015	TALOUS- ARVIO 2016	TS 2017	TS 2018
1 000 €						
Toiminnan rahavirta						
Liikelyljäämä (-alijäämä)	267	-105	-105	-100	-100	-100
Poistot ja arvonalennukset	0	0	0	0	0	0
Rahoitustuotot ja -kulut	-4	105	105	100	100	100
Satunnaiset erät						
Muut tulorahoituksen korjauserät						
Investointien rahavirta						
Investointimenot	-78					
Rahoitusosuudet investointimenoihin						
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustulot						
Toiminnan ja investointien rahavirta	185	0	0	0	0	0
Rahoituksen rahavirta						
Antolainauksen muutokset						
Antolainasaamisten lisäykset kaupungilta (-)						
Antolainasaamisten lisäykset muille (-)						
Antolainasaamisten vähennykset kaupungilta (+)						
Antolainasaamisten vähennykset muilta (+)						
Lainakannan muutokset						
Pitkäaikaisten lainojen lisäys kaupungilta (+)						
Pitkäaikaisten lainojen lisäys muilta (+)						
Pitkäaikaisten lainojen vähennys kaupungilta (-)						
Pitkäaikaisten lainojen vähennys muilta (-)						
Lyhytaikaisten lainojen muutos kaupungilta						
Lyhytaikaisten lainojen muutos muilta						
Oman pääoman muutokset						
Peruspääoman muutos						
Muu oman pääoman muutos	3 602					
Muut maksuvalmiuden muutokset						
Muiden toimeksiantojen pääomat						
Vaihto-omaisuuden muutos						
Saamisten muutokset kaupungilta *)	-41					
Saamisten muutokset muilta						
Korottomien velkojen muutos kaupungilta						
Korottomien velkojen muutos muilta	9					
Rahoituksen rahavirta	3 570	0	0	0	0	0
Rahavarojen muutos	3 755	0	0	0	0	0

11. Investointiosa

Oulun kaupungin investoinnit ovat vuonna 2016 korkealla tasolla. Peruskunnan ja sisäisten liikelaitosten bruttoinvestoinnit ovat noin 117,7 M€ ja ulkoisten liikelaitosten investoinnit ovat noin 23 M€. Korkea investointitaso tulee kasvattamaan Oulun lainamäärää ja korkokustannuksia, sillä kaupungin vuosikate ei riitä kattamaan nettoinvestointien kokonaismäärää. Investointeja pienennetään suunnittelu-kaudella siten, että peruskunnan ja sisäisten liikelaitosten investointien yhteenlaskettu määrä saadaan lähemmäksi vuosikatetta. Nykyisellä investointivauhdilla kaupungin vuosikatteen tulisi olla yli 80 M€ tasolla, jotta se kattaisi pääosan peruskunnan ja sisäisten liikelaitosten investointitasosta taloussuunnittelukauden lopussa, vuonna 2018. Tulevat investoinnit pohjautuvat tunnistettuihin palveluverkon kehittämistarpeisiin, Maankäytön toteuttamisohjelmaan (MATO), sekä erillisinvestointien hankeohjeen mukaisiin tarveselvityksiin ja hankesuunnitelmiin.

Investointien priorisoinnilla ja ajoituksella voidaan vaikuttaa siihen, että Oulun kaupungin talous pysyy tasapainossa. Investointisuunnitelman perusteluteksteissä on arvioitu merkittävien hankkeiden kohdalla niiden aiheuttamia vuosittaisia käyttötalousmenojen nettolisäyksiä. Käyttökustannuksiin sisältyy aina poistojen edellyttämä korjausrakentamisvaraus sekä talorakennuskohteissa sijoitetun pääoman korko. Nämä kustannukset sisältyvät tilavuokriin.

Investointiosan irtaimen käyttöomaisuuden hankintamääräraha on tarkoitettu sellaisen irtaimen hankintaan, jonka käyttöikä on yli 3 vuotta ja hankintahinta pääsääntöisesti yli 10 000 €. Investointien irtaimistohankinnoissa noudatetaan erillisinvestointien hankeohjetta (KV 17.12.2014 § 11)

Oulun Tilakeskus, Yhdyskunta- ja ympäristöpalvelut ja Oulun Vesi neuvottelevat konsernin johdon kanssa ennen suurten investointien (yli 7 M€) urakkasopimusten al-
lekirjoitusta.

11.1. Tietohallintoinvestoinnit

Kaupunki on määritellyt tavoitteita toimintojen kehittämiseksi kaupunkistrategiassa, palveluverkkosuunnitelmassa ja kehittämissalkuissa. Edistykselliset ICT-ratkaisut ja palveluiden digitalisointi mahdollistavat toimintojen kehittämisen ja tehostamisen sekä erilaisten asiakaslähtöisten toimintatapojen kehittämisen. Tietohallinto on rakentanut yhteistyössä palvelualueiden kanssa ICT:n hyödyntämisen tiekarttoja, joissa on tunnistettu kehittämis- ja investointikohteita. Vuodelle 2016 on suunniteltu 51 ICT-kehityskokonaisuutta, joihin liittyvät tietohallintoinvestoinnit ovat yhteensä 7,365 M€. Kansallisen kehittämissuhteistyön ja ICT-toimialan kehityksen seurauksena osa ratkaisuista toteutuu kokonaispalveluna perinteisten lisenssi-investointien sijasta. Tietohallintoinvestointeihin budjetoitu määräraha laskee 16 % vuoden 2015 budjetoituun verrattuna.

Tietohallintoinvestoinnit voidaan luokitella toimintaa ylläpitäviin, pakollisiin investointeihin (yht. 6,025 M€) ja toiminnan kehittämisiin investointeihin (yht. 1,340 M€). Toimintaa ylläpitävät investoinnit pitävät sisällään ICT-infrastruktuuriin tehtävät investoinnit (mm. pääte- ja oheislaitteet,

tietoverkko ja konesali sekä pakolliset tietojärjestelmäpäivitykset), jotka luovat edellytykset digitaalisille toimintatavoille ja prosessien kehittämiseksi. Toiminnan kehittämisiin investoinneilla tavoitellaan toiminnallisia uudistuksia palvelualueiden prosesseissa kaupungin strategisten linjausten (mm. Digitaalinen Agenda) mukaisesti. Keskeisiä uudistuksia ovat mm. talous- ja hankintaprosessien kehittäminen, palveluverkon ja toimintatapojen kehittäminen hyvinvointikeskuksissa ja kotihoidossa, sähköiset oppimateriaalit ja ylioppilaskirjoitukset sekä erilaisten lupaprosessien digitalisointi. Toimintoja läpileikkaavana kehittämisteemana on kaupungin tietovarantojen ja kehitysympäristöjen avaaminen. Lisäksi pyritään järjestämään edellytyksiä kaupungin henkilöstön ICT-osaamisvalmiuksien kehittämiseen.

Tietohallintoinvestointien lisäksi kaupungin keskeisissä ICT-palveluissa tapahtuu muutoksia tietoliikenne- ja puhepalveluoperaattorien vaihtuessa kilpailutusten seurauksena. Kaupunki myös arvioi pilvipalvelupohjaisten ratkaisujen soveltuvuutta mm. toimisto-ohjelmistoissa.

11.2. Investointiosa peruskunta

11.2.1. Kaupunginhallitus

KH osakkeet ja osuudet

1000 €	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2016	TS 2017	TS 2018
Menot Rahoitusosuudet Luovutustulot			2 000	2 000	2 000

Määräraha voidaan käyttää osakkeiden tai osuuksien hankintaan kaupunginhallituksen päätöksellä.

11.2.2. Konsernipalvelut

Irtain käyttöomaisuus

1000 €	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2016	TS 2017	TS 2018
Menot Rahoitusosuudet Luovutustulot			300	170	150

Määräraha käytetään tietohallintoinvestointeihin. Määrärahan käytöstä päättää Kaupunginhallitus. Tietohallintoinvestoinnit on valmisteltu yhteistyössä tietohallinnon kanssa. Mikäli talousarviovuoden aikana on tarvetta muutoksiin, valmistellaan asia yhteistyössä konsernipalveluiden tietohallinnon kanssa päätöksentekoa varten.

11.2.3. Hyvinvointilautakunta

Irtain käyttöomaisuus

1000 €	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2016	TS 2017	TS 2018
Menot Rahoitusosuudet Luovutustulot			3 400	4 000	1 800

Määrärahasta käytetään tietohallintoinvestointeihin 1,8 M€ ja kalustoinvestointeihin 1,6 M€. Määrärahan käytöstä päättää Hyvinvointilautakunta. Tietohallintoinvestoinnit on valmisteltu yhteistyössä tietohallinnon kanssa. Mikäli talousarviovuoden aikana on tarvetta muutoksiin, valmistellaan asia yhteistyössä konsernipalveluiden tietohallinnon kanssa päätöksentekoa varten.

11.2.4. Sivistys- ja kulttuurilautakunta

Irtain käyttöomaisuus

1000 €	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2016	TS 2017	TS 2018
Menot Rahoitusosuudet Luovutustulot			3 500	3 300	2 200

Määrärahasta käytetään tietohallintoinvestointeihin 1 M€ ja kalustoinvestointeihin 2,5 M€. Määrärahan käytöstä päättää Sivistys- ja kulttuurilautakunta. Tietohallintoinvestoinnit on valmisteltu yhteistyössä tietohallinnon kanssa. Mikäli talousarviovuoden aikana on tarvetta muutoksiin, valmistellaan asia yhteistyössä konsernipalveluiden tietohallinnon kanssa päätöksentekoa varten.

Kiinteät rakenteet ja laitteet

Liikunta-alueet, ulkoilureitit ja niiden valaistukset

1000 €	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2016	TS 2017	TS 2018
Menot Rahoitusosuudet Luovutustulot			1 200	1 200	1 200

Määräraha käytetään ulkoliikunta-alueiden, lähiliikuntapaikkojen, urheilukeskusten, ulkoilureittien ja uimarantojen peruskunnostamiseen vuosittain hyväksytyyn työohjelmaan mukaisesti. Tältä menokohdalta rahoitetaan vuosittain ulkoilureittien valaistuksen uusimista. Energialamppujen vaihto sovitetään yhteen katuvalaistusten vaihtojen aikatauluihin.

Jäälin urheilualue

1000 €	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2016	TS 2017	TS 2018
Menot Rahoitusosuudet Luovutustulot	860		250	250	360

Määräraha käytetään Jäälin urheilualan rakentamiseen 2016-2018. Kustannukset ovat täsmentyneet tarkemman rakennesuunnittelun ja maaperäselvityksen myötä. Alueen pohjarakentamisolosuhteet ovat arvioitua huonommat, mistä johtuen kokonaiskustannus on noussut alkuperäisestä 500 t€:n arviosta 860 t€:on.

Hönttämäki – Jääli kuntorata

1000 €	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2016	TS 2017	TS 2018
Menot Rahoitusosuudet Luovutustulot	1 400			700	700

Hönttämäki-Jääli-kuntoreitti täydentää seudullista ulkoilureitistöä perustuen Oulun yleiskaavaan 2020, Kiimingin keskeisten taajama-alueitten osayleiskaavaan ja seudulliseen liikuntapalveluverkkosuunnitelmaan. Kuntoreittiyhteys täyttää sekä lähiliikunnan että keskusten välisen ulkoiluyhteyden tarpeita niin kesä- kuin talvikäytön osalta. Suunniteltu noin 10 km pituinen uusi 1-laatualueen valaistu kuntoreitti yhdistää Jäälin kuntoradan ja Auran Maja-Hiukkavaara-kuntoreitin toisiinsa. Kuntoreitti sisältää myös Kievarin reitin sillan.

Hollihaan puisto

1000 €	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2016	TS 2017	TS 2018
Menot Rahoitusosuudet Luovutustulot	470		370	100	

Hollihaan puiston peruskorjauksen yhteydessä rakennetaan alueelle toiminnallisia kokonaisuuksia. Skeittipuiston toteuttaminen on kiireellinen, koska nykyiset skeittipaikat ovat ylikuormitettuja. Myös kaikenikäisille tarkoitetulle kuntoilupuistolle on tarvetta. Hollihaan puistoalueen yleissuunnitelma on hyväksytty teknisessä lautakunnassa 12.4.2011 § 205 ja Hollihaan puistoalueen rakennussuunnitelma on hyväksytty teknisessä lautakunnassa 4.9.2012 § 426.

Hiukkavaaran kuntoreitit

1000 €	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2016	TS 2017	TS 2018
Menot Rahoitusosuudet Luovutustulot	550		250	300	

Määrärahalla toteutetaan kuusi kilometriä uusia kuntoratareittiyhteyksiä, jotka yhdistävät Hiukkavaaran keskuksen Rannanperä-Kivikkokangas-kuntoratareittiin kolmella eri yhteydellä. Hiukkavaaran keskukselta toteutetaan myös uusi kuntoratareitti Hiukkavaaran vanhan alueen kautta ja yhdistetään Haapalehto-Rannanperä-kuntorataan.

Hiukkavaaran pallokentät

1000 €	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2016	TS 2017	TS 2018
Menot Rahoitusosuudet Luovutustulot	700		300	400	

Määrärahaa toteutetaan Hiukkavaaran keskuksen kaksi pallokenttää, joista toinen keino-urmpintaisena ja toinen kivituohkapintaisena. Pallokentät tulevat palvelemaan koululaisliikuntaa, alueen asukkaiden sekä urheiluseurojen kesä- ja talvikäyttöä.

11.2.5. Rakennuslautakunta

Irtain käyttöomaisuus

1000 €	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2016	TS 2017	TS 2018
Menot Rahoitusosuudet Luovutustulot			30	30	

Määräraha käytetään tietohallintoinvestointeihin. Investoinnissa kehitetään rakennusvalvonnan sähköisen asioinnin prosesseja: sähköinen rakennuslupa, katselmustoimintaa ja sähköistä arkistointia sekä luodaan myytävää ja ilmaiseksi jaettavaa materiaalia verkkokauppaan. Tavoitteena on ylläpitää ja kehittää järjestelmän toiminnallisuutta.

11.2.6. Yhdyskuntalautakunta

Irtain käyttöomaisuus

1000 €	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2016	TS 2017	TS 2018
Menot Rahoitusosuudet Luovutustulot			235	0	0

Määrärahasta käytetään tietohallintoinvestointeihin. Tietohallintoinvestoinnit on valmisteltu yhteistyössä tietohallinnon kanssa. Mikäli talousarviovuoden aikana on tarvetta muutoksiin, valmistellaan asia yhteistyössä konsernipalveluiden tietohallinnon kanssa päätöksentekoa varten.

Maan hankinta

1000 €	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2016	TS 2017	TS 2018
Menot Rahoitusosuudet Luovutustulot		6 000	6 000	6 000	6 000
		6 000	9 500	6 000	6 000

Maanhankintaa tehdään maankäytön toteuttamisohjelman, kaavoitusohjelman ja työpaikkarakentamisselvityksen sekä Uuden Oulun yleiskaavan kehittämissyöhykkeiden mukaisilla alueilla. Ritaportin kaupallisen alueen tontinluovutustulot Keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö Varmalta ohjataan erillisinvestointeina alueen infran toteuttamiseen.

Kadut, tiet, sillat, torit

1000 €	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2016	TS 2017	TS 2018
Menot Rahoitusosuudet Luovutustulot			16 000	16 000	16 000

Pääosa investoinneista on maankäytön toteutusohjelman mukaisia uudisrakennuskohteita, kuten Hiukkavaaran keskustan Vaskikankaan sekä Haukiputaan Letonrannan pohjaustyöt. Päällystys- yms. viimeistelyitä tehdään mm. aiemmin pohjatuilla Ritaharjun pohjoisosan sekä Hiukkavaaran Kivikkokankaan ja Kiulukankaan alueilla. Suurin yksittäinen perusrantamiskohde on kävelykatualueen peruskorjaustyön

jatkaminen. Muita merkittäviä peruskorjauskohteita ovat mm. Rajakylän alue ja Holman alue Haukiputaalla. Lisäksi eri puolilla Oulua on lukuisia muita kohteita, jotka toteutetaan vuosittain yhdyskuntalautakunnan hyväksymän työohjelman mukaisesti. Kohteet määritellään yhteistyössä Oulun kaupungin eri toimijoiden kanssa. Katurakennusmäärärahalla rakennetaan myös katuvalaistus ja liikenteen ohjauslaitteet.

Pääliikenneväylät ja muut liikennejärjestelyt

1000 €	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2016	TS 2017	TS 2018
Menot Rahoitusosuudet Luovutustulot			3 600	3 600	3 600

Vuoden 2016 asuntotuotannon mukaiset uusinvestoinnit kohdistuvat pääosin Hiukkavaaraan pääteiden ja -katujen liikennejärjestelyihin. Poikkimaantien työn alla olevan silta-yhteyden jatkeena oleva Raitotie on keskeinen sekä liikenneverkollisesti että Hiukkavaaran keskuksen ja tulevan monitoimitalon saavutettavuuden kannalta. Koskelantien eteläosan liikennejärjestelyiden rakentaminen aloitetaan liittyen Lipporannan kunnallistekniikan ja Toppilan

ranta-alueen rakentamiseen. Määrärahaa käytetään lisäksi mm. liikenneturvallisuuden parantamiseen ja liikenteenohjaukseen. Pyöräteiden ja siltojen peruskorjaus, joukkoliikenteen pysäkkijärjestelyt sekä liikenteenhallinta ovat liikennejärjestelmän perusinvestointeja. Menokohdalta rahoitetaan myös meluntorjuntaa ja liikenteen sujuvuutta parantavia kaistajärjestelyjä.

Ympäristöinvestoinnit, venesatamat

1000 €	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2016	TS 2017	TS 2018
Menot Rahoitusosuudet Luovutustulot			1 000	1 000	1 000

Ympäristörakentaminen seuraa muuta rakentamista ja kaupungin kasvu vaatii investointeja laadukkaaseen ympäristöön. Rakentaminen painottuu uusien leikkipuistojen rakentamiseen ja vanhojen kunnostamiseen yhdyskuntalautakunnan hyväksymän leikkipuistojen kehittämissuunnitelman mukaisesti. Kohteet jakautuvat tasaisesti eri puolille kaupunkia.

Kaakkurin kaatopaikan ympäristölupapäätöksen mukainen sulkemistyö tulee saattaa loppuun 31.12.2016 mennessä. Vuonna 2016 määräraharake on 0,25 M€, jolla rakennetaan loppuun kaatopaikan päällystys-, viher- yms. viimeistelytyöt. Venesatamien järjestelmällinen kunnostaminen on tarkoitus aloittaa vuonna 2015 valmistuvan kehittämissuunnitelman mukaisesti. Venesatamainvestointeihin on suunniteltu käytettäväksi 0,3 M€ vuonna 2016.

Erilliskohteet

Poikkimaantie

1000 €	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2016	TS 2017	TS 2018
Menot Rahoitusosuudet Luovutustulot	21 800	3 110	9 800	3 000	

Poikkimaantien ensimmäisen, vesistö sillan sisältävän, vaiheen rakentaminen on käynnissä ja alustavasti kyseinen yhteys valmistuu käyttökuntoon syksyllä 2016. Toinen vaihe, mikä sisältää Kainuuntien ja Kajaanintien välisen katuosuuden parantamisen, kilpailutetaan syksyllä 2015.

Keskustan puistot ja Hallituskatu

1000 €	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2016	TS 2017	TS 2018
Menot Rahoitusosuudet Luovutustulot		1 243	1 000	1 000	1 000

Hollihaan puisto- ja satama-alueiden peruskorjaus toteutetaan suunnitelmien mukaisesti yhteistyössä liikuntapalveluiden kanssa. Hollihaan puistoaluetta esitetään yhdeksi Suomi 100 – hankkeen teema-alueeksi juhlistamaan itsenäisyyden juhluvuotta 2017. Lisäksi määrärahalta on tarkoitus peruskorjata Hallituskatua Mäkelininkadulta

Rautatienkadun suuntaan. Alustavasti on tarkoitus rakentaa valmiiksi väli Mäkelininkatu – Koulukatu ja mahdollisesti osa seuraavasta korttelista. Toteutettavan katujakson tarkempaan valintaan voivat vaikuttaa Matkakeskuk- sen ja Rautatienkadun suunnitelmat.

Katuvalaistuksen energiatehokkuuden parantaminen

1000 €	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2016	TS 2017	TS 2018
Menot Rahoitusosuudet Luovutustulot	22 000	3 053	3 000	3 000	3 000

EU:n energiatehokkuusdirektiivi kieltää energiatehokkuudeltaan huonojen ulkovalaisinten valonlähteiden maa-hantuonnin EU:n alueelle vuoden 2015 jälkeen. Vuoden 2015 valaisinvaihtojen jälkeen elohopeavalaisimia on vielä vaihtamatta noin 13 000 kpl. Valaisinten vaihto-ohjelma sisältyy teknisen lautakunnan 24.8.2010 § 365 hyväksymään valaistuksen yleissuunnitelmaan ja 2013 tehtyyn

elohopeavalaisintuotteen saneeraus selvitykseen. Elohopealamppuvalaistuksen vaihtotyön kokonaiskustannusarvio on noin 22,0 M€ ja vaihtotyö toteutetaan vuoden 2019 loppuun mennessä. Kaikkien kaduilla ja puistoissa olevien elohopeavalaisintuotteen uusimisen jälkeen saavutetaan vähintään 50 % energian säästö (n. 1 M€/vuosi) nykyiseen tasoon verrattuna.

Vt 22 perusparantaminen

1000 €	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2016	TS 2017	TS 2018
Menot Rahoitusosuudet Luovutustulot	1 500	200	1 000	300	

Vt 22 parantaminen välillä Joutsentie – Madekoski sisältää Oulun kaupungin osuudet kevyen liikenteen väyläjärjestelyjen sekä Maikkulan liittymän ja linatin ramppien toteutuksesta. Lisäksi kaupunki osallistuu meluntorjuntarakenteiden kustannuksiin.

Seinäjoki-Oulu radan peruskorjaus

1000 €	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2016	TS 2017	TS 2018
Menot Rahoitusosuudet Luovutustulot	700	500	200		

Määrärahalta toteutetaan Seinäjoki-Oulu radan peruskorjaustöiden yhteydessä mm. melun suojausrakenteita yhteistyössä Liikenneviraston kanssa.

Valtatien 4 perusparannus

1000 €	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2016	TS 2017	TS 2018
Menot Rahoitusosuudet Luovutustulot	18 810		0	2 500	5 000

Tiesuunnitelma vt4 Kempele – Kello on valmistunut. Hanke on Oulun seudun tärkein tiehanke, johon sisältyy kuntien maksuosuuksia kohdistuen pyöräteihin, meluntorjuntaan ja joukkoliikenteen pysäkkijärjestelyihin. Hankkeen ajoitus ja toteutusjärjestys riippuu valtion rahoituspäätöksistä. Oulun kaupungin osuus koko hankkeesta on noin 18,80 M€. Kaupunki varaa aloitusrahaa vuosille 2017 ja 2018.

Ritaportti

1000 €	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2016	TS 2017	TS 2018
Menot Rahoitusosuudet Luovutustulot	8 500	0	0	0	4 000

Ritaportin kaupallisen alueen toteutuminen tulee tapahtumaan selkeästi kaksivaiheisena, jolloin Keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö Varman hankkeena toteutuu vuonna 2018 ja sen jälkeisenä aikana noin 35.000 kem2. Näiltä osin tonttien myyntitulo on 8,5 M€. Kaupasta tuleva maanmyyntivoitto kirjataan vuoden 2017 talousarvioon käyttötalouden tuloksi. Tällä summalla toteutetaan alueen edellyttämä kuntateknikka eli kadut, sillat, puistot ym. julkisten alueiden rakenteet ensimmäisen toteutusvaiheen osalta. Toisen vaiheen aikataulut ja määrärahatarpeet tarkentuvat myöhemmin.

Lipporanta

1000 €	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2016	TS 2017	TS 2018
Menot Rahoitusosuudet Luovutustulot	4 579	2 300	2 279		

Lipporannan alueen käyttöönotto edellyttää laajahkoja kunnallisteknisiä investointeja mm. Bertel Jungin tiellä. Työt aloitetaan vuonna 2015 ja niillä luodaan edellytykset Tuiran kaupunginosan korttelin 117 asunto- ja palvelurakentamisen käynnistymiselle vuonna 2016. Investoinnin kustannukset rahoitetaan kohteen maanmyyntituloilla ja sopimuskorvauksilla.

Pohjoinen alikulku

1000 €	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2016	TS 2017	TS 2018
Menot Rahoitusosuudet Luovutustulot			1 500	1 500	

Pohjoinen alikulku sijoittuu Oulu-Kemi radan ja Heikinkatu-Kajaanintie pääkatujen risteämiskohtaan. Alikulku sijaitsee liikenteellisesti keskeisessä kasvupaikassa ja nykyinen kunnallistekniikka ei toimi mm. rankkasateiden yhteydessä. Liikennevirasto on radanpitäjänä ilmoittanut, että 1920 –luvulla valmistunut silta täytyy uusida nopealla aikataululla. Vuoden 2007 yleissuunnitelman pohjalta kaupunki ja Liikennevirasto ovat arvioineet kokonaiskustannuksiksi noin 4,3 M€. Kustannukset ja suunnitelmat tarkentuvat tämän vuoden aikana. Kaupunki varautuu määrärahalta katujen ja kunnallistekniikan uusimiseen vuosina 2016 ja 2017.

Syväväylä

1000 €	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2016	TS 2017	TS 2018
Menot Rahoitusosuudet Luovutustulot				5 000	10 000

Oulun tavoitteena on edistää uuden 12,5 metrin syväväylän rakentamista yhteistyössä Liikenneviraston ja Oulun sataman kanssa. Uusi meriväylä palvelee Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun lisäksi myös koko pohjoista Suomea sekä tuo elinvoimaa alueelle. Kilpailukyvyyn säilyttäminen edellyttää nopeita panostuksia uuteen väylään. Liikenneviraston kanssa on sovittu suunnittelu ja YVA menettelyn käynnistämisestä. Koko väylän rakennuskustannuksiksi on arvioitu noin 30 M€, josta noin puolet olisi Oulun kaupungin alueella. Määrärahalta varaudutaan koko hankkeen toteutukseen vuosina 2017 ja 2018.

Limingantien alikulku

1000 €	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2016	TS 2017	TS 2018
Menot Rahoitusosuudet Luovutustulot				2 500	

Limingantullin kaupunginosan korttelin 14 tontin 5 osalta kaupunki saa maankäyttösopimuskorvausta lisääntyneiden infrakustannusten korvauksena n. 2,1 M€ ja tontin 3 kauppahintana n. 3,3 M€. Näiden tulojen osalta on allekirjoitettu maankäyttösopimus ja kauppakirjan esisopimus, jotka toteutuvat kun korttelia koskeva asemakaavamuutos tulee voimaan. MRL:n perusteiden mukaisesti sopimuskorvaustuloilla on mahdollistettava asemakaavan toteutuminen. Limingantien alikulun toteuttaminen mahdollistaa tontin 3 toteuttamisen ja samalla parantaa itäpuolen asukkaiden yhteyksiä ulkoilualueelle.

Kuusisaaren puistoalue

1000 €	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2016	TS 2017	TS 2018
Menot Rahoitusosuudet Luovutustulot			750	750	

Kuusisaaren puistoalueen ympäristörakentamisella parannetaan alueen ulkoilu- ja virkistysmahdollisuuksia sekä mahdollistetaan erikokoisten yleisötilaisuuksien järjestäminen alueella. Puistoalueelle rakennetaan laaja nurmipintainen kenttä, saaren kiertävä käytävä/huoltotie valaistuksineen ja tapahtumien tarvitsema kunnallistekniikka. Saaren eteläreunalla oleva hiekkaranta kunnostetaan takaisin viralliseksi uimarannaksi. Alueelle rakennetaan erilaisia liikunnallisia toimintoja ja tapahtumia mahdollistavia kenttiä sekä grillauspaikkoja. Kalastusmahdollisuuksia parannetaan rakentamalla saaren päähän kiinteä kalastuslaituri ja venepaikkoja.

Maankäyttökorvauksilla tms. sopimuksilla rahoitettavat kohteet**Toppilansalmen kuntatekniikka ja rantarakenteet**

1000 €	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2016	TS 2017	TS 2018
Menot Rahoitusosuudet Luovutustulot	13 000	10 204		600	

Toppilansalmen alueelta kerätään sopimuskorvauksina ja ennakkovuokrina vuoteen 2017 mennessä n. 13 M€. Nämä tulot käytetään Toppilansalmen alueen infrastruktuuriin toteuttamiseen. Vuosien 2010 – 2017 yhteenlasketut tulot ja investointimenot pidetään koko tarkastelujaksolla positiivisena. Töiden laajuus arvioidaan vuosittain talonrakennustöiden ja käytettävissä olevan rahoituksen mukaan.

Kallisensuora

1000 €	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2016	TS 2017	TS 2018
Menot Rahoitusosuudet Luovutustulot	2 400	1 237	0	0	0

Äimäraution rautatien alikulku toteutetaan Kallisensuoralta jäljellä olevilla sopimuskorvauksilla, joita on 1,1 M€. Alikulun toteuttamiseen sidotaan lisäksi uusien kaavamuutosten myötä kertyviä sopimuskorvauksia. Suunnitelmakaudelle ei arvioida kertyvän investointeja.

YHDYSKUNTALAUTAKUNTA YHTEENSÄ

1000 €	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2016	TS 2017	TS 2018
Menot Rahoitusosuudet Luovutustulot			46 364 9 500	46 750 6 000	49 600 6 000

11.2.7. Peruskunnan investoinnit yhteensä

1000 €	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2016	TS 2017	TS 2018
Menot Rahoitusosuudet Luovutustulot			57 964 9 500	59 200 6 000	58 010 6 000

11.2.8. Peruskunta ja sisäiset liikelaitokset yhteensä

1000 €	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2016	TS 2017	TS 2018
Menot Rahoitusosuudet Luovutustulot			117 672 80 9 650	106 467 710 6 155	90 545 300 6 090

11.3. Investointiosa Oulun Tilakeskus

Kaupunginvaltuusto hyväksyy Liikelaitos Oulun Tilakeskuksen erillisinvestointien rakennusohjelman talousarviokäsitelyn yhteydessä. Määrärahat ovat hankekohtaisesti sitovia. Tilakeskus toteuttaa vuosittain johtokunnan päätöksellä korjausrakentamishojelman, korjausrakentamiseen käytettävästä vuosittaisesta määrärahasta päättää kaupunginvaltuusto.

Rakennukset, kiinteät rakenteet ja laitteet

Takuuajaiset erillishankkeet

1000 €	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2016	TS 2017	TS 2018
Menot Rahoitusosuudet Luovutustulot			400	400	400

Määrärahaa käytetään erillisinvestointikohteiden viimeisten maksuerien ja takuuajaisen tehtävien rahoittamiseen. Takuuajaisella rahoituksella ei ylitetä kohteiden hyväksytyjä kokonaisbudjetteja. Takuukohteet vuonna 2016 ovat Haukiputaan yläkoulu, Hiiosenkoti, Jokirannan koulun keskuskeittiö, Kaukovainion koulu, Kastellin monitoimitalo, Kontinkankaan sairaala A- ja G-rakennukset, Myllytullin koulu, Niemenrantatalo, Nuorten työpaja, Terva-Toppilan koulu ja Yliin koulu.

Hallintotilojen muutokset

1000 €	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2016	TS 2017	TS 2018
Menot Rahoitusosuudet Luovutustulot			400	0	0

Hallintotilaprojekti käynnistettiin 16.10.2013. Tavoitteena on siirtää ulkoa vuokratut hallintotilat kaupungin omistamiin tiloihin. Hallintotiloja muutetaan monitoimitiloiksi, joka edellyttää uutta toimintakulttuuria ja sitä tukevaa tietoteknistä laitteistoa. Hallintotilojen muutos monitila-ympäristöiksi toteutetaan ulkoa vuokrattujen tilojen vuokrasopimusten raukeamisen yhteydessä.

Hiukkavaaran monitoimitalo

1000 €	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2016	TS 2017	TS 2018
Menot Rahoitusosuudet Luovutustulot	21 735	845	11 659	9 231	

Hiukkavaaran monitoimitalon tarkistettu hankesuunnitelma hyväksyttiin kaupungin-hallituksessa 31.3.2014 § 139. Hankkeen tavoitehinta-arvio on 21 735 000 € (ALV 0 %) Haahtela indeksissä 78,0. Liikelaitos Oulun Tilakeskuksen johtokunnan päätöksellä 25.6.2014 § 46 hankkeen toteutusmuodoksi valittiin integroitu projektitoimitus. Kohde valmistuu v. 2017. Hankkeen aiheuttamat käyttötalousmenolisäykset tulevat olemaan noin 1,792 M€ vuodessa eli 35,84 M€ 20 vuodessa.

Keittiöverkoston mukaiset valmistuskeittiöt

1000 €	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2016	TS 2017	TS 2018
Menot Rahoitusosuudet Luovutustulot		406	4 041	3 000	

Kaupunginhallitus hyväksyi Oulun kaupungin tuotantokeittiösuunnitelma – Köökit 2020 kaupunginjohtajan esityksen mukaisesti 3.2.2014 § 48. Hankesuunnitelma monitoimikeittiö Löökin rakentamisesta valmistui 10.2.2015 tavoitehinta-arviolla 6 447 000 € (ALV 0%) Haahtela indeksissä 78,0. Hankkeen toteutusaikataulu on 2016 – 2017. Muita Köökit 2020 keittiöverkkomuutoksia toteutetaan suunnitelmien mukaan vuodesta 2017 alkaen. Hankkeen aiheuttamat käyttötalousmenolisäykset tulevat olemaan noin 1,01 M€ vuodessa eli 20,302 M€ 20 vuodessa. Kokonaistalouden näkökulmasta kustannuskehitys muuttuu sitä mukaa positiiviseen suuntaan kun pienemmät keittiöt siirtyvät vastaanottamaan keskuskeittiön ruokaa.

Laivakankaan koulun laajennus (Jäälin koulu)

1000 €	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2016	TS 2017	TS 2018
Menot Rahoitusosuudet Luovutustulot	8 790				1 000

Hankeselvitys Jäälin koulun peruskorjauksen korvaavasta uudisrakennuksesta hyväksyttiin kaupunginhallituksessa 16.2.2015 § 83. Tavoitehinnaksi vahvistettiin 8 790 000 € (ALV 0 %) Haahtela indeksissä 80,0 ja toteutus Siku ltk:n 19.1.2015 § 1 esittämän aikataulun mukaisesti.

Metsokankaan perusopetuksen lisärakennus

1000 €	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2016	TS 2017	TS 2018
Menot Rahoitusosuudet Luovutustulot	5 840	3 189	2 651		

Metsokankaan koulun lisätilojen hankeselvitys hyväksyttiin kaupunginhallituksessa 12.5.2014 § 238. Lisätilojen tavoitehinnaksi vahvistettiin 5 840 000 € (ALV 0 %) Haahtela indeksissä 78,0. Rakennustyöt alkoivat toukokuussa 2015 ja hanke valmistuu elokuussa 2016.

Mäntylän päiväkodin peruskorjaus

1000 €	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2016	TS 2017	TS 2018
Menot Rahoitusosuudet Luovutustulot	3 641	34	2 000	1 607	

Mäntylän päiväkodin hankesuunnitelma hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 21.1.2013 § 10 hintaan 3 548 000 € (ALV 0 %) Haahtela indeksissä 76,5. Kaupunginvaltuusto päättää investointimäärärahasta vuoden 2016 talousarviokäsitte- lyn yhteydessä. Hankkeen investointimääräraha on korotettu indeksiin 78,5. Hankkeen alustava toteutusaikataulu on 2016 – 2017. Hankkeen aiheuttamat käyttötalousmenolisäykset tulevat olemaan noin 0,172 M€ vuodessa eli noin 3,44 M€ 20 vuodessa.

Oulun Lyseon lukion peruskorjaus

1000 €	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2016	TS 2017	TS 2018
Menot Rahoitusosuudet Luovutustulot	11 600			200	4 000

Oulun Lyseon lukion peruskorjauksen hankesuunnitelma valmistui 31.12.2013. Hankkeen alustava toteutusaikataulu on 2018 - 2019. Hankkeen aiheuttamat käyttötalousmenolisäykset tulevat olemaan noin 0,645 M€ vuodessa eli noin 12,9 M€ 20 vuodessa.

Ritaharjun perusopetuksen lisärakennus

1000 €	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2016	TS 2017	TS 2018
Menot Rahoitusosuudet Luovutustulot	5 410	3 198	2 212		

Ritaharjun koulun lisätilojen hankeselvitys hyväksyttiin kaupunginhallituksessa 12.5.2014 § 239. Lisätilojen tavoitehinnaksi vahvistettiin 5 410 000 € (ALV 0 %) Haahtela indeksissä 78,0. Rakennustyöt alkoivat huhtikuussa 2015 ja hanke valmistuu elokuussa 2016.

Talvikankaan koulu (Korvensuoran uusi koulu)

1000 €	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2016	TS 2017	TS 2018
Menot Rahoitusosuudet Luovutustulot	13 183	3 994	9 189		

Korvensuoran suuralueen yhtenäisen perusopetuksen hankesuunnitelman päivitys hyväksyttiin kaupunginhallituksessa 17.3.2014 § 135. Hankkeen tavoitehinta-arvio on 13 183 000 € (ALV 0 %) Haahtela indeksissä 78,0. Kaupunginvaltuusto vahvisti vuoden 2014 talousarviossa hankkeen suunnittelu- ja toteutusmäärärahat vuosille 2015 – 2016. Tämän hetken hankeaikataulu tähtää kohteen käyttöönottoon aikaisintaan 12/2016-01/2017. Hankkeen aiheuttamat käyttötaloudenmenolisyökset tulevat olemaan noin 1,249 M€ vuodessa eli 24,99 M€ 20 vuodessa.

Toppilan öljyntorjunta-asema

1000 €	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2016	TS 2017	TS 2018
Menot Rahoitusosuudet Luovutustulot	452	157	295		

Hankeselvitys Toppilan öljyntorjunta-aseman vaihtoehtoisesta sijoituspaikasta valmistui 27.11.2013. Kaupunginvaltuusto päätti investointimäärärahasta vuoden 2015 talousarviokäsittelyn yhteydessä. Hankkeen toteutusaikataulu on 2015 - 2016.

Tuiran koulu

1000 €	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2016	TS 2017	TS 2018
Menot Rahoitusosuudet Luovutustulot	7 480			3 800	3 680

Tuiran koulun uudemman puolen korvaavan uudisrakennuksen hankeselvitys valmistui 31.12.2014. Hankkeen alustava toteutusaikataulu on 2017 - 2018.

Uusi Keskuspaloasema

1000 €	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2016	TS 2017	TS 2018
Menot Rahoitusosuudet Luovutustulot	10 000		0	400	1 000

Uuden keskuspalloaseman hankesuunnitelma valmistuu vuoden 2015 loppuun mennessä. Suunnittelumääräraha varataan alueen arkkitehtikilpailun järjestämiseen vuodelle 2017 rakennuksen perustamiskustannusten optimoimiseksi. Hankkeen alustava toteutusaikataulu on 2018-2020.

Omarahoitusosuudella rahoitettu korjausrakentamishjelma

1000 €	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2016	TS 2017	TS 2018
Menot Rahoitusosuudet Luovutustulot			13 000	14 000	15 000

Tilakeskus toteuttaa vuosittain johtokunnan päätöksellä korjausrakentamishjelman. Korjaushjelma voi sisältää myös korvaavia uudisrakennusinvestointeja.

Omarahoitusosuudella rahoitettu suunnittelumääräraha

1000 €	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2016	TS 2017	TS 2018
Menot Rahoitusosuudet Luovutustulot			500	300	300

Suunnittelumääräraha käytetään talousarviovuotta myöhempien kohteiden hanke- ja rakennesuunnitteluun, kunto- arvioihin, tutkimuksiin sekä muihin tarvittaviin selvityksiin.

Hyvinvointipalveluiden palveluverkkoinvestoinnit

1000 €	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2016	TS 2017	TS 2018
Menot Rahoitusosuudet Luovutustulot			6 342	5 500	0

Palveluverkkoinvestointien kohdekohtainen erittely ja aikataulukus (informatiivinen tieto):

Investointimenot 1000 €	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	2016	2017	2018
Haukiputaan hyvinvointikeskus	1 342		1 342	0	0
Kontinkankaan hyvinvointikeskus	5 500		2 000	3 500	0
Tuiran hyvinvointikeskus	5 000		3 000	2 000	0
YHTEENSÄ	11 842		6 342	5 500	0

Haukiputaan hyvinvointikeskuksen hankeselvitys valmistui marraskuussa 2014. Kontinkankaan hankesuunnittelu ja -selvitys, sekä Tuiran hyvinvointikeskuksen hankeselvitys on valmistelussa.

Tilakeskuksen investoinnit yhteensä

1000 €	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2016	TS 2017	TS 2018
Menot Rahoitusosuudet Luovutustulot			52 689	38 438	25 380

12. Liikelaitokset

12.1. Oulun Vesi liikelaitos

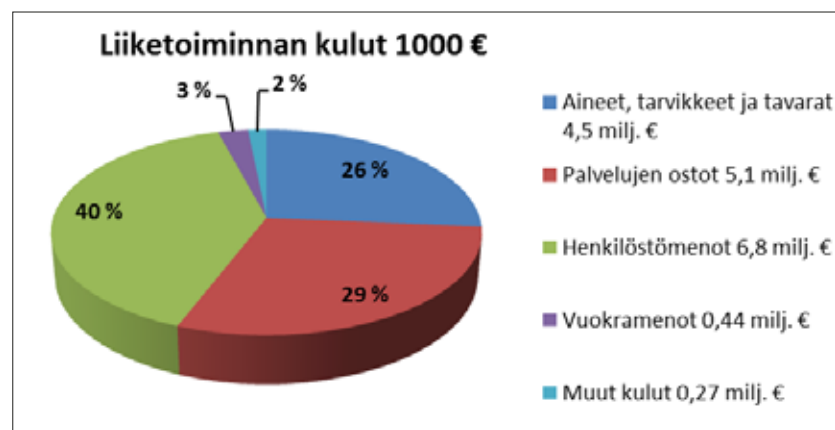
Oulun Vesi toimii vesihuoltolain mukaisena kunnallisena vesihuoltolaitoksena, joka hankkii tulo- ja käyttömaksuilla. Oulun Vesi toimittaa asiakkailleen kohtuulliseen hintaan hyvälaatuista talousvettä ja vastaa jätevesien viemäroinnistä ja puhdistamisesta sekä asuin ympäristön kuivatusvesien johtamisesta toiminta-alueillaan huolehtien vesistöjen ja muun ympäristön säilymisestä puhtaina.

Oulun Veden toiminta-alueeseen kuuluu koko Oulu ja jätevedenpuhdistuksessa Taskilan puhdistamolla käsitellään Oulun lisäksi Muhoksen, Utajärven ja Iin kunnan jätevedet.

Vesilaitoksen omaa ydintoimintaa ovat mm.

- vedenhankinta, vedenkäsittely ja -jakelu
- jätevesiviemärointi ja jätevedenkäsittely
- suunnittelu ja rakennuttaminen
- asiakaspalvelu ja vesilaskutus
- verkosto-omaisuuden kunnossapito ja hallinta

Toiminnan kulut jakautuvat oheisen graafin mukaisesti.

12.1.1. Talous

KESKEISET TALOUDEN TUNNUSLUVUT OMISTAJAOHJAUKSEN NÄKÖKULMASTA

Tunnusluvut	TP 2014	TA 2015 + MUUTOKSET	ENNUSTE 2015	TA 2016	TS 2017	TS 2018
Toiminnan laajuus						
• Liikevaihto	34 244	33 600	34 600	34 900	35 500	36 100
• Investoinnit	14 782	12 890	11 550	22 990	18 970	15 860
Kannattavuus						
• liikevoitto	10 394	6 453	7 453	8 322	8 587	8 175
• sij.pääoman tuotto, %	9,4					
• korvaus peruspääomasta ja pääomavelasta %	12	12	12	12	12	12

LIIKELAITOKSEN OMAA TOIMINTAA KUVAAVAT TUNNUSLUVUT

Tunnusluvut	TP 2014	TA 2015 + MUUTOKSET	ENNUSTE 2015	TA 2016	TS 2017	TS 2018
Vesimaksu, (alv 24 %), €/m ³	1,48	1,52	1,52	1,52	1,55	1,57
Jätevesimaksu, (alv 24 %), €/m ³	2,02	2,08	2,08	2,08	2,12	2,15
Liittymien lisäys, kpl	430	430	430	350	350	350
Liiketoiminnan kulut, 1 000 €	15 427	17 779	17 779	17 139	17 145	17 157
Tuloutus kaupungille, 1 000 €	5 511	5 511	5 511	5 511	5 511	5 511
Suunnitelmapoistot, 1 000 €/a	8 665	9 400	9 400	9 500	9 800	10 800
Liikevaihto/hlö (1 000 €/hlö)	357	290	298	296	301	306

Talousarvio 2016 ei sisällä käyttö- ja perusmaksujen korotuksia.

12.1.2. Toimintasuunnitelma**Toimintaympäristöanalyysi**

Tulevat investointitarpeet kohdistuvat verkostojen saneerausvelan pienentämiseen, vedenhankinnan turvaamiseen sekä jätevedenpuhdistuksen tehostamisen vaatimiin investointeihin. Vesihuoltomaksut on kyetty pitämään Oulussa selvästi maan keskiarvoa edullisempaan, vaikka vesihuoltoon investoidaan vuosittain merkittävästi ja vesilaitosten yhdistyminen laajensi huomattavasti vesilaitoksen toiminta-alueita.

Vesihuoltoverkostojen saneerausvelka uhkaa nykyisellä saneeraustahdilla lisääntyä. Lähivuosina verkostojen saneeraustasoa nostetaan, jotta uhkaava korjausvelan kasvu saadaan hallintaan. Erityisesti viemäriverkon vuotovesimääriä pyritään järjestelmällisesti vähentämään, jotta vuotovesien vaikutukset jätevedenpuhdistuksen tuloksiin ja kuluihin sekä viemäritulvien riskeihin saadaan pienemmään.

Vedenhankinta perustuu tällä hetkellä kantakaupungissa Oulujoen pintaveden käyttöön. Muilla alueilla käytetään paikallisia pohjavesivarjoja ja jakeluverkot toimivat käytännössä erillisinä vanhojen kuntien alueilla. Oulun kaupungin vedenhankinnan varmuuden parantamiseksi erilaisten häiriötilanteiden varalta valtuusto teki pohjaveden hankintaa koskevan hankepäätöksen, minkä nojalla valmistellaan lupahakemusasiakirjat muuttuneen hankesisällön mukaisesti. Vedenhankinta tulee vaatimaan suunnittelu- ja lupavaiheen jälkeen merkittäviä investointeja.

Voimaantulleessa vesihuoltolaissa on määritelty kunnan ja vesihuoltolaitoksen väliset vastuut hulevesien hallinnasta selvemmin, minkä johdosta kaupungin hulevesistrategia päivitetään uuden lain mukaiseksi ja valmistellaan hulevesimaksun käyttöönottoa. Jätevesimaksuilla ei voi enää kattaa hulevesiviemäroinnin kuluja vaan ne on katettava hulevesimaksulla ja hulevesien kulut on eriytettävä vesilaitoksen kirjanpidossa. Uusien hulevesimaksujen käyttöönotto vaikuttaa Oulun Veden sekä Yhdyskunta- ja

ympäristöpalveluiden talousarvioon ja asia valmistellaan erikseen kaupunginhallituksen päätettäväksi.

Veden ominaiskulutuksen ennustetaan lievästi laskevan tulevaisuudessa vedensäästötoimien sekä vesilaitoksen oman vuotovesimäärän vähentymistavoitteen ansiosta. Ilmastomuutoksen vaikutuksiin on ennakolta varauduttava hulevesiratkaisuissa ja huomioitava mm. verkostojen mitoituksessa.

Jätevesien käsittelyä on seudullisesti keskitetty edellisvuoden aikana Taskilan jätevedenpuhdistamolle, jonne siirtoviemärihankkeiden valmistuttua Haukiputaan ja lin suunnalta johdetaan nykyisin lähes 200 000 asukkaan jätevedet. Taskilan puhdistamon typenpoistolaajennus käynnistetään lähivuosina, millä varaudutaan jätevesien tehokkaaseen ja lupaehtojen mukaiseen käsittelyyn myös typen osalta.

Jätevesilietteen Kemicond-käsittely ja siihen liittyvä aumakompostointi Vasikkasuon alueella sai määräaikaisten luvan vuoden 2017 loppuun. Nykyisin pääosa hygienisoidusta lietteestä on käytetty maanparannusaineena pelto-käytössä ja osittain on käytetty avokompostointia Vasikkasuolla. Avokompostointia ei lupapäätöksen mukaan tulevaisuudessa hyväksyttäisi. Päätöksestä on valitettu, mutta samalla on pikaisesti käynnistetty selvitys vaihtoehtoisista lietteen jälkikäsittelymenetelmistä.

Henkilöstön eläköityminen kiihtyy lähivuosina ja koskettaa kaikkia yksiköitä. Vuoden 2016 aikana eläköityy arviolta n. 8 henkilöä ja lähivuosina tahti säilyy lähes yhtä suurena, mikä edellyttää henkilörekrytointeja erilaisiin tehtäviin.

Kaupunkistrategian toimeenpano (näkökulmat)

Kaupunginvaltuustoon nähden sitovat toiminnalliset tavoitteet, mittarit ja tavoitetaso 2016 jaoteltuna kaupungin strategisten päämäärien ja linjausten mukaan:

Hyvinvoinnin edistäminen ja asiakaslähtöisten palveluiden kehittäminen

Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoitetaso 2016
Asiakastyytyväisyys parhaiden tasolle	Vuotuisen Wacsi-kyselyn tulokset toisiin laitoksiin ja omiin tuloksiin nähden.	Parannus WACSI-kyselyn tulosten keskiarvoissa toisiin laitoksiin ja omiin tuloksiin nähden.

Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoitetaso 2016
Vesijohtoveden laatu ja toimitusvarmuus jatkuvasti hyvätasoisista	Vesijohtovesi täyttää STM:n asettamat laatuvaatimukset ja -suositukset. Vedenjakelun käyttökeskeytysaika asukasta kohden	Täyttää STM:n asetuksen 461/2000 sekä asetuksen muutoksen 442/2014 mukaiset laatuvaatimukset ja -suositukset Käyttökeskeytysaika alle 20 min/as/v

**Ympäristön kestävyys ja yhdyskuntarakenteen eheys (Ympäristöohjelma)
ympäristövastuulliset toimijat**

Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoitetaso 2016
Moitteeton jäteveden puhdistus ja kestävä kehityksen mukainen lietteenkäsittely	Jäteveden puhdistustulokset ja lietteenkäsittelyn toiminta	Puhdistustulokset ja lietteenkäsittelyn toiminta ovat lupaehtojen mukaisia.

Kaupunkitalouden kestävyys ja tasapaino (omistajapoliittinen ohjelma)

Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoitetaso 2016
Talouden tulostavoitteiden saavuttaminen	Tilikauden tulos tavoitteen mukainen.	Sitova tulostavoite saavutetaan
Taksataso kohtuullinen	Vertailuhinta alle maan keskitason (v. 2014 ktaalot Oulu 3,72 €/ m ³ , keskiarvo muut 4,48 €/ m ³)	Hinta alle maan keskitason

Toimintasuunnitelma 2016

Keskeinen tavoite on turvata toiminta-alueen laadukkaat ja toimintavarmat vesihuoltopalvelut.

Vesilaitoksien erilaisia toimintatapoja ja päivystyskäytäntöjä on uudistettu sekä toimipisteitä ja vesihuollon palvelutasoa on yhtenäistetty. Organisaatio- ja toimitilaratkaisuilla on tavoiteltu parhaiden käytäntöjen hyödyntämistä, joka samalla pyrkii kustannustehokkaan ja toimintavarmaan vesihuollon järjestämiseen.

Kehittämisen painopisteet on määritelty valmistuneessa vesihuollon kehittämissuunnitelmassa, joka päivitetään uuden Oulun tilanteen mukaiseksi. Tämän pohjalta myös Oulun Veden strategia päivitetään.

Vesihuoltokohteiden ylläpito ja ympärivuorokautinen valvonta keskittyi Oulun Veteen organisaatiomuutoksen myötä koko laajentuneella toiminta-alueella, kun Teknisestä liikelaitoksesta siirtyi 17 henkilöä kunnossapitotiimiin. Ylläpitotoiminta kattaa entistä monipuolisemmin myös kaivanto- ja korjaustyöt ja moniosaamisen tarve kasvaa. Toimintatapojen yhtenäistämisen myötä arvioidaan toiminnallisia säästöjä saatavan suunnittelukaudella. Toiteutettuja päivystys- ja varallaolojärjestelyjä sekä toimintamuutoksia harkitaan saatavien kokemusten pohjalta.

Vedenhankinnan varmistamisesta tehdyn hankepäätöksen pohjalta valmistellaan lupahakemus pohjaveden käyttämiseen Viinivaaran alueelta. Hankeperusteet ovat muutuneet aiemmasta lupahakemuksesta siten, että nykyinen pintaveden käyttö tulee säilymään merkittävänä ja sen rinnalle selvitetään pohjavesivarojen käytön lisäämistä. Lupaprosessi tulee viemään useita vuosia.

Vesilaitosprosessien ja pohjavedenottamoiden kehitystyötä jatketaan. Riskienhallintaa kehitetään edelleen, varavoiman saantia ja toimintavarmuutta parannetaan käytännön hankkeilla sekä energiatehokkuuteen pyritään laitekantaa uusimalla kaupungin ympäristöohjelman mukaisesti. Vedenjakeluvarmuutta parannetaan häiriötilanteiden varalta rakentamalla lisää alavesisäiliötilavuutta Hintaan vedenpuhdistamolle, jota koskeva kaavamuutostyö on aloitettu.

Asiakastieto- ja laskutusohjelma on päivitetty ja sähköiset asiakaspalvelun uudistukset saadaan tehostetusti käyttöön. Viestintäosaamiseen panostetaan suunnittelukaudella enemmän. Keskitetty verkostokohteiden valvomo-ohjelmisto otetaan suunnittelukaudella käyttöön täydessä laajuudessa. Verkosto-omaisuuden hallinnassa käytetään verkkotietojärjestelmää, mihin tallentuu verkostojen kuntotiedot ja niiden analysointi sekä investointien suunnittelmallisuus parantuvat.

Vesihuoltoverkostojen saneerausvelkaa saadaan suunnittelukaudella pienennettyä riittävällä verkostojen saneerauksilla, kun uudisrakentamisen määrä tulee yleisen heikon taloustilanteen takia olemaan aiempaa vähäisempi. Vesihuollon toimintavarmuuden turvaamiseksi saneerausten osuus on suunnittelukaudella noin 50 % verkostoinvestoinneista. Painopisteenä on jätevesiverkoston vuotovesimäärien vähentäminen muuttamalla sekaviemäroityjä alueita erillisviemärointiin. Verkostojen rakennuttamisessa käytetään yhä enemmän kilpailutettuja urakoita. Ilmastomuutokseen varaudutaan vesihuollon rakenteiden mitoituksessa ja suunnittelussa muun muassa rankkasateiden osalta. Hulevesiä tulee imeyttää ja viivyttää niiden syntypaikalla ja käyttää luonnonmukaisia keinoja hulevesien hallinnassa.

Taskilan puhdistamon toimintaa koskeva lupaehtojen tarkistamishakemus jätettiin Pohjois-Suomen aluehallintovirastoon joulukuussa 2012. Lupahakemusta täydennettiin vuonna 2014. Uusittava ympäristölupa voi vaikuttaa puhdistamotoimintaan tiukentuvina jäteveden puhdistusvaatimuksina. Jätevesien käsittelyn keskittyminen on lisännyt jätevesikuormitusta ja Taskilan puhdistamolle on suunnitteilla mittava typenpoistolaajennus vuosille 2016-2017 typenpoistoa koskevan lupaehtoon täyttämiseksi.

Aluehallintovirasto antoi Vasikkasuon kompostointitoiminnasta lupapäätöksen määräaikaikaisena vuoden 2017 loppuun saakka, johon mennessä kompostointi tulisi lopettaa. Päätöksestä on valitettu, mutta on samalla käynnistetty selvitykset vaihtoehtoisista lietteenkäsittelymenetelmistä, joista keskeisimmin selvitetään lietteen mädätystä joko omassa tai toisen toimijan biokaasutuslaitoksessa. Kemicond-lietteenkäsittelyprosessi ja siihen liittyvä kompostointi hoidetaan toistaiseksi Vasikkasuolla ulkopuolisen urakoitsijan kanssa tehdyllä sopimuksella. Urakoitsijan vastuulla on, että toiminnasta aiheutuvat ympäristöhaitat minimoidaan.

Lämmön talteenottolaitteiston laajentaminen harkitaan kokemusten perusteella ja myös muiden energiataloutta parantavien investointien selvitystyötä jatketaan.

Henkilöstön ikääntyminen lisää työssä jaksamisen haasteita, joihin vastataan monipuolisella työkykyä ylläpitävällä toiminnalla ja eläköityvien tilalle palkattavien perehdytyksellä. Sairauspoissaolojen määrään tulisi olla alle 5 %. Esi-mieskoulutusta lisätään ja lisäksi toimenkuvauksien pohjalta kohdennetaan koulutusta henkilöstön laaja-alaiseen osaamiseen ja aluetuntemukseen. Sertifioituja laadunhallinta- ja työturvallisuusjärjestelmiä kehitetään uutta tulevaa standardia silmälläpitäen. Henkilöstön hyvän työsuojeluasenteen säilyttämiseen panostetaan jatkuvasti.

Toimintasuunnitelma 2017–2018

Yhdyskunnan kannalta elintärkeät vesihuoltopalvelut turvataan ja varmistetaan talousveden korkea laatutaso puhdistusprosesseja kehittämällä. Vesihuollon toimintavarmuutta parannetaan automaatiohankkeiden ja varavoimajärjestelyjen osalta. Vedenhankinnan varmistamista koskevan päätöksen pohjalta suunnittelu ja lupavalmistelu etenevät.

Oulun Vesi vastaa verkostoihin liittyvien tärkeiden kohteiden ja laitteiden ylläpidosta ja valvonnasta. Omien ydin-toimintojen tarkastelu on jatkuvaa ja markkinoilla olevien palveluiden saatavuutta arvioidaan monituottajamallin mukaisesti. Ylläpidon tukitoiminnot tarkastellaan ja kilpailutetaan niiltä osin missä toimivat markkinat on olemassa. Toimitilojen tehostamiseen pyritään osallistumalla tukikohtatyöryhmän jäsenenä uuden varikon suunnitteluun ja omien tilatarpeiden määrittelyyn.

Pidemmällä aikavälillä huolehditaan riittävästä verkostojen saneerausinvestointien osuudesta ja uusimiset kohdistetaan erityisesti jätevesiverkoston vuotovesimäärien vähentämiseen. Käynnistetyt viemäriverkoston alueelliset vuotovesitutkimukset antavat lisätietoa saneerauskohteiden määrittelyyn. Vesihuoltoverkostoja rakennutetaan maankäytön toteuttamisohjelman mukaisesti ja saneerauskohteiden määrittely tehdään suunnitelmallisesti katupuolen kanssa yhteistyössä.

Jätevedenkäsittelyssä lupaehtojen saavuttaminen vaatii investointeja. Typenpoiston tehostamisen suunnittelu on jo käynnissä, jossa varaudutaan myös lupakäsittelyssä olevan uuden ympäristöluvan mahdollisiin tiukentuviin lupaehtoihin. Lisäksi jätevesilietteen vaihtoehtoisia jälkikäyttöraatkaisuja sekä energiataloudellisia hyödyntämismahdollisuuksia selvitetään.

Asiakaslähtöistä näkökulmaa korostetaan kaupunkistrategian mukaisesti ja se huomioidaan asiakaspalvelun lisäksi kaikkien tulosyksiköiden prosessien kehittämisessä sekä koko laitoksen viestinnässä. Asiakastytytyäyisyyttä mitataan puolueettomilla kyselyillä sekä asiakaspalautteiden ja sidosryhmien antaman palautteen pohjalta.

Oulun Vesi toimii ulkoisena liikelaitoksena omistajapoliittisten linjausten mukaisesti. Samalla varaudutaan mahdollisiin lainsäädännön muutoksiin yhtiöittämisvelvoitteita koskien. Strategian mukaisesti on valmius laajempaan seudulliseen vesihuoltolaitosten yhteistyöhön, kuten jätevedenkäsittelyn osalta on jo toteutunutkin.

12.1.3. Kehittäminen

Vesihuoltopalveluilta edellytetään korkeaa laatua, toimintavarmuutta ja kustannustehokkuutta, mihin kehittämistoimilla tähdätään. Tärkeimpinä painopisteinä ovat veden- ja jätevedenpuhdistusprosessit, vedenhankintaratkaisut, verkostojen vuotovesimäärien vähentäminen, ympäristövastuulliset hankkeet sekä verkostojen hallinta ylläpitotoiminnassa. Oulun Vesi osallistuu aktiivisesti vesihuoltoalan kehittämishankkeisiin ja benchmarking –toimintaan sekä opinnäytetöiden laatimiseen. Olemme myös mukana kaupunkitasoisten älykkään tekniikan ratkaisujen kehittämisessä ja soveltamisessa vesihuoltoon.

Oulun Veden kehityshankkeet sisältyvät Ympäristö- ja ilmastoasiat sekä kestävä kehitys- salkkuteemaan ja ne tulevat kaupungin ympäristöohjelman tavoitteita. Vesihuollon hanke-esitykset ovat:

- keskitetty valvomohanke, jolla etäohjauksen ja valvonnan avulla turvataan toimintavarmuutta, vähennetään kaluston liikkumistarvetta ja kehitetään logistiikan tehokkuutta. Vesihuollon toiminta-alue on laajentunut merkittävästi ja investoinnilla on saatavissa säästöjä pidemmällä aikavälillä.

- asiakas- ja laskutusjärjestelmän kehittäminen, mikä toteutetaan n. 15 keskisuuren vesihuoltolaitoksen yhteisenä kehityshankkeena. Tavoitteena on luoda järjestelmä, jota voidaan markkinoida tulevaisuudessa laajemmin vesilaitosten käyttöön.
- jäteveden lämmön talteenottoyksikön rakentaminen, jolla täydennetään toteutuksessa olevaa yksikköä. Energia hyödynnetään jätevedenpuhdistamon omassa tuotannossa.
- biokaasun hyödyntäminen sähkön ja lämmöntuotannossa jätevedenpuhdistamolla. Lietteenkäsittelyvaihtoehtojen selvityksessä tutkitaan erillismädättämön toteutusmahdollisuudet ja kannattavuus. Toteutuksesta tehdään erillinen hankepäätös.

Kehityshankkeet rahoitetaan pääosin liikelaitoksen omasta talousarviokehyksestä, mutta ulkopuolisen rahoituksen mahdollisuudet selvitetään.

12.1.4. Henkilöstö- ja koulutussuunnitelma

Oulun Veden nykyinen henkilömäärä on yhteensä 116, kun Oulun Veden ylläpitoyksikköön siirtyi vuoden 2015 alusta Teknisen liikelaitoksen verkostotiimistä 17 henkilöä vanhoina työntekijöinä. Vakituksia työntekijöitä on 111 ja määräaikaisia 5 henkilöä. Osa-aikaisena toimii kuusi henkilöä.

Vesilaitosten yhdistyminen ja palvelutason yhtenäistäminen on tuonut lisätehtäviä ja lakisääteiset veloitteet ovat tiukentuneet. Oulun Veden henkilömäärä pyritään pitämään likimain nykytasolla ja toiminnan tehokkuutta lisätään parhaita toimintatapoja ja käytäntöjä hyödyntämällä. Eläköityvien määrä on lähivuosina merkittävä ja tilalle palkattaessa tehtäväkuva harkitaan tarkkaan, kun rekrytoidaan tuotantoprosesseihin korvaavaa henkilöstöä.

Vuosittain on 5-8 henkilöä jäämässä eläkkeelle ja ikään-tyimisestä johtuvat osa-aikaisuudet lisääntyvät.

Omia ydintoimintoja arvioidaan ja ulkopuolisten palveluiden käyttöä selvitetään toiminnoittain, jolloin voi henkilömäärään tulla muutoksia. Työvoiman saatavuus on määrättyissä erikoisosaamista vaativissa tehtävissä vaikeutunut. Korvaavan työn malli on otettu käyttöön ja tehtäväkiertoon kannustetaan ja siihen on uudessa tilanteessa myös työhyvinvoinnin kannalta hyviä mahdollisuuksia.

Vesihuollon tarpeisiin kohdistettuun ammatilliseen koulutukseen ja esimieskoulutukseen osallistutaan ja koulutusyhteistyötä jatketaan oppilaitosten kanssa. Vesihuoltoalan harjoittelu- ja opiskelupaikkoja tarjotaan vuosittain.

Henkilöstön määrä (sijaintipaikan mukaan)	TP 2014	Toteuma 2015 (tammi-helmi)	Laskennal- linen ennuste 2015	TA 2016	Muutos-% (2015 -2016)	TS 2017	TS 2018
Vakinaiset	89	93	109	112	0	112	112
Poistuma (eläke- ja muu poistuma)	5	5	5	8	37,5	4	4
Tilapäiset	8	6	7	6	0	6	6
Organisatoriset muutokset		16					
Yhteensä	97	115	116	118	1,7	118	118
HTV (toteutunut työpanos)							
Vakinaiset	69,9	90,3	87,1	87,3	0,23	87,9	87,9
Tilapäiset	8,0	4,8	5,6	5,8	3,45	5,8	5,8
Yhteensä	77,9	95,2	92,7	93,1	0,43	93,7	93,7
Henkilöstökustannukset							
Palkat ja palkkiot yhteensä, josta	-3 718 156	-913 756	-4 795 000	-5 064 800	0	-5 070 300	-5 074 400
- Vakinaisten palkat	-2 422 672	-438 262	-4 439 900	-4 689 800	0	-4 695 300	-4 699 400
- Tilapäisten palkat	-211 059	-20 385	-213 500	-214 400	0	-214 400	-214 400
- Lomarahat	-151 811	-2 246	-181 600	-205 600	0	-205 600	-205 600
- Henkilöstökorvaukset	50 675	7 723	40 000	45 000	0	45 000	45 000
Eläkemenot, joista	-1 016 708	-159 082	-1 694 000	-1 782 300	0	-1 782 300	-1 782 300
- Palkkaperusteiset eläkemenot	-630 396	-110 723	-828 000	-872 400	0	-872 400	-872 400
- Eläkemenoperusteiset maksut	-354 125		-440 000	-470 000	0	-470 000	-470 000
Varhemaksut	-34 568		-140 000	-140 000	0	-140 000	-140 000
Muut henkilösivukulut	-211 838	-54 364	-286 000	-299 900	0	-299 900	-299 900
Yhteensä	-4 896 028	-1 119 478	-6 489 000	-6 847 100	0	-6 852 600	-6 856 700

12.1.5. Investoinnit

Oulun Veden investointien määrä vuonna 2016 on noin 23,0 milj. €.

Verkostojen uudis- ja korjausrakentamiseen on varattu 10,1 milj. €. Uudisrakentamiskohteet valitaan maankäytön toteutusohjelman pohjalta ja toteutetaan muun kunnallistekniikan urakoiden yhteydessä. Verkostojen saneerauksissa tullaan lähivuosina panostamaan erityisesti viemäreiden saneeraukseen vuotovesimäärien pienentämiseksi. Haja-asutuksen viemärintiöohjelmaan kirjattuja hankkeita pyritään myös toteuttamaan.

Puhdistamoiden investointeihin käytetään yhteensä 11,5 milj. €. Tästä Hintan ja Kurkelanrannan

vedenpuhdistamoiden ylläpitösaneerauksiin on kohdistettu 0,7 milj. € ja pohjavedenottamoihin n. 1,9 milj. €. Vedenhankintaselvityksiin ja maastotöihin varataan suunnitellukaudelle vuosittain 0,5 milj. €. Hintan alavesisäiliön noin 4 milj. €:n investointiin varaudutaan vuosina 2017-18.

Taskilan jätevedenpuhdistamon laitteiden uusintaan osoitetaan 0,8 milj. € ja typenpoiston lupaehtojen saavuttamiseksi tehtävä laajennus toteutetaan vuosina 2016-17, minkä kustannukset ovat yhteensä 12 milj. €. Mahdollinen suunnitteluvuosi 2017-2018 toteutettava investointihanke tulee olemaan biokaasulaitos, joka korvaisi nykyisen lietteenkäsittelymenetelmän. Investointitarve tulee tarkentumaan selvitysten pohjalta.

investoinnit (1000 €)	TA2015	TA2016	TS2017	TS2018
verkostot, vesitornit	7 590	8 100	7 750	7 400
verkostot, hulevesiviemärit	2 270	2 000	2 000	2 000
Pintavesilaitokset	840	720	1 670	4 600
pohjavedenottamot	810	1 880	1 030	800
Vedenhankintaselvitykset		500	500	500
Jätevedenpuhdistamot:				
-Typenpoiston laajennus	0	8 000	4 000	0
-muut investoinnit	800	800	1 200	100
muut	580	990	570	460
yhteensä	12 890	22 990	18 970	15 860

ICT-investoinnit

1000 €	Kokonaiskustannus	2015	TA 2016	TS 2017	TS 2018
Menot Käyttötalous				250	

Uuden monipuolisemman asiakastieto- ja vesilaskutusjärjestelmän hankintaan varaudutaan vuodelle 2017.

12.1.6. Merkittävimmät riskit

Yhdyskunnan kannalta elintärkeitä vesihuoltopalveluilta edellytetään jatkuvaa korkeaa laatua ja toimintavarmuutta. Kokonaisuutena arvioiden riskienhallintaa ja poikkeaviin tilanteisiin varautumista tehdään vesilaitostoiminnassa jatkuvasti.

Juomaveden saastumisriskit ja siitä pahimmillaan aiheutuva epidemia on pahin riski vesilaitoksen näkökulmasta. Puhdistusprosessin kaikissa vaiheissa pyritään eliminoidaan tällainen mahdollisuus ja oman käyttölaboratorion sekä viranomaisvalvonnan avulla varmistetaan talousveden ensiluokkaisuus. Riskiä on vähennetty myös vesijohdotoverkoston riskikohteiden kartoituksella.

Vakavat riskit liittyvät vedenhankinnan varmuuteen. Oulun kantakaupungin vedenhankinta on lähes yksinomaan Oulujoen raakaveden varassa ja valtakunnallisesti turvakuutus on heikko (luokka III). Valtuusto teki päätöksen vedenhankinnan varmistamisesta toukokuussa 2015, minkä pohjalta lisätään pohjaveden käyttöä nykyisen pintavesijärjestelmän rinnalla, jolloin voidaan paremmin varautua erilaisiin vakaviin häiriötilanteisiin. Vedenhankintaan varaudutaan tekemään tulevana vuosina suuria investointeja lupaprosessin jälkeen.

Vesihuollon jakeluverkon häiriöt tai prosessihäiriöt ovat vaikutuksiltaan laaja-alaisia ja voi aiheuttaa vakavia

vahinkoja kiinteistöille ja jopa ihmisille. Ylläpidettävää vesihuoltoverkosta on 3800 kilometriä, joka huomioiden vedenjakeluvarmuus ja viemäreiden toimivuus on kyettävä turvaamaan ja pitämään hyvällä tasolla. Riittävillä verkostosaneerauksilla verkosto-omaisuuden arvo säilyy ja verkostovaurioiden riski vähenee, mikä vaatii pidemmällä aikajänteellä saneerauksiin riittävästi taloudellisia resursseja. Saneerausten osuus pyritään pitämään vähintään 40%:ssa verkostoinvestoinneista. Myös puhtaan veden säiliötilavuuden riittävyys on varmistettava.

Laatu- ja työturvallisuusjärjestelmät tukevat toiminnan kehitystä ja henkilöstön osaamisen avulla riskejä pyritään toiminnoittain minimoimaan. Avainhenkilöstön pysyvyydestä ja osaavan henkilöstön saannista on kyettävä huolehtimaan eläköitymisen lisääntyessä.

Merkittävät talousriskit liittyvät hankintoihin tai palveluja koskeviin kilpailutuksiin ja sopimuksiin sekä kiristyviin lupaehtoihin, mikä voi edellyttää isoja investointeja ja kasvaneita käyttökustannuksia mm. jätevedenpuhdistuksessa. Riittävää hankintaosaamista tarvitaan järjestelmähankinnoissa ja sopimusjuridiikan tuntemusta tarvitaan aina merkittävässä sopimuksissa ja tukena käytetään kaupungin lakimiespalveluja.

OULUN KAUPUNKI
Oulun Vesi liikelaitos

TULOSLASKELMA	TP 2014	TA 2015	Enn 2015	TALOUS- ARVIO 2016	TS 2017	TS 2018
1 000 €						
LIKEVAIHTO	34 244	33 600	34 600	34 900	35 500	36 100
Valmiiden ja keskeneräisten tuott. varastojen lisäys (+) ja vähennys (-)						
Valmistus omaan käyttöön						
Liiketoiminnan muut tuotot	77	32	75	61	32	32
Tuet ja avustukset kunnalta	165					
Materiaalit ja palvelut						
Aineet, tarvikkeet ja tavarat						
Ostot tilikauden aikana	-4 494	-4 514	-4 514	-4 519	-4 519	-4 519
Varastojen lisäys (+) tai vähennys (-)						
Palvelujen ostot	-5 254	-6 015	-5 115	-5 060	-5 030	-5 030
Henkilöstökulut						
Palkat ja palkkiot	-3 802	-4 835	-4 835	-5 065	-5 070	-5 074
Henkilöstösivukulut						
Eläkekulut	-1 040	-1 408	-1 408	-1 482	-1 482	-1 482
Muut henkilöstösivukulut	-220	-286	-286	-300	-300	-300
Poistot ja arvonalentumiset						
Suunnitelman mukaiset poistot	-8 665	-9 400	-9 400	-9 500	-9 800	-10 800
Arvonalentumiset						
Liiketoiminnan muut kulut	-617	-721	-764	-713	-744	-752
LIKEYLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	10 394	6 453	8 353	8 322	8 587	8 175
Rahoitustuotot ja -kulut						
Korkotuotot	45	18	18	18	18	18
Muut rahoitustuotot	1					
Kunnalle maksetut korkokulut	-349	-376	-366	-402	-611	-719
Muille maksetut korkokulut						
Korvaus peruspääomasta	-5 511	-5 511	-5 511	-5 511	-5 511	-5 511
Muut rahoituskulut						
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ ENNEN SATUNNAISERIÄ JA VAR.	4 580	584	2 494	2 427	2 483	1 963
Satunnaiset tuotot ja -kulut						
Satunnaiset tuotot						
Satunnaiset kulut						
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ ENNEN VARAUKSIA	4 580	584	2 494	2 427	2 483	1 963
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	-231	-103	-103	-183	-2 447	-880
Vapaaeht. varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	-2 300	600	600	700	3 000	1 600
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)						
Tuloverot						
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	2 049	1 081	2 991	2 944	3 036	2 683

OULUN KAUPUNKI
Oulun Vesi liikelaitos

RAHOITUSLASKELMA	TP 2014	TA 2015	Enn 2015	TALOUS- ARVIO 2016	TS 2017	TS 2018
1 000 €						
Toiminnan rahavirta						
Liikelyljäämä (-alijäämä)	10 394	6 453	8 353	8 322	8 587	8 175
Poistot ja arvonalennukset	8 665	9 400	9 400	9 500	9 800	10 800
Rahoitustuotot ja -kulut	-5 814	-5 869	-5 859	-5 895	-6 104	-6 212
Satunnaiset erät						
Muut tulorahoituksen korjauserät						
Investointien rahavirta						
Investointimenot	-14 782	-12 890	-11 550	-22 990	-18 970	-15 860
Rahoitusosuudet investointimenoihin	89					
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustulot						
Toiminnan ja investointien rahavirta	-1 448	-2 906	344	-11 063	-6 687	-3 097
Rahoituksen rahavirta						
Antolainauksen muutokset						
Antolainasaamisten lisäykset kaupungilta (-)						
Antolainasaamisten lisäykset muille (-)	-3					
Antolainasaamisten vähennykset kaupungilta (+)						
Antolainasaamisten vähennykset muilta (+)						
Lainakannan muutokset						
Pitkäaikaisten lainojen lisäys kaupungilta (+)		1 000	0	6 000	9 000	8 000
Pitkäaikaisten lainojen lisäys muilta (+)						
Pitkäaikaisten lainojen vähennys kaupungilta (-)	-1 445	-1 445	-1 445	-1 445	-2 045	-2 945
Pitkäaikaisten lainojen vähennys muilta (-)						
Lyhytaikaisten lainojen muutos kaupungilta						
Lyhytaikaisten lainojen muutos muilta						
Oman pääoman muutokset						
Peruspääoman muutos						
Muu oman pääoman muutos						
Muut maksuvalmiuden muutokset						
Muiden toimeksiantojen pääomat						
Vaihto-omaisuuden muutos						
Saamisten muutokset kaupungilta *)	671	751	751	4 408	-2 568	-4 258
Saamisten muutokset muilta	-70					
Korottomien velkojen muutos kaupungilta	-265					
Korottomien velkojen muutos muilta	2 560	2 600	2 600	2 100	2 300	2 300
Rahoituksen rahavirta	1 448	2 906	1 906	11 063	6 687	3 097
Rahavarojen muutos	0	0	2 250	0	0	0

12.2. Oulun Työterveys liikelaitos

Oulun Työterveys tuottaa työterveyshuollon palveluita Oulun kaupungille ja sen omistamille yhtiöille ja yhteisöille. Palveluihin kuuluu ennaltaehkäisevän työterveyshuollon lisäksi kokonaisvaltaiset sairaanhoidon palvelut. Palveluita täydentää muut työhyvinvointia tukevat palvelut kuten työnohjaus, työyhteisövalmennukset ja koulutukset. Muille asiakasorganisaatioille Oulun Työterveys tuottaa vain kunnan järjestämismvastuulla olevat ennaltaehkäisevän työterveyshuollon palvelut. Oulu-konsernin

yhteisöissä työntekijöitä on noin 13 000. Yritysasiakkaita on noin 250 ja työntekijöitä näissä 1500. Tyypillisimmillään yritysasiakkaat ovat henkilöstömäärältään pieniä, alle 10 työntekijän yrityksiä. Varsin usein heillä ei ole ollut asiakkaaksi tullessaan aiemmin työterveyshuoltoa järjestettynä tai ovat uusia yrityksiä. Liikelaitos ei tuota markkinoille sellaisia palveluita, jotka edellyttäisivät Kuntalain perusteella toiminnan yhtiöittämistä.

12.2.1. Talous

Keskeiset talouden tunnusluvut omistajaohjauksen näkökulmasta

Tunnusluvut	TP 2014	TA 2015 + MUUTOKSET	ENNUSTE 2015	TA 2016	TS 2017	TS 2018
Toiminnan laajuus						
• Liikevaihto	7 661	8 105	8 105	7 905	7 865	7 826
• Investoinnit	0	0	0	0	0	0
Kannattavuus						
• liikeylijäämä	58	30	30	30	30	30
• sij.pääoman tuotto, %	5.9 %					
• korvaus peruspääomasta ja pääomavelasta %	6 %	6 %	6 %	6 %	6 %	6 %

12.2.2. Toimintasuunnitelma

Toiminnasta konsernitasolla linjataan omistajapoliittisessa ohjelmassa sekä kaupungin työterveyspuitesuunnitelmassa. Hallintokuntakohtaisen toiminnan tavoitteet ja sisältö kirjataan ja sovitaan puitesuunnitelman liitteeksi vuosittain. Toiminnan toteutumista koordinoidaan työterveyshuollon ohjausryhmässä. Yritysasiakkaiden kanssa ovat erilliset palvelusopimukset sekä toiminta-suunnitelmat.

Toimintaympäristöanalyysi

Muutoksia ja myös epävarmuutta työterveyshuollon toiminnassa aiheuttaa tuleva, mutta sisällön osalta avoinna oleva sosiaali- ja terveyspalveluiden uudistus. Työterveyshuollon tulevasta asemasta ja roolista ei ole vielä selvyttä. Keskeistä kuitenkin on se, että päällekkäistä työtä tulee purkaa. Työterveyshuollon panos on vahvasti keskittymässä työkyvyn tukemiseen ja edistämiseen työuran eri vaiheissa. Tuleva muutos vaikuttaa sekä asiakaskunnan rakenteen että rahoituksen muutosten kautta.

Kuntalain muutoksen siirtymäajan säännös määrää yhtiöittämään kunnalliset työterveyshuollon liikelaitokset vuoden 2016 loppuun mennessä, mikäli ne toimivat yksityisillä markkinoilla ja myyvät muita, kuin kunnalle lakisääteiseksi tehtäväksi määrättyjä palveluita. Markkinoilla toimiminen tarkoittaa tässä sairaanhoidon palveluiden myymistä yksityisille yrityksille. Oulun Työterveys ei toimi yksityisillä markkinoilla ja voi jatkaa toimintaansa liikelaitosmuodossa. Tämä johtaa siihen, että liikelaitos ei voi myydä palveluita niille yrityksille jotka haluavat täydentää työterveyspalveluitaan sairaanhoidon palveluilla.

Työterveyshuollon työuria tukeva rooli on keskiössä yhteiskunnassamme. Korvaavan työn mahdollisuuksien arvioinnissa työterveyshuollon sairaanhoidon palveluilla on keskeinen rooli. Sähköisten palveluiden ja välineiden kehitys mahdollistaa ottaman jatkossa isoja harppauksia uudellaisiin kustannusvaikuttaviin palveluihin.

Kaupunkistrategian toimeenpano

Kuvaus keskeisimmistä toimenpiteistä kaupunkistrategian toteuttamiseksi.

Strategiset linjaukset / Päämäärä	Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoitetaso 2016
Kaupunki edistää uusien työpaikkojen syntymistä	Tuetaan pienten asiakastyöpaikkojen työntekijöiden työkykyä		
1.3 Asioinnin ja palvelujen sähköistämisen kehittäminen	Toimintakauden aikana Oulun omahoidon käyttöaste kasvaa ja uusia sähköisiä palveluita otetaan käyttöön ja niillä osin korvataan vanhoja toimintatapoja.	Omahoidon kautta asiakkaiden lähettämien viestien määrä	>2000 kpl/vuosi
1.4 Tietoon perustuvan johtamisen kehittäminen	Hyödynnetään SoftMedicistä ja henkilöstöjärjestelmistä saatavaa tietoa toiminnan kehittämisessä ja painopisteissä	Asiakkaalle raportoidaan säännöllisesti toimintasuunnitelman mukaisesti sekä laadullinen arvio	Asiakkaalle raportoidaan säännöllisesti
3 Henkilöstön työhyvinvointi nousee	Pitkien sairauspoissaolojen (yli 3 päivää) määrään lasku. Korvaava työ vähentää sairauspoissaoloja.	Pitkien sairauspoissaolojen määrä	Määrään 5 %:n lasku edelleen. Korvaava työ vähentää sairauspoissaoloja 5 %.
	Tavoitteena on mahdollistaa jokaisen työntekijän työssä jatkaminen yksilölliseen eläkeikänsä saakka.	Alkavien työkyvyttömyyseläkkeiden määrän laskeminen	Määrän laskeminen edelleen, vuositasolla 10 % lasku.

12.2.3. Kehittäminen

Oulun Työterveydessä ei ole menossa erillisiä kehittämisen hankkeita. Kehittäminen on kiinteä osa asiakkaille suuntautuvien palveluiden laadun parantamista. Hyvä työterveyshuoltokäytäntö-asetus edellyttää kirjallista laatujärjestelmää v. 2016 alusta lähtien. Laatujärjestelmää on Oulun Työterveydessä rakennettu v. 2013 alkaen. Keskeiset palveluprosessit on kuvattu ja henkilöstö on osallistunut niiden kehittämiseen.

Tulevalla toimintakaudella kehittämistyötä jatketaan ja painopisteet ovat työ-kyvyn tukemisessa, palveluohjauksessa, korvaavan työn mahdollisuuksien arvioinnin kehittämisessä, sähköisen palveluvalikon laajentamisessa, sairaanhoidon vaikuttavuuden ja osuvuuden parantamisessa.

12.2.4. Henkilöstö- ja koulutussuunnitelma

Koulutussuunnitelma 2016

Oulun Työterveyden koulutussuunnitelmassa kuvataan millä koulutuksilla varmistetaan strategisten tavoitteiden ja asiakkuuksien vaatiman osaamisen taso. Koulutuksen tulee palvella asiakkuuden hoitamista ja henkilökohtaisesti tehtyä kehittämissuunnitelmaa.

Koulutussuunnitelma laaditaan vuodeksi kerrallaan. Se sisältää Oulun Työterveyden koulutusohjelmaan hyväksytyt ulkoiset ja sisäiset koulutukset sekä päätökset niistä koulutuksista, joita ei ole hyväksytty koulutusohjelmaan. Koulutussuunnitelmaa päivitetään johtoryhmän päätösten mukaisesti 2 viikon välein.

Osaamistarpeita liikelaitoksen tasolla ovat sähköisten välineiden käyttöönoton laajentaminen (kansalliseen potilastiedon arkistointiin liittyvät toimintakäytänteet, tietosuojaan liittyvät kysymykset, potilasasiakirjamerkinnot, etävastaanotto, sähköiset valmennukset). Työterveyshoitajien, työterveyslääkäreiden, työfysioterapeuttien ja työterveyspsykologien keskeiset osaamistarpeet ovat muuttuviin työterveyspalveluihin ja painopisteisiin vastaaminen monipuolisella osaamisella.

Henkilöstösuunnitelma

	TP 2014	Ennuste 2015	TA 2016	Muutos-% (2015-2016)	TS 2017	TS 2018
Henkilöstön määrä (sijaintipaikan mukaan)						
Vakinaiset	75	76	76	0 %	75	75
Poistuma (eläke- ja muu poistuma)	6	5	5	0 %	4	4
Tilapäiset	24	16	14	-13 %	14	14
Organisatoriset muutokset		6		-100 %		
Yhteensä	99	92	90	-2 %	89	89
HTV (toteutunut työpanos)						
Vakinaiset	50.8	53	51	-4 %	51	51
Tilapäiset	18.1	16	17	6 %	16	16
Yhteensä	68.9	69	68	-1 %	67	67
Henkilöstökustannukset						
Palkat ja palkkiot	-4 141 164	-4 058 229	-4 161 764	3 %	-4 120 146	-4 120 146
Eläkemenot	-824 078	-813 200	-823 797	1 %	-815 559	-815 559
Varhemaksut	-53 477					
Muut henkilösivukulut	-236 291	-240 500	-245 000	2 %	-242 550	-242 550
Yhteensä	-5 142 998	-5 111 929	-5 230 561	2 %	-5 178 255	-5 178 255

12.2.5. Merkittävimmät riskit

Toiminnassa merkittävimmät riskit liittyvät nopeasti monimutkaistuvaan ja verkottuvaan ICT infrastruktuuriin. Strukturi muodostuu monien eri toimijoiden ylläpitämistä palveluista mukaan lukien kansalliset sähköiset potilastiedon arkistot sekä yhteyksistä, jotka yhä useammin sijaitsevat organisaation verkon ulkopuolella. Monimutkainen verkko on haavoittuvampi erilaisille yhteysskatoksille ja

ohjelmistoversioiden muutosten kautta ilmeneville yhteensopimattomuuksille tai varmenteen ongelmille, joissa ongelman kohdentaminen ja vastuutahon tavoittaminen on aiempaa työläämpää. Häiriöt haittaavat toimintaa ja voivat pahimmillaan vaarantaa potilasturvallisuutta, tietosuoja ja tietoturvaluutta.

OULUN KAUPUNKI
Oulun Työterveys liikelaitos

TULOSLASKELMA	TP 2014	TA 2015	Enn 2015	TALOUS- ARVIO 2016	TS 2017	TS 2018
1 000 €						
LIIVEVAIHTO	7 661	8 105	8 105	7 905	7 865	7 826
Valmiiden ja keskeneräisten tuott. varastojen lisäys (+) ja vähennys (-)						
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	0	0
Liiketoiminnan muut tuotot	191	168	168	153	145	145
Tuet ja avustukset kunnalta	0	0	0	0	0	0
Materiaalit ja palvelut						
Aineet, tarvikkeet ja tavarat						
Ostot tilikauden aikana	-228	-210	-210	-175	-175	-175
Varastojen lisäys (+) tai vähennys (-)	0	0	0	0	0	0
Palvelujen ostot	-1 603	-2 220	-2 220	-2 100	-2 100	-2 100
Henkilöstökulut						
Palkat ja palkkiot	-4 083	-4 058	-4 058	-4 039	-3 999	-3 999
Henkilöstösivukulut						
Eläkekulut	-824	-813	-813	-803	-795	-795
Muut henkilöstösivukulut	-236	-241	-241	-239	-237	-237
Poistot ja arvonalentumiset						
Suunnitelman mukaiset poistot	-156	-26	-26	-3	0	0
Arvonalentumiset	0	0	0	0	0	0
Liiketoiminnan muut kulut	-665	-675	-675	-669	-676	-636
LIIKKEYLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	58	30	30	30	30	30
Rahoitustuotot ja -kulut						
Korkotuotot	8	0	0	0	0	0
Muut rahoitustuotot	0	0	0	0	0	0
Kunnalle maksetut korkokulut	0	0	0	0	0	0
Muille maksetut korkokulut	0	0	0	0	0	0
Korvaus peruspääomasta	-30	-30	-30	-30	-30	-30
Muut rahoituskulut	0	0	0	0	0	0
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ ENNEN SATUNNAISERIÄ JA VAR.	36	0	0	0	0	0
Satunnaiset tuotot ja -kulut						
Satunnaiset tuotot						
Satunnaiset kulut						
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ ENNEN VARAUKSIA	36	0	0	0	0	0
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)						
Vapaaeht. varausten lisäys (-) tai vähennys (+)						
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)						
Tuloverot	0	0	0	0	0	0
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	36	0	0	0	0	0

OULUN KAUPUNKI
Oulun Työterveys liikelaitos

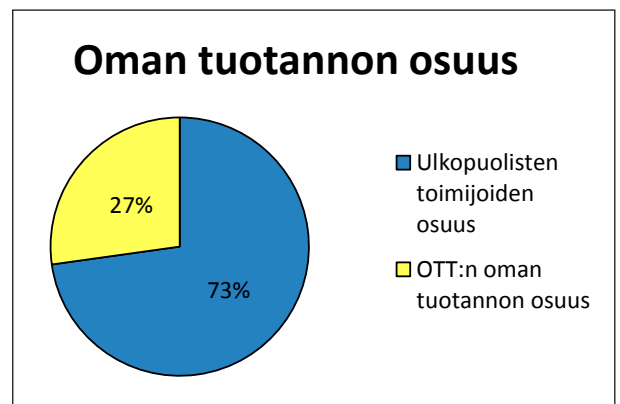
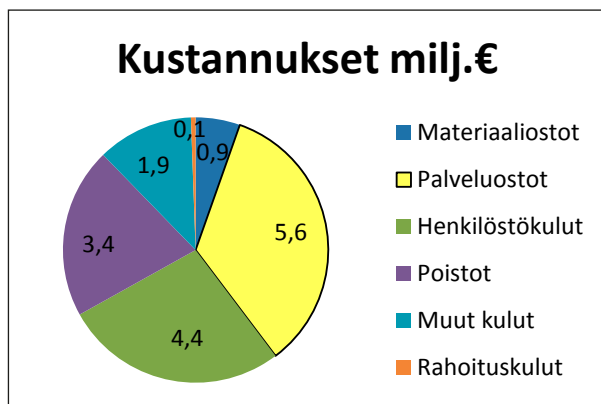
RAHOITUSLASKELMA	TP 2014	TA 2015	Enn 2015	TALOUS- ARVIO 2016	TS 2017	TS 2018
1 000 €						
Toiminnan rahavirta						
Liikelyjäämä (-alijäämä)	58	30	30	30	30	30
Poistot ja arvonalennukset	156	26	26	3	0	0
Rahoitustuotot ja -kulut	-22	-30	-30	-30	-30	-30
Satunnaiset erät	0	0	0	0	0	0
Muut tulorahoituksen korjaukset	0	0	0	0	0	0
Investointien rahavirta						
Investointimenot	0	0	0	0	0	0
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0	0	0	0	0	0
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustulot	0	0	0	0	0	0
Toiminnan ja investointien rahavirta	193	26	26	3	0	0
Rahoituksen rahavirta						
Antolainauksen muutokset						
Antolainasaamisten lisäykset kaupungilta (-)						
Antolainasaamisten lisäykset muille (-)						
Antolainasaamisten vähennykset kaupungilta (+)	0	0	0	0	0	0
Antolainasaamisten vähennykset muilta (+)						
Lainakannan muutokset						
Pitkäaikaisten lainojen lisäys kaupungilta (+)	0	0	0	0	0	0
Pitkäaikaisten lainojen lisäys muilta (+)						
Pitkäaikaisten lainojen vähennys kaupungilta (-)						
Pitkäaikaisten lainojen vähennys muilta (-)						
Lyhytaikaisten lainojen muutos kaupungilta						
Lyhytaikaisten lainojen muutos muilta						
Oman pääoman muutokset						
Peruspääoman muutos						
Muu oman pääoman muutos						
Muut maksuvalmiuden muutokset						
Muiden toimeksiantojen pääomat						
Vaihto-omaisuuden muutos						
Saamisten muutokset kaupungilta *)	-271		-26	-3		
Saamisten muutokset muilta	54					
Korottomien velkojen muutos kaupungilta	24					
Korottomien velkojen muutos muilta						
Rahoituksen rahavirta	-193	0	-26	-3	0	0
Rahavarojen muutos	0	26	0	0	0	0

12.3. Oulun Tietotekniikka liikelaitos

Oulun Tietotekniikka (OTT) toimii keskitettynä tietoteknis-ten palvelujen osajana ja tuottajana Oulun kaupungissa. Noin 70 prosenttia kaupungin käyttämistä tietotekniikka-palveluista on Oulun Tietotekniikan tuottamia. Kattavien tietoteknisten palveluiden ja kokonaisuuden hallinnan lisäksi palveluihin kuuluvat kaupungin kriittisten toimintojen edellyttämät korkean palvelutason ICT-palvelut, normaaliolojen häiriötilanteiden ICT-toiminta sekä kriittisille palveluille ja toiminnoille tarkoitettu 24/7-valvonta. Oulun Tietotekniikan asiakkaita ovat lukuisat Oulun kaupungin

organisaatiot sekä niiden henkilöstö. Asiakaslähtöisyys on Oulun Tietotekniikan toiminnan lähtökohta. Tavoitteena on auttaa asiakkaita tietotekniikan avulla kehittämään ja tehostamaan omaa toimintaansa.

Vuoden 2014 liikevaihto oli 17,2 milj. euroa. Kustannusten jakautuminen käy ilmi seuraavasta kaaviosta. Vuoden 2014 kuluista lähes 12 miljoonaa euroa – yli 70 prosenttia – kohdistui ulkopuolisten kumppaneiden tavara- ja palvelutarjontaan.

12.3.1. Talous

Keskeiset talouden tunnusluvut omistajaohjauksen näkökulmasta

Tunnusluvut	TP 2014	TA 2015 + MUUTOKSET	ENNUSTE 2015	TA 2016	TS 2017	TS 2018
Toiminnan laajuus						
• Liikevaihto	17 234	17 800	16 300	17 400	17 400	17 400
• Investoinnit	3 009	5 000	4 900	4 000	4 000	4 000
Kannattavuus						
• liikeylijäämä	1 066	150	94	361	361	361
• sijoitettujen tuotto, %	16,9	2	1,5	1,5	1,5	1,5
• korvaus peruspääomasta ja pääomavelasta	98	98	98	98	98	98

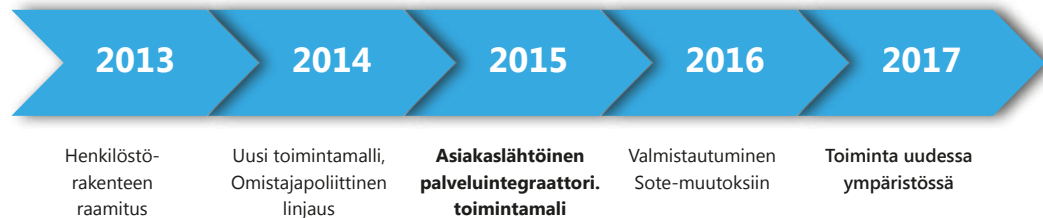
Liikelaitoksen omaa toimintaa kuvaavat tunnusluvut

Tunnusluvut	TP 2014	TA 2015 + MUUTOKSET	ENNUSTE 2015	TA 2016	TS 2017	TS 2018
Päätelaitteiden määrä (kpl)	15 109	17 400	16 250	16 250	16 250	16 250
Runkoverkon saatavuus (%)	99,5	99,9	99,9	99,9	99,9	99,9
Palvelupyynnöiden määrä (kpl)	63 000	57 500	57 500	56 000	54 000	52 000
Palvelimia (kpl)	447	470	470	490	510	530
Palvelinten virtuaalisointiaste (%)	85	87	90	91	92	93
Liikevaihto/henkilö (€)	183 000	184 000	168 000	179 000	179 000	179 000
Sähköisen asiointin osuus yhteydenotoista (%)	52	50	50	52	55	60
Keskimääräinen aika jona 80% palvelupyynnöistä ratkaistu (pv)	3,49	3,5	3,0	2,5	2,5	2,5
Keskimääräinen aika jona 50% palvelupyynnöistä ratkaistu (pv)	0,42	0,45	0,3	0,2	0,2	0,2

12.3.2. Toimintasuunnitelma

Oulun Tietotekniikan omistajapoliittisista linjauksista päätettiin kaupunginhallituksessa 17.6.2014. Omistajapoliittisten linjausten mukainen kehittämissuunnitelma on käsitelty kaupunginhallituksen kehittämisjaoston kokouksessa 16.12.2014 ja kaupunginhallituksessa helmikuussa 2015.

Linjausten ja päätösten mukaisesti Oulun Tietotekniikan osuus kaupungin tietoteknisten palveluiden tuottajana säilytetään nykyisessä laajuudessa. Kehittämissuunnitelman vuosittaiset pääteemat on kuvattu seuraavassa kuvassa.

Toimintaympäristöanalyysi

Tulevassa sote-rakennemuutoksessa Oulun kaupungilla on keskeinen rooli. Oulun kaupungin näkökulmasta Oulun Tietotekniikka on yksi alueen keskeisistä ja suurimmista tietotekniikkapalveluiden tuottajista, jonka osaamista edelleen kehittämällä voitaisiin luoda pohja laajemmalle tietotekniikkapalvelutoiminnalle tukemaan sote-rakennemuutosta.

Omistajapoliittisten linjausten mukainen henkilöstön määrän asettaminen 100 henkilön tasolle, palvelukysynnän kasvun jatku ja toimintaympäristön muutokset edellyttävät Oulun Tietotekniikalta toimintamallin muutosta. Uudessa toimintamallissa Oulun Tietotekniikka toimii asiakaslähtöisen palveluintegraattorin roolissa. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että Oulun Tietotekniikka tuottaa niitä palveluja, mitä asiakkaat tarvitsevat ja toimii asiakkaan kumppanina tietoteknisten ratkaisujen määrittämisessä.

Omana tuotantona tehdään valittuja ICT-palveluosa-alueita. Muut osa-alueet hankitaan ulkopuolisilta kumppaneilta. Muutos uuteen toimintamalliin on aloitettu vuoden 2014 aikana. Työ jatkuu edelleen vuosien 2015 ja 2016 aikana. Tavoiteltu toimintamallin muutos edellyttää Oulun Tietotekniikalta myös uutta osaamista ja uusia osaajia, mikä tarkoittaa myös rekrytointia Oulun kaupunkiorganisaation ulkopuolelta.

Kaupunkistrategian toimeenpano

Oulun Tietotekniikan toiminnan kehittämisessä tärkeimmät painopisteet ovat uuden toimintamallin, asiakaslähtöisen palveluintegraattorin, käyttöönotto ja toimintamallin edelleen kehittäminen sekä valmistautuminen sote-rakennemuutokseen.

Oulun Tietotekniikan tuloutustavoitteeksi on asetettu 98 000 euroa.

12.3.3. Kehittäminen

Oulun Tietotekniikan toimintamallin muutos palveluintegraattorin rooliin jatkuu vuosien 2015 ja 2016 aikana. Tavoitteina ovat mm. asiakaslähtöisen toiminnan vahvistaminen, tuottavuuden lisääminen ja henkilöstön työhyvinvoinnin kehittäminen. Esimies- ja johtamistoiminnan kehittäminen sekä järjestelmien toimintavarmuus ovat myös kehittämissen painopistealueita.

Kaupunginvaltuusto päätti vuoden 2015 talousarvion käsitellyn yhteydessä joulukuussa 2014, että Oulun Tietotekniikka siirtyy soveltuvin osin kustannusten aiheuttamisperusteiseen hinnoittelumalliin. Näiden hinnoitteluperiaatteiden muutokset on aloitettu vuoden 2015 aikana.

Tämän mallin toteuttaminen jatkuu myös tulevien vuosien aikana.

Omistaja- ja henkilöstöpoliittisten linjausten mukaisesti Oulun Tietotekniikka on vähentänyt henkilöstöään yli 20 % vuoden 2013 tasosta. Samaan aikaan palvelukysyntä on jatkanut kasvuaan. Operatiivisessa tehokkuudessa on saavutettu hetkellisesti jopa 50 % tehokkuuden parantuminen, mutta muutos ei ole kaikilta osin pysyvän ja kestävä rakenteen mukaisesti toteutettu. Uuden asiakaslähtöisen palveluintegraattori-toimintamallin ja uusien osaamisalueiden myötä rakennetaan toimintamallia, joka luo perustan kestäväälle kehitykselle. Henkilöstön työhyvinvointi,

jaksaminen ja kehittyminen ovat tärkeässä roolissa uuden toimintamallin kehittämisessä.

Jo aiemminkin, Oulun Tietotekniikan toiminnasta ja kustannusrakenteesta 70 % on pohjautunut ulkopuolisten kumppaneiden palvelutarjontaan. Omistaja- ja henkilöstöpoliittisten linjausten seurauksena tiettyjä valittuja toimintoja on siirretty lisääntyvässä määrin ulkoisten kumppaneiden vastuulle. Kumppanuuteen perustuvan toiminnan lisääminen lisää kustannuksia lyhyellä aikavälillä. Hyödyt saavutetaan pidemmällä aikavälillä strateginen ydinosaamisen ja – toiminnan keskittymisen myötä, eikä niinkään kustannusten alentumisena.

Asiakkaiden kanssa käydyissä keskusteluissa on käynyt ilmi, että he joutunevat vuodelle 2016 hakemaan säästöjä

myös tietotekniikkatoimintojen osalta minimoiden palvelujen hankinnat vain välttämättömimpään. Tämä kehitystrendi tarkoittaa Oulun Tietotekniikan liikevaihdon kasvun pysähtymistä tai jopa sen pienenemistä. Henkilöstön vähentämisen seurauksena palvelutuotannon siirtäminen ulkoisille kumppaneille, kriittisen infrastruktuurin toimintavarmuuden parantamiseen liittyvät lisäinvestoinnit ja lisääntyvät käyttökustannukset nostavat tietotekniikan peruspalvelutuotannon kustannuksia lähivuosien aikana. Tietotekniikkapalveluiden yksikkökustannushinnat ovat tehtyjen päätösten ja linjausten mukaan todennäköisesti kasvamassa tulevaisuudessa. Palvelutuotannon kasvavalla kustannuskehityksellä tulee olemaan vaikutusta myös palveluiden hinnoitteluun.

12.3.4. Henkilöstö- ja koulutus suunnitelma

	TP 2014	Ennuste 2015	TA 2016	Muutos-% (2015-2016)	TS 2017	TS 2018
Henkilöstön määrä (sijaintipaikan mukaan)						
Vakinaiset	88	90	94	4,4	99	99
Poistuma (eläke- ja muu poistuma)	-4					-1
Tilapäiset	6	7	3	-57,1	0	0
Organisatoriset muutokset						
Yhteensä	94	97	97	0,0	99	98
HTV (toteutunut työpanos)						
Vakinaiset	68,1	72	75,2	4,4	79,2	79,2
Tilapäiset	8,5	5,6	2,4	-57,1	0	0
Yhteensä	76,6	77,6	77,6	0,0	79,2	79,2
Henkilöstökustannukset						
Palkat ja palkkiot	-3 547 931	-3 890 000	-3 990 000	2,6	-4 070 000	-4 100 000
Eläkemenot	-633 965	-668 000	-690 000	3,3	-700 000	-710 000
Varhemaksut	-58 324	-78 000	-80 000	2,6	-90 000	-90 000
Muut henkilösivukulut	-207 189	-230 000	-240 000	4,3	-240 000	-240 000
Yhteensä	-4 447 409	-4 866 000	-5 000 000	2,8	-5 100 000	-5 140 000

Oulun Tietotekniikan henkilöstöraami on asetettu noin sadan henkilön tasolle. Suunnittelukauden tavoitteena on vähentää määräaikaisten ja lisätä vakinaisten työsuhteiden määrää vuonna 2013 määritellyn tavoitteen mukaisesti.

12.3.5. Investoinnit

ICT-investoinnit

1 000 €	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2016	TS 2017	TS 2018
Menot			4 000	4 000	4 000

Oulun Tietotekniikan vuosittaiset investoinnit ovat suunnittelukaudella neljä miljoonaa euroa. Asiakkaiden päätökset korvausinvestointien toteuttamisen ja aikataulun suhteen vaikuttavat merkittävästi investointien toteutumiseen. Pääosin suunnitellut investoinnit ovat tietojärjestelmien infrastruktuurin ja päätelaitteiden

korvausinvestointeja. Uudet investoinnit liittyvät mm. kriittisten tietojärjestelmien toimintavarmuuden lisäämiseen. Microsoftin volyymlisensointisopimus on uusiutumassa vuoden 2016 aikana. Sopimuksen kustannustaso voi nousta merkittävästi riippuen valitusta lisensointimallista esim. siirtymisestä pilvipalveluiden hyödyntämiseen.

12.3.6. Lainatiedot ja tarpeet uusille lainoille

Oulun Tietotekniikan toiminnan ja investointien kassavirta on negatiivinen suunnittelukaudella. Mikäli tuloskehitys liikevaihdon ja kulurakenteen osalta toteutuu suunnitellusti, investointi- ja käyttöpääomarahoitusta ei suunnitelman

mukaan kuitenkaan tarvita. Kassavirta on herkkä tuloskehityksen osalta, joten pienikin poikkeama kannattavuuden alenemisen suuntaan voi aiheuttaa lisärahoitustarvetta.

12.3.7. Merkittävimmät riskit

Riskienhallinta on osa Oulun Tietotekniikan normaalia toiminnan suunnittelua, päätöksentekoa sekä toiminnan arviointia. Oulun kaupungin riskienhallintaprosessi perustuu ISO 31000 standardiin. Sen mukaisesti Oulun Tietotekniikka ja sen johtokunta tunnistavat, arvioivat ja priorisoivat vuosittain talousarvion laatimisen yhteydessä toimintaansa liittyvät keskeisimmät riskit. Merkittäviä riskejä seurataan säännöllisesti. Niistä raportoidaan tarvittaessa liikelaitoksesta vastaavalle apulaiskaupunginjohtajalle.

Osana riskienhallinnan kehittämistä vuonna 2014 laadittiin riskienhallintasuunnitelma, jossa kuvataan Oulun Tietotekniikka liikelaitoksen toimintaympäristö sekä riskienhallintaprosessin käytännön toteutus ja vastuut. Lisäksi siinä määritettiin käytettävät riskienhallintatoimenpiteet. Riskienhallintasuunnitelma koskee taloussuunnittelukautta 2016–2018. Oulun Tietotekniikassa on jatkettu riskianalyysin ja varautumissuunnitelman päivittämistä. Riskien hallintaan liittyvä työ jatkuu kriittisen tieto- ja viestintätekniikan infrastruktuurin toipumissuunnitelmien päivittämisellä.

Kriittisiin palvelutuotanto- ja tietoliikennejärjestelmien toimivuuteen liittyy teknisiä riskejä, joilla on toteutuessaan vaikutusta järjestelmien toimintavarmuuteen.

Henkilöstön työhyvinvointi, jaksaminen ja osaamisen kehittäminen ovat tärkeitä seuranta- ja kehityskohteita. Uuden toimintamallin, asiakaslähtöisen palveluintegraattorin, käyttöönotto edellyttää muutoksia useissa asioissa. Muutoksista ja henkilöstömäärän vähentämisestä johtuen henkilöstön kuormitus on kasvanut merkittävästi aiempaan tilanteeseen verrattuna. Mikäli henkilöstöön liittyvissä asioissa tapahtuu kehitystä huonoon suuntaan, se aiheuttaa myös toiminnallisia riskejä.

Yhteistyökumppani- ja toimittajaverkostot ovat kiinteä osa toimintaa. Nämä verkostot toimivat kukin omassa

ympäristössään, joiden toimintaan vaikuttavat useat tekijät. Oulun Tietotekniikan yhteistyö näiden tahojen kanssa tulee olla saumatonta ja tehokasta. Monitoimittajaympäristössä yhdenkin kriittisen osa-alueen toimintahäiriö voi vaikuttaa merkittävästi kokonaisuuden toimintaan. Palvelutuottajakumppaneista osa voi vaihtua julkisen hankintamenettelyn seurauksena. Monimuutkaisissa, laajoissa palvelutuotantokokonaisuuksissa kumppanin vaihtoon liittyy useita eri riskejä.

Omistaja- ja henkilöstöpoliittisten linjausten mukaisesti Oulun Tietotekniikka hyödyntää aiempaa enemmän kumppaneiden palvelutarjontaa. Tästä on seurauksena myös kustannustason nousu. Asiakkaiden oman toiminnan kehittymisen arviointi tulevaisuudessa on nykyisessä taloudellisessa tilanteessa haasteellista. On nähtävissä, että kustannustason nousu yhdessä asiakaskysynnän ennakkoinnin haasteellisuuden kanssa voi aiheuttaa Oulun Tietotekniikalle taloudellisen tulokunnan heikkenemistä eli taloudellisen riskin toteutumista.

Oulun kaupungissa tietotekniikkatoimintoja ja niiden toteutusta on hajautettu. Oulun Tietotekniikka tuotti vuonna 2014 noin 70 % koko kaupungin ICT-palveluista. Loput palvelut asiakkaat hankkivat itse suoraan palveluntuottajilta. Tämä malli sisältää runsaasti eri toimijoita, joiden keskinäiset rajapinnat sekä tietoteknisen yhteensopivuuden ja toimivuuden että vastuunjaon kannalta luovat kokonaisuuden, jossa kokonaisriskitason hallinta on haasteellista. Hajautetussa toimintamallissa asiakkaat tai heidän palvelutuottajakumppanit tekevät valintoja yksittäisten tietojärjestelmien tai toimintojen osalta. Yhteensopivuus kokonaisuuteen ei ole välttämättä tärkeimpiä valintakriteerejä, jolloin kokonaisuuden hallinta voi monimutkaistua nostoen samalla kokonaiskustannuksia. Esimerkiksi pilvipalvelujen käyttöönotto tulee tehdä hallitusti kokonaisriskien ja kustannustason hallittavuuden vuoksi.

OULUN KAUPUNKI
Oulun Tietotekniikka liikelaitos

TULOSLASKELMA	TP 2014	TA 2015	Enn 2015	TALOUS- ARVIO 2016	TS 2017	TS 2018
1 000 €						
LIKEVAIHTO	17 234	17 800	16 300	17 400	17 400	17 400
Valmiiden ja keskeneräisten tuott. varastojen lisäys (+) ja vähennys (-)						
Valmistus omaan käyttöön					0	0
Liiketoiminnan muut tuotot	83	0	10	15	15	15
Tuet ja avustukset kunnalta					0	0
Materiaalit ja palvelut						
Aineet, tarvikkeet ja tavarat						
Ostot tilikauden aikana	-884	-1 400	-927	-900	-900	-900
Varastojen lisäys (+) tai vähennys (-)					0	0
Palvelujen ostot	-5 606	-5 900	-5 315	-5 817	-5 770	-5 700
Henkilöstökulut						
Palkat ja palkkiot	-3 548	-3 850	-3 890	-3 990	-4 070	-4 100
Henkilöstösivukulut						
Eläkekulut	-692	-670	-746	-770	-790	-800
Muut henkilöstösivukulut	-207	-230	-230	-240	-240	-240
Poistot ja arvonalentumiset						
Suunnitelman mukaiset poistot	-3 402	-4 300	-3 808	-4 037	-4 037	-4 037
Arvonalentumiset						
Liiketoiminnan muut kulut	-1 913	-1 300	-1 300	-1 300	-1 247	-1 277
LIIEKEYLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	1 065	150	94	361	361	361
Rahoitustuotot ja -kulut						
Korkotuotot	6		5			
Muut rahoitustuotot						
Kaupungille maksetut korkokulut		-33	-1			
Muille maksetut korkokulut						
Korvaus peruspääomasta	-98	-98	-98	-98	-98	-98
Muut rahoituskulut		0				
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ ENNEN	973	19	0	263	263	263
SATUNNAISERIÄ JA VAR.						
Satunnaiset tuotot ja -kulut						
Satunnaiset tuotot						
Satunnaiset kulut						
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ ENNEN VARAUKSIA	973	19	0	263	263	263
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)						
Vapaaeht. varausten lisäys (-) tai vähennys (+)						
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)						
Tuloverot	0	0	0	0	0	0
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	973	19	0	263	263	263

OULUN KAUPUNKI
Oulun Tietotekniikka liikelaitos

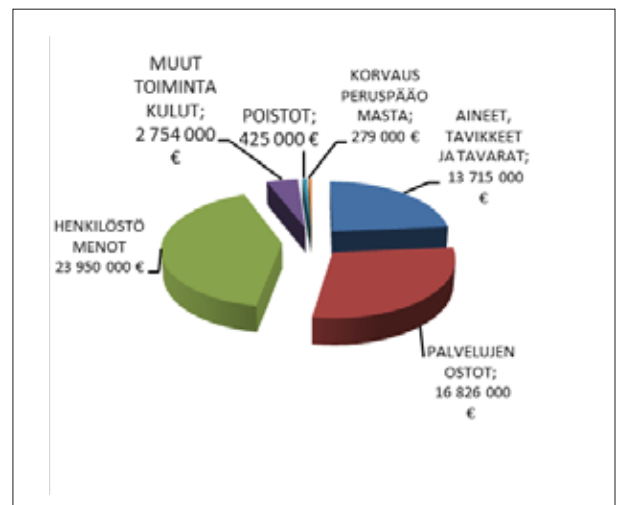
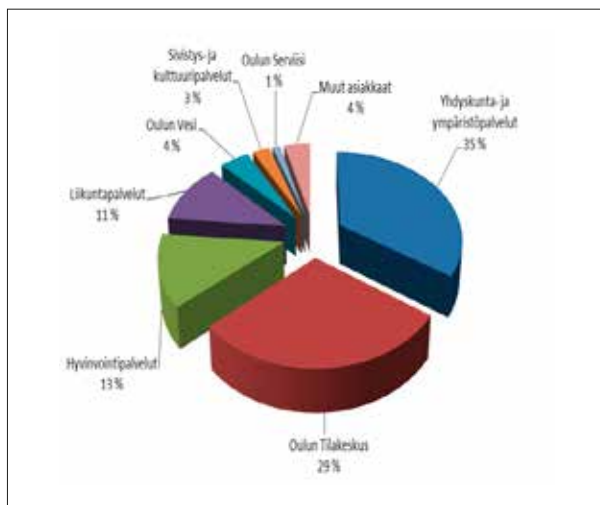
RAHOITUSLASKELMA	TP 2014	TA 2015	Enn 2015	TALOUS- ARVIO 2016	TS 2017	TS 2018
1 000 €						
Toiminnan rahavirta						
Liikelyjäämä (-alijäämä)	1 065	150	94	361	361	361
Poistot ja arvonalennukset	3 402	4 300	3 808	4 037	4 037	4 037
Rahoitustuotot ja -kulut	-92	-131	-94	-98	-98	-98
Satunnaiset erät						
Muut tulorahoituksen korjauserät						
Investointien rahavirta						
Investointimenot	-3 009	-5 000	-4 900	-4 000	-4 000	-4 000
Rahoitusosuudet investointimenoihin						
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustulot						
Toiminnan ja investointien rahavirta	1 366	-681	-1 092	300	300	300
Rahoituksen rahavirta						
Antolainauksen muutokset						
Antolainasaamisten lisäykset kaupungilta (-)						
Antolainasaamisten lisäykset muille (-)						
Antolainasaamisten vähennykset kaupungilta (+)						
Antolainasaamisten vähennykset muilta (+)						
Lainakannan muutokset						
Pitkäaikaisten lainojen lisäys kaupungilta (+)		500				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys muilta (+)						
Pitkäaikaisten lainojen vähennys kaupungilta (-)		-140				
Pitkäaikaisten lainojen vähennys muilta (-)						
Lyhytaikaisten lainojen muutos kaupungilta						
Lyhytaikaisten lainojen muutos muilta						
Oman pääoman muutokset						
Peruspääoman muutos						
Muu oman pääoman muutos						
Muut maksuvalmiuden muutokset						
Muiden toimeksiantojen pääomat						
Vaihto-omaisuuden muutos						
Saamisten muutokset kaupungilta *)	-1 121	321	221	700	700	700
Saamisten muutokset muilta	-446					
Korottomien velkojen muutos kaupungilta						
Korottomien velkojen muutos muilta	201					
Rahoituksen rahavirta	-1 366	681	221	700	700	700
Rahavarojen muutos	0	0	-871	1 000	1 000	1 000

12.4. Oulun Tekninen liikelaitos

Oulun tekninen liikelaitos (Tekli) on yhdyskunta- ja ympäristöpalvelualueeseen kuuluva Oulun kaupungin sisäinen liikelaitos. Oulun Teknisen liikelaitoksen vastuulla on Oulun kaupungin rakennusten, puistojen, liikuntapaikkojen ja katujen jatkuva ylläpito. Tekli tuottaa useille kaupungin hallinnonaloille varastointi- sekä materiaali- ja henkilökuljetuspalveluita.

Oulun teknisen liikelaitoksen palvelutuotteisiin sisältyviä palveluita ovat:

- ympäristön ylläpitopalvelut: liikenne- ja yleisten alueiden ylläpito
- maarakennuspalvelut: maarakentaminen, kunnallistekniikan rakentaminen sekä maastomittaus ja pohjatutkimukset
- kiinteistöpalvelut: kiinteistönhoito sekä kiinteistöjen korjaus-, kunnossapito- sekä perusparantaminen
- logistiikkapalvelut: matkapalvelukeskus, keskusvarasto- ja kuljetustoiminnot
- konepalvelut: ajoneuvo- ja työkonevuokraus sekä korjaamotoiminta

Teknisen liikelaitoksen tulot asiakkaittain(%) ja Teknisen liikelaitoksen menojakauma(€)

12.4.1. Talous

Keskeiset talouden tunnusluvut omistajaohjauksen näkökulmasta

Tunnusluvut	TP 2014	TA 2015 + MUUTOKSET	ENNUSTE 2015	TA 2016	TS 2017	TS 2018
Toiminnan laajuus						
• Liikevaihto	62 066	58 360	58 360	56 574	56 036	53 946
• Investoinnit	239	500	600	700	700	700
Kannattavuus						
• liikeyljäämä	1 274	279	279	279	279	279
• sij.pääoman tuotto, %	21,2%					
• korvaus peruspääomasta ja pääomavelasta %	6%	6%	6%	6%	6%	6%

12.4.2. Toimintasuunnitelma

Toimintaympäristöanalyysi

Tilaja-asiakkaiden taloudellisten resurssien määrän väheneminen ja omistajapoliittisen ohjelman linjaukset vähentävät liikelaitoksen tilauskantaa aiemmasta -9% / -5,5

M€ (TP2014 – TA2016). Tähän pystytään pääosin mukautamaan henkilöstön eläköitymistä hyödyntämällä ja tuotantoprosesseja edelleen kehittämällä.

Kaupunkistrategian toimeenpano

Kaupunkitalouden kestävyys ja tasapaino

Strategiset linjaukset / Päämäärä	Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoitetaso 2016
Kaupunki asettaa omistuksilleen selkeät sekä mitattavat tavoitteet ja valvoo niiden toteutumista	Teknisen liikelaitoksen toiminta kehittyy omistajapoliittisen ohjelman mukaisesti	Liikevaihdon aleneminen ja palveluiden tuottaminen Teknisen liikelaitoksen kehittämissuunnitelman tavoitteiden 2020 mukaisesti	liikevaihto korkeintaan 57,8 M€ Kehittämissuunnitelman toteutuminen yhteistyössä tilaajayksiköiden kanssa

Henkilöstö, osaaminen ja johtaminen

Strategiset linjaukset / Päämäärä	Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoitetaso 2016
Henkilöstön kokonaismäärä ei nouse	Vakituisen henkilöstön määrä pienenee	vakituisen henkilöstön määrä	vähennys 47 henkilöä (TP2014 tasosta)

12.4.3. Kehittäminen

Omistajapoliittinen ohjelma (kh 3.2.2014) linjaa Teknisen liikelaitoksen toiminnan suhdetta tilaajayksiköiden hankintaan palveluihin konsernin ulkopuolelta. Omistajapoliittisen ohjelman tavoitteiden perusteella liikelaitoksen toimintaa ja rakennetta muutetaan hallitusti vuoteen 2020; toimenpiteet on kuvattu Oulun teknisen liikelaitoksen kehittämissuunnitelmassa 2020. Liikelaitoksen kehittämisen painopisteet ovat talouden hallinnassa, palveluprosesseissa sekä henkilöstössä.

Tekninen liikelaitos toteuttaa erillisiä toiminnan kehittämishankkeita yhteistyössä tilaajaorganisaatioiden kanssa. Vuoden 2016 käyttötalousosan kehittämishankkeina ovat:

- **integroidut projektitoteutukset -yhteistoimintamalli**, Projektihankkeena Pohjankartanon koulu. Tekninen liikelaitos on mukana yhteistyössä tilaajan

(liikelaitos Oulun Tilakeskus) ja käyttäjähallintokunnan (SiKu) kanssa perusparannushankkeen suunnittelusta alkaen kehittämässä hanketta. IPT hankkeessa sovitaan yhteiset tavoitteet aikataulullisesti, laadullisesti ja taloudellisesti. Hankeriskien minimointi ja osin riskien jakaminen on oleellinen osa yhteistoimintamallia.

- **tietomallipohjaisen rakentamisen toteuttaminen nk. Infrakit-järjestelmällä**. Liikelaitoksen maa- ja rakennuspalvelut yhdessä tilaaja (Yhdyskunta- ja ympäristöpalvelut) kanssa toteuttaa Jäälän Notkotien perusparannus- ja saneerauskohteen tietomalli-pohjaisena hankkeena. Tietomallipohjaisessa rakentamisessa informaatio hankkeen toteutumisesta ja laadun varmistamisesta saadaan reaaliaikaisesti.

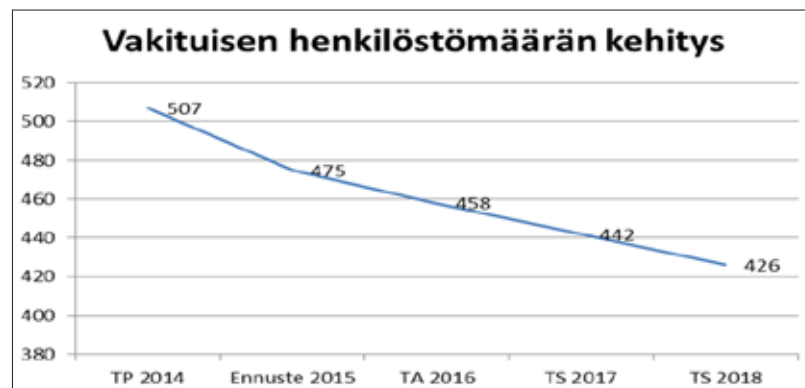
12.4.4. Henkilöstö- ja koulutussuunnitelma

Vakituisessa työsuhteessa olevien työntekijöiden määrä laskee vuoden 2016 loppuun saakka luonnollisen poistuman (eläkkeelle jäännit, muu poistuma) mukaisesti. Vuoden 2016 lopulla käynnistetään avainhenkilöstön osalta rekrytoinnit toiminnan jatkuvuuden turvaamiseksi; henkilöstömäärä laskee kehittämissuunnitelman 2020 mukaisesti vuosina 2016-2020.

Henkilöstön koulutus keskittyy työsuojeluun ja työmenetelmien edelleen kehittämiseen.

Henkilöstömäärä ja –kulut

	TP 2014	Ennuste 2015	TA 2016	Muutos-% (2015-2016)	TS 2017	TS 2018
Henkilöstön määrä (sijaintipaikan mukaan)						
Vakinaiset	507	475	458	-4 %	442	426
Poistuma (eläke- ja muu poistuma)	20	32	17	-44 %	16	16
Tilapäiset	36	36	36	0 %	36	36
Organisatoriset muutokset						
Yhteensä	543	511	494	-3 %	478	462
Henkilöstökustannukset						
Palkat ja palkkiot	-18 690 665	-17 604 000	-17 482 000	-1 %	-17 210 000	-16 553 000
Eläkemenot	-5 847 757	-5 485 000	-5 431 000	-1 %	-5 380 200	-5 266 539
Varhemaksut	-679 597	-589 000	-601 000	2 %	-679 000	-679 000
Muut henkilösivukulut	-1 087 865	-1 044 000	-1 037 000	-1 %	-1 020 553	-981 593
Yhteensä	-25 626 287	-24 133 000	-23 950 000	-1 %	-23 610 753	-22 801 132

Kuva 19. Teklin vakituisen henkilöstön määrä 2014 - 2018; luvut sisältävät eläkepoistuman sekä uudet rekrytoinnit

12.4.5. Investoinnit

Liikelaitos tekee korvausinvestointeja nykyisen ajoneuvo- ja työkalustalon teknisen tuotantokyvyn ylläpitämiseksi. Investoinneilla parannetaan myös kaluston tuottavuutta ja ympäristöystävällisyyttä. Investoinneista huolimatta liikelaitoksen kalustomäärä pienenee.

Kalustoinvestoinnit

1 000 €	TP2014	TA2015	TA2016	TS2017	TS2018
Yhteensä	239	500	700	700	700

12.4.6. Lainatiedot ja tarpeet uusille lainoille

Aikaisemmin kirjatut lainat kunnalta yhteensä ovat 657 362 €. Uusille lainoille ei ole tarvetta.

12.4.7. Merkittävimmät riskit

Strategisena riskeinä Tekniselle liikelaitoksella (ja koko konsernille) on hallinnon alojen palveluverkkojen muutosten mahdollinen hallitsematon toteuttaminen sekä sosiaali- ja terveydenhuolto uudistuksen epäselvyys. Sote-uudistuksen vaikutusta liikelaitoksen toimintaan ei pystytä täysin ennakoimaan; uudistus vaikuttanee merkittävästi liikelaitoksen matkapalvelukeskus-, varastointi- ja kuljetuspalveluihin sekä osin kiinteistöpalveluihin vuosina 2016-2018.

Operatiivisista riskeistä keskeisin on henkilöstön osaamisen turvaaminen ja henkilöressurssien riittävyys, jotta palvelutoiminnan laatu ja varmuus voidaan taata jatkossakin. Vuoden 2016 lopussa tarvitaan rekrytointeja, lisäksi määräraikaista työvoimaa tulee hyödyntää joustavan palvelun säilyttämiseksi.

Tilaaajaorganisaatioiden rahoituksen riittävyys teknisen sektorin investointeihin ja palveluihin on riski liikelaitoksen toiminnalle; Tekninen liikelaitos voi kuitenkin osaltaan vaikuttaa merkittävästi riskin suuruuteen tuottamalla palvelut aiempaa tehokkaammin konsernin kokonaisu- huomioiden.

Oulun kaupungin luovuttamien rakennustonttien määrän vähentäminen vaikuttaa liikelaitoksen toimintaan keskeisesti vuosina 2016-2018; maarakentamispalveluiden henkilöstöresursseja jouduttaneen uudelleen tarkastelemaan.

OULUN KAUPUNKI
Oulun tekninen liikelaitos

TULOSLASKELMA	TP 2014	TA 2015	Enn 2015	TALOUS- ARVIO 2016	TS 2017	TS 2018
1 000 €						
LIIVEVAIHTO	62 066	58 360	58 360	56 574	56 036	53 946
Valmiiden ja keskeneräisten tuott. varastojen lisäys (+) ja vähennys (-)						
Valmistus omaan käyttöön	527	534	534	563	563	563
Liiketoiminnan muut tuotot	946	1 429	729	812	812	812
Tuet ja avustukset kunnalta						
Materiaalit ja palvelut						
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-14 759	-14 129	-14 429	-13 715	-13 502	-12 874
Ostot tilikauden aikana	-19	0	0	0	0	0
Varastojen lisäys (+) tai vähennys (-)	-18 592	-16 183	-16 783	-16 826	-16 829	-16 202
Palvelujen ostot						
Henkilöstökulut						
Palkat ja palkkiot	-18 691	-19 470	-18 089	-17 482	-17 210	-16 553
Henkilöstösivukulut						
Eläkekulut	-5 848	-5 914	-5 676	-5 431	-5 380	-5 267
Muut henkilöstösivukulut	-1 088	-1 156	-1 075	-1 037	-1 021	-982
Poistot ja arvonalentumiset						
Suunnitelman mukaiset poistot	-492	-381	-381	-425	-451	-528
Arvonalentumiset						
Liiketoiminnan muut kulut	-2 776	-2 811	-2 911	-2 754	-2 739	-2 637
LIIKKEYLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	1 274	279	279	279	279	279
Rahoitustuotot ja -kulut						
Korkotuotot						
Muut rahoitustuotot	38					
Kaupungille maksetut korkokulut						
Muille maksetut korkokulut	-1					
Korvaus peruspääomasta	-279	-279	-279	-279	-279	-279
Muut rahoituskulut						
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ ENNEN SATUNNAISERIÄ JA VAR.	1 032	0	0	0	0	0
Satunnaiset tuotot ja -kulut						
Satunnaiset tuotot						
Satunnaiset kulut						
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ ENNEN VARAUKSIA	1 032	0	0	0	0	0
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)						
Vapaaeht. varausten lisäys (-) tai vähennys (+)						
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)						
Tuloverot	0	0	0	0	0	0
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	1 032	0	0	0	0	0

OULUN KAUPUNKI
Oulun tekninen liikelaitos

RAHOITUSLASKELMA	TP 2014	TA 2015	Enn 2015	TALOUS- ARVIO 2016	TS 2017	TS 2018
1 000 €						
Toiminnan rahavirta						
Liikelylijäämä (-alijäämä)	1 274	279	279	279	279	279
Poistot ja arvonalennukset	492	381	381	425	451	528
Rahoitustuotot ja -kulut	-242	-279	-279	-279	-279	-279
Satunnaiset erät						
Muut tulorahoituksen korjauserät	59					
Investointien rahavirta						
Investointimenot	-239	-500	-600	-700	-700	-700
Rahoitusosuudet investointimenoihin						
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustulot	43					
Toiminnan ja investointien rahavirta	1 387	-119	-219	-275	-249	-172
Rahoituksen rahavirta						
Antolainauksen muutokset						
Antolainasaamisten lisäykset kaupungilta (-)						
Antolainasaamisten lisäykset muille (-)						
Antolainasaamisten vähennykset kaupungilta (+)						
Antolainasaamisten vähennykset muilta (+)						
Lainakannan muutokset						
Pitkäaikaisten lainojen lisäys kaupungilta (+)						
Pitkäaikaisten lainojen lisäys muilta (+)						
Pitkäaikaisten lainojen vähennys kaupungilta (-)						
Pitkäaikaisten lainojen vähennys muilta (-)						
Lyhytaikaisten lainojen muutos kaupungilta						
Lyhytaikaisten lainojen muutos muilta						
Oman pääoman muutokset						
Peruspääoman muutos						
Muu oman pääoman muutos						
Muut maksuvalmiuden muutokset						
Muiden toimeksiantojen pääomat						
Vaihto-omaisuuden muutos	19					
Saamisten muutokset kaupungilta *)	-1 688		219	275	249	172
Saamisten muutokset muilta	-180					
Korottomien velkojen muutos kaupungilta	13					
Korottomien velkojen muutos muilta	450					
Rahoituksen rahavirta	-1 386	0	219	275	249	172
Rahavarojen muutos	1	-119	0	0	0	0

12.5. Liikelaitos Oulun Serviisi

Liikelaitos Oulun Serviisi vastaa kaupungin ateria- ja puhtauspalveluiden hoitamisesta. Serviisi joko tuottaa palvelut itse tai hankkii niitä yksityisiltä palveluntuottajilta. Ateria- ja puhtauspalveluiden lisäksi Serviisi hoitaa vanhus-ten hoivalaitosten monipalveluita. Serviisi tuottaa oma- nana toimintana päivässä liki vajaa 40 000 lounasta ja pi- tää puhtaana reilut 400 000 neliötä. Valtaosa palveluis- ta tuotetaan kaupungin sisäisille asiakkaille, joista suurim- mat tilaaja-asiakkaat ovat sivistys- ja kulttuuripalvelut se- kä hyvinvointipalvelut. Palveluita tuotetaan jonkin verran myös kaupungin palvelutoimintaan liittyville yksityisille

toimijoille. Kaupungin omistajapoliittisena tavoitteena on lisätä yksityistä palvelutuotantoa siten, että vuoden 2020 loppuun mennessä Serviisi tuottaa omana toimintana 70 % kaupungin ateria- ja puhtauspalveluista ja yksityiset pal- veluntuottajat 30 %.

Serviisin toiminta on henkilöstövaltaista, mikä näkyy sel- keästi menorakenteessa. Siksi henkilöstön kehittäminen ja työhyvinvoinnista huolehtiminen on tärkeässä osassa kaikessa toiminnassa.

12.5.1. Talous

Keskeiset talouden tunnusluvut omistajaohjauksen näkökulmasta

Tunnusluvut	TP 2014	TA 2015 + MUUTOKSET	ENNUSTE 2015	TA 2016	TS 2017	TS 2018
Toiminnan laajuus						
• Liikevaihto	34 268	32 280	32 325	29 643	29 783	29 783
• Investoinnit	-63	-80	-80	-60	-1 404	-60
Kannattavuus						
• liikeylijäämä	1 131	20	20	20	-405	-80
• sij.pääoman tuotto, %	43 %					
• korvaus peruspääomasta ja pääomavelasta %	0,6 %	0,6 %	0,6 %	0,6 %	0,6 %	0,6 %

Liikelaitoksen omaa toimintaa kuvaavat tunnusluvut

Tunnusluvut	TP 2014	TA 2015 + MUUTOKSET	ENNUSTE 2015	TA 2016	TS 2017	TS 2018
Oman toiminnan liikevaihto, €/htv	66 116	66 500	66 500	66 825	70 100	72 000

Talouden luvuissa on mukana vain oman tuotannon eurot. Monitoimikeittiö Löökin aloittaminen 1.8.2017 ja sen tila-, sähkö-, vesi- ja lämpökustannusten sisällyttäminen Serviisiin menoksi aiheuttaa talousarvion jäämisen alijäämäiseksi vuosina 2017 ja 2018.

12.5.2. Toimintasuunnitelma

Toimintaympäristöanalyysi

Kaupungin palveluverkon kehittäminen aiheuttaa muu- toksia palvelualueiden toimintaan, mikä heijastuu tuki- palveluiden tuottamiseen. Asiakkailla on tarve saada tu- kipalveluiden kustannuksia alennettua. Serviisi pyrkii vas- taamaan haasteeseen kehittämällä toimintaa yhteistyös- sä asiakkaiden kanssa ja sopeuttamalla toimintaansa. Köökit2020 suunnitelman mukaisesti keskuskeittiöiden määrä tulee vähenemään 27:stä yhdeksään vuoteen 2020 mennessä. Suunnitelmaan sisältyvässä monitoimikeittiö

Löökissä tullaan valmistamaan 13 600 ateriaa päivässä. Ateriatuotantoa keskittämällä ja eri tuotantotapoja hyö- dyntämällä parannetaan tehokkuutta ja asiakkaiden saa- maa palvelua.

Ateria- ja puhtauspalveluiden hoitamisvastuu siirtyi Serviisille 1.5.2015 alkaen tarkoittaa, että hallintokunnat saavat palvelut yhden luukun periaatteella. Serviisi joko tuottaa palvelut itse tai hankkii ne yksityisiltä palveluntuottajilta.

Serviisi huolehtii kilpailutusten lisäksi mm. sopimushallinnasta ja tilaajavastuuseen liittyvistä asioista. Serviisin tavoitteena on kumppanuus sekä asiakkaiden että yksityisten palveluntuottajien kanssa.

Sote-lain muutokset tulevat suunnittelukaudella muuttamaan Serviisinkin toimintaa ja palvelurakennetta.

Kaupunkistrategian toimeenpano

Palvelujen järjestämisohjelman tavoitteiden mukaisesti Oulun Serviisi lisää palvelujen sähköistämistä kehittämällä asiakkaiden kanssa sähköistä tilaamista ja valmistelemalla

uuden tuotannonohjausjärjestelmän hankintaa. Serviisi jatkaa tietoon perustuvan johtamisen valmistelua tavoitteenaan saada kohdealuearkkitehtuurista johtamisen työkalu. Sopimusohjausta kehitetään toteuttamalla asiakkuusryhmän ohjauksessa ja yhteistyössä asiakkaiden kanssa sovitut/sovittavat kehittämishankkeet.

Omistajapoliittisen ohjelman mukaisesti Oulun Serviisin oman tuotannon osuus liikevaihdosta on vuoden 2020 loppuun mennessä 70 %. Ateria- ja puhtauspalveluiden hoitamisvastuun siirtyminen Serviisille ja sen myötä yksityisten palveluntuottajien laskujen kiertäminen Serviisin kautta mahdollistaa oman tuotannon osuuden seurannan.

Oulun Serviisin toiminnalliset tavoitteet

Kuntalaisten hyvinvointi

Strategiset linjaukset / Päämäärä	Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoitetaso 2016
1.3 Asioinnin ja palvelujen sähköistämisen kehittäminen	Palveluiden sähköistämisen lisääminen	Tuotannonohjausjärjestelmän käyttöaste	Kaikki asiakkaat tekevät tilaukset sähköisesti
1.4 Tietoon perustuvan johtamisen kehittäminen	Kohdealuearkkitehtuurin käyttäminen johtamisen työkaluna	Kohdealuearkkitehtuurin valmiusaste	Kohdealuearkkitehtuuri on vuoden loppuun mennessä valmis johtamisen työkalu ja sen ajan tasalla pito on osa normaalia työtä
1.5 Sopimusohjauksen kehittäminen	Asiakkaiden kanssa sovitut kehittämissankkeet toteutetaan	Kehittämissankkeiden valmiusaste	Kehittämissankkeet toteutuvat projektien aikataulun mukaisesti

Kaupunkitalouden kestävyys ja tasapaino

Strategiset linjaukset / Päämäärä	Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoitetaso 2016
* Kaupunki asettaa omistuksilleen selkeät sekä mitattavat tavoitteet ja valvoo niiden toteutumista	Serviisin oman tuotannon osuus kaupungin ateria- ja puhtauspalveluiden kokonaistuotannosta on 70 % vuoden 2020 loppuun mennessä	oman tuotannon osuus kokonaistuotannosta	tavoiteosuus määritetään kokonaistuotannon selvittämisen jälkeen

12.5.3. Kehittäminen

Serviisin liiketoimintasuunnitelmassa on kuvattu liikelaitoksen nykytila ja vuosille 2015–2016 suunniteltu kehittäminen. Liiketoimintasuunnitelma sisältää toimenpideohjelman po. vuosille. Merkittävimpiä kehittämishankkeita ovat kohdealuearkkitehtuuri, uuden tuotannonohjausjärjestelmän hankinta ja kohdekohtaiseen hinnoitteluun siirtyminen.

Oulun Serviisin kohdealuearkkitehtuurilla tavoitellaan toiminnan kehittämisen kokonaisvaltaista toimintamallia joka huomioi toiminnan rakenteen, tiedonhallinnan, kyvykkyydet, prosessit, tietojärjestelmät sekä teknologian. Projektissa on kuvattu organisaation nykytila ja kuvataan toiminnan tavoitetila liiketoimintasuunnitelman pohjalta

huomioiden arkkitehtuurille asetetut periaatteet, strategiset vaatimukset, lainsäädäntö sekä sidosryhmät. Kohdealuearkkitehtuuri on jatkuva prosessi ja se on aikataulutettu yhdenmukaiseksi talousarviosuunnittelun kanssa.

Projektin tavoitteena on hankkia Liikelaitos Oulun Serviisille uusi tuotannonohjausjärjestelmä, jonka avulla parannetaan, tehostetaan ja kehitetään tuotannon prosessien sujuvuutta, sekä parannetaan asiakkaan tilaus- ja laskutusikäntä. Vaihtoehtoina voivat olla kokonaishankinta yhdellä ohjelmalla, erillishankinnat projektissa esille nousseiden prosessin osien toteuttamiseen ja niiden integrointi tuotantojärjestelmään.

Oulun Serviisille järjestelmähankinta merkitsee palvelutuotantoprosessien virtaviivaistumista, päällekkäisen työtehtävien karsiutumista, manuaalisen työn vähenemistä ja asiakastilausten seurannan helpottumista. Projektin avulla saatavat hyödyt ovat asiakkaiden tilaamisen, laskutusprosessin sekä asiakkaan laskituksen seurannan nopeutuminen ja helpottuminen.

Projektin tavoitteena on kehittää toimintamallit kohdekohtaisen hinnoittelun toteuttamiseksi, vyörytysperusteiden määrittelymiseksi ja sisäisen laskituksen toteuttamiseksi. Projektissa hyödynnetään kohdealuearkkitehtuuriin ja tuotannonohjauksijärjestelmäprojektiin liittyvää prosessin kuvaamista. Tavoitteena on läpinäkyvä ja oikeudenmukainen hinnoittelu, kohdeasiakkaan mahdollisuus vaikuttaa hintaan, kaupungin kokonaiskustannusten hillitseminen ja yksityisen ja oman tuotannonvertailtavuus

12.5.4. Henkilöstö- ja koulutussuunnitelma

Omistajapoliittisen linjauksen mukaisesti Haukiputaan alueen ateria- ja puhtauspalveluita on siirtynyt yksityisen palvelutuottajan hoidettavaksi vuoden 2015 alusta lukien. Kotiaterioitten kilpailutus ei ole toteutunut suunnitellusti. Kiimingin kaikkien kohteiden ateria- ja puhtauspalvelut siirtyvät yksityisen hoidettaviksi 2.1.2016.

Toteutuessaan monitoimikeittiö Löökin käyttöönotto syksyllä 2017 vähentää tuotantohenkilökunnan määrää merkittävästi vuosina 2017–2018. Oulun Serviisin tarkempi henkilöstö- ja koulutussuunnitelma laaditaan yhteistoiminnassa henkilöstön edustajien kanssa käsiteltäväksi johtokunnassa tarkennetun talousarvion hyväksymisen yhteydessä.

	TP 2014	Ennuste 2015	TA 2016	Muutos-% (2015-2016)	TS 2017	TS 2018
Henkilöstön määrä (sijaintipaikan mukaan)						
Vakinaiset	531	515	505	-1,9 %	485	475
Poistuma (eläke- ja muu poistuma)	39	30	25	-16,7 %	24	25
Tilapäiset	128	98	55	-43,9 %	50	45
Organisatoriset muutokset						
Yhteensä	659	613	560	-8,6 %	535	520
HTV (toteutunut työpanos)						
Vakinaiset	345,0	389	381	-2,1 %	366	358
Tilapäiset	152,2	74	41	-44,6 %	38	34
Yhteensä	497,3	463	423	-8,6 %	404	392
Henkilöstökustannukset						
Palkat ja palkkiot	-16 378 612	-14 992 000	-13 685 000	-8,7 %	-13 235 000	-12 933 000
Eläkemenot	-5 283 871	-4 233 000	-4 125 000	-2,6 %	-4 006 000	-3 942 000
Varhemaksut	-576 942	-588 000	-424 000	-27,9 %	-480 000	-480 000
Muut henkilösivukulut	-950 499	-905 000	-791 000	-12,6 %	-786 000	-763 000
Yhteensä	-22 209 468	-20 718 000	-19 025 000	-8,2 %	-18 507 000	-18 118 000

12.5.5. Investoinnit

Irtaimisto

Palvelutuotantoon tarvittavat koneet ja laitteet

1 000 €	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2016	TS 2017	TS 2018
Menot	60	63	60	1 404	60

Vuoden 2017 irtaimistoinvestointien määräraha sisältää Monitoimikeittiö Löökin koneet ja laitteet 1 344 t€.

12.5.6. Merkittävimmät riskit

Ateria- ja puhtauspalvelujen hoitamisvastuun siirtyminen Serviisille aiheutti Oulun Serviisin uudelleenorganisoinnin ja toimintatapojen oleellisen muuttamisen. Onnistumisen edellytyksenä on koko henkilöstön ja myös asiakkaiden sitoutuminen uuteen toimintamalliin.

Vuoden 2016 tavoitteet huomioivassa riskienarvioinnissa nousi esiin 11 huomattavaa riskiä. Näistä reilusti yli puolet

oli pitkän aikavälin palvelukykyyn vaikuttavia taloudellisia tai strategisia riskejä ja alle puolet päivittäiseen toimintakykyyn vaikuttavia vahinko- ja operatiivisia riskejä. Nykyistä riskienhallintaa pidettiin näiden riskien osalta riittävänä tai ainakin kohtalaisena 8 riskin osalta. Riittämättömänä riskienhallintaa pidettiin asioissa, joissa Serviisillä on vähäinen vaikutusmahdollisuus. Eläkemenoperusteisista maksuista pyritään löytämään konsernipalveluiden kanssa ratkaisu, jolla maksut voidaan kohdistaa oikeudenmukaisesti.

LOUN KAUPUNKI
Liikelaitos Oulun Serviisi

TULOSLASKELMA	TP 2014	TA 2015	Enn 2015	TALOUS- ARVIO 2016	TS 2017	TS 2018
1 000 €						
LIIVEVAIHTO	34 268	32 280	32 325	29 643	29 783	29 783
Valmiiden ja keskeneräisten tuott. varastojen lisäys (+) ja vähennys (-)						
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	0	0
Liiketoiminnan muut tuotot	320	60	60	64	64	64
Tuet ja avustukset kunnalta	289	236	236	420	417	417
Materiaalit ja palvelut						
Aineet, tarvikkeet ja tavarat						
Ostot tilikauden aikana	-8 460	-8 810	-8 805	-7 861	-8 327	-8 297
Varastojen lisäys (+) tai vähennys (-)	0	0	0	0	0	0
Palvelujen ostot	-2 637	-2 712	-2 731	-2 820	-3 019	-2 879
Henkilöstökulut						
Palkat ja palkkiot	-16 112	-14 967	-14 992	-13 685	-13 235	-12 933
Henkilöstösivukulut						
Eläkekulut	-5 302	-4 817	-4 821	-4 549	-4 486	-4 422
Muut henkilöstösivukulut	-959	-903	-905	-791	-786	-763
Poistot ja arvonalentumiset						
Suunnitelman mukaiset poistot	-55	-55	-55	-58	-100	-162
Arvonalentumiset	0	0	0	0	0	0
Liiketoiminnan muut kulut	-221	-292	-292	-343	-716	-888
LIIEKELYJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	1 131	20	20	20	-405	-80
Rahoitustuotot ja -kulut						
Korkotuotot	25	0	0	0	0	0
Muut rahoitustuotot	0	0	0	0	0	0
Kaupungille maksetut korkokulut	0	0	0	0	0	0
Muille maksetut korkokulut	0	0	0	0	0	0
Korvaus peruspääomasta	-20	-20	-20	-20	-20	-20
Muut rahoituskulut	0	0	0	0	0	0
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ ENNEN SATUNNAISERIÄ JA VAR.	1 136	0	0	0	-425	-100
Satunnaiset tuotot ja -kulut						
Satunnaiset tuotot						
Satunnaiset kulut						
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ ENNEN VARAUKSIA	1 136	0	0	0	-425	-100
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)						
Vapaaeht. varausten lisäys (-) tai vähennys (+)						
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)						
Tuloverot	0	0	0	0	0	0
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	1 136	0	0	0	-425	-100

OULUN KAUPUNKI
Liikelaitos Oulun Serviisi

RAHOITUSLASKELMA	TP 2014	TA 2015	Enn 2015	TALOUS- ARVIO 2016	TS 2017	TS 2018
1 000 €						
Toiminnan rahavirta						
Liikelyljäämä (-alijäämä)	1 131	20	20	20	-405	-80
Poistot ja arvonalennukset	55	55	55	58	100	162
Rahoitustuotot ja -kulut	5	-20	-20	-20	-20	-20
Satunnaiset erät	0	0	0	0	0	0
Muut tulorahoituksen korjauserät	0	0	0	0	0	0
Investointien rahavirta						
Investointimenot	-63	-80	-80	-60	-1 404	-60
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0	0	0	0	0	0
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustulot	0	0	0	0	0	0
Toiminnan ja investointien rahavirta	1 128	-25	-25	-2	-1 729	2
Rahoituksen rahavirta						
Antolainauksen muutokset						
Antolainasaamisten lisäykset kaupungilta (-)						
Antolainasaamisten lisäykset muille (-)						
Antolainasaamisten vähennykset kaupungilta (+)	0	0	0	0	0	0
Antolainasaamisten vähennykset muilta (+)						
Lainakannan muutokset						
Pitkäaikaisten lainojen lisäys kaupungilta (+)	0	0	0	0	0	0
Pitkäaikaisten lainojen lisäys muilta (+)						
Pitkäaikaisten lainojen vähennys kaupungilta (-)						
Pitkäaikaisten lainojen vähennys muilta (-)						
Lyhytaikaisten lainojen muutos kaupungilta						
Lyhytaikaisten lainojen muutos muilta						
Oman pääoman muutokset						
Peruspääoman muutos						
Muu oman pääoman muutos						
Muut maksuvalmiuden muutokset						
Muiden toimeksiantojen pääomat						
Vaihto-omaisuuden muutos						
Saamisten muutokset kaupungilta *)	-1 247	0	0	2	1 729	-2
Saamisten muutokset muilta	356					
Korottomien velkojen muutos kaupungilta	-236					
Korottomien velkojen muutos muilta						
Rahoituksen rahavirta	-1 127	0	0	2	1 729	-2
Rahavarojen muutos	1	-25	-25	0	0	0

12.6. Liikelaitos Oulun Tilakeskus

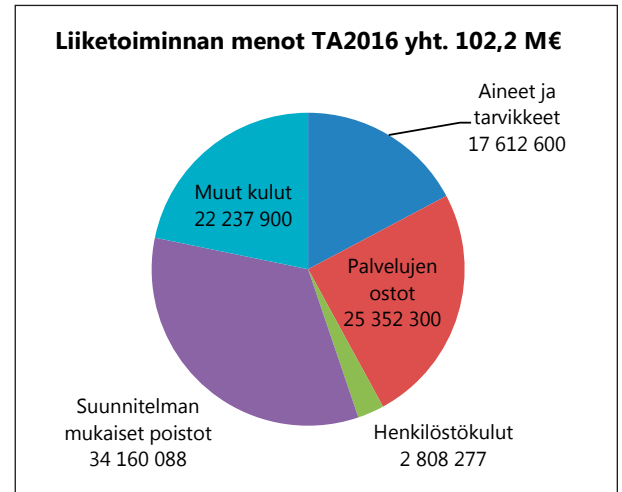
Oulun Tilakeskus on vuodesta 2008 alkaen toiminut Oulun kaupungin sisäisenä liikelaitoksena, joka hankkii ja ylläpitää Oulun kaupungin eri hallintoalojen toimitilat.

Tilakeskus huolehtii kaupungin investointi- ja perusparanushjelmiin sisältyvien kohteiden rakennuttamisesta ja ylläpidosta. Liikelaitos Oulun Tilakeskus on kiinteistöjen asiantunteva omistaja sekä luotettava ja kilpailukykyinen palvelujen järjestäjä.

Toiminnan keskeisiä tavoitteita ovat hyvä palvelu ja taloudellisuus. Kaupunkikuvan kehittäminen ja rakennuskannan arvon säilyttäminen ovat tärkeitä tehtäviä.

Tilakeskuksen omistamia rakennuksia on yli 539 kpl, joiden pinta-ala on noin 891 000 brm² ja niiden nykyarvo on yli 1,014 mrd €. Lisäksi Tilakeskus hallinnoi ulkoa vuokratuja tiloja 89 204 htm². Tilakeskuksessa on vakituisia asiantuntijoita 36.

Tilakeskus on hallintokuntien kumppani tilojen osalta niiden kehittäessä omaa toimintaansa.

12.6.1. Talous

Keskeiset talouden tunnusluvut omistajaohjauksen näkökulmasta

Tunnusluvut	TP 2014	TA 2015 + MUUTOKSET	ENNUSTE 2015	TA 2016	TS 2017	TS 2018
Toiminnan laajuus						
• Liikevaihto	107 248	110 749	110 049	110 983	111 983	112 983
• Investoinnit	40 151	33 702	29 100	52 689	38 438	25 380
Kannattavuus						
• liikeylijäämä	8 643	14 137	12 970	8 852	6 919	5 240
• sij.pääoman tuotto, %	1,60 %	3,20 %		2,10 %	1,86 %	1,53 %
• korvaus peruspääomasta ja pääomavelasta %	6 %	6 %	6 %	6 %	6 %	6 %

Liikelaitoksen omaa toimintaa kuvaavat tunnusluvut

Tunnusluvut	TP 2014	TA 2015	ENN 2015	TA 2016	TS 2017	TS 2018
Omavaraisuusaste, %	57,7	56,9	56,9	55,6	53,6	51,3
Investoinnit liikevaihdosta, %	37,5	30,0	26,4	47,5	34,3	22,5
Velkaantumisaste, %	79,5	81,4	81,4	85,6	92,8	100,0
Investointien tulorahoitusosuus, %	94,5	103,0	120,6	60,7	75,1	106,2
Liikevaihto/hlö, M€	2,43	2,91	2,89	2,64	2,73	2,76
Rakennusten tekninen arvo, M€	1036	977	977	1036	1036	1036
Tilojen vuokrausaste, %	97	98	98	97	97	97
Hallinnointikustannukset / nettoalojen summa €/hum2	0,31	0,31	0,31	0,31	0,31	0,31
Omien tilojen keskimääräinen vuokra €/hum2 *	9,2	10,4	10,4	9,2	9,2	9,2

12.6.2. Toimintasuunnitelma

Toimintasuunnitelma 2016:

Tilakeskus aloittaa vuoden 2016 alussa Ympäristötaloon toteutettavissa monitoimitiloissa, joiden tavoitteena on tehokkaampi tilankäyttö, parantunut työhyvinvointi ja viihtyisämpi työ-ympäristö. Tavoitteemme on, että tilat lisäävät yhteishenkeä, tiedon kulkua ja työviihtyvyyttä.

Tärkeimpänä haasteena on pysäyttää korjausvelan kasvu ja saada kiinteistöjen sisäilma-ongelmat kuriin. Kaupungin energian-säästösitoumukset tuovat myös ison haasteen Tilakeskukselle.

Yhdessä pääprosessien kanssa jatkamme kiinteistöjen tilatehokkuuden kehittämistä. Hallintotiloissa pyrimme toteuttamaan monitoimitiloja ja uusissa koulurakennuksissa sekä vanhojen peruskorjauksessa on tavoitteena uusien opsi-ien mukaiset oppimistilat. Henkilöstön jaksamiseen kiinnitetään erityistä huomiota.

Henkilöstön osaamista kehitetään. Työntekijöiden omaehtoista kouluttautumista tuetaan mahdollistamalla väliaikaiset yksilölliset työaikajärjestelyt.

Toimintasuunnitelma 2017-2018:

Korjausvelan kasvun hidastaminen jatkuu ja tavoitteena on laatia kiinteistökohtaiset pts:t suurimmille kiinteistöille, joissa on huomioitu korjausvelan kasvun pysäyttäminen.

Energiatehokkuus on edelleen haasteena, ja siihen vastataan paitsi talojen tehokkaammalla käytöllä, niin myös jo hankesuunnitteluvaiheessa.

Henkilöstösuunnitelmalla pyritään saamaan tarvittavat resurssit tasapainoon kasvavien tarpeiden kanssa.

Toimintaympäristöanalyysi

Käynnissä oleva palveluverkkotarkastelu tulee pienentämään rakennusten vuokrausasteita ja siten pienentävät Tilakeskuksen liikevaihdon suhteellista kehitystä suunnittelukaudella 2017–2018. Palveluverkkotarkasteluilla ja –muutoksilla ei oleteta olevan merkittävää vaikutusta vielä tilikaudella 2016.

Tilakeskuksen hallinnoimien rakennusten arvon säilyttäminen ja korjausvelan pienentäminen ovat suunnittelukauden suurimpia haasteita. Korjausvelalla on selvä syy-yhteys sisä-ilmaongelmiin. Nykyisen kiinteistökannan korjausvelka on lähes 120 M€, mikä tarkoittaa, että kiinteistöt korjattaisiin rakentamishetken kuntoon, mutta perusparrannustarve on yli 260 M€, mikä tarvitaan, jotta rakennukset pystyttäisiin korjaamaan nykyisten vaatimusten mukaisiksi. Rakennuksiin pitäisi pystyä investoimaan lähes 40 M€ vuosittain, josta 20 M€ on vuosittaista rakennusten kulumista. (Trellum 2014).

Huolimatta jatkuvista investoinneista ja rakennuskannan laajenemisesta pyritään liikevaihto pitämään entisellä tasolla luopumalla ulkoa vuokratuista tiloista.

Kaupunkistrategian toimeenpano

Ympäristön kestävyys ja yhdyskuntarakenteen eheys (Ympäristöohjelma)

Strategiset linjaukset / Päämäärä	Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoitetaso 2016
Energia ja materiaalitehokkuus	Energian kulutus vähenee	GWh	168 GWh

Henkilöstö, osaaminen ja johtaminen (Henkilöstöohjelma)

Strategiset linjaukset / Päämäärä	Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoitetaso 2016
Tavoitteisiin päästään hyvällä johtamisella	Johtamisen taso pysyy vähintään entisellä tasolla	Kunta 10 –kysely: indikaattori johtamisesta	77/100
Henkilöstön työhyvinvointi nousee	Henkilöstön työn hyvinvointiin kiinnitetään erityistä huomiota esim. uusissa monitoimitiloissa	Kunta 10 –kysely: työssä jaksaminen	77/100

12.6.3. Kehittäminen

Investointiosaan kuuluvat, ulkopuolisella osarahoituksella toteutettavat hankkeet

Korjausrakentamisen kehittäminen - ryhmähanke (Tekes)

1 000 €	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	2016	2017	2018
Tulot	100 000	70 000	30 000		
Menot	200 000	70 000	130 000		
Netto	100 000	0	100 000		

Tekesin Innovaatorahoituskeskus on myöntänyt Julkisten toimijoiden kehittämistoiminnan rahoitusta Koulurakennusten peruskorjauskonseptin kehittämiseen puolet hyväksytystä kokonaiskustannusarviosta.

Projekti ”Koulurakennusten peruskorjauskonseptin kehittäminen” -kehittämishankkeen tarkoituksena on monistettavan toteutuskonseptin luominen erityyppisiin ja ikäisiin peruskorjaus- ja täydennysrakennuskohteisiin.

Toteutuskonseptin kehittämiseen sisällytetään alustavasti osatavoitteina tulevaisuuden koulun tilatarpeiden ennakointi yhteistyössä Sivistys- ja kulttuuripalvelujen kanssa, käyttäjäyhteistyön mallintaminen toteutusprosessissa, markkinavuoropuhelun järjestäminen palvelumarkkinoiden ja innovaatioiden hyödyntämiseksi, uusien hankinta- ja toteutusmuotojen soveltaminen sekä linkaaritarkastelun ja -laskennan kehittäminen päätöksenteon työkaluksi. Toteutusaika 1.6.2014 – 31.10.2016

12.6.4. Henkilöstö- ja koulutussuunnitelma

	TP 2014	Ennuste 2015	TA 2016	Muutos-% (2015-2016)	TS 2017	TS 2018
Henkilöstön määrä (sijaintipaikan mukaan)						
Vakinaiset	36	36	38	5,56	38	38
Poistuma (eläke- ja muu poistuma)	4	1	1	0	2	2
Tilapäiset	6	8	5	-37,5	5	5
Organisatoriset muutokset						
Yhteensä	42	43	42	-2,33	41	41
HTV (toteutunut työpanos)						
Vakinaiset	29,4	30,1	32,1	6,64	32,1	32,1
Tilapäiset	7,5	7,3	4,9	-32,88	4,9	4,9
Yhteensä	36,9	37,4	37,00	-26,23	37,00	37,00
Henkilöstökustannukset						
Palkat ja palkkiot	-1 511 851	-2 057 318	-2 116 732	2,89	-2 159 067	-2 202 248
Eläkemenot	-445 137	-476 130	-484 685	1,80	-485 811	-487 384
Varhemaksut	-77 784	-79 340	-81 926	3,26	-91 447	-101 417
Muut henkilösivukulut	-111 024	-122 205	-124 884	2,19	-127 382	-129 929
Yhteensä	-2 145 796	-2 734 993	-2 808 227	2,68	-2 863 706	-2 920 978

Korjausvelan kasvun pysäyttäminen, sisäilmahaasteet ja palveluverkon aiheuttamat investointilisäykset edellyttävät resurssien lisäämistä suunnittelukaudella. Tärkein tehtävä on saada täyttämättömät virat täytetyiksi.

12.6.5. Lainatiedot ja tarpeet uusille lainoille

OULUN TILAKESKUS	ENN 2015	TA 2016	TS 2017	TS 2018
Uudet lainat	4 000	26 000	17 200	8 705

12.6.6. Merkittävimmät riskit

Tilakeskuksen toiminnassa merkittävä strateginen riski on, että konsernin palveluverkko ei hyödynnä olemassa olevaa rakennusomaisuutta tehokkaasti. Palveluverkon osatoptimointi johtaa rakennuksien tehoittomaan käyttöön, minkä johdosta mahdolliset taloudelliset säästöt jäävät toteutumatta. Vaarana on, että palveluverkkoon jää toiminnallisesti vanhentuneita ja tekniseltä kunnoltaan heikkokuntoisia rakennuksia.

Kiinteistöihin sitoutuu merkittävä osa kaupungin varallisuudesta ja Tilakeskuksen yksi keskeisiä tehtäviä on tämän omaisuuden arvon säilyttäminen. Tämän hetkinen perusparannuksiin käytetty määräraha ei kuitenkaan kata kiinteistöjen kulumisesta syntynyttä tarvetta, joten korjausvelka kasvaa vuosi vuodelta. Riittämätön ylläpidon taloudellinen resursointi johtaa ennen pitkää siihen, että

tilojen terveellisyys ja turvallisuus vaarantuu. Korjausvelan kasvu on suoraan verrannollinen sisäilmaongelmien määrään. Riski on sekä taloudellinen että palveluverkkonäkökulmasta strateginen.

Tilakeskuksen henkilöstöresursointi on operatiivisen toiminnan kannalta kriittinen, sillä resurssipula asiantuntija-/tilaajaorganisaatiossa vaarantaa koko rakentamiseen ja ylläpitoon liittyvien tuotantoketjujen toiminnan. Kuntaliitoksen jälkeistä työkuorman kasvua on osittain paikattu määräaikaisella työvoimalla, mutta ratkaisu ei ole kestävä pitkällä aikajänteellä. Riskinä on myös, että lähtevien henkilöiden tilalle ei saada uusia työntekijöitä. Henkilöstötilanteen asettamaan haasteeseen on osittain vastattu toiminnan tehostamisella eli uudella toimintajärjestelmällä ja päällekkäisten töiden karsimisella.

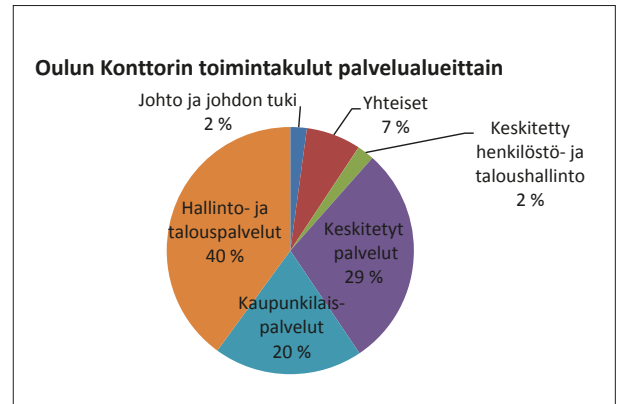
OULUN KAUPUNKI
Liikelaitos Oulun Tilakeskus

TULOSLASKELMA	TP 2014	TA 2015	Enn 2015	TA 2016	TS 2017	TS 2018
1 000 €						
LIIVEVAIHTO	107 114	110 749	110 049	110 983	111 983	112 983
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	0	0
Liiketoiminnan muut tuotot	133	40	40	40	40	40
Tuet ja avustukset kunnalta	33	0	32	0	0	0
Materiaalit ja palvelut						
Aineet, tarvikkeet ja tavarat						
Ostot tilikauden aikana	-13 056	-17 225	-16 225	-17 613	-18 318	-19 051
Palvelujen ostot	-24 578	-23 949	-23 949	-25 352	-27 406	-28 502
Henkilöstökulut						
Palkat ja palkkiot	-1 512	-2 058	-2 057	-2 117	-2 159	-2 203
Henkilöstösivukulut						
Eläkekulut	-523	-555	-555	-567	-577	-589
Muut henkilöstösivukulut	-111	-122	-122	-124	-126	-129
Poistot ja arvonalentumiset						
Suunnitelman mukaiset poistot	-38 120	-31 634	-33 134	-34 160	-33 390	-33 256
Liiketoiminnan muut kulut	-20 738	-21 109	-21 109	-22 238	-23 128	-24 053
LIIKELYLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	8 643	14 137	12 970	8 852	6 919	5 240
Rahoitustuotot ja -kulut						
Korkotuotot	-12					
Muut rahoitustuotot	10					
Kunnalle maksetut korkokulut	-983	-1 112	-1 112	-1 149	-1 561	-1 645
Korvaus peruspääomasta	-9 886	-9 886	-9 886	-9 886	-9 886	-9 886
Muut rahoituskulut						
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ ENNEN SATUNNAISERIÄ JA VAR.	-2 228	3 139	1 972	-2 183	-4 528	-6 291
Satunnaiset tuotot ja -kulut						
Satunnaiset tuotot						
Satunnaiset kulut						
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ ENNEN VARAUKSIA	-2 228	3 139	1 972	-2 183	-4 528	-6 291
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	6 006	3 427	3 427	3 689	3 606	3 592
Vapaaeht. varausten lisäys (-) tai vähennys (+)						
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	3 778	6 566	5 399	1 506	-922	-2 699

12.7. Oulun Konttori liikelaitos

Oulun Konttori liikelaitos on palvelukeskus, joka toteuttaa kaupunkilais-, asiantuntija- ja toimistopalveluita Oulun kaupungille ja kaupunkilaisille. Palveluvalikoima on:

- hallinto- ja talouspalvelut,
- keskitetyt palvelut (päätoksenteon asiakirja-, arkistointi-, painatus-, kirjaamo-, puhelunvälitys-, virastomestari-, hankinta- ja rekrytointipalvelut),
- kaupunkilaispalvelut (Oulu10 – kaupunkilaispalvelut, liikunnan asiakaspalvelupisteet, asiakasmaksuyksikö ja perintäpalvelut) sekä
- keskitetyt henkilöstö- ja taloushallinnon palvelut (henkilöstökassa-, palvelukassa- ja pääkäyttäjäpalvelut).

12.7.1. Talous

Keskeiset talouden tunnusluvut omistajaohjauksen näkökulmasta

Tunnusluvut	TP 2014	TA 2015 + MUUTOKSET	ENNUSTE 2015	TA 2016	TS 2017	TS 2018
Toiminnan laajuus						
• Liikevaihto	19 338	18 252	18 322	17 363	16 959	16 959
• Investoinnit	0	0	0	0	0	0
Kannattavuus						
• liikeyljäämä	564	33	233	33	33	33
• sij.pääoman tuotto, %	69,7					
• korvaus peruspääomasta ja pääomavelasta %	6	6	6	6	6	6

Oulun Konttorin liikevaihto on 17,4 miljoonaa euroa (96,8 % kaikista tuloista), liiketoiminnan muut tuotot 0,17 miljoonaa euroa ja tuet ja avustukset 0,39 miljoonaa euroa.

Liikelaitokselle asetettu tuottavuustavoite huomioidaan vuoden 2016 hinnoittelussa siten, että hallinto- ja

talouspalveluiden hintaa lasketaan 8 %, kokonaisvaikutus -0,65 miljoonaa euroa.

Toimintakuluista (17,9 miljoonaa euroa) on henkilöstökuluja 78 %, palvelujen ostoja 13 %, aineita ja tarvikkeita 1 % ja liiketoiminnan muita kuluja 8 %.

12.7.2. Toimintasuunnitelma

Toimintaympäristöanalyysi

Oulun Konttorin toimialalla työ on muuttamassa muotoaan: manuaaliset vaiheet korvaantuvat automatisoinnilla ja työn luonne lähenee asiantuntijan työtä. Osaamisvaatimukset kasvavat ja henkilökunnalta edellytetään mm. analysointi- ja suunnitteluvalmiuksia. Asiakkaat odottavat Oulun Konttorilta yhä enemmän kokonaisratkaisuja sekä tuottavuuden parantumista. Myös valtuustositomuksessa edellytetään hallintoon käytettävän ajan vähentämistä. Näiden toteuttaminen vaatii Oulun Konttorissa merkittäviä uudistuksia työn tekemisen tavoissa.

Kaupungin sisäisenä toimijana Oulun Konttorin toimintaan vaikuttaa myös kaikki kuntasektorille kohdistuvat rakenteelliset muutokset. Mm. sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus vaikuttaa osaltaan Oulun Konttorin palveluihin ja henkilökunnan sijoittumiseen.

Asiointi Oulu10-palvelupisteissä on kasvussa. Oulu10-palvelupisteiden määrään ja sijoittumiseen saadaan ratkaisuja kaupungin uudistettavan palvelupisteverkon valmistuttua. Yhteisten tilaratkaisujen lisäksi voidaan palveluvalikoimaa

laajentaa koskemaan hyvinvoinnin edistämisen neuvontaa ja ohjausta, riskitekijöiden ja palvelutarpeen tunnistamista sekä arviointiin ohjaamista. Alueellisesti sijoittuvien Oulu10-palvelupisteiden kautta kuntalaisille mahdollistetaan nykyistä vaikuttavammin ja kustannustehokkaammin sekä asiakasohjausta että monialaista palveluneuvontaa hyvinvointia edistävän toiminnan piiriin. Oulu10:n palvelukonseptia kehitetään edelleen 1.7.2015 käynnistyvässä 6Aika-hankeessa. Hankkeen tavoitteena on, että asiakas saa asiointiin tueksi reaaliaikaista tietoa palveluun pääsemisestä (jonotusaika) esimerkiksi www-sivujen kautta, jolloin hän voi valita itselleen parhaiten sopivan asiointikanavan. Tavoitteena on tuoda asiakkaalle tukea asiointiin jorkaisessa asiointikanavassa, erityisesti panostetaan verkkoasiointin tukemiseen kehitettävien ratkaisujen avulla.

Kaupunkistrategian toimeenpano

Oulun Konttorin tavoitteena on parantaa tuottavuutta merkittävästi ja tuottaa palvelut 20 % pienemmällä työpanoksella v. 2020 mennessä. Tämä mahdollistuu

kehittämällä prosesseja (mm. tietojärjestelmien maksimaalinen hyödyntäminen) sekä järkipäätämällä toimintatapoja. Kehittämisen painopiste on koko kaupungin yhteisten talous-, yleis- ja henkilöstöhallinnon operatiivisten prosessien tehostamisessa. Keskeisenä periaatteena kehittämisessä pidetään sitä, että ratkaisuja etsitään koko konsernin etua tavoitellen.

Samanaikaisesti henkilöstön ammatillista osaamista kasvatetaan vastaamaan tulevaisuuden toimistotyön vaatimuksia. Liikelaitoksen haastavien toiminnallisten tavoitteiden saavuttaminen edellyttää henkilöstöltä hyvää henkilökohtaista ammattitaitoa ja työn hallintaa. Työntekijöiden on hallittava uudet prosessit ja työkalut sekä otettava jatkossa entistä suurempi kokonaisvastuu palvelusta. Liikelaitoksessa panostetaan henkilöstön ammatitaidon kehittämiseen vastaamaan muuttuvan toimialan tarpeita. Tätä tuetaan myös suunnitelmallisella sisäisellä työkierrolla.

Kaupunkitalouden kestävyys ja tasapaino (Omistajapoliittinen ohjelma, valtuustososimus)

Strategiset linjaukset / Päämäärä	Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoitetaso 2016
Vuosikate ja nettoinvestoinnit ovat tasapainossa keskipitkällä aikavälillä	Työprosessien ja -tapojen kokonaisvaltainen kehittäminen siten, että hallinnon osuus kokonaiskustannuksista pienenee	Hallinnon kokonaiskustannukset (sisältäen Oulun Konttorin ja Monetran kustannukset)	Hallinnon kustannukset laskevat -2 % nykyisestä

Henkilöstö, osaaminen ja johtaminen (Henkilöstöohjelma)

Strategiset linjaukset / Päämäärä	Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoitetaso 2016
Henkilöstön osaamista kehitetään ja kohdennetaan tarve- ja asiakaslähtöisesti	Henkilöstön osaaminen ja vastuu omasta ja työyhteisön tehtävästä vahvistuu	Koettu henkilöstön ammattitaito asiakastytytyväisyyssmittauksessa	Tavoitteet määritellään kaupunkitasoisessa asiakaspalvelumallissa (suunnitteluohje 2016)

12.7.3. Henkilöstö- ja koulutussuunnitelma

	TP 2014	Ennuste 2015	TA 2016	Muutos-% (2015-2016)	TS 2017	TS 2018
Henkilöstön määrä (sijaintipaikan mukaan)						
Vakinaiset	345	335	324	-3,3	315	300
Poistuma (eläke- ja muu poistuma)	16	11	16		10	15
Tilapäiset	54	53	48	-9,4	47	47
Organisatoriset muutokset						
Yhteensä	399	388	372	-4,1	362	347
HTV (toteutunut työpanos)						
Vakinaiset	249,5	284,8	275,4	-3,3	267,8	255,0
Tilapäiset	46,3	44,9	40,7	-9,4	39,9	39,9
Yhteensä	295,8	329,7	316,1	-4,1	307,7	294,9
Henkilöstökustannukset						
Palkat ja palkkiot	-12 026	-11 541	-10 966	-5,0	-10 651	-10 180
Eläkemenot	-2 346	- 2 250	-2 141	-4,8	-2 097	-2 050
Varhemaksut	-98	-98	-98	0	-98	-98
Muut henkilösivukulut	-693	-687	-654	-4,8	-632	-604
Yhteensä	-15 163	-14 576	-13 859	-5,0	-13 478	-12 932

Oulun Konttorin tavoitteena on, että v. 2020 palvelut tuotetaan 20 % pienemmällä työpanoksella. Seuraavan viiden vuoden aikana joka neljäs työntekijä saavuttaa vanhuuseläkeiän ja tavoitteena on hyödyntää tämä luonnollinen poistuma mahdollisimman tehokkaasti.

12.7.4. Merkittävimmät riskit

Oulun Konttorin toimintatavat ovat edelleen muutoksessa. Uusi toimintatapa muuttaa myös asiakkaiden arkea. Onnistumisen edellytyksenä on henkilöstön ja asiakkaiden sitoutuminen uuteen toimintamalliin, jotta eläköitymisen kautta syntyvä luonnollinen poistuma voidaan hyödyntää. Prosessien kehittämisessä onnistuminen ja kehittämiseen sitoutuminen luovat myös merkittävän riskin liikelaitokselle.

Oulun Konttorin toteuttaa osana palveluvalikoimaansa tiettyjä erikoistuneita asiantuntijapalveluita, joiden osalta on tunnistettu merkittävä avainhenkilöriski. Osaaminen voi olla jopa pelkästään yhdellä henkilöllä ja se voi olla

varsinaiseen työprosessiin tai asiakkaan toiminnan erityistuntemukseen liittyvää. Avainhenkilöriskit on tunnistettu ja niihin on aloitettu systemaattinen varautuminen.

Suurimmat riskit Oulun Konttorissa v. 2016 liittyvät talouteen ja tulevaan ns. sote-muutokseen. Talouden näkökulmasta edellytyksenä on operatiivisten prosessien kokonaisvaltainen kehittäminen (mm. tietojärjestelmien maksimaalinen hyödyntäminen) sekä toimintatapojen järjestyttäminen. Sosiaali- ja terveystoimen rakenneuudistus vaikuttaa Oulun Konttorin toiminta-alueen supistumiseen ja sen myötä liikevaihdon laskuun.

OULUN KAUPUNKI
Oulun Konttori liikelaitos

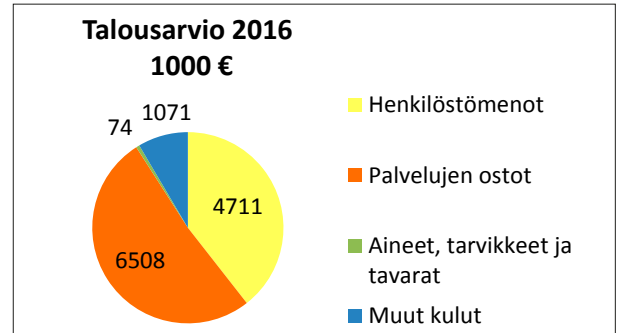
TULOSLASKELMA	TP 2014	TA 2015	Enn 2015	TALOUS- ARVIO 2016	TS 2017	TS 2018
1 000 €						
LIKEVAIHTO	19 338	18 252	18 322	17 363	16 959	16 503
Valmiiden ja keskeneräisten tuott. varastojen lisäys (+) ja vähennys (-)						
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	0	0
Liiketoiminnan muut tuotot	283	77	77	175	166	85
Tuet ja avustukset kunnalta	206	240	240	394	390	350
Materiaalit ja palvelut						
Aineet, tarvikkeet ja tavarat						
Ostot tilikauden aikana	-164	-221	-221	-204	-204	-204
Varastojen lisäys (+) tai vähennys (-)	0	0	0	0	0	0
Palvelujen ostot	-2 395	-2 262	-2 197	-2 336	-2 300	-2 269
Henkilöstökulut						
Palkat ja palkkiot	-12 026	-11 541	-11 488	-10 966	-10 651	-10 180
Henkilöstösivukulut						
Eläkekulut	-2 444	-2 348	-2 339	-2 239	-2 195	-2 148
Muut henkilöstösivukulut	-693	-687	-684	-654	-632	-604
Poistot ja arvonalentumiset						
Suunnitelman mukaiset poistot	-3	-3	-3	-3	-3	-3
Arvonalentumiset	0	0	0	0	0	0
Liiketoiminnan muut kulut	-1 538	-1 474	-1 474	-1 497	-1 497	-1 497
LIKEYLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	564	33	233	33	33	33
Rahoitustuotot ja -kulut						
Korkotuotot	17	0	0	0	0	0
Muut rahoitustuotot	0	0	0	0	0	0
Kaupungille maksetut korkokulut	0	0	0	0	0	0
Muille maksetut korkokulut	0					
Korvaus peruspääomasta	-33	-33	-33	-33	-33	-33
Muut rahoituskulut	0	0	0	0	0	0
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ ENNEN SATUNNAISERIÄ JA VAR.	548	0	200	0	0	0
Satunnaiset tuotot ja -kulut						
Satunnaiset tuotot						
Satunnaiset kulut						
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ ENNEN VARAUKSIA	548	0	200	0	0	0
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)						
Vapaaeht. varausten lisäys (-) tai vähennys (+)						
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)						
Tuloverot	0	0	0	0	0	0
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	548	0	200	0	0	0

OULUN KAUPUNKI
Oulun Konttori liikelaitys

RAHOITUSLASKELMA	TP 2014	TA 2015	Enn 2015	TALOUS- ARVIO 2016	TS 2017	TS 2018
1 000 €						
Toiminnan rahavirta						
Liikelyljäämä (-alijäämä)	564	33	233	33	33	33
Poistot ja arvonalennukset	3	3	3	3	3	3
Rahoitustuotot ja -kulut	-16	-33	-33	-33	-33	-33
Satunnaiset erät	0	0	0	0	0	0
Muut tulorahoituksen korjaukset	0	0	0	0	0	0
Investointien rahavirta						
Investointimenot	0	0	0	0	0	0
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0	0	0	0	0	0
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustulot	0	0	0	0	0	0
Toiminnan ja investointien rahavirta	551	3	203	3	3	3
Rahoituksen rahavirta						
Antolainauksen muutokset						
Antolainasaamisten lisäykset kaupungilta (-)						
Antolainasaamisten lisäykset muille (-)						
Antolainasaamisten vähennykset kaupungilta (+)	0	0	0	0	0	0
Antolainasaamisten vähennykset muilta (+)						
Lainakannan muutokset						
Pitkäaikaisten lainojen lisäys kaupungilta (+)	0	0	0	0	0	0
Pitkäaikaisten lainojen lisäys muilta (+)						
Pitkäaikaisten lainojen vähennys kaupungilta (-)						
Pitkäaikaisten lainojen vähennys muilta (-)						
Lyhytaikaisten lainojen muutos kaupungilta						
Lyhytaikaisten lainojen muutos muilta						
Oman pääoman muutokset						
Peruspääoman muutos						
Muu oman pääoman muutos						
Muut maksuvalmiuden muutokset						
Vaihto-omaisuuden muutos						
Saamisten muutokset kaupungilta *)	-918	-3	-3	-3	-3	-3
Saamisten muutokset muilta	-91					
Korottomien velkojen muutos kaupungilta						
Korottomien velkojen muutos muilta	458					
Rahoituksen rahavirta	-551	-3	-3	-3	-3	-3
Rahavarojen muutos	0	0	200	0	0	0

12.8. Businessoulu liikelaitos

BusinessOulu liikelaitos vastaa Oulun elinkeinopolitiikasta yhdessä kaupunginhallituksen kanssa sekä yritysneuvonta- ja kehityspalveluiden tuottamisesta. Toiminnan rahoittamiseen haetaan vuosittain myös kaupungin ulkopuolista rahoitusta. Toiminnan laajuutta kuvaa oheinen piirakan muodossa oleva kuva.

12.8.1. Talous

Keskeiset talouden tunnusluvut omistajaohjauksen näkökulmasta

Tunnusluvut	TP 2014	TA 2015 + MUUTOKSET	ENNUSTE 2015	TA 2016	TS 2017	TS 2018
Toiminnan laajuus						
• Liikevaihto	55	0	7	10	10	10
• Investoinnit						
Kannattavuus						
• liikeylijäämä	1	0	0	0	0	0
• sij.pääoman tuotto, %	0,5	0	0	0	0	0
• korvaus peruspääomasta ja pääomavelasta %						

Liikelaitoksen omaa toimintaa kuvaavat tunnusluvut

Tunnusluvut	TP 2014	TA 2015 + MUUTOKSET	ENNUSTE 2015	TA 2016	TS 2017	TS 2018
Ulkopuolisen rahoituksen määrä	2 478	4 714	2 489	3 404	3 404	3 404

12.8.2. Toimintasuunnitelma

Toimintasuunnitelma 2016

BusinessOulu liikelaitoksen toimenpideohjelma on päivitetty kevään 2015 aikana. Toimenpideohjelma 2015 – 2019 toteuttaa Oulun kaupunkistrategiaa, jonka erityisinä tavoitteina vuosina 2013 – 2017 on saada alueelle lisää työpaikkoja, investointeja ja vientiä. Tavoitteena on lisätä asukkaiden ostovoimaa, edistää yritysten kasvua ja siten vahvistaa yritysten tasetta. Tätä toteutetaan yhdessä kaupungin hankintastrategian kanssa, jonka tulee noudattaa samaa tavoitetta: lisätä työpaikkoja, investointeja ja vientiä. Kaupungin hankintastrategian ja BusinessOulun strategian tulee olla keskenään yhteneväiset. Strategian tavoitteena on hankintakäytännön muuttamisen seurauksena vaikuttaa paikallisten yritysten työllistämisen edistämiseen.

Vuoden 2016 aikana erilaisia aktiviteetteja toteutetaan päivitetyn toimenpideohjelman mukaisissa

toimenpidekokonaisuuksissa. Perus yritys- ja innovaatio- palvelujen lisäksi monet toimenpiteet vahvistavat strategisten tavoitteiden toteuttamista. Näitä ovat yritysten viennin ja myyntiosaamisen edistämiseen liittyvät toimenpiteet, kasvuyrityspalvelut sekä investointien ja riskirahoituksen saamiseen, aluemarkkinointiin sekä innovaatioympäristöjen kehittämiseen liittyvät toimenpiteet. Pk-yritysten kilpailukyyn, rahoituksen ja liiketoimintavalmiuksien sekä vientitoiminnan kehittäminen ovat tarjolla olevien yrityskehityspalveluiden keskiössä. Palvelut toteutetaan käytännössä suorilla asiantuntijapalveluilla, liiketoimintavalmennuksilla, myyntiin ja vientiin tähtäävillä kehitysohjelmilla sekä yritysten kanssa huolellisesti valmistelluilla suorilla vientiaktiviteeteilla. Konkreettiseen viennin ja kasvun edistämiseen pyritään mm. Suomi-talo – konseptoinnilla. Toimintamallissa tietoa kohdemarkkinoiden hankkeista ja vientimahdollisuuksista kerätään yhteen paikkaan (Suomi-taloon). Kerättyä tietoa vientimahdollisuuksista markkinoidaan suunnitelmallisesti oululaisille/

suomalaisille yrityksille ja tätä kautta edistetään vientiä Pohjois-Skandinaviaan, Kazakstaniin ja Saksaan. Pohjoisen mahdollisuudet, digitalisaatio ja biotalous avaavat yrityksille uusia mahdollisuuksia liiketoiminnan kehittämiseen, laajentamiseen ja uusille markkinoille pääsemiseen.

Inka-ohjelman kansallisesta lakkautuspäätöksestä huolimatta OuluHealth ja Älykäs kaupunki – kokonaisuuksien toteuttaminen edellyttää vahvaa yhteistyötä konsernin eri hallintokuntien kanssa sekä kaupungin kehittämistoimien kohdentamista näihin teemoihin. Start up –yhteisön rahoituksen turvaaminen on erittäin tärkeä asia yhteisön toiminnalle. Yleiskaavan mahdollistamien investointien edistämiseksi Oulun alueella tarvitaan jatkossa Oulun kaupungin eri yksiköiden välistä käytännön tasolla tapahtuvaa ja aktiivista yhteistyötä.

Ulkopuoliseen rahoituksen sääntöihin liittyvien tulkintojen vuoksi ulkopuolisen rahoituksen avulla palvelujen tuottaminen yrityksille voi jatkossa olla osittain haasteellista. Tavoitteena onkin saada suoria EU-rahoituksia vuoden 2016 aikana.

Yleinen taloustilanne vaikuttaa vuoden 2016 toimintasuunnitelman toteutukseen siten, että jos toimintaympäristössä tapahtuu merkittäviä muutoksia työpaikkojen ja/tai yritysten määrässä, toimintasuunnitelmaan liittyvien toimenpiteiden painotuksia ja aikataulutuksia muutetaan tilannetta vastaavaksi.

Toimintasuunnitelma 2017 – 2018

Vuosina 2017 – 2018 jatketaan toimenpideohjelman 2015 – 2019 mukaisia toimenpiteitä vuoden 2016 kuluessa

valittavilla painopistealueilla. Valintaan vaikuttaa olennaisesti toimintaympäristössä tapahtuvat muutokset.

Toimintaympäristöanalyysi

Yleinen taloudellinen tilanne on edelleen jatkanut yritysten tarvetta lomautuksiin ja irtisanomisiin. Työttömyys ei ole vähentynyt odotusten mukaisesti. Erityisesti nuoriso-työttömyys on nostettu Oulun kaupungissa työllisyys hoidon keskiöön. Samaan aikaan Ouluun on kuitenkin sijoittunut uusia yrityksiä, jotka ovat työllistäneet vapailla markkinoilla olleita henkilöitä. Näiden yritysten juurruttaminen Oulun ekosysteemiin on tärkeää. Alueella toimivien yritysten kasvuun ja vientitoiminnan edistämiseen tähtäävät toimenpiteet ovat yksi keskeinen keino vaikuttaa työpaikkojen määrään. Samaan aikaan pyritään saamaan riskirahoitusta ja uusia investointeja alueelle. Yritysten rahoituksen turvaaminen on erittäin tärkeää, sillä pankkirahoituksen saanti on edelleen vaikeaa. Tavoitteena on monipuolistaa Oulun alueen elinkeinorakennetta ja hyödyntää mm. pohjoisen Skandinavian mahdollisuuksia. Vientien edistämistoimenpiteisiin panostetaan esimerkiksi Suomi-talo – konseptilla, lentoyhteyksillä Tromssaan ja Moskovaan sekä kansainvälisellä markkinoinnilla. Tavoitteisiin pyritään tarjoamalla yrityksille heidän tarpeidensa mukaisia palveluja yhdessä kumppaneiden ja verkostojen kanssa.

Kaupunkistrategian toimeenpano

BusinessOulu liikelaitoksen valtuustoon nähden sitova tavoite on kaupungin avustuksen määrä.

Kaupunkistrategia Oulu 2020: Elinvoima, elinkeinoelämän uudistuminen ja kilpailukyky

Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoitetaso 2016
Kaupunki edistää uusien työpaikkojen syntymistä	Työpaikkamäärän nettokasvu	+ 2000/v
Yritysten tuote- ja palveluvienti sekä investoinnit alueelle kasvavat	Kokonaisvienti € Oulun seutu	3,6 mrd €
	Pääomasijoitukset Ouluun	50 M€
Kansainvälinen osaamis- ja innovaatiokeskittymä vahvistuu ja uudistuu	Innovaatioallianssin indikaattorit TKI-menot Oulun seudulla	910 M€

Toiminnalliset tavoitteet

Strategiset linjaukset / Päämäärä	Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoitetaso 2016
*Kaupunki edistää uusien työpaikkojen syntymistä	Merkittävä nettotyöpaikkojen kasvu	Työpaikkamäärän nettokasvu	+ 2000/v
*Yritysten tuote- ja palveluvienti sekä investoinnit alueelle kasvavat	Vientitoimintaa harjoittavien yritysten määrän kasvu	Kokonaisvienti € Oulun seutu	3,6 mrd €
	Yritysten pääomahuollon turvaaminen	Pääomasijoitukset Ouluun	50 M€
*Kansainvälinen osaamis- ja innovaatiokeskittymä vahvistuu ja uudistuu	Yritysten osallistumis- ja rahoitusaste T&K-hankkeissa	Innovaatioallianssin indikaattorit TKI-menot Oulun seudulla	910 M€

12.8.3. Kehittäminen

Oulu on Innovatiiviset kaupungit eli INKA-ohjelman kansallinen veturi pääteemassa Tulevaisuuden terveys. Oulussa hanketta toteutetaan OuluHealth-kokonaisuudessa, mikä luo Oululle mahdollisuuksia nousta ko. toimialalla merkittäväksi toiminta-alueeksi sekä yrityksille että sijoittajille myös kansainvälisesti. Sen lisäksi Oulu toteuttaa INKA-ohjelmaa Älykäs kaupunki –teemassa, jossa Oulun alueen konkreettisenä kehittämiskohteena on Hiukkavaaran kaupunginosa sekä muita valittuja alueita. Hallitusohjelman mukaan INKA-ohjelma ajetaan alas parin vuoden

kuluessa, mutta OuluHealth-kokonaisuutta samoin kuin Älykäs kaupunki –teemaan liittyvää kehittämistyötä jatketaan edelleen taustaohjelman loppumisesta huolimatta.

Viennin ja kasvun edistämiseen pyritään mm. Suomi-talo – konseptoinnilla, jonka tavoitteena on luoda kontakteja oululaisille/suomalaisille yrityksille ja sitä kautta kauppaa Pohjois-Norjassa, Kazakstanissa ja Saksassa. Lisäksi hankkeilla panostetaan yritysten myynnin osaamisen kehittämiseen ja pääomarahoitukseen hankinnan edistämiseen.

12.8.4. Henkilöstösuunnitelma

	TP 2014	Ennuste 2015	TA 2016	Muutos-% (2015-2016)	TS 2017	TS 2018
Henkilöstön määrä (sijaintipaikan mukaan)						
Vakinaiset	46	51	49	-4,1 %	49	49
Poistuma (eläke- ja muu poistuma)	3					
Tilapäiset	22	26	27	3,7 %	27	27
Organisatoriset muutokset						
Yhteensä	66	77	76	-1,3 %	76	76
HTV (toteutunut työpanos)						
Vakinaiset	37,8	46	41,9	-9,8 %	41,9	41,9
Tilapäiset	16,6	23,45	22,5	-4,2 %	22,5	22,5
Yhteensä	54,5	69,45	64,4	-7,8 %	64,4	64,4
Henkilöstökustannukset						
Palkat ja palkkiot	-3 403	-3 965	-3 976	0,3 %	-3 976	-3 976
Eläkemenot	-643	-743	-750	0,9 %	-750	-750
Varhemaksut						
Muut henkilösivukulut	-194	-235	-235	0,0 %	-235	-235
Yhteensä	-4 247	-4 942	-4 961	0,4 %	-4 961	-4 961

Uuden rahoituskauden ensimmäiset hankkeet käynnistyvät vuoden 2015 aikana. Tällä on vaikutusta myös henkilöresursointiin. Lisäksi toiminnassa tapahtuvien uudelleenjärjestelyjen ja uudelleensijoitusten kautta esitetään

täytettäväksi jo vuoden 2015 aikana seuraavat tehtävät: luovat alat asiakkuuspäällikkö, life science asiakkuuspäällikkö, rahoitusasiantuntija, toimialakoordinaattori, lakimies, matkailuneuvoja.

12.8.5. Merkittävimmät riskit

Taloudellinen tilanne on edelleen epävarma sekä maailmalla että Suomessa, mikä heijastuu myös Oulun seudun yrityksissä lomautuksina ja irtisanomisina. Ulkopuolisen rahoituksen saaminen voi muodostua haastavaksi.

Ostopalveluihin liittyy normaalit sopimusriskit, samoin avainhenkilöriskit ovat normaaleja toimintaan liittyviä riskejä. Raaka-aineiden matala hintataso voi hidastaa Pohjois-Norjan ja Pohjois-Ruotsin investointien määrää

OULUN KAUPUNKI
BusinessOulu liikelaitos

TULOSLASKELMA	TP 2014	TA 2015	Enn 2015	TA 2016	TS 2017	TS 2018
1 000 €						
LIKEVAIHTO	13		7	10	10	10
Valmiiden ja keskeneräisten tuott. varastojen lisäys (+) ja vähennys (-)						
Valmistus omaan käyttöön						
Liiketoiminnan muut tuotot	2 465	4 714	2 489	3 404	3 404	3 404
Tuet ja avustukset kunnalta	8 302	9 200	9 200	8 950	8 950	8 950
Materiaalit ja palvelut						
Aineet, tarvikkeet ja tavarat						
Ostot tilikauden aikana	-124	-54	-54	-74	-74	-74
Varastojen lisäys (+) tai vähennys (-)						
Palvelujen ostot	-5 256	-7 498	-5 282	-6 508	-6 495	-6 495
Henkilöstökulut						
Palkat ja palkkiot	-3 416	-3 965	-3 965	-3 776	-3 786	-3 786
Henkilöstösivukulut						
Eläkekulut	-645	-743	-743	-712	-714	-714
Muut henkilöstösivukulut	-194	-234	-234	-223	-224	-224
Poistot ja arvonalentumiset						
Suunnitelman mukaiset poistot	-12	-11	-11			
Arvonalentumiset						
Liiketoiminnan muut kulut	-1 049	-1 409	-1 409	-1 071	-1 071	-1 071
LIKEYLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	84	0	-3	0	0	0
Rahoitustuotot ja -kulut						
Korkotuotot	10					
Muut rahoitustuotot						
Kaupungille maksetut korkokulut	-1					
Muille maksetut korkokulut						
Korvaus peruspääomasta						
Muut rahoituskulut						
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ ENNEN	93	0	-3	0	0	0
SATUNNAISERIÄ JA VAR.						
Satunnaiset tuotot ja -kulut						
Satunnaiset tuotot						
Satunnaiset kulut						
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ ENNEN VARAUKSIA	93	0	-3	0	0	0
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)						
Vapaaeht. varausten lisäys (-) tai vähennys (+)						
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)						
Tuloverot	0	0	0	0	0	0
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	93	0	-3	0	0	0

OULUN KAUPUNKI
BusinessOulu liikelaitos

RAHOITUSLASKELMA	TP 2014	TA 2015	Enn 2015	TALOUS- ARVIO 2016	TS 2017	TS 2018
1 000 €						
Toiminnan rahavirta						
Liikelyijäämä (-alijäämä)	84		-3			
Poistot ja arvonalennukset	12	11	11	0	0	0
Rahoitustuotot ja -kulut	9					
Satunnaiset erät						
Muut tulorahoituksen korjauserät						
Investointien rahavirta						
Investointimenot						
Rahoitusosuudet investointimenoihin						
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustulot						
Toiminnan ja investointien rahavirta	105	11	8	0	0	0
Rahoituksen rahavirta						
Antolainauksen muutokset						
Antolainasaamisten lisäykset kaupungilta (-)						
Antolainasaamisten lisäykset muille (-)						
Antolainasaamisten vähennykset kaupungilta (+)						
Antolainasaamisten vähennykset muilta (+)						
Lainakannan muutokset						
Pitkäaikaisten lainojen lisäys kaupungilta (+)						
Pitkäaikaisten lainojen lisäys muilta (+)						
Pitkäaikaisten lainojen vähennys kaupungilta (-)						
Pitkäaikaisten lainojen vähennys muilta (-)						
Lyhytaikaisten lainojen muutos kaupungilta						
Lyhytaikaisten lainojen muutos muilta						
Oman pääoman muutokset						
Peruspääoman muutos						
Muu oman pääoman muutos						
Muut maksuvalmiuden muutokset						
Vaihto-omaisuuden muutos						
Saamisten muutokset kaupungilta *)						
Saamisten muutokset muilta						
Korottomien velkojen muutos kaupungilta						
Korottomien velkojen muutos muilta						
Rahoituksen rahavirta	0	0	0	0	0	0
Rahavarojen muutos	105	11	8	0	0	0

12.9. Oulu-Koillismaan pelastusliikelaitos

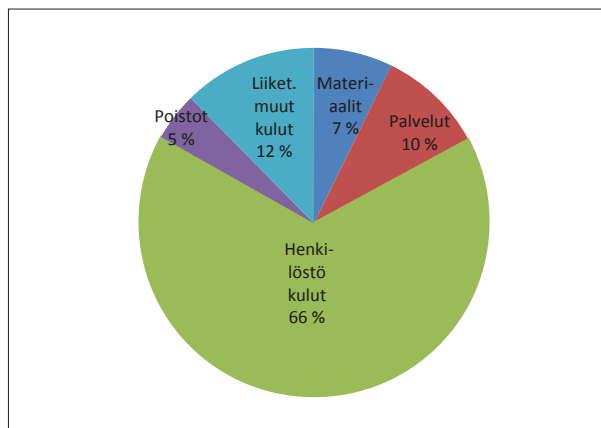
Oulu-Koillismaan pelastuslaitoksen palvelut muodostuvat pääasiassa palo- ja kemikaaliturvallisuuden valvonnasta, omatoimiseen onnettomuuksien ehkäisemiseen ja hätätilannevalmiuksiin valmentavasta turvallisuusviestinnästä, kiireellisiin hätätilanteisiin liittyvästä pelastustoiminnasta sekä näiden tukitehtävistä. Pelastuslaitos tuottaa lisäksi

ensihoitopalveluita sekä niitä tukevaa ensivastetoimintaa. Pelastustoimen lakisääteiset palvelut tuotetaan koko toimialueella, joka muodostuu 12 kunnasta. Ensihoitopalveluita tuotetaan Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin kanssa tehdyn yhteistoimintasopimuksen mukaisesti laitoksen toimialueen lisäksi Vaalan kunnassa.

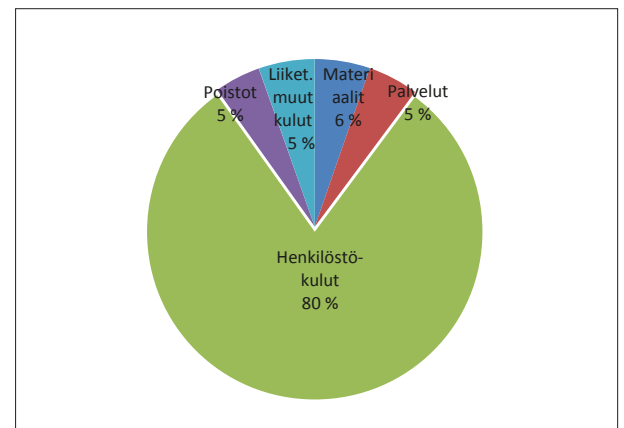
12.9.1. Talous

Oulu-Koillismaan pelastusliikelaitoksen liikevaihto 32,81 milj. €, koostuu pelastuksen tulosalueen liikevaihdosta 18,65 milj.€ (yhteistoimintakuntien maksuosuudet 17,6 milj.€) ja ensihoidon tulosalueen liikevaihdosta 14,16 milj.€. Ensihoidon liikevaihto koostuu pääsääntöisesti PPSHP:n yhteistoimintasopimuksen mukaisesta palvelutuotannosta 8,4 milj.€ sekä Kelakorvauksista 5,1 milj.€. Vuoden 2016 ylijäämäksi arvioidaan 545 t€, joka sisältää rahoituksen pelastuksen tulosalueen poistot ylittäviin nettoinvestointeihin. Pelastuksen nettoinvestoinneiksi arvioidaan 1,215 milj.€, (poistot 806 t€). Ensihoidon investoinnit katetaan kaupungilta otettavalla lainalla 829 t€.

Pelastuksen tulosalueen valtakunnallisen rakenneuudistuksen säästötavoite on, että vuosien 2015 – 2017 kuntien maksuosuudet pidetään vuoden 2014 talousarvion tasolla. Oulu-Koillismaan pelastusliikelaitos on sitoutunut tavoitteeseen talousarviossa 2016 ja –suunnitelmissa 2017-2018, vaikka mm. pelastustoimen kustannukset kasvavat valtakunnallisten ICT-muutosten, puhdas paloasema-hankkeen sekä kiinteistövuokrien nousun myötä. Vuoden 2016 aikana säästö-tavoitteesta saavutetaan n. 42 %. Loput säästökohteet määritellään ja aikataulutetaan syksyn 2015 ja vuoden 2016 aikana, uuden palvelutasopäätöksen 2017 – 2020 valmistelun yhteydessä.

Pelastuksen menot TA2016

Ensihoidon menot TA2016

Keskeiset talouden tunnusluvut omistajaohjauksen näkökulmasta

Tunnusluvut	TP 2014	TA 2015 + MUUTOKSET	ENNUSTE 2015	TA 2016	TS 2017	TS 2018
Toiminnan laajuus (1000 €)						
• Liikevaihto	25 477	32 710	31 281	32 136	32 393	32 675
• Investoinnit (netto)	2 888	1 553	2 024	2 029	1 860	2 005
Kannattavuus						
• liikeylijäämä	12	675	-267	590	433	650
Pelastustoimen kuntien maksuosuus €/as	64,54	60,68	62,77	62,17	61,72	61,72
Ensihoidon menot €/as	30,20*	47,55	46,09	48,65	49,25	49,20

Liikelaitoksen omaa toimintaa kuvaavat tunnusluvut

	TP 2014	TA 2015	ENNUSTE 2015	TA 2016	TS 2017	TS 2018
Alueen väestö 31.12	282 737	284 750	284 800	286 850	288 800	290 750
Häilytykset , joista	4 328	4 150	4 275	4 150	4 100	4 000
rakennuspalot	116	115	100	105	100	100
rakennuspalovaara	164	135	160	150	145	140
liikenneonnettomuudet	642	640	705	650	655	660
maasto- ja metsäpalot	202	190	150	160	150	140
tarkastus- ja varmistustehtävät	1 370	1 020	1 050	1 000	975	950
vars.häilytykset/1 000 as.	12,0	11,2	11,6	11,1	10,9	10,6
ensivaste	938	950	980	975	950	925
muut	896	1 100	1 130	1 110	1 125	1 085
Valvontasuunnitelman						
mukaiset palotarkastukset	1 223	1 540	1 540	1 500	1 525	1 470
Turvallisuusviestintätilaisuudet ,	462	525	500	525	525	540
jossa tavoitettu henkilöä	38 477	29 000	27 000	29 000	29 000	30 000
Ensihoidon palvelutuotantoalueen väestö 31.12.	223 846*	287 950	287 900	289 955	291 875	293 800
Ensihoidon tehtävät, joista	29 549*	42 230	44 140	45 020	45 920	46 840
A-B	9 381*	13 800	14 020	14 300	14 590	14 870
C-D	20 168*	28 430	30 120	30 720	31 330	31 970

* vuoden 2014 palvelutuotantoalueeseen ei kuuluneet kaikki pelastustoimialueen kunnat eikä Vaalan kunta

12.9.2. Toimintasuunnitelma

Pelastuslaitoksen lakisääteiset ja muut tehtävät toteutetaan ja toimintaa kehitetään pelastustoimen palvelutasopäätöksen 2013 - 2016 sekä vuosittain tarkistettavan valvontasuunnitelman mukaisesti. Palvelutasopäätökseen sisältyvät palvelujen nykytilan kuvaus, päätökset tulevasta palvelutasosta kustannusvaikutuksineen sekä kehittämissuunnitelma palvelutason saavuttamiseksi. Palvelutaso on mitoitettu alueen normaaliajan ja poikkeusolojen palvelutarpeita ja onnettomuusuhkia vastaavaksi. Valvontasuunnitelma sisältää mm. päätökset palotarkastustoiminnan kohdentamisesta, valvonnan määräväleistä ja toteuttamistavasta. Vuoden 2015 suunnitelma tarkistetaan syksyn aikana vuoden 2016 valvontasuunnitelmaksi.

Talousarviovuonna 2016 seurataan palvelutasopäätöksen ja vuoden 2016 valvontasuunnitelman toteutumista sekä laaditaan vuosien 2017 – 2020 palvelutasopäätös, jossa jatketaan toiminnan tehostamista kohdissa Talous ja Toimintaympäristön analyysi mainitun säästötavoitteen mukaisesti. Tämä edellyttää mm. toimintaohjeiden ja -suunnitelmien päivittämistä.

Ensihoitopalvelut toteutetaan Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin ensihoitopalvelun palvelutasopäätöksen 2015 – 2018 sekä sairaanhoitopiirin ja pelastuslaitoksen välisen yhteistoimintasopimuksen 2015 – 2017 mukaisesti (sopimuksessa optiona vuosi 2018).

Vuonna 2016 otetaan käyttöön uusi, Virpiniemen merivartioston yhteydessä sijaitseva öljyntorjunta-asema, toteutetaan Hailuodon paloaseman perusparannus ja laajennus sekä päätetään Taivalkosken paloaseman

hankeselvityksestä. Huuhkajapuistoon sijoittuvan Oulun uuden keskuspaloaseman suunnittelutyö jatkuu siten, että paloasema valmistuu vuonna 2019.

Ikääntyvien työntekijöiden lukumäärä kasvaa ja heidän toiminta- ja työkyvystään on huolehdittava, sillä pelastuslaitoksella ei juuri ole mahdollisuutta vaihtoehtoisten urapolkujen ja/tai työtehtävien uudelleen järjestelyille. Vuosina 2016 – 2018 jatketaan toimenpiteitä, joilla pelastuslaitoksen operatiivinen toimintavalmius turvataan henkilöstön ikääntymisen ja toimintakyvyn heikkenemisen johdosta. Työhyvinvoinnin kehittämistyötä jatketaan talousarvio- ja suunnitteluvuosina.

Väestön ikääntyminen, alueen kuntien väestömäärien kehitys sekä alueen riskien keskittyminen vaikuttavat pelastustoimen palvelutuotannon kehittämiseen. Pelastuslaitos varautuu sääolosuhteiden aiheuttamiin ääri-ilmiöihin kuten myrskyihin ja tulviin. Varautuminen käsittää tavanomaiden päivittäisonnettomuuksien hallinnan lisäksi suunnittelun, koulutuksen, johtamis-, toiminta- ja yhteistyökyvyn parantamisen erityis- ja häiriötilanteissa sekä kuntien kriisijohtamisen tukemisen.

Toimintaympäristöanalyysi

Pelastustoimen valtakunnallisen rakenneuudistuksen säästötavoitteesta (7,5 milj. €) Oulu-Koillismaan pelastuslaitoksen laskennallinen osuus on n. 337 000 €. Säästöjen on oltava pysyviä ja ne on toteutettava vuoteen 2017 mennessä toiminnan muutoksilla ja tehostamisella sekä palveluverkkotarkastelulla. Toteutettavat säästötoimenpiteet

on määritelty eri vaihtoehtojen vaikuttavuusarvioiden perusteella. Merkittävin osa säästötavoitteesta saavutetaan yhdistämällä Oulunsalon paloaseman toiminta Kempeleen paloasemaan sekä lakkauttamalla Käylän ja Oijärven paloasemat. Laitoksen säästötoimenpiteet tarkennetaan syksyn 2015 aikana konkreettisiksi suunnitelmiksi ja niille määritellään aikataulut. Toimenpiteet saatetaan päätökseen vuoden 2017 loppuun mennessä.

Pelastuslaitos varautuu pelastushallinnon sekä ensihoidon nykyisten ohjelmistojen ja laitteiden korvaavien sekä uusiutuvien järjestelmien hankintaan ja käyttöönnottoon. Uusilla/uusiutuvilla järjestelmillä mm. poikkeusoloihin varautuminen ja tietoturvasuus paranevat. Uudet tietojärjestelmät edellyttävät laitokselta henkilöstöresursointia ja panostusta tietoturvasuuteen, nostaen samalla myös laitoksen ICT-kustannuksia.

Vaalan kunta siirtyy vuoden 2016 alussa Kainuun maakunnasta Pohjois-Pohjanmaan maakuntaan. Tällöin kunta voi siirtyä myös Oulu-Koillismaan pelastuslaitokseen. SM:n

pelastusosasto selvittelee tätä alueellistamisasetuksen jälkeen tullutta, ensimmäistä maakuntamuutosta.

Kiireellisessä tulvantorjunnassa on määritelty työnjako Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen ja pelastuslaitosten kesken. Maa- ja metsätalousministeriön tavoitteena on ollut pitkään kiireellisen tulvantorjunnan siirtäminen kokonaisuudessaan pelastustoimelle. Toteutuessaan tämä aiheuttaa laitoksille lisäkustannuksia.

Pelastustoimen palveluverkoston ylläpito harvaan asutuilla alueilla on tulevaisuudessa yhä haasteellisempää. Väestön keskittyminen kasvukeskuksiin, erityisesti Oulun seudulle, jatkuu samalla kun harvaan asutuille alueille jäävän väestön keski-ikä nousee. Myös ikääntyvän väestön toimintakyky heikkenee ja palvelutarpeet kasvavat, samalla kun palokuntatoimintaan kykenevän väestön osuus harva-alueilla vähenee. Pelastustoiminnan palveluiden tuottaminen harva-alueilla vaatii tulevaisuudessa lisääntyvää yhteistyötä, uutta ajattelua ja toimintojen kehittämistä.

Kaupunkistrategian toimeenpano

Kaupunkitalouden kestävyys ja tasapaino (Omistajapolitiittinen ohjelma, valtuustosopimus)

Strategiset linjaukset / Päämäärä	Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoitetaso 2016
Vuosikate ja nettoinvestoinnit ovat tasapainossa keskipitkällä aikavälillä	Laaditaan suunnitelma toimenpiteistä, joilla pelastuslaitoksen toimintaa tehostetaan siten, että kuntien pelastustoimen maksusuudet pysyvät vuoden 2014 tasolla vuoteen 2017 saakka. Pelastuksen tulosalueen nettoinvestoinnit Ensihoidon tulosalueen lainamäärä investointeihin	Säästötoimenpiteiden vaikutus (euroa) Pelastuksen tulosalueen nettoinvestoinnit € Ensihoidon tulosalueen lainamäärä €	Toteutussuunnitelma säästötoimenpiteistä on laadittu siten, että kokonaisvaikutus on n. 337 000 euroa vuoden 2017 loppuun mennessä. 1 215 t€ 829 t€

Henkilöstö, osaaminen ja johtaminen (Henkilöstöohjelma)

Strategiset linjaukset / Päämäärä	Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoitetaso 2016
Henkilöstön työhyvinvointi nousee	Toteutetaan vuoteen 2017 saakka laadittua työhyvinvointisuunnitelmaa	Konkreettisten työhyvinvointia parantavien toimenpiteiden lukumäärä Kunta10-kyselyn tulokset	Työhyvinvointisuunnitelma on laadittu ja systemaattinen työhyvinvoinnin kehittämistyö on aloitettu. Kunta10-kyselyn tulokset paranevat v. 2014 tasosta.

12.9.3. Kehittäminen

Pelastuslaitoksen työhyvinvoinnin kehittämishanke. Pelastuslaitoksen työhyvinvointisuunnitelma valmistuu vuoden 2015 loppuun mennessä. Suunnitelmassa kuvataan työhyvinvoinnin nykytila, määritellään sen eri osaluueille (työhyvinvoinnin johtaminen, osaamisen ylläpito ja kehittäminen, henkilöstön henkinen ja fyysinen toimintakyky, työsuojelu, työyhteisöviestintä) tavoitteet, mittarit ja toimenpiteet. Suunnitelmassa huomioidaan myös pelastustoimen rakenneuudistus ja säästötoimenpiteet. Suunnitelman toteutusta jatketaan kaudella 2016 - 2018. Osana työhyvinvoinnin kehittämistä tarkastellaan, vuonna 2015 valmistuneen sisäisen raportin pohjalta, ikääntyvän henkilöstön mahdollisuuksia selviytyä työssä lähemmäksi virallista eläkeikää. Tämä edellyttää erillisen toimenpideohjelman laatimista.

Ensihoidon laadun ja potilasturvallisuuden kehittäminen -hankkeen tavoitteena on aloittaa laitoksen ensihoitopalvelussa Sosiaali- ja terveysministeriön suosituksen mukainen laatu- ja potilasturvallisuustyö, johon laaditaan oma suunnitelma yhteistyössä Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin kanssa.

Pelastuslaitoksen Puhdas paloasema –hankkeen tavoitteena on luoda pelastuslaitokselle ympäristö- ja toimintamallit, joilla pelastuslaitoksen henkilöstön altistuminen haitallisille aineille saadaan mahdollisimman alhaiseksi. Projektiryhmä on laatinut hankkeelle projektisuunnitelman, jonka mukaan hanketta toteutetaan. Toimintamalleja on tarkoitus pilotoida aluksi Ruskonselän ja Kuumamon paloasemilla, jonka jälkeen toimintamalli laajennetaan laitoksen kaikille paloasemille.

12.9.4. Henkilöstö- ja koulutussuunnitelma

	TP 2014	Ennuste 2015	TA 2016	Muutos-% (2015-2016)	TS 2017	TS 2018
Henkilöstön määrä (sijaintipaikan mukaan)						
Vakinaiset	305	355	370	4 %	377	377
Poistuma (eläke- ja muu poistuma)	21	0	-1		0	0
Tilapäiset	52	50	42	-16 %	34	34
Organisatoriset muutokset		0	0		0	0
Yhteensä	353	405	411	1 %	411	411
HTV (toteutunut työpanos)						
Vakinaiset	213,1	305	318	4 %	325	325
Tilapäiset	53,5	51	47	-8 %	44	44
Yhteensä	266,6	356	365	3 %	369	369
Henkilöstökustannukset						
Palkat ja palkkiot	-14 370	-18 010	-18 677	4 %	-18 792	-18 790
Eläkemenot	-2 716	-3 202	-3 443	8 %	-3 485	-3 482
Varhemaksut	-165	-110	-112	2 %	-116	-119
Muut henkilösivukulut	-707	-986	-1 019	3 %	-1 093	-1 093
Yhteensä	-17 566	-22 308	-23 251	4 %	-23 486	-23 484

Vakinaisten ja tilapäisten henkilöstö- ja HTV-määrät eivät sisällä vakinaisia sivutoimisia (205 hlöä, v.2015) eikä tilapäisiä sivutoimisia (25 hlöä, v.2015). He ovat pelastustoimen toimenpidepalkkaisia, joilla on työsuhteen perusteella pelastuslaitokseen, mutta tulevat töihin tarvittaessa. Määrät eivät sisällä myöskään pelastustoimintaan osallistuvia vapaapalokuntalaisia (VPK 150 hlöä). Heillä ei ole työsuhdetta pelastuslaitokseen, mutta laitos toimii heidän palkkioidensa sijaismaksajana. Sitä vastoin taulukon henkilöstökustannukset sisältävät toimenpidepalkkaisten ja vpk:n henkilöstökuluja yhteensä n. 1,5 M€.

Ensihoidon tulosalueen laajenemisen johdosta 1.1.2015 perustettiin 80 uutta toimea, joista kaikkia ei saatu täytettyä. Vuosien 2015 ja 2016 aikana käytetään sijaisia niin kauan kun toimet saadaan täytettyä. Vuonna 2016 perustetaan viisi uutta perustason ensihoitajan toimea. Eläke ym. poistuma ei vähennä pelastuslaitoksen vakinaisten kokonaishenkilömäärää.

12.9.5. Investoinnit

Pelastustoimen kalustoa uusitaan palvelutasopäätöksen mukaisesti. Kalustoinvestointien toteutuksessa huomioidaan kaluston soveltuvuus, ikä ja toimintakunto sekä toimintaan nähden oikein mitoitettu määrä ja mahdollisimman tehokas kierrätys. Investoinnit rahoitetaan kuntien maksuosuuksilla.

Ensihoidon investoinnit ovat lähinnä ambulansseja tarvikkeineen. Poikkeuksellisesti vuoden 2016 aikana hankitaan lisäksi yksi henkilöauto. Ambulanssien kokonaismäärä on sovittu sairaanhoitopiirin palvelutasopäätökseen perustavassa yhteistoimintasopimuksessa. Ambulanssien säännöllisellä uusimisella varmistetaan niiden luotettava ja tehokas toiminta sekä potilas- ja työturvallisuus. Ensihoidon investoinnit rahoitetaan kaupungilta otettavalta lainalla.

Investoinnit 1 000 €	TP 2014	ENN2015	TA 2016	TS 2017	TS 2018
Pelastus brutto	1 316	1 211	1 430	1 925	1 730
- rahoitusosuudet	327	191	80	710	300
- myyntitulot	61	15	135	135	70
Pelastustoimi netto	928	1 005	1 215	1 080	1 360
Ensihoito	1 961	625	829	800	665
- myyntitulot	0	0	15	20	20
Ensihoito netto	1 961	625	814	780	645
LAITOS BRUTTO	3 277	1 836	2 259	2 725	2 395
LAITOS NETTO	2 888	1 908	2 029	1 860	2 005

ICT-investoinnit

Vuosina 2015 – 2017 valmistaudutaan uuden hätäkeskustietojärjestelmän (ERICA), viranomaisten yhteisen kenttäjohtojärjestelmän (KEJO), valtakunnallisen turvallisuusverkon (TUVE) sekä pelastustoimen yhteisen keskitetyn tietovarannon ja siihen liittyvien järjestelmäpalvelujen (VARANTO) käyttöönottoon. Laitoksen operatiivisen

toiminnan ohjausjärjestelmän RescuePlannerin nykyinen sopimus päättyy 2016 ollen jatkettavissa toistaiseksi sopimuksena. Laitos aloittaa korvaa-van ohjelmiston hankinnan valmistelun talousarviokaudella. Järjestelmien edellyttämistä ICT-investointitarpeista ja kustannusvaikutuksista on tiedossa vain VARANTO-järjestelmän kustannukset n. 30 000 €/vuosi.

12.9.6. Lainatiedot ja tarpeet uusille lainoille

Liikelaitoksen lainanotto vuosina 2016 – 2018 (1 000€)

Oulu-Koillismaan pelastusliikelaitos / Ensihoito	ENN 2015	TA 2016	TS 2017	TS 2018
Uudet lainat	603	829	800	665

12.9.7. Merkittävimmät riskit

Pelastuslaitoksen oman toiminnan merkittävimmät riskit liittyvät pelastustoiminnan valmiuden vakavaan häiriintymiseen. Merkittävimpinä uhkina nähdään erilaiset häiriötilanteet, onnettomuudet, työntekijöiden saatavuus sekä palveluiden järjestämiseen liittyvät uhat.

Pelastuslaitoksen toimintaa vaarantavia uhkatekijöitä on arvioitu käyttäen apuna Oulun kaupungin riskikarttaa. Tunnistetut riskit on koottu riskianalysitaulukkoon, jossa arvioidaan riskien todennäköisyyttä, vaikuttavuutta sekä

toimenpiteitä niiden hallitsemiseksi. Riskien hallitsemiseen liittyvät toimenpiteet toteutetaan joko yksittäisinä tehtävinä tai kehittämishankkeina. Hankkeiden seurantaan ylläpidetään projektikalenterilla, johon on kirjattu vastuuhenkilöt, tavoitteet, toteutuma ja aikataulu. Pelastuslaitoksen johto käsittelee riskien hallitsemisen toimenpiteitä ja seuraa niiden edistymistä säännöllisesti palavereissaan. Toimintaympäristössä tapahtuvia muutoksia tarkastellaan jatkuvasti, jotta palvelutuotannon kehittämisessä tulee riittävästi huomioitua varautuminen.

OULUN KAUPUNKI
Oulu-Koillismaan pelastusliikelaitos

TULOSLASKELMA	TP 2014	TA 2015	Enn 2015	TA 2016	TS 2017	TS 2018
1 000 €						
LIKEVAIHTO	24 778	32 176	31 281	32 136	32 393	32 675
Valmiiden ja keskeneräisten tuott. varastojen lisäys (+) ja vähennys (-)						
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	0	0
Liiketoiminnan muut tuotot	699	534	534	676	549	636
Tuet ja avustukset kunnalta	0	0	0	0	0	0
Materiaalit ja palvelut						
Aineet, tarvikkeet ja tavarat						
Ostot tilikauden aikana	-1 857	-2 050	-2 027	-2 064	-2 085	-2 139
Varastojen lisäys (+) tai vähennys (-)	0	0	0	0	0	0
Palvelujen ostot	-1 895	-2 497	-2 291	-2 467	-2 593	-2 687
Henkilöstökulut						
Palkat ja palkkiot	-14 144	-18 271	-18 321	-18 677	-18 792	-18 790
Henkilöstösivukulut						
Eläkekulut	-2 716	-3 370	-3 467	-3 555	-3 601	-3 601
Muut henkilöstösivukulut	-707	-1 100	-1 023	-1 019	-1 093	-1 093
Poistot ja arvonalentumiset						
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 114	-1 800	-1 745	-1 434	-1 441	-1 443
Arvonalentumiset	0	0	0	0	0	0
Liiketoiminnan muut kulut	-3 033	-2 947	-3 216	-3 006	-2 904	-2 908
LIKEYLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	11	675	-275	590	433	650
Rahoitustuotot ja -kulut						
Korkotuotot	12	1	6	10	10	10
Muut rahoitustuotot	0	0	0	0	0	0
Kaupungille maksetut korkokulut	-11	-49	-44	-42	-59	-58
Muille maksetut korkokulut	0	0	0	0	0	0
Korvaus peruspääomasta	0	0	0	0	0	0
Muut rahoituskulut	0	0	0	0	0	0
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ ENNEN SATUNNAISERIÄ JA VAR.	12	627	-313	558	384	602
Satunnaiset tuotot ja -kulut						
Satunnaiset tuotot						
Satunnaiset kulut						
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ ENNEN VARAUKSIA	12	627	-313	558	384	602
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)						
Vapaaeht. varausten lisäys (-) tai vähennys (+)						
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)						
Tuloverot	0	0	0	0	0	0
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	12	627	-313	558	384	602

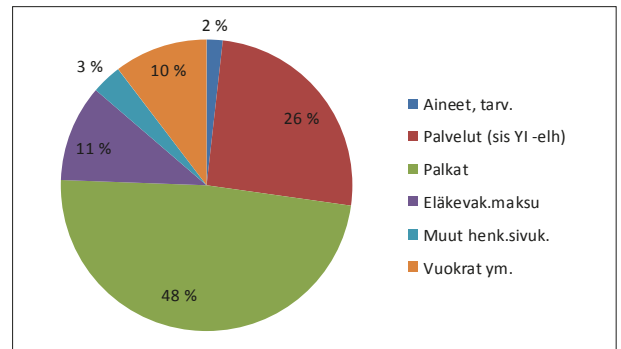
OULUN KAUPUNKI
Oulu-Koillismaan pelastusliikelaitos

RAHOITUSLASKELMA	TP 2014	TA 2015	Enn 2015	TALOUS- ARVIO 2016	TS 2017	TS 2018
1 000 €						
Toiminnan rahavirta						
Liikelyjäämä (-alijäämä)	11	675	-275	590	433	650
Poistot ja arvonalennukset	1 114	1 800	1 745	1 434	1 441	1 443
Rahoitustuotot ja -kulut	1	-48	-38	-32	-49	-48
Satunnaiset erät	0	0	0	0	0	0
Muut tulorahoituksen korjaukset	-61	0	0	-150	-130	-70
Investointien rahavirta						
Investointimenot	-3 277	-2 024	-2 024	-2 259	-2 725	-2 395
Rahoitusosuudet investointimenoihin	327	229	229	80	710	300
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustulot	61			150	155	90
Toiminnan ja investointien rahavirta	-1 824	632	-363	-187	-165	-30
Rahoituksen rahavirta						
Antolainauksen muutokset						
Antolainasaamisten lisäykset kaupungilta (-)						
Antolainasaamisten lisäykset muille (-)						
Antolainasaamisten vähennykset kaupungilta (+)	-172	-382	-644	-586	-616	-814
Antolainasaamisten vähennykset muilta (+)						
Lainakannan muutokset						
Pitkäaikaisten lainojen lisäys kaupungilta (+)	1 890		603	829	800	665
Pitkäaikaisten lainojen lisäys muilta (+)						
Pitkäaikaisten lainojen vähennys kaupungilta (-)						
Pitkäaikaisten lainojen vähennys muilta (-)						
Lyhytaikaisten lainojen muutos kaupungilta						
Lyhytaikaisten lainojen muutos muilta						
Oman pääoman muutokset						
Peruspääoman muutos						
Muu oman pääoman muutos	-1 340					
Muut maksuvalmiuden muutokset						
Vaihto-omaisuuden muutos						
Saamisten muutokset kaupungilta *)	288	-250	-250	-56	-19	179
Saamisten muutokset muilta	370					
Korottomien velkojen muutos kaupungilta						
Korottomien velkojen muutos muilta	788					
Rahoituksen rahavirta	1 824	-632	-291	187	165	30
Rahavarojen muutos	0	0	-654	0	0	0

12.10. Oulun seudun ympäristötoimi liikelaitos

Oulun seudun ympäristötoimi liikelaitos vastaa kunnan tehtäväksi lainsäädännöllä määrätystä ympäristöterveydenhuollon, eläinlääkintähuollon sekä ympäristönsuojelun viranomaistehtävistä seitsemän sopimuskunnan alueella. Tehtävien hoitamisen perusteena on kuntien välinen yhteistoimintasopimus. Yli-lin suuralueen tarvitsemat eläinlääkintähuoltopalvelut ostetaan sopimukseen perustuen Oulunkaaren ympäristöpalvelut -yksiköltä. Ympäristötoimen osana toiminut Elintarvike- ja ympäristölaboratorio yhdyttiin maaliskuussa 2015.

Päätöksentekoaikana toimii sopimuskuntien luottamushenkilöistä koostuva liikelaitoksen johtokunta. Ympäristötoimi on osa Yhdyskunta- ja ympäristöpalvelualueita

Kuva 20. Talousarvio 2016, määrärahojen varaukset menolajeittain(%)

12.10.1. Talous

Keskeiset talouden tunnusluvut omistajaohjauksen näkökulmasta

Tunnusluvut	TP 2014	TA 2015 + MUUTOKSET	ENNUSTE 2015	TA 2016	TS 2017	TS 2018
Toiminnan laajuus						
• Liikevaihto	5 356	5 017	5 017	4 986	4 994	5 001
• Investoinnit	23	0	0	0	0	0
Kannattavuus						
• liikeylijäämä	690	100	100	109	100	100
• sij.pääoman tuotto, %						
• korvaus peruspääomasta ja pääomavelasta %						

Ympäristötoimen palvelutaso pyritään pitämään nykyisellään. Toimintojen kehittämiseksi esitettävät toimenpiteet eivät aiheuta muutoksia edellisen vuoden talousarvioon verrattuna. Asiakastuloarviota on nostettu kahden edellisen vuoden toteutuman tasoon ja mikäli toiminnassa ei tapahdu olennaisia muutoksia, kuntien maksuosuuksien loppusumma voidaan pitää vuoden 2015 talousarvion

tasolla. Kuntaosuudet lasketaan yhteistoimintasopimuksen mukaisesti tammikuussa 2016. Talousohjeistuksen mukaisesti ympäristötoimen talousarvioon on valmisteltu 109 000 euron ylijäämä. Palveluista perittäviä maksuja tarkistetaan Oulun kaupungin valtuustosisäntämuutoksen mukaisesti.

Liikelaitoksen omaa toimintaa kuvaavat tunnusluvut

Tunnusluvut	TP 2014	TA 2015 + MUUTOKSET	ENNUSTE 2015	TA 2016	TS 2017	TS 2018
Bruttomenot	4 787	4 917	4 917	4 891	4 899	4 906
Asiakastulot	1 452	1 113	1 113	1 082	1 086	1 093
Nettomenot (kuntien maksuosuus)	3 904	3 904	3 904	3 904	3 904	3 904
Ylijäämä	700	100	100	109	100	100
Bruttomenot/as	19,81	20,34	20,34	20,23	20,27	20,30
Nettomenot/as	13,25	16,15	16,15	16,15	16,15	16,15

12.10.2. Toimintasuunnitelma

Toimintasuunnitelma 2016

Ympäristötoimen viranomaistehtävät on määrätty lainsäädännössä ja valtion keskusvirastojen ohjeistuksessa. Tasa- puolisten palvelujen turvaaminen koko toimialueelle on keskeinen tehtävä. Riittävällä henkilöstömäärällä ja tehtävien priorisoinnilla turvataan laissa määrättyjen tehtävien hoitaminen. Työn tuottavuutta pyritään parantamaan käytettävissä olevien voimavarojen puitteissa. Sähköisen asioinnin lisäämistä selvitetään valtakunnallisten ja Oulun kaupungin hankkeiden puitteissa.

Ympäristönsuojeluyksikössä toiminnassa keskeistä on viranomaistehtävien joustava ja tehokas hoitaminen. Erityistä huomiota kiinnitetään uuden ympäristönsuojelulain mukanaan tuomiin muutoksiin. Valvonnassa painopiste on valvontasuunnitelman mukaisessa toiminnassa sekä äkillisesti esille tulevista ongelmakohteista. Ilmanlaadun seuranta jatketaan ja laaditaan sopimus uudelle toimintakaudelle. Ympäristönsuojeluyksikkö yhdessä kaupungin hallintokuntien kanssa edistää ympäristöohjelman ja ilmastositoumusten edellyttämien toimenpiteiden toteutusta. Kaupunkiorganisaation toimenpiteet ympäristöohjelman ja ilmastostrategian toteuttamiseksi kootaan vuosittaiseen ympäristötilinpäätökseen.

Ympäristöterveydenhuollon suunnitelman mukaisessa valvonnassa voimavarat kohdistetaan lakiperusteittain keskusviranomaisten asettamille painopistealueille. Lisäksi voimavaroja varataan strategian mukaisesti ruokamyrkytysten ennaltaehkäisyyn sekä talousveden laadun turvaamiseen. Ympäristöterveydenhuolto on mukana valvontatietojen sähköisessä tiedonkeruu -hankkeessa valtakunnallisen aikataulun mukaisesti. Ympäristöstä aiheutuvien terveyshaittojen arviointia huomioidaan osana kaikkea suunnittelua ja päätöksentekoa.

Eläinlääkintähuollon toimintavarmuuteen kiinnitetään edelleen huomiota, jotta saavutettu peruspalvelutaso sekä tuotanto- että lemmikkieläinten hoitamisessa pystytään pitämään. Toimintaa jatketaan johtokunnan hyväksymän lakisääteisen eläinlääkintähuoltosuunnitelman mukaisesti.

Toimintasuunnitelma 2017 – 2018

Viranomaistehtävien toteutumisen seurantaan sekä vaikuttavuuden ja tuottavuuden arviointiin kehitetään mittareita. Ympäristönsuojelussa painopiste säilyy lakisääteisissä tehtävissä. Lupien joustavaan valmisteluun ja valvontatehtävien hoitoon kiinnitetään erityistä huomiota. Ympäristöohjelman ja ilmastostrategian toimeenpanoa jatketaan yhteistyössä hallintokuntien kanssa.

Ympäristöterveydenhuollossa toimintaa jatketaan vuosille 2015–2019 päivitetyn valvontasuunnitelman mukaisesti ja valvonnan voimavarat kohdennetaan johtokunnan hyväksymille painopistealueille. Sähköiseen valvontatietojen keräämiseen ja julkistamiseen lisäksi osallistutaan keskeisiin valtakunnallisiin ympäristöterveydenhuollon hankkeisiin.

Eläinlääkäripalvelujen tarpeeseen vaikuttavat maatalouden rakennemuutos, tuotantoeläintilojen määrän väheneminen ja keskittyminen yhä suurempiin yksiköihin sekä hevostilojen määrän kasvu. Yksityisten eläinlääkäri-klinioiden määrä tulee alueella kasvamaan. Lisääntynyt palvelutarjonta toimialueella tullaan huomioimaan palvelujen määrän ja laajuuden suunnittelussa.

Toimintaympäristöanalyysi

Kuntien taloudellinen tilanne vaikuttaa oleellisesti myös ympäristötoimen talouteen jatkossa. Tästä johtuen tehtävien priorisointiin sekä koko toimialan tehtävien läpikäymiseen joudutaan kiinnittämään erityistä huomiota. Tärkeää on lakisääteisten tehtävien hoitaminen siten, etteivät asiakkaiden lupaprosessit kestä kohtuuttoman kauan. Samoin eläinlääkintähuollon toimivuus tulee turvata myös jatkossa.

Ympäristötoimen toimialue on laaja käsittäen sekä maatalousvaltaisia, teollistuneita että palvelujen tuottamiseen keskittyneitä kuntia. Elinkeinorakenne aiheuttaa ympäristötoimen osaamiselle ja ammattitaidolle erityisiä haasteita. Elinkeinoelämän taloudellinen tilanne vaikuttaa yritysten toimintaan, mikä osaltaan lisää lupa- ja valvontatoimien tarvetta.

EU:n tuomat lainsäädäntövaateet ja uusien lakien voimaantulo vaikuttavat koko ympäristötoimen toimialueen palveluihin. Tämä edellyttää selkeästi työn tuottavuuden lisäämistä sekä uusien toimintatapojen käyttöön ottoa.

Kaupunkistrategian toimeenpano

Ympäristötoimen keskeisimmät toimenpiteet kaupunkistrategian toteuttamiseksi sisältyvät BusinessOulun toimenpideohjelmaan, palvelujen järjestämishjelmaan sekä ympäristöohjelmaan.

Kaupunginvaltuuston nähdn sitovat toiminnalliset tavoitteet, mittarit ja tavoitetaso 2016

Strategiset linjaukset / Päämäärä	Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoitetaso 2016
Yritysten tuote- ja palveluvienti sekä investoinnit alueelle kasvavat	Tarkoituksenmukaiset ja asiakaslähtöiset palvelut	Viranomaisluvut ja ilmoitukset käsitellään hyvän hallinnon periaatteita noudattaen viivyttyksettä Elinkeinoelämän viranomaisvalvonta toiminnan edellyttämällä tasolla	Luvat ja ilmoitukset käsitellään niille asetetuissa tavoiteajoissa Valvontatoimet suunnattu säännöksissä ja määräyksissä asetettujen tavoitteiden ja toimenpiteiden toteutumiseksi
Hyvinvoinnin edistäminen ja asiakaslähtöinen palvelujen kehittäminen elämän eri vaiheissa	Terveydelle turvalliset elintarvikkeet ja talousvesi	Talousveden ja elintarvikkeiden laatu hyvä	Ei yhtään vesi- tai elintarvikevälitteistä epidemiaa
Ympäristövastuulliset toimijat	Ympäristötietoiset päättäjät, asukkaat, yritykset ja työntekijät	Ympäristöohjelman ja ilmastostrategian toteutuminen	Ympäristötilinpäätös toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen liitteeksi

12.10.3. Henkilöstö- ja koulutussuunnitelma

	TP 2014	Ennuste 2015	TA 2016	Muutos-% (2015-2016)	TS 2017	TS 2018
Henkilöstön määrä (sijaintipaikan mukaan)						
Vakinaiset	47	43	45	4,4	45	45
Poistuma (eläke- ja muu poistuma)	1	1	2		1	1
Tilapäiset	22	18	18	0,0	18	18
Organisatoriset muutokset		8*				
Yhteensä	68	61	63	3,2	63	63
HTV (toteutunut työpanos)						
Vakinaiset	33,6	34,1				
Tilapäiset	14,6	15,0				
Yhteensä	48,3	49,1				
Henkilöstökustannukset						
Palkat ja palkkiot	-2 384	-2 218	-2 364	6,2	-2 369	-2 374
Eläkemenot	-534	-595	-524	-13,5	-526	-527
Varhemaksut	0	0	0	0,0	0	0
Muut henkilösivukulut	-161	-174	-163	-6,8	-164	-165
Yhteensä	-3 079	-2 987	-3 051	2,1	-3 059	-3 066

*laboratorio yhtiöön siirtyneet henkilöt

Vuosia 2014- 2016 ei voi suoraan verrata keskenään. Henkilöstömenoja alensivat vuonna 2014 toteutetut kaupungin säästötoimenpidevapaat ja viivästyksiset uusien viranhaltijoiden töiden aloittamisissa. Vuoden 2015 henkilöstökustannuksiin vaikuttaa elintarvike- ja ympäristölaboratorion yhtiöittäminen kesken vuoden 1.3.2015 alkaen.

Lakisääteisten tehtävien lisääntyminen ja sisältömuutokset ovat viime vuosina lisänneet työn määrää. Talousarvio sisältää uuden ympäristötarkastajan sekä terveystarkastajan viran lainsäädäntömuutosten kautta lisääntyneiden

lupa- ja valvontatehtävien hoitamiseen. Palkkaukseen käytetään osittain lupa- ja valvontatuloja.

Vuoden 2015 henkilöstömäärän vähennys on johtunut elintarvike- ja ympäristölaboratorion henkilöstön siirtymisestä yhtiöön 1.3.2015 alkaen. Samana vuonna vakinaistettiin kaksi määräaikaista virkaa, mikä puolestaan nostaa vakinaisen henkilökunnan määrää. Tilapäisten työntekijöiden määrän arvioidaan pysyvän samalla tasolla huomioiden laboratorioyhtiöön siirtyneet tilapäiset työntekijät ja vuonna 2015 vakinaistetut virat. Virkojen

vakinaistamisessa ja määräaikaisten palkkaamisessa toimitaan kaupungin virkojen täyttökieltoa koskevien linjausten mukaisesti.

Lainsäädännön muutokset vaativat erityisasiantuntijoista koostuvassa organisaatiossa ammattitaidon ylläpitämistä ja muuttuvan lainsäädännön omaksumista, mikä on huomioitu henkilöstön koulutussuunnitelmissa.

12.10.4. Merkittävimmät riskit

Ympäristötoimelle on tehty riskienhallintasuunnitelma, jossa riskit on tunnistettu ja niille on laadittu hallintakeinot.

Ympäristötoimen keskeinen tehtävä on varautua seutua ja seudun asukkaita uhkaaviin ympäristöön, elintarvikkeisiin, talous- ja uimavesiin liittyviin riskeihin. Käytännön toiminnassa merkittävimmät riskit ovat tietojärjestelmien toimivuus. Henkilöturvallisuudesta tulee huolehtia erityisesti eläinlääkintähuollossa sekä tarkastustehtävissä, joihin liittyy yksintyöskentelyä.

Kuntien tiukka taloudellinen tilanne ja sen vaikutus yhteistoimintaan sitoutumiseen sekä tulo-rahoitukseen ovat riskejä, jotka edellyttävät yhteistoimintasopimuksen jatkamista, tehtävien priorisointia ja keskittymistä ydintehtäviin. Lisäksi tulo-rahoitusta voidaan lisätä hyödyntämällä lainsäädäntömuutoksien mahdollistama asiakastulojen keräämisen tehostaminen. Toisaalta lakisääteisiin tehtäviin liittyvän hallinnon mahdollinen keventäminen voi osaltaan vähentää tuloja.

OULUN KAUPUNKI
Oulun seudun ympäristötoimi liikelaitos

TULOSLASKELMA	TP 2014	TA 2015	Enn 2015	TA 2016	TS 2017	TS 2018
1 000 €						
LIKEVAIHTO	5 356	5 017	5 017	4 986	4 994	5 001
Valmiiden ja keskeneräisten tuott. varastojen lisäys (+) ja vähennys (-)						
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	0	0
Liiketoiminnan muut tuotot	12	0	0	0	0	0
Tuet ja avustukset kunnalta	50	0	0	14	5	5
Materiaalit ja palvelut						
Aineet, tarvikkeet ja tavarat						
Ostot tilikauden aikana	-157	-116	-116	-87	-87	-87
Varastojen lisäys (+) tai vähennys (-)	0	0	0	0	0	0
Palvelujen ostot	-994	-1 264	-1 264	-1 246	-1 246	-1 246
Henkilöstökulut						
Palkat ja palkkiot	-2 384	-2 218	-2 218	-2 364	-2 369	-2 374
Henkilöstösivukulut						
Eläkekulut	-534	-595	-595	-524	-526	-527
Muut henkilöstösivukulut	-161	-175	-175	-163	-164	-165
Poistot ja arvonalentumiset						
Suunnitelman mukaiset poistot	-12	-9	-9	0	0	0
Arvonalentumiset	0	0	0	0	0	0
Liiketoiminnan muut kulut	-486	-540	-540	-507	-507	-507
LIKEYLIJÄÄMÄ / ALLJÄÄMÄ	690	100	100	109	100	100
Rahoitustuotot ja -kulut						
Korkotuotot	11	0	0	0	0	0
Muut rahoitustuotot	0	0	0	0	0	0
Kaupungille maksetut korkokulut	0	0	0	0	0	0
Muulle maksetut korkokulut	0	0	0	0	0	0
Korvaus peruspääomasta	0	0	0	0	0	0
Muut rahoituskulut	0	0	0	0	0	0
YLIJÄÄMÄ / ALLJÄÄMÄ ENNEN SATUNNAISERIÄ JA VAR.	701	100	100	109	100	100
Satunnaiset tuotot ja -kulut						
Satunnaiset tuotot						
Satunnaiset kulut						
YLIJÄÄMÄ / ALLJÄÄMÄ ENNEN VARAUKSIA	701	100	100	109	100	100
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)						
Vapaaeht. varausten lisäys (-) tai vähennys (+)						
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)						
Tuloverot	0	0	0	0	0	0
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALLJÄÄMÄ)	701	100	100	109	100	100

13. Oulun kaupungin tytäryhteisöjen tulostavoitteet

13.1. Tytäryhtiöt

13.1.1. Oulun Energia-konserni

Tulostavoitteet

	TP 2014*	TP 2014	Ennuste 2015	TA 2016
Liikevaihto, t€	234 914*	90	253 953	244 552
Liikevoitto, t€	21 224*	-52	19 886	26 181
Tulos, t€	9 210*	-48	3 103	8 069
Tase, t€	876 664	876 664	880 005	905 289
Investoinnit, t€	54 055*	0	33 749	45 396
SIPO-%			3 %	4 %
Omavaraisuusaste %	59 %	60 %	59 %	58 %

* pro forma

Oulun Energia Oy

	TP 2014	Ennuste 2015	TA 2016
Liikevaihto, t€	89	185 935	213 982
Liikevoitto, t€	-52	6 525	10 681
Tulos, t€	-48	-1 505	66
Tase, t€	774 056	773 975	795 541
Investoinnit, t€	0	20 445	32 781
SIPO-%	0	2 %	3 %
Omavaraisuusaste %	67 %	67 %	65 %

Oulun Energian yhtiöittämisessä asetettu tuloutustavoite yhtiölle (KV 16.6.2014)

	2016	2017	2018
Lähipiirikorkomenot	7.4 milj. €	7.3 milj. €	7.2 milj. €
Osingot	4.4 milj. €	4.0 milj. €	3.7 milj. €
Pääoman palautus omistajalle	5.0 milj. €	5.5 milj. €	5.9 milj. €
Pääomalainan lyhennys	2.1 milj. €	2.1 milj. €	2.1 milj. €

13.1.2. Oulun Satama Oy

Tulostavoitteet

	TP 2014	Ennuste 2015	TA 2016
Liikevaihto, t€	7 369	7 534	7 635
Liikevoitto, t€	1 210	455	374
Tulos, t€	100	103	15
Tase, t€	47 553	45 000	45 500
Investoinnit, t€	14 685	1 230	4 000
SIPO-%	0,6 %	0,6 %	0,7 %
Omavaraisuusaste %	62,6 %	71,5 %	70,8 %

13.1.3. Oulun Jätehuolto Oy

Tulostavoitteet

	TP 2014	Ennuste 2015	TA 2016
Liikevaihto, t€	13 662	13 959	13 908
Liikevoitto, t€	4 012	2 500	1 460
Tulos, t€	6 377	2 000	1 168
Tase, t€	15 013	12 445	13 713
Investoinnit, t€	525	700	1 300
SIPO-%	31,1	34,0	17,2
Omavaraisuusaste %	98,2	59,3	62,4

13.1.4. Nallikari Seaside Oy

Tulostavoitteet

	TP 2014	Ennuste 2015	TA 2016
Liikevaihto, t€	983	980	1150
Liikevoitto, t€	50	0	0
Tulos, t€	31	0	0
Tase, t€	1 881	2 641	4 841
Investoinnit, t€	-	800	2 200
SIPO-%	2,9	0,5	0,9
Omavaraisuusaste %	94	62	34

13.1.5. Sivakka-konserni

Tulostavoitteet

	TP 2014	Ennuste 2015	TA 2016
Liikevaihto, t€	53 126	54 444	54 500
Liikevoitto, t€	11 519	8 114	8 000
Tulos, t€	5 468	3 953	4 000
Tase, t€	306 410	311 000	315 000
Investoinnit, t€	4 382	15 334	14 000
SIPO-%	4,3	3,0	3,1
Omavaraisuusaste %	29,4	30,0	30,0

13.1.6. Haukiputaan Kehitys Oy

Tulostavoitteet

	TP 2014	Ennuste 2015	TA 2016
Liikevaihto, t€	1471	1800	1850
Liikevoitto, t€	201	200	250
Tulos, t€	1	10	0
Tase, t€	12 470	12 500	12 100
Investoinnit, t€	1 609	260	200
SIPO-%	1,9	1,9	2,3
Omavaraisuusaste %	78,2	80	90

13.1.7. Oulun Pysäköinti Oy

Tulostavoitteet

	TP 2014	Ennuste 2015	TA 2016
Liikevaihto, t€	1 653	1 711	2 126
Liikevoitto, t€	40	-341	-1473
Tulos, t€	28	-389	-2334
Tase, t€	61 903	83 000	83 000
Investoinnit, t€	21 353	23 000	200
SIPO-%	0,03	neg.	neg.
Omavaraisuusaste %	61,2	52,3	48,5

13.1.8. Oulun Kaupunginteatteri Oy

Tulostavoitteet

	TP 2014	Ennuste 2015	TA 2016
Liikevaihto, t€ vain lipputulot	1 595	1 600	1 525
Tuet ja avustukset, t€	7 500	7 369	7 307
Liikevoitto, t€	150	-80	0
Tulos, t€	150	-80	0
Tase, t€	2 203	1 765	1 717
Investoinnit, t€	393	100	100
SIPO-%	44,6	20	20
Omavaraisuusaste %	45,3	45	41

13.1.9. Oulun Aikuiskoulutuskeskus Oy

Tulostavoitteet

	TP 2014	Ennuste 2015	TA 2016
Liikevaihto, t€	18 205	15 632	13 200
Liikevoitto, t€	1 202	95	80
Tulos, t€	794	53	45
Tase, t€	17 099	17 500	17 100
Investoinnit, t€	793	540	300
SIPO-%	6,2	0,6	0,6
Omavaraisuusaste %	57,2	53	53

13.1.10. Oulun Ammattikorkeakoulu Oy

Tulostavoitteet

	TP 2014	Ennuste 2015	TA 2016
Liikevaihto, t€	58 614	59 000	58 000
Liikevoitto, t€	2 560	1 000	50
Tulos, t€	2 617	1 000	100
Tase, t€	21 084	20 000	20 000
Investoinnit, t€	848	1 000	1 000
SIPO-%	40,6 %	5 %	1 %
Omavaraisuusaste %	61,4 %	60 %	60 %

13.1.11. Monetra Oy

Tulostavoitteet

	TP 2014	Ennuste 2015	TA 2016
Liikevaihto, t€	9 759	11 308	11 500
Liikevoitto, t€	-2	45	10
Tulos, t€	-15	40	0
Tase, t€	3 126	3 400	3 400
Investoinnit, t€	566	250	250
SIPO-%	neg	4	0,5
Omavaraisuusaste %	21,7	22	20

13.1.12. Oulun kaupungin elintarvike- ja ympäristölaboratorio oy

Tulostavoitteet

	TP 2014	Ennuste 2015	TA 2016
Liikevaihto, t€	-	568	716
Liikevoitto, t€	-	-66	-33
Tulos, t€	-	-66	-33
Tase, t€	-	250	250
Investoinnit, t€	-	0	0
SIPO-%	-	neg	neg
Omavaraisuusaste %	-	32,5	32,5
Liikevaihto, t€	-	568	716

13.2. Kuntayhtymät

13.2.1. Oulun seudun koulutuskuntayhtymä

Tulostavoitteet

	TP 2014	Ennuste 2015	TA 2016
Toimintatuotot, t€	120 372	118 000	115 000
Toimintakulut, t€	107 669	107 000	104 500
Toimintakate, t€	13 720	11 000	10 500
Vuosikate, t€	13 257	10 500	10 000
Investoinnit, t€	6 315	4 700	7 000
Tase, t€	150 521	140 000	130 000
Omavaraisuusaste, %	59 %	60 %	60 %
Toimintatuotot, t€	120 372	118 000	115 000

13.3. Säätiot

13.3.1. Oulun Palvelusäätio

Tulostavoitteet

	TP 2014	Ennuste 2015	TA 2016
Toimintatuotot, t€	9 538	10 000	12 504
Toimintakulut, t€	9 250	9 700	12 504
Tuotto/kulujäämä, t€	288	300	0
Yleisavustukset, t€	4	2	0
Tilikauden yli/alijäämä, t€	108	0	0
Investoinnit, t€	0	0	0
Tase, t€	7 567	7 500	7 500
Omavaraisuusaste, %	50 %	50 %	50 %

13.3.2. Oulun musiikkijuhlasäätio

Tulostavoitteet

	TP 2014	Ennuste 2015	TA 2016
Toimintatuotot, t€	158	150	155
Toimintakulut, t€	340	350	350
Tuotto/kulujäämä, t€	-182	-200	-195
Yleisavustukset, t€	183	204	190
Tilikauden yli/alijäämä, t€	1	4	10
Investoinnit, t€	-	-	-
Tase, t€	23	15	15
Omavaraisuusaste, %	54 %	55 %	54 %

LIITTEET

LIITE 1. VÄESTÖ – OULU

OULU															
- väestö 1.1.2015															
- väestösuunnite 1.1.2020 ja 1.1.2025															
SUURALUE	VUOSI	0	1-2	3-6	0-6	7-12	13-15	16-18	19-24	0-28	25-64	65-	75-	85-	YHT.
1	2015	145	238	314	697	349	185	447	4 146	8 266	10 233	4 290	2 235	698	20 347
Keskusta	2020	134	221	291	646	376	232	464	4 016	8 130	10 629	5 127	2 610	853	21 491
	2025	117	192	253	562	406	249	518	4 029	8 158	10 983	5 909	3 289	1 156	22 656
2	2015	83	161	322	566	472	226	291	1 099	3 215	4 561	1 796	929	281	9 011
Höyhtyä	2020	79	153	305	536	508	234	277	864	3 021	4 764	2 254	1 004	366	9 438
	2025	81	156	313	549	509	243	297	739	2 904	4 876	2 547	1 467	435	9 778
3	2015	76	150	271	497	435	216	268	1 069	3 068	4 161	1 350	548	97	7 996
Oulunsuu	2020	71	141	254	466	431	221	252	960	2 927	4 098	1 562	645	121	7 991
	2025	66	130	236	432	383	221	263	810	2 529	3 939	1 713	755	131	7 760
4	2015	89	152	246	487	256	160	230	1 105	2 786	3 296	1 134	577	172	6 668
Kauko-	2020	94	161	261	517	305	182	231	954	2 772	3 362	1 306	578	178	6 856
vainio	2025	103	176	285	564	294	181	263	954	2 808	3 609	1 610	837	232	7 475
5	2015	7	13	23	43	34	15	38	258	545	589	175	74	13	1 152
Nuotta-	2020	12	22	39	73	48	26	51	377	767	934	340	131	24	1 850
saari	2025	16	31	54	101	47	31	63	456	909	1 064	424	193	28	2 185
6	2015	312	633	1 322	2 267	1 649	592	564	1 171	7 025	7 495	805	250	29	14 543
Kaakkuri	2020	292	592	1 236	2 119	1 566	678	601	844	6 631	7 080	930	339	61	13 818
	2025	268	545	1 137	1 950	1 387	725	601	686	6 128	6 848	1 259	468	82	13 457
7	2015	111	230	468	809	739	376	403	640	3 403	4 977	985	296	52	8 929
Maikkula	2020	94	199	405	698	720	420	380	500	3 100	4 700	1 200	360	80	8 618
	2025	75	159	324	559	600	440	400	450	2 720	4 200	1 400	480	100	8 049
8	2015	104	161	259	524	197	95	231	1 484	3 386	4 751	2 118	1 080	374	9 400
Tuira	2020	96	148	238	482	230	146	206	1 300	3 225	4 920	2 343	1 153	405	9 626
	2025	85	131	211	426	240	164	219	1 348	3 256	4 993	2 704	1 380	462	10 093
9	2015	77	161	293	531	351	202	225	876	2 673	3 818	1 401	659	186	7 404
Puolivälin-	2020	70	147	267	484	401	230	222	707	2 540	3 730	1 561	765	251	7 335
kangas	2025	58	122	222	401	406	233	230	641	2 371	3 678	1 765	891	309	7 355
10	2015	118	247	409	774	483	249	328	1 846	4 639	6 093	1 566	574	114	11 339
Koskela	2020	105	218	361	684	563	289	384	1 589	4 543	6 224	1 860	689	122	11 593
	2025	100	209	346	655	554	306	404	1 515	4 601	6 371	2 202	829	136	12 008
11	2015	143	300	626	1 069	918	508	527	743	4 249	6 595	1 911	736	157	12 271
Pate-	2020	133	278	581	992	941	574	531	615	4 139	6 636	2 309	865	153	12 598
niemi	2025	152	320	667	1 139	910	581	605	678	4 302	6 589	2 820	1 127	186	13 321
12	2015	373	712	1 359	2 444	1 666	574	417	2 218	8 841	9 648	889	227	43	17 856
Kaijon-	2020	367	700	1 336	2 402	1 750	588	447	1 848	8 636	9 963	1 080	285	54	18 078
harju	2025	373	713	1 360	2 446	1 787	699	489	1 966	8 941	9 474	1 227	432	66	18 088
13	2015	95	217	471	783	713	357	350	708	3 321	5 343	1 846	699	166	10 100
Mylly-	2020	95	213	463	772	722	371	304	664	3 239	5 319	2 224	859	222	10 375
oja	2025	85	191	415	692	727	373	311	621	3 095	5 161	2 606	1 221	275	10 491
14	2015	6	10	32	48	55	21	20	14	176	349	107	38	10	614
Sangin-	2020	5	8	27	40	55	20	20	15	170	330	110	40	10	590
suu	2025	5	8	27	40	50	20	20	15	160	310	120	45	10	575
15	2015	109	265	502	876	694	291	272	319	2 741	3 853	536	149	29	6 841
Korven-	2020	134	325	615	1 073	903	372	317	379	3 294	4 655	833	217	47	8 532
suora	2025	134	327	619	1 079	964	453	351	368	3 464	4 927	1 048	315	61	9 191
16	2015	59	142	274	475	382	147	89	144	1 359	1 724	567	236	59	3 528
Yli-	2020	59	141	273	473	389	144	82	114	1 284	1 734	715	246	67	3 650
kiiminki	2025	55	132	254	440	400	147	74	89	1 226	1 677	775	311	73	3 603
17	2015	49	98	175	322	171	74	106	126	900	1 065	119	37	11	1 983
Hiukka-	2020	168	336	600	1 103	614	209	291	304	2 839	2 972	332	140	28	5 827
vaara	2025	239	479	855	1 574	1 105	353	636	518	4 255	4 522	579	224	47	9 286

SUURALUE	VUOSI	0	1-2	3-6	0-6	7-12	13-15	16-18	19-24	0-28	25-64	65-	75-	85-	YHT.
20	2015	185	485	961	1 631	1 458	624	559	635	5 327	6 448	1 788	716	169	13 143
Hauki-	2020	182	476	944	1 602	1 489	665	580	622	5 451	6 576	2 163	845	226	13 697
pudas	2025	185	484	959	1 627	1 463	688	698	657	5 584	6 730	2 486	1 207	290	14 348
21	2015	79	155	402	636	707	345	298	271	2 406	3 276	766	241	44	6 299
Kello	2020	86	168	435	689	730	365	300	288	2 587	3 418	1 051	336	63	6 840
	2025	81	159	411	650	720	370	328	286	2 477	3 362	1 273	443	84	6 989
30	2015	148	318	702	1 168	1 077	480	376	389	3 777	3 947	988	364	95	8 425
Kiminki	2020	157	336	742	1 235	1 016	554	405	425	3 887	4 049	1 232	485	121	8 916
	2025	157	338	747	1 242	989	550	440	442	3 913	4 223	1 406	709	160	9 292
31	2015	72	131	338	541	549	253	245	246	2 022	2 759	588	138	21	5 181
Jääli	2020	73	134	345	552	608	272	246	271	2 218	2 817	794	201	30	5 561
	2025	68	124	319	511	629	274	265	286	2 143	2 762	1 003	353	40	5 730
40	2015	186	357	762	1 305	1 171	506	492	515	4 365	4 851	1 114	390	72	9 954
Oulunsalo	2020	190	365	779	1 334	1 175	558	473	594	4 606	4 929	1 483	588	123	10 546
	2025	188	361	771	1 321	1 182	566	503	606	4 603	4 920	1 765	858	211	10 864
50	2015	26	71	131	228	208	113	92	99	805	932	465	257	61	2 137
Yli-li	2020	26	71	130	227	194	101	81	121	809	917	484	247	80	2 123
	2025	26	72	133	231	194	92	91	101	797	859	532	259	91	2 101
Laitokset	2015	5	22	49	76	82	55	62	122	523	629	144	71	33	1 170
yms.	2020	3	2	56	80	160	80	48	76	460	400	260	44	21	1 104
	2025	3	2	56	50	100	50	48	76	350	400	160	44	21	884
OULU yhteensä															
	VUOSI	0	1-2	3-6	0-6	7-12	13-15	16-18	19-24	0-28	25-64	65-	75-	85-	YHT.
OULU	2015	2 657	5 429	10 711	18 797	14 816	6 664	6 930	20 243	79 818	101 393	27 448	11 521	2 986	196 291
YHT.	2020	2 723	5 554	10 983	19 280	15 893	7 531	7 194	18 447	81 275	105 158	33 552	13 673	3 708	207 055
	2025	2 723	5 559	10 972	19 243	16 045	8 010	8 116	18 336	81 696	106 497	39 332	18 138	4 687	215 579

LIITE 2. Hyvinvoinnin indikaattorit

Sähköisen hyvinvointikertomuksen indikaattorit (uusin tieto pääosin vuodelta 2013)

Muutos-sarakkeessa punainen nuolen väri tarkoittaa huolestuttavaa kehitystä ja vihreä myönteistä kehitystä.

Vertailukuntia koskeissa sarakkeissa Oulun kannalta punainen väri on huolestuttava asia ja vihreä väri myönteinen asia suhteessa vertailukunnan tilanteeseen.

Kunnan rakenteet, talous ja elinvoima

Indikaattori	Oulu		V1 Turk	V2 Tamp	V3 Vant	V4 Espo	V5 Hels	V6 Koko
	Arvo	Muutos						
Väestö 31.12. (2014)	196293	← →	183827	223005	210805	265545	620715	5471750
Huoltosuhte, demografinen (2014)	50	← →	48,6	46,5	48,4	49,5	43,4	57,1
Väestöennuste 2030 (2012)	223581		191503	241978	244517	306965	692183	5847680
Syntyneiden enemmitys (2013)	1528	↓	57	623	1351	2191	1815	6662
Kuntien välinen nettomuutto / 1 000 asukasta (2013)	7,3	↑↑↑	9,9	10,7	7	6,7	11,2	3,3
Muu kuin suomi, ruotsi tai saame äidinkielenä / 1 000 asukasta (2014)	32,8	↑	96,4	65,6	143,6	132,5	134,6	56,7
Lapsiperheet, % perheistä (2014)	43,7	← →	35,4	36,5	44,2	46,8	38,5	38,9
Yksinhuoltajaperheet, % lapsiperheistä (2014)	20	← →	27,5	25,6	24,5	19,8	27,8	20,8
Yhden hengen asutokunnat, % asutokunnista (2013)	42,4	← →	51,1	48,4	38,1	35,6	48,6	41,7
Työlliset, % väestöstä (2013)	41,2	← →	42,4	42,9	48,3	48	48,3	42,2
Työttömät, % työvoimasta (2014)	16,2	↑	15,8	16,6	10,7	9,1	11	12,4
Koulutustasomittain (2013)	411	← →	379	398	349	466	424	351
Verotulot, euroa / asukas (2013)	3574	↑	3736	3772	4398	5013	4744	3787

Kaikki ikäryhmät

Indikaattori	Oulu		V1 Turk	V2 Tamp	V3 Vant	V4 Espo	V5 Hels	V6 Koko
	Arvo	Muutos						
Äänestysaktiivisuus kuntavaaleissa, % (2012)	53,7		55,4	56,2	51	59,3	57,2	58,2
Kelan sairastavuusindeksi, ikävakioitu (2014)	108,5	← →	98,4	96,8	88,4	75,5	89,2	-
THL:n sairastavuusindeksi, ikävakioitu (2010)	113,4	← →	110,9	95,6	87	75,8	84,6	100
Poliisin tietoon tulleet henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset / 1 000 asukasta (2013)	7,3	← →	9,1	8,5	8,6	5,2	10,5	7
Poliisin tietoon tulleet omaisuusrikokset / 1 000 asukasta (2013)	61,6	↑↑	66,5	59,2	64,1	36,2	83,5	44,1
Poliisin tietoon tulleet liikenneturvallisuuden vaarantamiset ja liikennerikkomukset / 1000 asukasta (2013)	45,8	↓↓↓	68	45,7	72	63,7	41,5	81,6
Poliisin tietoon tulleet huumausaineiden käyttörikokset / 1 000 asukasta (2013)	3,3	← →	5,3	3,3	2,9	2,5	3,3	2,3
Ahtaasti asuvat asutokunnat, % kaikista asutokunnista (2013)	8	← →	8	8,1	10,1	10	10,5	8,7
Asunnottomat yksinäiset / 1 000 asukasta (2013)	0,2	↓↓↓	1,2	0,8	2,5	2,2	6,7	1,4
Gini-kerroin, käytettävissä olevat tulot (2013)	26,9	← →	29,8	29,1	24,6	33,6	33,3	27,6
Kunnan yleinen pienituloisuusaste (2013)	16,6	← →	20,1	18	9,7	9,2	13,3	13,9
Toimeentulotuki, euroa / asukas (2014)	105	← →	120	184	252	192	265	136
Toimeentulotukea saaneet kotitaloudet vuoden aikana yhteensä (2013)	8152	← →	8657	14092	12490	11142	39837	245765
Toimeentulotukea saaneet henkilöt vuoden aikana, % asukkaista (2013)	6,5	← →	7,3	9,4	10,1	7	9,7	7

Perusterveydenhuollon avohoidon kaikki lääkärikäynnit / 1 000 asukasta (2013)	811	↓↓↓	1043	966	1321	906	1079	1244
Perusterveydenhuollon avohoidon kaikki muut kuin lääkärikäynnit / 1000 asukasta (2013)	1593	↓↓↓	3242	2860	4772	1886	4414	3081
Päihdehuollon avopalveluissa asiakkaita / 1 000 asukasta (2014)	15,9	↑↑	6,3	6,7	9,1	6,2	8,5	8,5
Päihdehuollon laitoksissa hoidossa olleet asiakkaat / 1 000 asukasta (2014)	1,5	↓↓↓	3	10,2	3,8	3,7	3,9	3,1
Perusterveydenhuollon mielenterveyden lääkärikäynnit / 1000 asukasta (2013)	3,7	←→	0,1	0,4	0,2	0,6	0,1	9,8
Perusterveydenhuollon mielenterveyskäynnit (muu ammattiryhmä kuin lääkärit) / 1000 asukasta (2013)	53	←→	1	13	26	52	1	98
Sosiaali- ja terveystoimen nettokustannukset, euroa / asukas (2013)	3350	↑	3639	3582	3264	3203	3714	3595
Terveystoimien strategisissa johtamisissa, pistemäärä (2013)	93	↑↑	80	86	91	61	96	72
Terveystoimien strategisissa johtamisissa, pistemäärä (2014)	78	↑	71	63	80	62	81	66

Lapset, varhaisnuoret ja lapsiperheet

Indikaattori	Oulu		V1 Turk	V2 Tamp	V3 Vant	V4 Espo	V5 Hels	V6 Koko
	Arvo	Muutos						
Ei yhtään läheistä ystävää, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2013)	8,1	←→	8,1	8,8	8,8	7,6	8,6	8,4
Vanhemmuden puutetta, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2013)	17,7	↓↓↓	17,9	17	18,4	17,8	18	18,6
Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2013)	6,1	↓	6,8	7,2	6,4	5,4	6,1	6,9
Kokenut fyysistä uhkaa vuoden aikana, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2013)	21,1	↑↑	20,6	19,1	20,5	20,1	23,1	19,2
Kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2013)	11,7		10	10,1	10,6	10,8	11,2	11,3
Kokee terveydentilansa kesinkertaiseksi tai huonoksi, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2013)	15,8	←→	14,8	14,6	13,8	14,2	14,4	15,9
Harrastaa hengästyttävää liikuntaa vapaa-ajalla korkeintaan 1 h viikossa, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2013)	25,9	↓↓↓	31,6	28,4	33,2	27,4	29,7	31,9
Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2013)	10,5	↓↓↓	12,1	9,7	11,3	10,5	12	12
Tupakoi päivittäin, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2013)	12,1	↓↓↓	10,8	10,5	12,5	9,1	10,4	13,1
Kokeillut laittomia huumeita ainakin kerran, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2013)	11	↑↑↑	9,1	9,6	10,6	11,6	15,3	8,8
Rikoksista syylliseksi epäillyt 0-14-vuotiaat / 1000 vastaavanikäistä (2013)	15,2	↑	12,4	7,9	15,9	9,6	14,7	10,1
Ahtaasti asuvat lapsiasuntokunnat, % kaikista lapsiasuntokunnista (2013)	26,9	←→	33,4	31,5	30,2	27,1	35,2	29,3
Lasten pienituloisuusaste (2012)	16,1	←→	21,1	18,9	12,9	9,9	16,8	14,3
Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet yksinhuoltajakotitaloudet, % toimeentulotukea saaneista kotitalouksista (2013)	2,1	←→	2,8	2,5	5,6	4,8	4,5	3,3
Kasvatus- ja perheneuvonnan asiakkaat vuoden aikana / 1000 alle 18-vuotiasta (2014)	23,3	↓↓	103,6	70,1	65,8	45,3	77,7	74,4

Lastensuojelun avohuollolisten tukitoimien piirissä 0 - 17-vuotiaita vuoden aikana, % vastaavanikäisestä väestöstä (2013)	8,4	↑↑	8,3	9,8	11	6,8	8,7	7,3
Huostassa tai kiireellisesti sijoitettuna olleet 0 - 17-vuotiaat viimeisimmän sijoitustiedon mukaan, % vastaavanikäisestä väestöstä (2013)	1	↑↑	1,8	1,4	1,6	1,1	1,8	1,2
Kodin ulkopuolelle sijoitetut 0 - 17-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä (2013)	1,5	↑	2	1,7	1,8	1,1	2	1,4
Kodin ulkopuolelle sijoitetut 0 - 17-vuotiaat lapset, joiden sijoituspaikkana perhe, % kaikista kodin ulkopuolelle sijoitetuista lapsista ja nuorista (2013)	47,5	↑↑	25,5	38,5	24,9	24,2	35,6	33,3
Turvakodeissa vuoden aikana hoidossa olleet lapset, kunnan kustantamat palvelut (2014)	83	↑↑	58	76	136	6	225	1710
Kodinhuoltoapua vuoden aikana saaneita lapsiperheitä, % lapsiperheistä (2014)	4,8	↑↑↑	1,8	3,3	1,3	2,4	2,3	1,7
Erikoissairaanhoidon avohoitokäynnit, lastenpsykiatria / 1 000 0 - 12-vuotiaista (2013)	138	↑↑↑	196	424	225	204	347	232
Erityiskorvattaviin lääkkeisiin oikeutettuja 0 - 15-vuotiaita, % vastaavanikäisestä väestöstä (2013)	3,7	↔	3,5	3,9	3,2	3,1	3,3	4
Mielenterveyden häiriöihin sairaalahoitoa saaneet 0 - 17-vuotiaat / 1 000 vastaavanikäistä (2013)	3,5	↓	3,6	4,6	5,4	3,1	4,6	4,4
Kaikki kunnan kustantamassa päivähoitossa olleet, % 1 - 6-vuotiaista (2014)	45,1	↔	52,6	63,4	64,5	62	64,6	58,2

Nuoret ja nuoret aikuiset

Indikaattori	Oulu		V1 Turk	V2 Tamp	V3 Vant	V4 Espo	V5 Hels	V6 Koko
	Arvo	Muutos						
Ei yhtään läheistä ystävää, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2013)	6,3	↓	6	6,1	5,6	5	6	6,4
Ei yhtään läheistä ystävää, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2013)	6,4	↓↓	6,4	6,8	6,6	7,2	7,4	7,5
Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2013)	0,9	↓	0,8	1,2	1	1,2	0,9	1,2
Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2013)	2,2	↓↓↓	4,2	4,1	5,1	4,2	4	4,5
Kokenut fyysistä uhkaa vuoden aikana, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2013)	11,6	↓	12,1	12,6	13,7	14,5	15,2	12,6
Kokenut fyysistä uhkaa vuoden aikana, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2013)	21,8	↑↑	22,8	24,6	28	25,9	27	23,1
Kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2013)	8,9		11,9	11,7	8,9	9,3	10,2	9,8
Kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2013)	9,8		10,4	11,7	10,9	9,8	14,7	11,5
Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2013)	18,9	↑	18,4	16,8	16,3	14,6	16,7	16,4
Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2013)	21,1	↔	19,1	20,3	20,4	22,3	21,9	21,3

Harrastaa hengästyttävää liikuntaa vapaa-ajalla korkeintaan 1 h viikossa, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2013)	29,9	← →	29,8	28,5	30,3	23,7	29,1	28,9
Harrastaa hengästyttävää liikuntaa vapaa-ajalla korkeintaan 1 h viikossa, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2013)	40,9	↓	42,3	41,1	47,6	47,3	44,5	46,6
Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2013)	19,2	↓↓↓	20,3	17,8	20,8	23,8	22	19,6
Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2013)	32,7	↓	32,3	32,3	35,6	40	36,3	35
Tupakoi päivittäin, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2013)	8,6	↓↓↓	6,9	8,6	8,5	9,5	9,3	8,2
Tupakoi päivittäin, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2013)	33,8	↓↓	31,3	30	39,6	37,9	34,2	36,1
Kokeillut laittomia huumeita ainakin kerran, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2013)	16,4	↑	14	16,2	17,2	20	24,1	13,2
Kokeillut laittomia huumeita ainakin kerran, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2013)	23,5	← →	20	25	31	32,7	36,6	21,2
Koulun fyysisissä työoloissa puutteita, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2013)	46,3	↓	43,6	32,4	35,6	40	42,7	38,5
Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17 - 24-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä (2013)	7,4	↓↓↓	8,6	7,3	14	10,2	12	9,4
Nuorisotyöttömät, % 18 - 24-vuotiaasta työvoimasta (2014)	24,8	↑	14,8	18,1	10,1	9,6	9,3	16
Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 18 - 24-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä (2013)	2,3	↓	1,9	3,3	5,6	3	3,3	3,4
Kodin ulkopuolelle sijoitetut 18 - 20-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä (2013)	0,9	← →	1,3	1,9	1,2	1,1	1,6	1,4
Rikoksista syyllisiksi epäillyt 15 - 17-vuotiaat / 1 000 vastaavanikäistä (2013)	114,5	↑	151,3	96,7	111,9	92,8	185,7	104,6
Erytiskorvattaviin lääkkeisiin oikeutettuja 16 - 24-vuotiaita, % vastaavanikäisestä väestöstä (2013)	6,4	← →	5,1	5,8	5,2	5	5,1	6,1
Mielenterveyden häiriöihin sairaalahoitoa saaneet 18 - 24-vuotiaat / 1000 vastaavanikäistä (2013)	8,1	↑	6,5	6,6	6,7	6,3	9,1	8,3
Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat 16 - 24-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä (2013)	1	← →	0,7	0,8	0,6	0,6	0,6	0,9
Päihdehuollon laitoksissa hoidossa olleet 15 - 24-vuotiaat / 1 000 vastaavanikäistä (2012)	1,4	↓↓↓	0,4	1,9	1,4	1,9	1,6	1,3
Päihteiden vuoksi sairaaloiden ja terveyskeskusten vuodeosastoilla hoidossa olleet 15 - 24-vuotiaat / 1 000 vastaavanikäistä (2013)	1,3	← →	1,2	1,3	1,8	1,3	1,7	1,8

Työikäiset

Indikaattori	Oulu		V1 Turk	V2 Tamp	V3 Vant	V4 Espo	V5 Hels	V6 Koko
	Arvo	Muutos						
Pitkäaikaistyöttömät, % työttömistä (2014)	26,8	↑	27	33,4	28,1	29,5	29,9	27,8
Vaikeasti työllistyvät (rakennetyöttömyys), % 15 - 64-vuotiaista (2014)	6,4	↑↑	6,9	7,6	4,7	3,7	4,5	5,3
Keskimääräinen eläkkeelle siirtymisikä (2013)	56,6	← →	58,8	58,1	59,8	60,6	59,8	59,4
Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25 - 64-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä (2013)	8,3	← →	7,6	6,6	5,3	4	5,3	8
Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat 25 - 64-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä (2013)	4,1	← →	4	3,6	2,6	2,1	3	3,7
Tuki- ja liikuntaelinten- sekä sidekudosten sairauksien vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat, % 16 - 64-vuotiaista (2013)	1,6	← →	1,1	0,9	0,9	0,5	0,6	1,6
Verenkiertoelinten sairauksien vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat, % 16 - 64-vuotiaista (2013)	0,3	↓↓↓	0,3	0,3	0,3	0,2	0,2	0,4
Toimeentulotukea saaneet 25 - 64-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä (2013)	6,3	← →	7,6	9,3	9,6	6,5	9,3	7
Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25 - 64-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä (2013)	1,7	← →	2,2	2,8	4,5	2,5	3,6	2,2
Erytiskorvattaviin lääkkeisiin oikeutettuja 25 - 64-vuotiaita, % vastaavanikäisestä väestöstä (2013)	23,3	← →	17,7	19	17,9	15	15,5	21,1
Päihdehuollon laitoksissa hoidossa olleet 25 - 64-vuotiaat / 1 000 vastaavanikäistä (2013)	0,1	↓↓↓	4,9	3,7	3,8	4	4,8	2,9

Ikäihmiset

Indikaattori	Oulu		V1 Turk	V2 Tamp	V3 Vant	V4 Espo	V5 Hels	V6 Koko
	Arvo	Muutos						
Kotona asuvat 75 vuotta täyttäneet, % vastaavanikäisestä väestöstä (2013)	90,3	← →	91,2	91,4	91,4	90,9	89,5	90,3
Yksinasuvat 75 vuotta täyttäneet, % vastaavanikäisestä asuntoväestöstä (2013)	47	← →	55,4	52,1	45,1	44,6	55,6	48,2
Omaishoidon tuen 75 vuotta täyttäneet asiakkaat vuoden aikana, % vastaavanikäisestä väestöstä (2014)	7,3	↓	4,4	3	3,4	2,8	3,7	4,5
Säännöllisen kotihoidon piirissä 30.11. olleet 75 vuotta täyttäneet asiakkaat, % vastaavanikäisestä väestöstä (2014)	12,7	↓↓	13,1	11,4	8,9	8,5	11	11,8
Ikääntyneiden tehostetun palveluasumisen 75 vuotta täyttäneet asiakkaat 31.12., % vastaavanikäisestä väestöstä (2013)	4,8	↑↑	5,2	4,7	5,7	6,8	6,6	6,5
Vanhainkodeissa tai pitkäaikaisessa laitoshoidossa terveyskeskuksissa olevat 75 vuotta täyttäneet 31.12., % vastaavanikäisestä väestöstä (2013)	4,8	↓	3,4	3,8	2,3	2	3,7	3,1
Täyttä kansaneläkettä saaneet 65 vuotta täyttäneet, % vastaavanikäisestä väestöstä (2013)	2,1	↓	2	1,9	1,2	1,4	1,9	2,6
Toimeentulotukea saaneet 65 vuotta täyttäneet, % vastaavanikäisestä väestöstä (2013)	0,7	↓↓↓	0,9	1,6	2,5	1,9	2,9	1,4

Depressiolääkkeistä korvausta saaneet 65 vuotta täyttäneet, % vastaavanikäisestä väestöstä (2013)	12,2	↓	10,8	13,3	11,9	11,5	13,8	11,5
Erityiskorvattaviin lääkkeisiin oikeutettuja 65 vuotta täyttäneitä, % vastaavanikäisestä väestöstä (2013)	69,2	↔	57	62,6	60,3	54,2	55,8	62,6
Perusterveydenhuollon avohoidon lääkärikäynnit 65 vuotta täyttäneillä / 1000 vastaavanikäistä (2013)	1469	↓↓	1554	1809	2701	1714	1901	2010

LIITE 3. Talousarvion 2016 ja ts2017-18 valmistelu- ja käsittelyvaiheet

Oulun kaupungin vuoden 2016 talousarviota ja taloussuunnitelmaa 2017-18 on valmisteltu maaliskuusta 2015 alkaen seuraavien päävaiheiden kautta:

Ajankohta	Valmistelu	Valmistelijataho	Kuvaus
Kevät 2015			
Huhtikuu	Hallintokuntaseminaarit	Viranhaltijajohto kaupunginjohtajan ja apulaiskaupunginjohtajien johdolla	Vuoden 2016 toiminnalliset tavoitteet, tavoitteiden toteutumiseksi varatut resurssit, investointien taso
Toukokuu	Talousarvioseminaari 11.5.2015	Kaupunginvaltuusto, kaupunginhallitus	Vuoden 2016 toiminnan ja talouden lähtökohdat, talousarvion linjaukset
	Talousarviota koskevat valtuutettujen aloitteet	Kaupunginvaltuusto	Talousarviota koskevien valtuutettujen aloitteiden määräaika 12.5.2015
	Kaupunginhallitus hyväksyi suunnitteluohjeen 18.5.2015 § 225	Kaupunginhallitus	Kaupunginhallituksen linjaukset talousarvion valmistelulle, suuntaviivat talousarvion sisällölle ja muodolle sekä ohjeet valmistelutavalle ja -aikataululle. Keskeisenä suunnittelun lähtökohtana on kaupungin tulopohja (toimintatulot, verotulot ja valtionosuudet), toimintaympäristön ja sen muutosten pohjalta muodostetut sitovuudet hallintokunnittain sekä koko kaupungin tuloslaskelma- ja rahoituslaskelmakehys.
Kesäkuu	Lauta- ja johtokuntien talousarvioesitykset	Lauta- ja johtokunnat	Lauta- ja johtokuntien esityksissä huomioitiin myös kaupunginvaltuutettujen tekemät vuotta 2016 koskevat aloitteet.
Syysy 2015			
Syyskuu	Kaupunginjohtajan budjettiriihi	Viranhaltijajohto kaupunginjohtajan ja apulaiskaupunginjohtajien johdolla	Lauta- ja johtokuntien esitysten tasapaino ja toiminnalliset tavoitteet suhteessa taloudelliseen liikkumavaraan
Lokakuu	Kaupunginjohtajan talousarvioesitys 9.10.2015	Kaupunginjohtaja	
	Kaupunginvaltuuston seminaari 12.10.2015	Kaupunginvaltuusto, kaupunginhallitus	Talousarvion lähetekeskustelu
	Kaupunginhallituksen muutosesitykset 16.10.2015 mennessä	Kaupunginhallitus	Kaupunginhallituksen jäsenten muutosesitykset kaupunginjohtajan talousarvioesitykseen, määräaika 16.10.2015
	Kaupunginhallituksen budjettiriihi 29.-30.10.2015	Kaupunginhallitus	
Marraskuu	Veropäätös 2015	Kaupunginvaltuusto	
	Kaupunginhallituksen päätös hallituksen esitykseksi 16.11.2015	Kaupunginhallitus	Kaupunginhallituksen päätös KH:n talousarvioesityksestä kokouksessa 16.11.2015 (varapäivä 23.11.2015)
	Kaupunginvaltuuston talousarviokäsittely: muutosesitykset ja ponnet 30.11.2015	Kaupunginvaltuusto	Kaupunginvaltuuston kokouksen 30.11.2015 yhteydessä KV:n jäsenten muutosesitykset ja toivomusponnet
Joulukuu	Kaupunginvaltuuston päätös TA2016 ja TS2017-2018	Kaupunginvaltuusto	Kaupunginvaltuuston päätös talousarviosta 2016 ja taloussuunnitelmasta 2017-2018 KV:n kokouksessa 7.12.2015

LIITE 4. Lista tilivelvollisista

Luottamushenkilötoimielimet

Kaupunginhallitus ja sen jaostot
Lautakunnat ja niiden jaostot
Johtokunnat ja niiden jaostot

Viranhaltijat

Kaupunginjohtaja
Apulaiskaupunginjohtajat

Konsernipalvelut:

Hallintojohtaja
Henkilöstöjohtaja
Talousjohtaja

Ulkoisen tarkastus:

Kaupunginreviisori

Sivistys- ja kulttuuripalvelut:

Sivistys- ja kulttuurijohtaja
Lukiojohtaja
Perusopetus- ja nuorisajohtaja
Varhaiskasvatusjohtaja
Liikuntajohtaja
Kulttuurijohtaja

Hyvinvointipalvelut:

Hyvinvointijohtaja
Sosiaalijohtaja
Vanhustyönjohtaja
Terveysjohtaja

Yhdyskunta- ja ympäristöpalvelut:

Yhdyskuntajohtaja
Yleiskaavapäällikkö
Asemakaavapäällikkö
Kaupungingeodeetti
Kaupungininsinööri
Ympäristöjohtaja
Rakennusvalvonnan johtaja

Liikelayosten johtajat:

Oulun Konttori liikelaitoksen johtaja
Oulun Serviisi liikelaitoksen johtaja
Oulun Teknisen liikelaitoksen johtaja
Oulun Tietotekniikka liikelaitoksen johtaja
Oulun Työterveys liikelaitoksen johtaja
Oulun Vesi liikelaitoksen johtaja
Liikelaitos Oulun Tilakeskuksen johtaja
BusinessOulu liikelaitoksen johtaja
Pelastusjohtaja
Oulun seudun ympäristötoimi liikelaitoksen johtaja

LIITE 5. Remonttiryhmä 2 linjaukset

Remonttiryhmä 2 linjaukset talouden tasapainottamiseksi

Kaupunginhallituksen asetti Oulun kaupungin talouden tasapainottamisen poliittisen työryhmän (Remonttiryhmä 2), jonka tehtävänä on tarkastella mm. palveluverkkoa ja siihen tehtäviä uudistuksia talouden tasapainottamiseksi.

Remonttiryhmä 2 jatkaa remonttiryhmä 1 työtä. Työskentelyn aluksi elokuussa käsiteltiin remonttiryhmä 1 linjauksen toimeenpanon eteneminen sekä poliittisten ryhmien odotukset remonttiryhmä 2 työlle.

Linjauksilla edistetään valtuustosopimuksen tavoitteiden toteutumista. Lisäksi remonttiryhmä 2 linjaa lisätoimenpiteitä talouden tasapainottamiseksi. Tavoitteena on toimintamenojen kasvun pysäyttäminen, mikä tarkoittaa n. 40 miljoonan euron rakenteellista säästöä, sekä kääntää velkaantumisen laskuun v. 2020 mennessä. Nettoinvestointien taso lasketaan 100 milj. euron tasolle v. 2018 mennessä, tavoite ei sisällä ulkoisten liikelaitosten investointeja sekä elinvoimaa tukevia kansallisia tie-, rata- ja meriyäylähankkeita.

Vuosille 2017-2019 asetettavien tavoitteiden toimenpiteet täsmennetään vuosittain talousarvion valmistelun yhteydessä. Kaupunginhallitus käsittelee talouden tasapainottamisen yksityiskohtia ja linjaa taloudelliset tavoitteet budjettiriihessä 29-30.10.2015. Kaupunginvaltuusto käsittelee ja hyväksyy talousarvion 7.12.2015.

Talouden tasapainottamista tukevia linjauksia on valmisteltu yhdessä viranhaltijajohdon kanssa. Toimenpiteiden yksityiskohdat täsmennetään talousarvion hyväksymisen yhteydessä.

1. Palvelujen järjestämistä koskevat linjaukset

Hyvinvointipalvelut

- Hyvinvointikeskusmallissa lisätään vapaata hakeutumista hyvinvointikeskuksiin asuinalueesta riippumatta
- Hyvinvointipalvelujen hyvinvointikeskusmallin toimeenpanoa nopeutetaan

AIKATAULU: 2016

Taloudelliset vaikutukset: v. 2017-2018 kustannukset/asukas laskee -2%/vuosi

Investointivaikutukset: Hyvinvointikeskusmallin muutokseen liittyvät toimitilojen peruskorjausinvestoinnit huomioidaan talousarvion valmistelussa.

2. Palveluverkkolinjaukset

Sivistys- ja kulttuuripalvelut

- Turvataan alakouluikäisille lähikoulu, yläkouluikäisille aluekoulu ja siirrytään asteittain kohti tiivistettyä lukiomallia ja tiloja vapautetaan peruskoulun käyttöön. Muutoksella vältetään n. 2500 oppilaskasvun edellyttämät erillisinvestoinnit v. 2025 mennessä.
- Kirjastojen palvelumalli uudistetaan

AIKATAULU: TOIMEENPANO VAIHEITTAIN 2016-2020

Taloudelliset vaikutukset: Lukioiden toiminnalliset säästöt 2 milj. euroa vuodessa v. 2020

Investointivaikutukset: Tavoitteena on välttää 3-5 uuden koulun rakentamisen investointikustannukset, n. 40-60 milj. euroa v.2025 mennessä

3. Ulkoa vuokrattujen tilojen vähentäminen ja tarpeettomista tiloista luopuminen

Vapautuvien tilojen myynti mahdollistaa säästöt ylläpito- ja peruskorjauskuluissa sekä kiinteistökehittämisen. Ulkoa vuokrattujen tiloja vähennetään siirtämällä toimintaa omiin tiloihin.

Taloudelliset vaikutukset: Säästö ja myyntitulot 20 milj. euroa v. 2016-2020.

- Suunnitelma huomioidaan vuoden 2016 talousarvion toimeenpanon yhteydessä.

4. Henkilöstösuunnitelma 2016-2017, 2018-2020: eläköitymisen hyödyntäminen, työhyvinvoinnin vahvistaminen sekä hyvän johtamisen ja riittävän asiantuntijuuden varmistaminen muutosvaiheessa.

- Palvelualueet ja liikelaitokset laativat henkilöstösuunnitelmat, missä on ennakoitu vuosille 2016-2020 osaamis- ja resurssitarve ammattialoittain, arvioitu eläke- ja muu poistuma sekä tarvittavat johtopäätökset.

AIKATAULU: 31.5.2016 MENNESSÄ.

Taloudelliset vaikutukset: tavoite 500 henkilön rakenteellinen vähennys, yhteensä 20 milj. euroa v.2020

5. Hankintojen tehostaminen ja hankinnat elinvoiman vahvistamisessa

- Hankintaosaamisen tasoa nostetaan, innovatiivisten hankintamenettelyjen käyttöä lisätään ja pienten toimijoiden osallistumismahdollisuutta kilpailutuksiin lisätään.
- Hankintapoliittinen ohjelma päivitetään. Hankintatoiminnan jatko-organisointuminen valmistellaan osana johtamisjärjestelmän uudistusta.

AIKATAULU: 2016-2018

Taloudelliset vaikutukset: Hankintojen arvo ilman erikoissairaanhoidtoa v. 2014 n. 200 milj. euroa. Tavoitteena 10 milj. euron säästö vuonna 2018 vrt v. 2014.

6. Omistajapoliittiset linjaukset päivitetään

- Valmistellaan mm. Sote-uudistukseen liittyvät tukipalvelujen linjaukset
- Omaisuuden ja omistusten arviointi

AIKATAULU: 2016

7. Maankäyttö

- Täydennysrakentamisen osuutta lisätään.
- Omakotitalotonttien luovutusta tarkastellaan vuosittain kysynnän mukaisesti.

AIKATAULU: 2016–2020

8. Työllisyyspalvelut, kuntakokeilu ja yritys yhteistyön tehostaminen

- Oulun kaupunki osallistuu työllisyyspalvelujen kuntakokeiluun, jos mahdollisuus tarjotaan
- Työllisyyspalvelujen jatko-organisointuminen valmistellaan osana johtamisjärjestelmän uudistusta

AIKATAULU: 2016

Taloudelliset vaikutukset: Työllisyyden nettomenot kääntyvät laskuun v. 2017.

Oulun Kaupunki
Konsernipalvelut
2016